

የኢትዮጵያ ጉብኝት ሥራ ኮሚሽን

አዲስ አበባ

2014 ዓ.ም

የጳትዮጲያ የኅብረት ሥራ ኮሚሽን
የኅብረት ሥራ ማህበራት
አደረጃጀት መመሪያ
አዲስ አበባ

2014 ዓ.ም

የኅብረት ሥራ ማህበራት አደረጃጀት መመሪያ ቁጥር 896/2014 ዓ.ም

የኅብረት ሥራ ማህበራት ለኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ እድገት የማይተካ ሚና ይጫወታሉ። በአገራችን በርካታ የተለያዩ ዓይነትና ደረጃ የኅብረት ሥራ ማህበራት ተደራጅተው ይገኛሉ። በገጠርም ሆነ በከተማ የሚኖረው ሕዝብ ያለው ኢኮኖሚ አቅም አነስተኛ ነው። የኅብረት ሥራ ማህበራት የህብረተሰቡን ችግር በማቃለል የሚጫወቱት ሚና ከፍተኛ በመሆኑ ኅብረት ሥራን በተመለከተ የኤክስፔንሽን አገልግሎት የሚሰጥ የሚመዘገብ በፌዴራልና በክልል መንግስታት የተቋቋሙትን አካላት ማጠናከር በማስፈለግ።

አሁን ያሉትንም ሆነ ወደፊት የሚደራጁ የኅብረት ሥራ ማህበራት ዓይነቶችና የአደረጃጀት ደረጃዎች፣ ስለ አዋጭነት ጥናት፣

ስለ ንግድ ሥራ ዕቅድ እና ስለ መተዳደሪያ ደንብ በግልፅ ለማሳየትና ወደ ተግባር ለመተርጎም እንዲያስችል፣ የኅብረት ሥራ ማህበራት ወጥ የሆነ አደረጃጀት፣ የምዝገባ

እና የአሰራር ስርዓት በመዘርጋት ማዘመን በማስፈለግ፣ አባላት እና አስፈጻሚ አካላት እንዲውቁትና የሥራ መመሪያ ሆኖ

KOMIISHINII GAMTAA ITIYOOPHIYA
QAJEELFAMA WALDAALEE HOJII
GAMTAA HUNDEESSU

ADDIS ABABAA

2014 A.L.I

-Qajeelfama Waldaalee Hojii Gamtaa Hundeessuu lakk. 896/2014 A.L.I

-Waldaan hojii gamtaa guddina dinagdee fi hawaasummaa keessatti gahee bakka hin buune qabu.

Biyya keenya keessatti waldaaleen hojii gamtaa gosa adda addaa fi sadarkaa adda addaa qaban hedduun gurmaa’anii jiru. Magaalaas ta’e baadiyyaa uummatni jiraatan dinagdeen isaanii gadi aanaa dha. Rakkoollee hawaasichaa salphisuu keessatti gaheen waldaalee hojii gamtaa qaban ol’aanaa ta’ee, waldaaleen hojii gamtaa ilaalchisee qaamolee mootummaa federaalaa fi naannoo tajaajila ekisteenshinii kennanii fi galmeessaanii hundeessan cimsuun barbaachisaa ta’uu ibsameera. Gosaa fi gurmaa’insa waldaalee hojii gamtaa jiran yookiin gara fuulduraa, haalaa dandamachuu , karoora hojii fi dambii ittiin bulmaata ifatti agarsiisuufi hojiitti akka qajeelfamaatti akka tajaajilu gochuudhaan raawwii hoii fi ga’umsa hojjettootaa fooyyeessuu barbaachisaa dha.

Miseensota qaamolee hoggansaa Waldaan hoii gamtaa hojimataa ijaarsa kappitaalaa fi madda filannoo mallaqaa fi raabsa bu’aa fi bulchiinsa liqii ;walitti

እንዲያገለግል በማድረግ ስለ አባላት፣ አመራር አካላት፣ የቅጠር ሰራተኞች ተግባርና ሃላፊነትን ማሻሻል በማስፈለግ።

በኅብረት ሥራ ማህበራት ስለ የካፒታል አመሰራረትና አማራጭ ፋይናንስ ምንጮች እና ስለትርፍ ክፍፍል እና የብድር አስተዳደር፣ ስለሚዋሃዱበት፣ ስለሚከፈሉበትና ስለሚፈረሱበት እና ስለ ልዩ መብቶች አሰራር መዘርጋት በማስፈለግ።

የኅብረት ሥራ ማህበራት ከአባላት፣ አግባብ ያለው ባለስልጣን ጋር፣ ከባለድርሻ አካላት፣ ከአቅም ገንቢዎች፣ እርስ በርሳቸው ከሌሎች ኅብረት ሥራ ማህበራት ጋር ስለሚኖራቸው የግንኙነት አግባብ ግልፅ አሰራር መዘርጋት በማስፈለግ።

“የኢትዮጵያ ኅብረት ሥራ ኮሚሽን በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 76(3) በተሰጠው ስልጣን መሠረት ይህን መመሪያ አውጥቷል።

ክ ፍ ል አ ን ድ

ጠ ቅ ላ ላ

1. አ ጭ ር ርዕ ስ

ይህ መመሪያ “የኅብረት ሥራ ማህበራት የአደረጃጀት መመሪያ ቁጥር 896 / 2014” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።”

2. ትርጓሜዎች

የቃላት አገባብ የተለየ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አንቀጽ ውስጥ፡

- 1) በአዋጅ ቁጥር 985/2009 ትርጓሜዎች በዚህ አንቀጽ ላይም ተፈጻሚ ይሆናሉ።

makamuu, kaffaltii fi diigamuu fi mirga addaa, waldaan hojii gamtaa miseensota, qaamolee dhimmi ilaallatu , qooda fudhattoota , ijaarsota dandeettii, walii fi waldaalee hojii gamtaa biroo waliin diriirsuu barbaachisa. Sababa waliin hariiroo isaaniif hoji maata ifaa ta’e diriirsuun barbaachisaa ta’uu isaa, koomishiniin waldaa hojii gamtaa Itiyoophiyaa qajeelfama kana kan baase aangoo bu’uuraa labsii waldaalee hojii gamtaa lakk. 985/2009 keewwwata 76(3) qajeelfama kennameen.

KUTAA TOKKO

WALIIGALA

1. MATAA DUREE GABAABAA

Qajeelfamni kun“Qajeelfama Waldaalee Hojiii Gamtaa Gurmeessu Lakk. 896/2014 jedhamee waaamamuu ni danda’aa.

2. HIIKA

Keewwata kana keesaatti jechi kun hiika adda ta’e yoo hin kennine malee;

- 1) Hiika labsii lakk. 985/2009 keewwata kana irrattis raawwatiinsa ni qabaatu.
- 2) Labsii jechuun labsii waldaalee hojii gamtaa lakk. 985/2009 Jechuu dha.
- 3) Inshuuraansii xiqqaa: jechuun gatii inshuuraansii (premium) kasaraa wajjin wal madaalu kaffaluun kasaraa miseensota waldaalee hojii gamtaa ittisuuf yookiin irra deebisuuf hoji maata taasifamee dha.
- 4) Cimsuu (jajjabina): jechuun hojii wal

2) አዋጅ፡- ማለት የኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 ነው።

3) አነስተኛ የመድን ዋስትና፡- ማለት የኅብረት ስራ ማህበራት አባላት ሊያጋጥማቸው ከሚችሉ ስጋት ወይም ጉዳት ለኪሳራው ተመጣጣኝ የሆነ የመድን መግቢያ ዋጋ (አረቦን) በማስከፈል ከሚያጋጥም ኪሳራ ለመከላከል ወይም ለመታደግ የሚያስችል አሰራር ነው።

4) ማበረታቻ ፡- ማለት ለኅብረት ሥራ ማህበሩ ዓላማ ስኬትማነት የላቀ አስተዋፅኦ ለአበረከቱ አባላት፣ አመራር አካላትና ቅጥር ሰራተኞች የስራ ተነሳሽነታቸውን ለማሳደግ እና ሞራላቸውን ለመገንባት በገንዘብ ወይም በአይነት ወይም እውቅና በመስጠት ወይም በምስጋና የሚሰጥ የማነቃቂያ አይነት ሆኖ የቅጥር ሠራተኛው ለስገኘው ተጨማሪ ውጤት የኅብረት ስራ ማህበሩን ዓላማና ዕቅድ መሠረት አድርጎ የሚሰጥ የገንዘብ ወይም ዓይነት ክፍያ ወይም የሚሰጥ የደረጃ እድገት ያጠቃልላል።

5) የኅብረት ሥራ ማህበራት የግብይት ትስስር፡- ማለት ኅብረት ሥራ ማህበራት ከአባላት ጋር በምርት ወይም በአገልግሎት ወይም በምርት እና በአገልግሎት አቅርቦት የሚገናኙበት እንዲሁም የአባላትን ምርት ወይም አገልግሎት ለሸማቹ ወይም ለተገልጋዩ አገልግሎት የሚሸጡበት የግብይት ሥርዓት ሲሆን የፋይናንስ ግብይቱንም ይጨምራል።

6) የፋይናንስ ግብይት ትስስር፡- ማለት የገንዘብ እጥረት ሲያጋጥም ወይም ስራ ላይ ያልዋለ ተቀማጭ ገንዘብ ሲኖር ወይም

ta'iinsa gamtichaaf jechuu dha. Kaayyoon milkaa'ina miseensota gumaachan, miseensota hoggansaa fi hojjettootni kaka'umsa hojii isaanii guddisuu fi hoggansa isaanii akka ijaaran gumaacha guddaa gochuu dha, bifaa mallaqaatiin yookiin gosa, yookiin akka gosa kaka'umsaatti beekamtii yookiin galata kennuu dha.

5) Hariiroo daldala waldaalee hojii gamtaa: jechuun sirna gabaa waldaalee miseensota waliin karaa omisha yookiin tajaajila yookiin dhiyeessi omishaa fi tajaajilaatiin walitti dhufeenya uumuu, fi omisha yookiin tajaajila miseensota fayyadamtoota yookiin fayyadamtootaaf gurguruu yoo ta'u, daldalli mallaqaa ni hammatama.

6) Walitti hidhamsiinsa daldala mallaqaa: jechuun yeroo hanqinni mallaqa yookiin kuufamni itti hin fayyadamne jiraatu, fedhii liqii abbaa qabeenyaa yookiin abbaa qabeenyaa guutuu danda'uuf , waldaaleen hojii gamtaa mallaqa , baankota , dhaabbilee liqii qusannaa waliin ta'uun mallaqa liizii liqeessuuf fedhii fi dandeettii qabu dhaabbilee, waldaalee hojii gamtaa mallaqa hin taaneef dhaabbilee dandeettii ijaaraan biro, daldala mallaqa haala bu'aa argamsiisuu fi itti fufiinsa qabuun haala bu'aa waliiniin argamsiisun raawwatama.

7) Bakka bu'umma inshuuransii xiqqaa: jechuun waliigaltee bakka bu'ummaa miseensonni hojii gamtaa akkaataa waliigaltichaatiin gatii seensa inshuraansii (arbon) seenuuf fi fudhachuu

የአባላትን የብድር ፍላጎት ለማሟላት እንዲቻል የፋይናንስ ኅብረት ሥራ ማህበራት የማበደር ፍላጎትና አቅም ካላቸው ባንኮች፣ የአነስተኛ ብድርና ቁጠባ ተቋማት፣ የሊዝ ፋይናንስ ተቋማት፣ ከመሰል የፋይናንስ ኅብረት ሥራ ማህበራት፣ የፋይናንስ ኅብረት ሥራ ማህበራት ካልሆኑ እና ከሌሎች አቅም ገንቢ ተቋማት ጋር የጋራ ጥቅም በሚያስገኝ መልኩ ውጤታማና ዘላቂነት ባለው ሁኔታ የሚደረግ የፋይናንስ ግብይት ትስስር ነው።

7) የአነስተኛ መድን ዋስትና ውክልና፡- ማለት ዋስትና መግባት ከሚፈልጉ የኅብረት ሥራ ማህበሩ አባላት በውሉ መሰረት የመድን መግቢያ ዋጋ (አርቦን) ተቀብሎ በውሉ ላይ የተመለከተው አደጋ በደረሰ ጊዜ ዋስትና ለገባው አባል የተወሰነውን ገንዘብ ለመክፈል ግዴታ የሚገባበት የውክልና ውል ነው።

8) “የኅብረት ሥራ ማህበራት የቴክኒክ አማካሪ ኮሚቴ፡- ማለት በኅብረት ሥራ ማህበር ደረጃ ተመስርቶ በሚያከናውኑት ዓላማ እና ተግባር ላይ የቴክኒክ ምክር አገልግሎት የሚሰጥ የባለሙያዎች እና የባን ፍቃደኞች ኮሚቴ ነው።

9) ቋሚ ኅብረት፡- ማለት የረዥም ጊዜ የሚጨበጥ ጠቀሜታ ያለው የተናጥል ዋጋው በኅብረት ሥራ ማህበሩ የሚወሰን ሆኖ ከአንድ ዓመት በላይ ጠቃሚ ህይወት የሚኖረውና አገልግሎት በመስጠት ላይ የሚገኝ እንደ ተክል፣ እቃዎች እና ኅብረት ያለውን የሚያጠቃልል ሲሆን በሒሳብ መዝገብ ላይ ተመዝግቦ ያለ ኅብረትን የሚያካቲት ነው።

10) በመጣራት ላይ ያለ ሂሳብ፡- ማለት የሂሳብ አጣሪዎች የኅብረት ሥራ ማህበሩን ሀብትና

barbaadan balaa waliigaltee keessatti ibsame yoo mudate miseensa inshuraansii fudhateef mallaqa murtaa’e kaffaluuf dirqama kan qaba ta’uu isaa ti.

8) Koree gorsa waldaalee hojii gamtaa: jechuun koree ogeessotaa fi tola ooltota kaayyoo fi sochii waldaa hojii gamtaa irratti gorsa teknika kennanii dha.

9) Qabeenya dhaabbataa: jechuun gatiin dhuunfaa gatii qabatamaa yeroo dheeraa waldaa hojio gamtaatiin kan murta’u yeroo ta’u, qabeenyaa akka warshaa , meeshaalee fi qabeenya umurii faayidaa waggaa tokkoo oli qabatan kan hammatu yoo ta’u , qabeenya balaansii irratti argamu kan hammatu dha.

10) Herrega adeemsa irra jiru: jechuun herrega baankii oditeroonni qabeenyaa fi horata waldaalee hojii gamtaa walitti qabuun gara mallaqaatti jijjiiruun kafaltii itti raawwatan jechuu dha.

11) Walitti makamuu waldaalee hojii gamtaa: jechuun gama abbummaa qabeenyaa (hoggansa) naannoo hojii , maqaa, shaakala, waldaaleen daldalaa lamaa fi isaa oli qaama seera qabeessa tokkoo oli qaban walitti makamuun waldaa hojii gamtaa cimaa uumuuu n waldorgommii hin barbaachifne akka hin uumneef waliin hojjetu.

12) Kaffaltii waldaalee hojii gamtaa: jechuun qaama abbummaa qabeenyaa , hoggansa naannoo hojii, maqaa, hojiitiin, qaamni seera qabeessa tokko waldaa hojiifedhii fi fayyadamummaa miseensota mirkaneessuun dhaqqabamaa taasisuu

ንብረት በማሰባሰብ ወደ ጥሬ ገንዘብ በመለወጥ የሚያጠራቅሙበት እና ወጪ ያደረጉ ክፍያዎችን የሚፈፀሙበት የባንክ ሂሳብ ማለት ነው።

11) ኅብረት ሥራ ማህበራት ማዋሀድ፡- ማለት በንብረት ባለቤትነት፣ በአስተዳደር፣ በሥራ አካባቢ፣ በስያሜ፣ በተግባር ከአንድ በላይ የህጋዊ ሰውነት የነበራቸው ሁለት ወይም ከዚያ በላይ የሆኑ ኅብረት ሥራ ማህበራትን ሥራ ማህበር ለመፍጠር እና አላስፈላጊ እርስ በእርስ ውድድርን ለማስቀረት ሲሉ አንድ ሆነው ለመስራት የሚያደርጉት መቀላቀል ነው።

12) የኅብረት ሥራ ማህበራት መከፈል፡- ማለት በንብረት ባለቤትነት፣ በአስተዳደር፣ በሥራ አካባቢ፣ በስያሜ፣ በተግባር አንድ የህጋዊ ሰውነት የነበረውን ሁለት ወይም ከዚያ በላይ ወደ ሆኑ ወደ ተመሳሳይ ወይም ወደ ተለያዩ ዓይነት ኅብረት ሥራ ማህበራት በመከፈል የአባላትን ፍላጎት እና ተጠቃሚነት ለማረጋገጥ እና ተደራሽ ለማድረግ የሚሰራ ነው።

13) ሂሳብ ማጣራት፡- ማለት የመፍረስ ወይም የማዋሃድ ውሳኔ የተሰጠበትን የኅብረት ሥራ ማህበር ንብረት ማሰባሰብ፣ ንብረት ወደ ጥሬ ገንዘብ መቀየር፣ ያለበትን ዕዳ የመለየትና መክፈል፣ የማህበሩን ጠቅላላ እንቅስቃሴ መዝጋት እና የሂሳብ አቋም ማሳወቅ ማለት ነው።

14) የሂሳብ አጣሪዎች ፡- ማለት አግባብ ባለው ባለስልጣን የኅብረት ሥራ ማህበራትን ሂሳብ የማጣራት ሥራ እንዲያከናውኑ የሚመደቡ ባለሙያዎች ማለት ነው።

dha.

13) Herrega qulqulleessuu; jechuun qabeenyaa waldaa hojii gamtaa diigame yookiin murtii walitti makamuu waldaa hojii gamtaa kenname walitti qabuu, qabeenya gara mallaqaatti jijjiiruu, liqa idaa adda baasuu fi kaffaluu, sochii waliigala waldichaa cufuu fi madaallii herregaa beeksisuu jechuu dha.

14) Herregdoota; jechuun ogeessota abbaa aangoo qabuun herrega waldaalee hojii gamtaa odiitii gochuuuf ramadaman jechuu dha.

15) Tajaajila babal'ina hojii gamtaa: jechuuun meeshaleen yookiin tajaajiloonni miseensoonni waldaalee hojii gamtaa omishaman sadarkaa baay'inaa fi qulqillina qaban barbaadu akka guutaniif gorsa ogummaa kennuu fi waa'ee herregaa fi falaasama waldaalee hojii gamtaa hubannoo barnootaa fi odeeffannoo kennuu dha.

16) Koree hundeessaa: jechuun namoota gurmaa'uuf fedhii qaban adda baasuudhaan, qabeenya naannoo jiru adda baasuu dhaan ,qorannoo danda'amu gochuu dhaan , karoora hojii daldalaa qopheessuu fi dambii ittiin bulmaataa qopheessuun,waldaa hojii gamtaa huneessuun , warra gurmaa'uuf fedha qaban garee qaamota dhimmi ilaallatuu fi qooda fudhattoota dhimmi ilaallatu irraa dhufanii dha.

15) የኅብረት ሥራ ኤክስቴንሽን አገልግሎት፡- ማለት የኅብረት ሥራ ማህበራት አባላት የሚያመርቱት ምርት ወይም አገልግሎት ገበያው የሚፈልገውን መጠንና የጥራት ደረጃ ያሟላ እንዲሆን ሙያዊ ምክር መስጠት እና ስለ ኅብረት ሥራ ጽንሰ ሐሳብ እና ፍልስፍና ግንዛቤ፣ ትምህርት እና መረጃ መስጠት ነው።

16) የመስራች ኮሚቴ፡- ማለት ለመደራጀት ፍላጎት ያላቸውን ሰዎች በመለየት፣ ያለውን የአከባቢውን ሀብት በመለየት፣ የአዋጭነት ጥናት በማጥናት፣ የንግድ ሥራ እቅድ በማዘጋጀት እና የመተዳደሪያ ደንብ በማዘጋጀት የኅብረት ሥራ ማህበሩን የመመስረት ስራ የሚሰሩ ለመደራጀት ፍላጎት ካላቸው አካላት፣ ከአግባብ ያለው ባለስልጣን እና ከሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት የተውጣጡ የሰዎች ስብስብ ነው።

17) ሁለገብ የኅብረት ሥራ ማህበር፡- ማለት በአባላት ፍላጎት እና ዓላማ ላይ የተመሰረተ ለአባላት አስፈላጊ የሆኑ በማምረትና አገልግሎት መስጠት ተግባር ላይ የሚደራጁ ማለትም የብድር አቅርቦት፣ የተሻሻሉ ምርጫ ዘር አቅርቦት፣ የግብርና መሣሪያዎችን፣ የአፈር ማዳበሪያዎች እና ኬምካሎች፣ የአካባቢ ጽዳትና ንፅህና፣ ጤናን አገልግሎት እና የመሳሰሉትን የተለያዩ ግቦችን ለማሳካትም የተቋቋመ ሁለገብ ዓላማ ያለው የኅብረት ሥራ ማህበር ይባላል።

18) ተወካይ፡- ማለት አወካክሉ በኅብረት ሥራ ማህበሩ መተዳደሪያ ደንብ በሚወሰነው

17) Waldaa hojii gamtaa kaayyoo hedduu; jechuun waldaa hoji gamtaa kaayyoo hedduu qabuu fi fedhii fi kaayyoo miseensotaa irratti hundaa'uun hojii omishaa fi tajaajila miseensotaaaf barbaachisoo ta'an keessatti gurmaa'ee dha. Dhiyeessii tooraa , dhiyeessii sanyii omisha fooyya'aa , meshaalee qonnaa , xaa'oo biyyee fi keemikalotaa, qulqullina naannoo,tajaajila fayyaa fi kkf yuuniyeenii jedhama.

18) Bakka bu'aa; jechuun bakka bu'aan miseensa dhuunfaa waldaa hojii gamtaa hundeessaa yaa'ii waliigalaa irratti sagalee kan kennuu yookiin waldaa hojii gamtaa yookiin federeshinii waldaalee hojii gamtaa walga'ii waliigalaa waldaa hojii gamtaa kamiyyuu keessatti bakka bu'ummaan waldaa hojii gamtaaf sagalee kan kennu jechuu dha.

19) Naannoo hojii waldaa hojii gamtaa ;jechuun waldaan hojii gamtaa kamiyyuu dambii ittiin bulmaata keessatti murtaa'ee fi abbaa aangoo qaami isaa ilallatuun naannoo itti galmaa'ee dha.

20) Qaamolee ijaarsa dandeettii; jechuun guudinaa fi fooyya'iinsa fi ammayyummaa waldaa hojii gamtaa kan gargaaran beekumsa,faayinaansii,tekinoolojiifi qaawwota hojii guutuun deggersa ijaarsa dandeetti kan taasisan mootummaa yookiin miti mootummaa yookiin dhaabbilee jechuudha.

መሠረት ሆኖ በመሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበር በግለሰብ አባላት ተወክሎ በጠቅላላ ጉባኤ ድምጽ የሚሰጥ ወይም በኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቨርሲቲ ወይም በኅብረት ሥራ ማህበራት ፌዴሬሽን በጠቅላላ ጉባኤ ተመርጦ ኅብረት ሥራ ማህበራትን ተክቶ በማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ጠቅላላ ጉባኤ ስብሰባ ላይ በመገኘት ድምፅ የሚሰጥ ግለሰብ ነው፤

19) ኅብረት ሥራ ማህበር የስራ ክልል፡- ማለት በማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር መተዳደርያ ደንብ የተወሰነና አግባብ ባለው ባለስልጣን የተመዘገበ የስራ ክልል ነው።

20) አቅም ገንቢ አካላት ፡- ማለት ለኅብረት ሥራ ማህበራት እድገትና መሻሻልና መዘመን የሚያግዙ የእውቀት፣ የፋይናንስ፣ የቴክኖሎጂ እና የአሰራር ክፍተቶችን በመሙላት የአቅም ግንባታ ድጋፍ የሚደርጉትን የሚገነቡ መንግስታዊ ወይም መንግስታዊ ያልሆኑ አካላትን ወይም ድርጅቶችን ማለት ነው።

21) በዚህ ደንብ ውስጥ ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸው ሴትንም ያካትታል።

3. የተፈጻሚነት ወሰን

ይህ መመሪያ በመላው ሀገሪቱ በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 መሰረት በተለያዩ ዓይነት እና ደረጃ በተደራጁ እና በሚደራጁ ኅብረት ሥራ ማህበራት ላይ ሁሉ ተፈጻሚ ይሆናል።

4. የኅብረት ሥራ ማህበራት መርሆዎች በዚህ የአደረጃጀት መመሪያ መሰረት የሚደራጁ

ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር ከዚህ በታች በተዘረዘሩት የኅብረት ሥራ ማህበራት fi

hojii guutuudhaan ijaarsaa dandeettii deggeran jechuu dha.

21) Dambii kana keessatti dhiira kan ibsu kamiyyuu dhalaa ni ilaallata.

3. DAANGAA RAAWWATIINSAA

Qajeelfamni kun waldaalee hojii gamtaa bu'uura labsii lakk. 985/2009 tiin waldaalee hojii gamtaa gosaa fi sadarkaa adda addaa guutuu biyyaattii keessatti gurmaa'anii fi gurmaa'uuf jiranan hundarratti raawwatiinsa ni qaba.

4. OAJEELTOOWWAN OAJEELFAMA GURMAA' IINSA KANAAN WALDAALEE HOJII GAMTAA GURMAA' AN

Bu'uura qajeelfama gurmaa'iinsa kanaan kan gurmaa'u waldaalee hojii gamtaa kamiyyuu kanaa gaditti kan tarreeffame bu'uura qajeeltowwan waldaalee hojii gamtaatiin gurmeessuufi hojii isaanii hogganuun irra ni jiraata;

1) Miseensummaan hundaafbanaa fi fedhiidhaan miseensummaa waldaalee hojii gamtaa namoota tajaajila waldaalee hojii gamtaa fayyadamuu barbaadaaniif dirqama miseensota fudhachuufi fedhii qaban hundaaf banaa dha. saala, sadarkaa barumsaa,sanyii, ilaalcha siyaasaa osoo hin ilaalin qaama miidhamaas ta'e amantiin osoo hin ilaalin hundaaf banaa ta'a.

2) Dhaabbata dimookiraasii miseensotaa ta'uun waldaaleen hojii gamtaa dhaabbilee dimookiraatawaa miseensotaaf imaammata kennuu fi

መርሆዎች መሰረት መደራጀት እና ሥራውን መምራት ይኖርበታል።

1) አባልነት ለሁሉም ክፍት እና በፈቃደኝነት፡- የኅብረት ሥራ ማኅበራት አባልነት በማኅበራቱ አገልግሎት ለመጠቀም ለሚፈልጉና የአባልነት ግዴታዎችን ለመቀበል ፈቃደኛ ለሆኑ ሰዎች ሁሉ በጾታ፣ በማኅበራዊ አቋም፣ በዘር፣ በፖለቲካ አመለካከት፣ በአካል ጉዳተኝነት ወይም በሃይማኖት ልዩነት ሳይደረግ ለሁሉም ክፍት ይሆናል።

2) በአባላት ቁጥጥር የሚደረግባቸው ዲሞክራሲ ተቋም፡- የኅብረት ሥራ ማኅበራት ፖሊሲ በማውጣትና ውሳኔዎችን በማስተላለፍ የነቃ ተሳትፎ በሚያደርጉ አባላት የሚመሩ ዲሞክራሲያዊ ድርጅቶች፣ እያንዳንዱ አባል እኩል ድምጽ ያለው እንዲሁም አንድ አባል አንድ ድምጽ ብቻ ያለው ይሆናል።

3) የአባላት ኢኮኖሚያዊ ተሳትፎና ተጠቃሚነት፡- ከትርፍ ላይ ለመጠበቅ እና ለሌሎች አገልግሎቶች ተቀንሶ ከተቀመጠ በኋላ አባላት ከኅብረት ሥራ ማህበሩ በገዙት ዕጣ መጠን እና ባደረጉት ተሳትፎ መሠረት ቀረው ትርፍ ይከፋፈላል።

4) ነፃና የራስ በራስ አስተዳደር፡- ኅብረት ሥራ ማኅበራት ከሌሎች አካላት ጋር መንግሥትንም ጨምሮ ስምምነት የሚያደርጉት ወይም ከኅብረት ሥራ ማኅበራቸው ውጭ ከሚገኝ ምንጭ ገንዘብ በመበደር ካፒታላቸውን ማሳደግ የሚችሉት

murtii dabarsuu irratti dammaqinaan hirmaataniin hogganamuu yoo ta'u tokko tokkoon miseensa sagalee wal qixa kan hin qabnaae sagalee tokko qofa kan qabuu dha.

3) Hirmaannaa dinadgee fi faayidaa miseensotaa bu'aa argamee irraa hafii fi tajaajilli biroo yoo hir'ate bu'aan hafee akkaataa hanga qooda waldaalee hojii gamtaa irraa bitatanii fi hirmaannaa isaaniitiin miseensotaaf ni qoodama.

4) Bilisummaa ofiin of bulchuu Waldaaleen hojii gamtaa mootummaa dabalatee qaamolee biro waliin waliigaltee uumuu yookiin madda waldaa hojii gamtaa isaaniitiin ala jiru irra mulqaa liqeessuun kappitaalaa isaanii guddisuu danda'a.haala to'annoo dimookiraatawaa miseensotaa mirkaneessuu , mirga ofiin of bulchuu, waldaa hohjii gamtaa isaanii eeguu akkasumas ofiin of bulchhuu jkan danda'uu ta'uu qaba.haala mirga isaanii hin tuqneen deggeruun

5) Barnoota tartiiba leenjii odeeffannoo kennuun miseensonni waldaa hojii gamtaa fi hoggantonnii fi hojjettoonni guddina wldaa hojii gamtaa isaaniif gumaacha sirrii ta'e akka gumaachan barnootaa fi leenjii maammilummaa fi fayyadamummaa waldaa hojii gamtaa ummata keeessattuu dargaggoottaaf beeksisu

6) Waldaa hojii gamtaa biro waliin gamtoomina uumuu , caasaa waldaa hojii gamtaa biyyaalessaa, ardiilee fi idil addunyaa waliin ta'uun sochii waldaa hojii gamtaa cimsuun miseensota isaanii haala gaariin tajaajilu.

የአባላት ዲሞክራሲያዊ ቁጥጥርን በሚያረጋግጥ፣ የኅብረት ሥራ ማኅበራቸውን

የራስ በራስ ማስተዳዳሪ መብት በሚጠብቅ እንዲሁም የራስ አገዝ ባህሪውን በማይነካ ሁኔታ መሆን ይኖርበታል።

5) ተከታታይ ትምህርት፣ ስልጠናና መረጃ መስጠት፡- የኅብረት ሥራ ማኅበራት አባላት፣ ተመራጮች፣ ሥራ አስኪያጅ እና ሠራተኞች ለኅብረት ሥራ ማኅበራቸው ዕድገት ተገቢውን አስተዋጽኦ እንዲያበረክቱ ትምህርትና ሥልጠና እንዲያገኙ ያደርጋሉ፤ ስለ ኅብረት ሥራ ማኅበራት ምንነትና ጥቅም ለሕዝቡ በተለይም ለወጣቱ ያስተዋውቃሉ።

6) ከሌሎች አቻ ኅብረት ሥራ ማኅበራት ጋር ኅብረት መፍጠር፡- በአካባቢ፣ በሀገር አቀፍ፣ በአህጉር አቀፍ እና በዓለም አቀፍ ደረጃ ከሚገኙ የኅብረት ሥራ ማህበራት መዋቅሮች ጋር በመተባበር የኅብረት ሥራ ማህበራት እንቅስቃሴን በማጠናከር አባሎቻቸውን በ በሚገባ ያገለግላሉ።

7) ለአካባቢ ዘላቂ ልማት ጥረት ማድረግ፡- የኅብረት ሥራ ማኅበር አባሎቻቸው ባፀደቋቸው ፖሊሲዎች አማካኝነት በአካባቢያቸው ላለው ኅብረተሰብ ዘላቂ ልማት ለማምጣት የሚያስችል ተግባር ያከናውናሉ።

5. የኅብረት ሥራ ማህበራት እሴቶች እና የአባላት የሥነ ምግባር እሴቶች

1) በዚህ የአደረጃጀት መመሪያ መሠረት የሚደራጅ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር የሚከተሉትን እሴቶች ይኖሯቸዋል።

7) Misooma naannoo itti fufiinsa qabuuf tattaaffii gochuu imaammata miseensotni waldaa hojii gamtaa fudhataniin hojiwwan misooma iti fufiinsa qabu hawaasa naannoo isaaniitti fiduuf ni raawwata.

5. SONA WALDAA HOJII GAMTAA FI NAAMUSA MISEENSOTAA

1) Waldaan hojii gamtaa akkataa qajeelfama jaarmiyaa kanaatiin gurmaa'e kamiyyuu sonaalee armaan gadii ni gaafata;

- a. Ofiin of gargaaruu
- b. Ittigaafatamummaa dhuunfaa ba'uu c. Dimookiraasii babal'isuu
- d. Waqixxummaa
- e. Haqummaa
- f. Obbolummaa

2. Namoonni dhuunfaa akkaataa keewwata kanaatiin gurmaa'e kamiyyhuu miseensaa waldaa hojii gamtaa ta'a. Sonaalee naamusa miseensota armaan gadii ni qabaatu;

- a. Amanamummaa
- b. Iftoomina
- c. Ittigaafatamummaa
- d. Hirmaachisummaa
- e. Ittigaafatamummaa Hawaasummaa

ሀ) ራስን በራስ

መርዳት፣

ለ) የግል ሃላፊነትን መወጣት፣

ሐ) ዴሞክራሲን ማስፋፋት፣ መ)

እኩልነት፣

ሠ) ፍትሃዊነት፣

ረ) ወንድማማችነት፣

2) በዚህ አንቀጽ መሠረት በተደረጁ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር ውስጥ አባል የሚሆኑ ግለሰቦች የሚከተሉትን የአባላት የሥነምግባር እሴቶች ይኖሯቸዋል፤

ሀ) ታማኝነት፣

ለ) ግልፅኝነት፣

ሐ) ተጠያቂነት፣

መ) አሳታፊነት፣

ሠ) ማህበራዊ ኃላፊነት፣

ረ) ለሌሎች ማሰብ፣

6. የኅብረት ሥራ ማህበር ዓላማዎች

1) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ፣ ደንብና መመሪያ መሠረት የሚቋቋሙ የኅብረት ሥራ ማህበራት እንደተቋቋሙ ላይ ዓላማ እና ባህሪ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሯቸዋል፤

ሀ) አባላት በተናጠል በመሥራት ሊወጧቸው የማይችሏቸውን የኢኮኖሚ እና ማህበራዊ ችግሮችን በተባበረ ጥረት መወጣት፣ መቋቋም እና መፍታት፤

ለ) አባላት ያላቸውን ዕውቀት፣ ሀብትና

f. Kanneen biroof Yaaduu

6. KAAYYOOWWAAN WALDAA HOJII GAMTAA

1. Waldaaleen hojii gamtaa akkaataa labsii, dambii fi qajeelfama waldaa hojii gamtaatiin hundeeffaman akaataa kaayyoo itti hundeeffamanii fi kaayyowwan armaan gadii ni qabaatu.

a. Rakkoo dinagdee fi hawaasummaa misensonni dhuunfaan tattaaffii tokkumman hojjechuun furuu hin dandeenye dandammachuu fi furuu.

b. Beekumsa miseensotaa fi qabeenyaa fi humna walitti makuun, dorgommii uumuu , ammayyummaa fi gahumsa hundeesuuf.

c. Miseensota gidduutti ofitti amanamummaa ijaaruu

d. Baasii omishaa fi gatii tajaajila hir'isuun miseensonni qabeenyaa yookiin tajaajila isaan barbaachisu gatii gad aanaadhaan argachuun omisha yookiin tajaajila isaanii gatii gabaa fooyya'aa akka argatan dandeessisuu dhaaf

e. Beekumsa teknika fi hojii abbotii qabeenyaa hojiirraa oolchuf haallawwan barbaachisa babal'isuu fi

f. Aadaa qusannaa miseensotaa gidduutti daddagaagsuufi babal'isuu

g. Tajaajila liqii miseensotaaf kennuudhaan investmentii babal'isuu.

ጉልበት በማቀናጀት፣ ተወዳዳሪ፣ ዘመናዊና ውጤታማነትን ማስፈን፤

ሐ) በአባላት ዘንድ በራስ መተማመንን ማጎልበት፤

መ) ለማምረት የሚያስፈልገውን ወጪና የአገልግሎት ዋጋን በመቀነስ አባላት የሚፈልጉትን ግብአት ወይም አገልግሎት በአነስተኛ ዋጋ እንዲያገኙ ማድረግ እና ምርታቸው ወይም አገልግሎታቸው የተሻለ የገበያ ዋጋ እንዲያገኝ ማስቻል፤

ሠ) የቴክኒክ ዕውቀትን እና የሥራ ፈጠራን በሥራ ላይ ለማዋል የሚያስፈልጉ ሁኔታዎች እንዲስፋፋ ማድረግ፤

ረ) በአባላት መካከል የቁጠባ ባህል እንዲዳብር እና እንዲስፋፋ ማድረግ፤

ሰ) ለአባላት የብድር አገልግሎትን በመስጠት ኢንቨስትመንትን ማስፋፋት፤

ሸ) ለአባላት የብድር የሕይወት መድን ዋስትና መስጠት፤

ቀ) አባላቱ በግላቸው ቢሰሩ ኖሮ ሊደርስባቸው የሚችለውን ጉዳትና ኪሣራ በጋራ በማካፈል የእያንዳንዱ ሰው ጉዳትና ኪሣራ መቀነስ፤

በ) አባላትን በማስተማርና በማሰልጠን ኢኮኖሚያዊና ማኅበራዊ አቅማቸውንና ባህላቸውን ማጎልበት።

ክ ፍል ሁለት

የኅብረት ሥራ ማህበራትን ስለማደራጀት እና የመደራጀት ጥያቄ አቀራረብ

h. Miseensotaaf inshuuransii jireenyaa liqiin ni bana.

i. Miidhaa fi kasaraa osoo dhuunfaan misensotaaf hojjetanii isaan mudachuu malu qooddachuudhaan bakka tokkoon namaa hir'isuu.

j. Miseensota dandeettii dinagdee fi hawaasummaa isaanii leenjiisuuf humneessisuu

KUTAA LAMA

DHIYEESSII GAAFFII WALDAA HOJII GAMTAA GURMEESSUU FI

GURMAA' UU

7. WAA'EE WALDAA LEE HOJII GAMTAA GURMEESSUU

Waldaaleen hojii gamtaa gurmaa'uuf yeroo murtaa'uu abbaa taayitaa rogummaa qabuun haalawwan gurmaa'insa hojii armaan gadii hojiirra ni oolcha. Tumaalee labsii lakk. 985/2009 keewwwata 7(14)(15) akkuma eegametti ta'ee

1) Namoonni fedhii walfakkaatu qaban gurmaa'uuf gaaffii dhiyeessuu qabu.

2) Iyyattoonni gaaffii dhaabbatichaa irratti maqaa, teessoo, umurii , hojii fi mallattoo isaanii dhiyeessuu qabu.

3) Torban tokko keessatti warra gaafatan waamee akka fedhii isaaniitti ta'uu ni mirkaneessa.

4) Fedhii gurmaa'iinsaa mirkaneessuu koree hundeessu ui dhaaba.

7. የኅብረት ሥራ ማህበራትን ስለማደራጀት

በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 7፣ 14 እና 15 የተደነገገው አንደተጠበቀ ሆኖ በኅብረት ሥራ ማህበር ለመደራጀት ሲወሰን አግባብ ላለው ባለስልጣን በሚከተሉት የማደራጀት ቅድመ- ሁኔታዎች ተግባራዊ ያደርጋል፤

- 1) ተመሳሳይ ፍላጎት ያላቸው ሰዎች የመደራጀት ጥያቄያቸውን ማቅረብ ይኖርበታል።
- 2) በሚቀርበው የመደራጀት ጥያቄ ላይ የአመልካቾች ስም፣ አድራሻ፣ እድሜ፣ ስራ እና ፊሪማ አብሮ መቅረብ ይኖርበታል።
- 3) ጥያቄ አቅራቢዎችን በአንድ ሳምንት ጊዜ ውስጥ በመጥራት በጥያቄያቸው መሰረት በፍላጎታቸው መሆኑን ያረጋግጣል፤
- 4) የመደራጀት ፍላጎቱን በማረጋገጥ የመስራች ኮሚቴ ያቋቁማሉ፤
- 5) ለሚቋቋመው የመስራች ኮሚቴ አባላት ተግባርና ኃላፊነት መስጠትና ግንዛቤ እንዲኖራቸው ይደረጋል፤
- 6) የሚቋቋመው የመስራች ኮሚቴ አስፈላጊ የሆኑ የአዋጭነት ጥናት በማካሄድ፣ የንግድ ሥራ ዕቅድ እና መተዳደሪያ ደንቦችን ያዘጋጃል፤
- 7) ለሥራው አስፈላጊ የሆኑ ሠነዶችን እና ማህተሞችን ያሳትማል፤ የባንክ ሂሳብ ቁጥር (አካውንት) የመክፈት ተግባራትን ማከናወን አለበት።

5) Miseensota koree hundeessitootti hubannoon ni kennamaaf.

6) Koree hundeessituu qorannoo dandamachuu barbaachisaa ta'e geeggeessuun karoora hojii fi dambii hojii ni qopheessa.

7) Sanadootaa fi chaappawwan hojiwwan isaaf barbaachisan ni maxxansa, akkasumas hojiwwan herrega baankii banuu raawwaachuu qaba.

8) Koree hundeessaa dhimmota barbaachisoo ta'an guutamuu isaanii yeroo mirkaneessu walga'ii hundeessitootaa geggeessuun sanadoota qopha'an ni raggasisa. 17.gosoota waldaalee gamtaa ilaalchisee amala addaa keewwata kana keewwata xiqqaa (16)jalatti tumameen barbaachisummaa dinagdee hawaasummaa gaaffilee isaaniiif dhiyaatan qorannaan mirkaneessuuna abbaa taayitaa roqummaan haala addaatiin dameelee biroo keessatt hojii walta'iinsaa qindeessuunni danda'a.

9)Yaa'ii hundeessitoota irratti guyyichatti koreewwan filattootaan dursa koreewwan qopha'aniin ulaagaa filannoo hordofuun hoji raawwachisaa, miseensa koree ta'annaa, fi akka barbaachisummaa isaatti miseensa koree xixiqqaa akka filataman ni taasisa.

10) Koree hundeessaa sanadootaa fi qabeenyaa irratti hojjechaa ture kamiyyuu miseensa koree hojii raawwachiiftuu haaraa filatamaniif ni kenna.walharkaa fuudhinsa irratti argamuun deggersa ni kenna.

8) የመስራች ኮሚቴው አስፈላጊ የሆኑ ጉዳዮች መሟላታቸውን ሲያረጋግጥ የመስራቾች የምስረታ ጉባኤ በማካሄድ የተዘጋጁ ሠነዶችን ያፀድቃል።

9) በምስረታ ጉባኤው ላይ በእለቱ በሚመረጡት አስመራጭ ኮሚቴዎች አማካኝነት ቀደም ሲል በተዘጋጀው የኮሚቴዎች መሰምረጫ መስፈርት ተከትለው የሥራ አመራር፣ የቁጥጥር ኮሚቴ አባላት እና እንደ አስፈላጊነቱ ሌሎች ንዑሳን ኮሚቴ አባላትም እንዲመረጡ ይደረጋል።

10) የመስራች ኮሚቴው ሲሰራባቸው የነበሩትን ማንኛውንም ሠነድና ንብረት አዲስ ለተመረጠው የሥራ አመራር ኮሚቴ አባላት ያስረክባል። በሪክክቡም ላይ በመገኘት ድጋፍ ያደርጋል።

11) ለመደራጀት ጥያቄ ያቀረቡ አካላት የሚጠበቅባቸውን አሟልተው ሲገኙ አዲስ በተመረጡት የኅብረት ሥራ ማህበሩ አመራር አካላት አማካኝነት ለምዝገባ አስፈላጊ የሆኑ መስፈርቶችን በማሟላት ለምዝገባ ጥያቄ በማቅረብ የማደራጀት ተግባር የሚከናወን ይሆናል።

12) በማህበረሰብ ተፋሰስ ላይ የሚደራጁት የመሬት ተፋሰስን መሰረት አድረጎ የአስተዳደር ወሰን ተከትለው በመሆኑ የሚጠናው አዋጭነት ጥናት ትኩረት የሚያደረገው ተፋሰሱን ተከትሎ በሚወሰነው መሰረት ይሆናል።

13) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የምዝገባ ሠርተፊኬቱን ባገኘ በስድስት ወራት ጊዜ

11) Qaamoleen gaaffii gurmeessuu dhiyeessan ulaagaa isaanii yeroo guutan hoggansi waldaa hojii gamtaa haaraa filatamee hojii gurmaa'insa karaa qamolee galeedhaaf ulaagaalee barbaachisan guutuudhaan galmeedhaaf iyyachuudhaaf kan raawwatamu ta'a.

12) Bishaan hawaasaa bishaan kuufama lafa irratti hundaa'uun kan gurmaa'ee fi daangaa bulchiinsaa kan hordofu waan ta'eef, qorannoon dandeettii qoratamuu

13) Waldaan hojii gamtaa ragaa galmee erga fudhatee ji'a ja'a keessatti hojii idilee isaa eegaluu qaba. Ta'ees waldaan hojii gamtaa kamiyyuu sababa amansiisaa tokko malee hojii idilee isaa kan hin jalqabne akkatta labsii lakk. 985/2009 keewwata 19 keewwata xiqqaa 2 tiin tarkaanfiin ni fudhatama.

8. WALDAA HOJII GAMTAA

GURMEESSUUF GAAFFII
DHIYEESSUU

1. Miseensonni dhuunfaa akka waldaa hojii bu'uuraatti gurmaa'uuf dhiyaatan akka armaan gadiitti ta'a,

a. Namoonni dhuunfaa naannoo mana jireenyaa, bakka hojii, fi dandeettii ogummaa kana fakkaatan keessatti gurmaa'uu barbaadan abbaa taayitaa rogummaa qabuun naannoo isaanii jiruun dhaquun gaaffii isaanii qaamaan yookiin karaa bakka bu'ootaa isaaniitiin dhiyeessuu qabu.

b. Namoota dhuunfaa fedhii wal- fakkaataa fi rakkoo waloo qaban 50 ol

ውስጥ መደበኛ ስራውን መጀመር ይኖርበታል።
ሀኖም ያለምንም አሳማኝ ምክንያት መደበኛ
ስራውን ያልጀመረ ማንኛውም የኅብረት ሥራ
ማህበር በአዋጅ

985/2009 አንቀጽ 19 ንዑስ አንቀጽ 2
መሰረት እርምጃ ይወሰዳል።

**8. በኅብረት ሥራ ማህበር የመደራጀት
ጥያቄ አቀራረብ**

1) በመሰረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበር
ለመደራጀት የግለሰብ አባላት የሚያቀርቡት
የእንደራጅ ጥያቄ አቀራረብ እንደሚከተለው
ይሆናል።

ሀ) በመኖሪያ አካባቢ፣ በስራ ቦታ፣ ተመሳሳይ
የሙያ ችሎታ መደራጀት የሚፈልጉ ግለሰቦች
በአካባቢያቸው ወደሚገኘው የሚመለከተው
አግባብ ያለው ባለስልጣን በመሄድ በአካል
ወይም በተወካዮቻቸው አማካኝነት
ጥያቄያቸውን ያቀርባሉ።

ለ) ቁጥራቸው ከ50 በላይ የሆኑ ተመሳሳይ
ፍላጎት እና የጋራ ችግር ያላቸው ግለሰቦች፣

ሐ) አግባብ ባለው ባለስልጣን በሚያዘጋጀው ቅፅ
መሠረት የሁሉንም የሚደራጁ ግለሰቦች
መታወቂያ ፎቶ ኮፒ፣ ስም ዝርዝራቸውን እና
ፈርማቸውን አስፈርመው መያዝ ይኖርባቸዋል።

መ) በሙያ የሚደራጁ መሠረታዊ ኅብረት
ሥራ ማህበር እያንዳንዱ አባል ስለሙያዊ ብቃቱ
ጉዳይ ከሚመለከተው የሥራ ዘርፍ የብቃት
ማረጋገጫ ማስረጃ አያይዞ ማቅረብ አለበት።

c. Akkaataa abbaa taayitaa rogummaa qabu
qopheesseen eenyummaa namoota dhuunfaa
gurmeesse hunda, maqaa fi mallattoo isaanii
koppii qabachuu qabu.

d. Tokko tokko miseensi waldaa hojii
gamtaa bu'uuraa ogummaadhaan gurmaa'ee
ga'umsa ogummaa isaa ilaalchisee ragaa
ga'umsa dame hojii abbaa taayitaa
rogummaa qabu irraa argamu waliin
qabachuu qaba.

e. Keewwata kana keewwata xiqqaa 1(d)
jalatti kan ibsame ragaa ga'umsa ogummaa
dhiyeeffatan seeraan ragaa ga'umsa
ogummaa baasan bakkoota hojii dirqisiisan
qofa irratti ta'a.

f. Waldaalen hojii gamtaa dame ogummaa
addaatiin gurmaa'an omisha gatii dabalata
omishaniif yookiin tajaajila kennaniif raga
mirkaneessa qulqullina dame dhimmi
ilaallatu irraa qabaachuu qabu.

g. Abbaa taayitaa rogummaa qabu marii
waloo geggeessuun galma yeroo gabaabaa
fi dheeraa namoota dhuunfaa hubachuuf ni
taasifama.

h. Gaaffii gurmaa'iinsaa irratti
waliigalteerra yeroo ga'amu koreen
hundeessituu ni hundeeffama.

i. Iyyannoo dhuunfaa dirqama isaanii
ba'uuf fedhii qaban unka iyyannoo
miseensummaa abbaa taayitaa rogummaa
qabuun qophaa'een iyyata isaanii akka
dhiyeessan ni gaafatama.

2) Unka iyyata miseensummaa dhuunfaa
qabiyyee armaan gadii ni qabaata.

ሠ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ1 (መ) ላይ የተጠቀሰው የሙያ ብቃት የሚቀርብባቸው በህግ የሙያ ብቃት ማረጋገጫ እንዲያውጡ በሚያስገድዱ የስራ መስኮች ብቻ ላይ ይሆናል።

ረ) በልዩ የሙያ መስክ የተደራጁ ኅብረት ሥራ ማህበራት እሴት ጨምረው ለሚያመርቱት ምርት ወይም ለሚሰጡት አገልግሎት የጥራት ማረጋገጫ ጉዳይ ከሚመለከተው ዘርፍ ምስክር ወረቀት ሊኖራቸው ይገባል።

ሰ) አግባብ ያለው ባለስልጣን የግለሰቦችን የአጭርና የረጅም ጊዜ ግብ ለመረዳት የሚያስችል የጋራ ውይይት ያደርጋል፤

ሸ) በመደራጀት ጥያቄ ላይ የጋራ መግባባት ሲደረስ የመስራች ኮሚቴ ይቋቋማል።

ቀ) ግዴታቸውን ለመወጣት ፈቃደኛ የሆኑ ግለሰብ ጠያቂዎች አግባብ ያለው ባለስልጣን በሚያዘጋጀው የአባልነት ማመልከቻ ቅፅ መሠረት ጥያቄያቸውን እንዲያቀርቡ ይደረጋል።

2) የግለሰብ የአባልነት መጠየቂያ ማመልከቻ ቅፅ የሚከተሉት ይዘቶች ይኖሩታል፡-

ሀ) የአባሉን ሙሉ ስም፣ ፆታ፣ ዕድሜ ለ)

የትምህርት ደረጃ፣

ሐ) አድራሻ፣

መ) የስራ ዓይነት፣

ሠ) የሚደራጁበት ዓላማ፣

ረ) ማመልከቻው የቀረበበት ቀንና ፊርማ፣

a. Maqaa guutuu, saala, umurii miseensaa b. Sadarkaa barnootaa

c. Teessoo

d. Gosa hojii

e. Kaayyoo itti gurmaa'e

f. Guyyaa fi mallattoo iyyatichaa;

3) Waldaa hojii bu'uura kanaan duraa gurmaa'ee keessatti gaaffiin miseensummaa yoo dhiyaate unka iyyannoo miseensummaa waldaa hojii gamtaa bu'uuraa qopheesse irratti hundaa'e kan dhiyaatu ta'a.

4) Waldaaleen hojii gamtaa yuniyeenii waldaa hojii gamtaa yookiin federeshinii waldaa hojii keessatti akka gurmaa'aniif gaaffii dhiyaatu akka dhiyaatu akka armaan gadiitti ta'a.

a. Murtee addaa yaa'ii waliigalaatiin mirkanaa'e waraabbii cufame;

b. Waldaalee hojii gamtaa iyyattoonni itti galma'an abbaa taayitaa rogummaa qabuun unka iyyannoo guutame maqaa fi mallattoo dura ta'aa yookiin bakka bu'aa waliin kan dhiyaate;

c. Gabaasa odiitii amma jiruu fi ibsa bu'aa fi kasaaraa iyyata waliin walitti qabsiisuu qabu.

d. Gaaffiin gurmaa'uu akkuma barreeffamaan dhiyaateen abbaa taayitaa rogummaa qabuun iyyaticha sirnaan ilaalee gaaffiin sun sirrii ta'uu isaa mirkaneessee adeemsa ijaarsa jalqabuu qaba.

3) ቀድሞ በተደራጀ መሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበር ውስጥ የአባልነት ጥያቄ የሚቀርብ ከሆነ የመሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበሩ ባዘጋጀው የአባልነት ማመልከቻ ቅፅ መሠረት ይሆናል።

4) በኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቤን ወይም የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌዴሬሽን ለመደራጀት ጥያቄ የሚቀርቡ የኅብረት ሥራ ማህበራት ጥያቄ አቀራረብ እንደሚከተለው ይሆናል።

ሀ) በጠቅላላ ጉባኤ ልዩ ውሳኔ የፀደቀ በማህተም የተረጋጋጠ ቃለ-ጉባኤ ኮፕ፤

ለ) አመልካች ኅብረት ሥራ ማህበራት በተመዘገቡበት አግባብ ያለው ባለስልጣን በመቅረብ የሊቀ-መንበር ወይም የተወካይ ስም እና ፊርማ ያረፈበት የጥያቄ ማቅረቢያ ቅፅ የተሞላ፤

ሐ) ከማመልከቻው ጋር የዘመኑን የአዲት ሪፖርት የትርፍና ኪሳራ መግለጫ አያይዘው ማቅረብ ይኖርባቸዋል።

መ) የመደራጀት ጥያቄ በፅሁፍ እንደደረሰው አግባብ ያለው ባለስልጣን ማመልከቻውን በአግባቡ በማየት ጥያቄው ተገቢነት እንዳለው በማረጋገጥ የምስረታ ሂደቱን መጀመር ይኖርበታል።

ሠ) አግባብ ያለው ባለስልጣን የቀረበለትን ማመልከቻ ከገመገመ በኋላ ጥያቄው በጠቅላላ የጉባኤው ልዩ ውሳኔ መሰረት ፀድቆ መምጣቱን ያረጋግጣል፤

ረ) አግባብ ያለው ባለስልጣን የመደራጀት ጥያቄውን የማይቀበል ከሆነ በአምስት ቀናት

e. Abbaan taayitaa rogummaa qabu gaaffii dhiyaate erga ilaalee booda akkaataa murtii addaa yaa'ii waliigalaatiin gaaffiin ragga'uu isaa ni mirkaneessaa.

f. Abban taayitaa rogummaa qabu gaaffii gurmaa'iinsaa yoo hin fudhanne, guyyoota shan keessatti deebii qaama gaaffii dhiyeessef kenname. Akkuma barbaachisummaa isaatti afaaniin yookiin barreeffamaan kennamuu qaba.

g. Waldaa hojii gamtaa gaaffii gurmaa'iinsaa dhiyeessu kamiyyuu hundeeffama isaa irraa eegalee waggaa sadii ta'uu qaba.

h. Erga hundeeffamanii booda waldaaleen bu'uuraa yookiin waldaa hojii gamtaa biro fedhii walfakkaataa qabanii fi dirqama dambii ittiin bulmaataa fudhachuu fi raawwachuuf fedhii qaban akka miseensaatti hammatamu ni danda'u.

i. Keewwata kana keewwata xiqqaa 1 hanga 7 jalatti kan tumame akkuma eegameetti ta'ee, waldaaleen hojii gamtaa qusannaa, liqaa fi federeshiniwwan miseensota waldaa hojii gamtaa fi waldaalee hojii gamtaa bu'uuraa biroo dirqama miseensummaa isaanii ba'uu danda'an ta;uu ni danda'u.

9. G U R M A A ' I N S A M I S O O M A Y A A ' A A B I S H A A N H A W A A S A A I R R A T T I H U N D A A ' E

1) Fayyadamtoota bishaan hawaasaa labsii waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 labsii bulchiinsa fi ittifayyadama

ውስጥ ምላሹን ጥያቄውን ላቀረበው አካል በቃል ወይም እንደ አስፈላጊነቱ በፅሁፍ መስጠት ይኖርበታል።

ሰ) ለመደራጀት ጥያቄ የሚያቀርብ ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ከተመሠረተበት ሦስት ዓመት የሞላው መሆን አለበት።

ሸ) ከምስረታ በኋላ ሌሎች ተመሳሳይ ፍላጎት ያላቸው እና የመተዳደሪያ ደንብ ግዴታዎችን ተቀብሎ ለመፈፀም ፈቃደኛ የሆኑ መሰረታዊ ወይም ኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒዩኖች በአባልነት ሊታቀፉ ይችላሉ።

ቀ) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 10 ንዑስ አንቀጽ ከ1 እስከ 7 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የገንዘብ ቁጠባና ብድር ኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒዩን እና ፌዴሬሽኖች ሲመሰረት የአባልነት ግዴታቸውን መወጣት የሚችሉ ሌሎች መሰረታዊ የኅብረት ሥራ ማህበራት፣ የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒዩኖች አባል መሆን ይችላሉ።

9. የማህበረሰብ የተፋሰስ ልማትን መሰረት የደረገ አደረጃጀት

1) የማህበረሰብ የተፋሰስ ተጠቃሚዎች ኅብረት ሥራ ማህበር አባል የሚሆኑት በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 ውስጥ የተደነገገው መስፈርት እንደተጠበቀ ሆኖ በተጨማሪ የማህበረሰብ የተፋሰሶች ልማት አስተዳደር እና አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 1223/2012 አንቀጽ 11 ን/አንቀጽ 1-5 ውስጥ የተቀመጡ መስፈርቶችን መሠረት በማድረግ የሚደራጁና ሠርተፊኬት የሚያገኙ ይሆናል።

misooma bishaan hawaasaa lakk. 1223/2012 keewwata 11 keewwata 1-5 ulaagaa barbaachisu irratti hundaa'uun gurmaa'ee raga ni argata.

2) Bu'uura labsii bulchiinsa fi ittifayyadama misooma bishaan hawaasaa lakk. 1223/2012 keewwata 11 keewwata xiqqaa 5 ulaagalee barbaachisoo guutanii argaman yaa'icha keessa jiraatan xiyyeeffannoo addaa kutaalee hawaasaa barbaadan miseensa waldaa hojii gamtaa ta'uu ni danda'u.

3) Keewwata kana 9 keewwata xiqqaa 2 tiin kan ibsame akkuma jirutti ta'ee ka'umsa qajeeltowwanii fi sonaalee waldaa hojii gamtaatiin dubartoota yaa'icha keessa jiraatan; qaama miidhamtoota, fi maanguddoota xiyyeeffannoo addaatiin deggeruunni danda'ama

4) Dubartoota, qaama miidhamtoota, fi manguddoota bishaan misoomaa keessa jiraatan, fayyadamummaa fi kabaja isaan argatan, akkasumas fooyya'iinsa jireenya isaanii haala itti fufiinsa qabuun akkaataa dambii ittiin bulmaata gamtichaatiin murtaa'een kan raawwatamu ta'a.

10. MISEENSUMMAA KARAA EEGDUU GODHAMU

1) Lammiin umuriin isaa waggaa 18 ol ta'e kamiyyuu akkaataa tumaalee waldaalee hojii gamtaa lakk.985/2009 tiin gurmaa'uu ni danda'a. Haa ta'u malee, bu'uura labsii bulchiinsa misooma fi ittifayyadama yaa'aa bishaan

2) በማህበረሰብ ተፋሰሶች ልማት አስተዳደር እና አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 1223/2012 አንቀጽ 11 ንዑስ አንቀጽ 5 መሠረት ተገቢውን መስፈርት አሟልተው የተገኙ በተፋሰሱ ውስጥ የሚኖሩ ልዩ ትኩረት የሚያገኙ የኅብረተሰብ ክፍሎች የኅብረት ሥራ ማህበሩ አባል ሊሆኑ ይችላሉ።

3) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 9 ንዑስ አንቀጽ 2 የተገለጸው እንደተጠበቀ ሆኖ በከኅብረት ሥራ ማህበሩ መርህና እሴት በመነሳት ተፋሰሱ ውስጥ የሚኖሩ ሴቶች፣ አካል ጉዳተኞች እና አረጋዊን የተለየ ትኩረት በመስጠት ሊደግፋቸው ይችላል።

4) በተፋሰስ ልማቱ ውስጥ ለሚኖሩ ሴቶች፣ አካል ጉዳተኞች እና አረጋዊን ስለሚደረግላቸው ልዩ ትኩረት፣ ስለሚያገኙት ጥቅም እና ክብር እንዲሁም በዘላቂነት ኑሮዎቻቸው የሚሻሻልበት በተመለከተ በኅብረት ሥራ ማህበሩ መተዳደሪያ ደንብ ውስጥ በሚወስኑት መሰረት የሚከናወን ይሆናል።

10. በሞግዚት አማካኝነት ሲለሚደረግ አባልነት

1. ማንኛውም ዜጋ እድሜው ከ18 አመት በላይ የሆነ በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ 985/2009 በተደነገገው መሰረት መደራጀት ይችላል። ሆኖም የማህበረሰብ ተፋሰሶች ልማት አስተዳደር እና አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 1223/2012 አንቀጽ 11 ን/አንቀጽ 4 መሰረት እድሜቸው ከ18 አመት በታች የሆኑት ወጣቶች በሞግዚቶቻቸው አማካኝነት

hawaassaa lakk. 1223/2012 keewwata 11 keewwata xiqqaa 4 tiin umurii isaanii waggaa 18 gad ta'an dargaggoonni karaa guddistoota yaa'aa bishaan hawaasaa waldaa hojii gamtaan gurmaa'uu ni danda'u.

2) Umuriin isaanii miseensummaaf hanga ga'utti qqusanna kamiyyuu sassabuus ta'e dhimmoota walfakkaatan biroo karaa guddistoota kan raawwatamu ta'a.

3) Miseensummaan waldaalee hojii gamtaa karaa guddistootaa miseensa ta'u keessatti faayidaa addaa hin fidu.

4) Waldaa hojii gamtaa keessatti miseensa ta'ee kan galmaa'u maqaaa guddistuu osoo hin taane maqaa daa'ima umuriin isaa hin geenye ta'a.

5) Maqaa miseensichaan waliigalteen taasifamu kamiyyuu ta'e hojiiwwan ilaallata seera bulchiinsa guddistuu biyyattiin taa'ee fi akkaataa hoji maatan kan raawwatamu ta'a.

6) Dargaggeessi umuriin isaa waggaa 18 gadi ta'ee fi karaa guddistuu isaaniitiin miseensa waldaa hojii gamtaa ta'e kamiyyuu akkaataa seeraa fi hoji maata hayyamameen miseensummaa guutuu guddistuu isaanii irraa fudhachuuf fedhii qabaachuu isaa irratti hundaa'uun miseensa waldaa hojii gamtichaa ta'ee itti fufuu ni danda'a.

7) Dhimma miseensummaa guddistuu dambii ittiin bulmaataa waldaa hojii gamtaa yaa'ii waliigalaatiin raggasifame keessatti hammatamuu qaba.

በማህበረሰብ ተፋሰስ ተጠቃሚዎች በኅብረት ሥራ ማህበር መደራጀት ይችላሉ።

2. እድሜያቸው ለአባልነት እስኪደርስ ድረስ ማንኛውም ቁጠባ የማሰባሰብም ሆነ ሌሎች ተመሳሳይ ጉዳዮች በሞግዚቶች አማካኝነት የሚከናወን ይሆናል።

3. በሞግዚት አማካኝነት አባል በሚሆንባቸው የኅብረት ሥራ ማህበራት ውስጥ አባልነቱ የተለየ ጥቅም አያስገኝም።

4. በኅብረት ሥራ ማህበሩ ውስጥ በአባልነት የሚመዘገበው የሞግዚቱ ስም ሳይሆን አካለ መጠን ያልደረሰ ወጣት ስም ይሆናል።

5. በአባሉ ስም የሚደረጉት ማናቸውም ውሎችም ሆነ ተግባራት በተመለከተ በአገሪቱ ስለ ሞግዚት አስተዳደር በተቀመጠው ሕግና አሰራር መሰረት የሚፈጸም ይሆናል።

6. እድሜያቸው ከ18 አመት በታች የሆነ እና በሞግዚቱ አማካኝነት የኅብረት ሥራ ማህበሩ አባል የሆነ ማንኛውም ወጣት የኅብረት ሥራ ማህበሩ ሕግና አሰራር በሚፈቅደው መሰረት ሙሉ አባልነቱን ከሞግዚታቸው ላይ በመረከብ በፈቃደኝነታቸው ላይ በመመስረት የኅብረት ሥራ ማህበሩ አባል ሆነው ሊቀጥሉ ይችላሉ።

7. ስለ ሞግዚት አባልነት ጉዳይ በጠቅላላ ጉባኤ በፀደቀ በኅብረት ሥራ ማህበሩ መተዳደሪያ ደንቡ ውስጥ መካተት ይኖርበታል።

11. በኅብረት ሥራ ማህበር የክብር አባል ነት

1) በማህበረሰብ ተፋሰሶች ልማት አስተዳደር እና አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 1223/2012 አንቀጽ 12 እና 13 መሰረት በማህበረሰብ ተፋሰስ ተጠቃሚዎች የኅብረት ሥራ

**11. WALDAHOJIGAMTAA
KEESSATTIMISEENSUMMAA
KABAJAA**

1) Bu'uura labsii bulchiinsa fi ittifayyadama misooma bishaan hawaasaa lakk. 1223/2012 keewwata 12 fi 13 fayyadamtootni bishaan hawaasaa waldaalee hojii gamtaa cimsuu fi deggeruuf jecha mootummaas ta'e qaamoleen biroon sagalee malee tajaajila gorsaa ogummaa tekniikaa kennuu ; mallaqaa fi dhimmota biroowaldaan hojii gamtaa dseggeruu akka danda'an miseensa kabajaa ta'uun gurmaa'uu ni danda'u.

2) Keewwata 11 kana keewwata xiqqaa 1 jalatti kan tumame akkuma eegametti ta'uun sababa gargaaraniin waldaa hojii gamtaa irraa beekamtii argachuu ni danda'a.

3) Miseensummaa isaanii yeroo gad dhiisan mallaqa miseensummaaf kaffalan hunda yookiin gartokkee waldaa hojii gamtichaaf dhiisuu ni danda'a. mallaqni armaan gadii durfame kamiyyuu qabeenyaa waliin hin qoodamne keessatti akka kennaatti galmaa'a.

4) Mallaqa kaffale hunda yookiin gartokkoon isaa yeroo miseensummaa walta'iinsaa waldaa hojii gamtaa addaan citu qarshii kaffalan fudhachuu ni danda'u.

5) Miseensi gargaaraan waldaa hojii gamtaa kamiyyaa mallaqa fudhachuu kan danda'u waldaa hojii gamtichaa haala

ማህበራትን ለማጠናከርና ለመደገፍ ሲባል መንግስትም ሆነ ሌሎች አካላት ያለምንም ድምፅ ሙያዊ የቴክኒክ የምክር አገልግሎት ለመስጠት፣ በፋይናንስ እና በሌሎች ጉዳዮች የኅብረት ሥራ ማህበሩን ለመደገፍ እንዲቻል የክብር አባል በመሆን ሊደራጁ ይችላሉ።

2) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 11 ንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የክብር አባልነት የሚያስገኝላቸው የትርፍ ወይም የወለድ ጥቅም አይኖርም። ሆኖም የክብር አባል ሆነው በማገዛቸው ምክንያት የኅብረት ሥራ ማህበሩ እውቅና ሊሰጣቸው ይችላል።

3) የክብር አባል የነበሩት አባላት ከአባልነታቸው ሲለቁ ለአባልነት የከፈሉትን የእጣ መጠን ሙሉውን ወይም ከፈሉት ለኅብረት ሥራ ማህበሩ መተው ይችላሉ። በዚህ መሰረት የሚቀርብ ማንኛውም ገንዘብ በማይከፋፈል የጋራ ንብረት ውስጥ በስጦታ አርዕስት የሚመዘገብ ይሆናል።

4) ከኅብረት ሥራ ማህበሩ ተባባሪ አባልነታቸውን ሲያቋርጡ የከፈሉትን ገንዘብ በሙሉ ወይም በከፊል መውሰድ ይችላሉ።

5) ከኅብረት ሥራ ማህበሩ የሚያቋርጥ ማንኛውም ተባባሪ አባል ገንዘቡን መውሰድ የሚችለው ከኅብረት ሥራ ማህበሩን አደጋ ላይ በማይጥል ሆኖ በሚያደርጉት ስምምነት መሰረት የሚፈጸም ይሆናል።

6) ስለ ክብር አባልነት በተመለከተ በመተዳሪያ ደንባቸው ውስጥ ማከካተት ይኖርበታል።

ta'ee, miseensummaa kabajaatiif Faayidaan bu'aa yookiin dhalaa hin jiraatu. Haa ta'u malee, miseensa kabajaa

balaa irra hin buufneen ta'ee bu'uura walta'iinsa kan raawwatamu ta'a.

6) Waa'een miseensummaa kabajaa ilaallatu dambii ittiin bulmaataa isaanii keessatti hammatamuutu qaba.

12.DHIYEESSII GAAFFII LIIGII WALDAA HOJII GAMTAA GURMEESSUU

1) Liigii sadarkaa biyyaatti waldaalee hojii gamtaa itoophiyaa bakka bu'u hundeessuun ni danda'ama.

2) Waldaa hojii gamtaa liigii waldaalee hojii gamtaa keessatti gurmaa'uuf gaaffii abbaa taayitaa rogummaa qabu dhiyeessan akka armaan gadiitti ta'a.

a. Murtii addaa yaa'ii waliigalaan ragga'ee fi murtee qaboo yaa'ii ni gurmoofnan chaappaan kan mirkanaa'e.

b. Iyyata gaaffii gurmaa'uu,

c. Waldaaleen hojii gamtaa iyyattoota karaa bakka bu'aa isaaniitiin gaaffii ni dhiyeessu.

d. Gaaffiin liigichaatti makamuuf dhiyaatu iyyata irratti hundaa'uun abbaa taayitaa rogummaa qabuun kan ilaalamu ta'a.

d.Waldaaleen hojii gamtaa biroo hundeeffamanii booda gurmaa'an akkaataa dambii ittiin bulmaata liigichaatiin dirqama isaanii ba'uudhaan akka miseensaatti hammatamuu ni danda'a.

12. ኅብረት ሥራ ማህበራት ሊግ
የመደራጀት ጥያቄ አቀራረብ

1) በኢትዮጵያ ውስጥ ሁሉንም የኅብረት ሥራ ማህበራት የሚወክል ሊግ በአገር አቀፍ ደረጃ ሊያቋቁሙ ይችላሉ።

2) በኅብረት ሥራ ማህበራት ሊግ ለመደራጀት አግባብ ላለው ባለሥልጣን ጥያቄ የሚያቀርቡ የኅብረት ሥራ ማህበራት ጥያቄ አቀራረብ እንደሚከተለው ይሆናል፡

ሀ) በጠቅላላ ጉባኤ ልዩ ውሳኔ የፀደቀና በማህተም የተረጋገጠ የእንደራጅ ውሳኔ ቃለ- ጉባኤ፤

ለ) የመደራጀት ጥያቄ ማመልከቻ፤

ሐ) አመልካች ኅብረት ሥራ ማህበራት በተወካዮቻው አማካኝነት ጥያቄ ያቀርባሉ፤

መ) የቀረበውን በሊግ የመደራጀት ጥያቄ በማመልከቻው መሠረት አግባብ ያለው ባለስልጣን የሚያስተናግድ ይሆናል።

ሰ) በሂደት ከምስረታው በኋላ የሚደራጁ ሌሎች ኅብረት ሥራ ማህበራት በሊጉ የመተዳደሪያ ደንብ መሠረት ግዴታቸውን በመወጣት በአባልነት ሊታቀፉ ይችላሉ።

13. መስራች ኮሚቴ ስለማቋቋም

1) የምስረታ ሥራውን ለማቀላጠፍ ሲባል ከ5-7 አባላት ያሉት የመስራች ኮሚቴ ይቋቋማል፤

2) ከ3-5 የሚሆኑ የመስራች ኮሚቴ አባላት

13. KOREE HUNDEESSITUU
HUNDEESSUU

1) Hojii hundeeffamaa sirreessuuf koreen hundeesituu miseensota 5-7 qabu ni hundeeffama.

2) Miseensonni koree hundeesitootaa 3-5 kallattiin miseensota hundeesitootaa keessaa ni filatamu. Haa ta’u malee miseensonni koree hundeesituu filataman keessaaa 2-3 dubartootaa fi dargaggoota miseensa koree hundeesituu ta’uun kan hammatu ta’a.

3) Miseensonni koree hundeesaa 2 hafan bakka bu’oota qooda fudhattootaa abbaa taayitaa rogummaa qabuun ta’a.

4) Miseensonni koree filataman dura taa’aa, itti aanaa dura taa’aa, barreessaa fi miseensa biroo ni qabaatu.

5) Miseensonni koree hundeesituu hundeeffama waldaa hojii gamtaairratti kaka’umsa qabaniin, murtii kennuuf ga’umsa kan qaban fi hawaasa biratti fudhatama qaban ta’ee miseensa koree hundeesituu walitti qaban hundaa’ee gidduu dhaa filatamu yookiin bakka bu’u ta’a.

6) Bu’uura keewwata kana keewwata 13 keewwata xiqqaa 1 tiin koreen hundeesituu hundeeffamu waldaalee hojii gamtaa caalaa miseensota koree hundeesitoota kan qabaatu yoo ta’u kun haala jaarmiyaaleejiraniif ijaaramu ta’a.

7) Dhaabbilee waldaa hojii gamtaa bu’uuraa ol’aananiif waldaaleen hojii

ከመስራች አባላት መካከል በቀጥታ የሚመረጡ ይሆናሉ። ሆኖም ከሚመረጡት የመሥራች ኮሚቴ አባላት ውስጥ ከ2-3 የሚሆኑ ሴቶች እና ወጣቶችን በመሥራች ኮሚቴ አባልነት የሚያካትት ይሆናል።

3) ቀሪዎቹ 2 የመስራች ኮሚቴ አባላት ጉዳዩ በቀጥታ ከሚመለከተው ባለድርሻ አካል እና አግባብ ካለው ባለስልጣን የሚወከሉ ይሆናል።

4) የሚመረጠው የመስራች ኮሚቴ አባላት ሰብሳቢ፣ ምክትል ሰብሳቢ፣ ፀሐፊ እና ሌሎች አባላት ይኖሩታል።

5) የመስራች ኮሚቴ አባላትም በኅብረት ሥራ ማህበር መቋቋም ላይ ተነሳሽነት ያላቸው፣ ውሳኔ የመሠጠት ብቃት ያላቸው እና በህብረተሰቡ ዘንድ ተቀባይነት ያላቸው ሆኖ የኮሚቴው ሰብሳቢ በተቋቋመው የመሥራች ኮሚቴ አባላት መካከል የሚመረጥ ወይም በ የሚወከል ይሆናል።

6) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 13 ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት የሚቋቋመው የመስራች ኮሚቴ ከመሠረታዊ የኅብረት ሥራ ማህበራት በላይ ላሉ አደረጃጀቶች በተመሳሳይ መልኩ የሚቋቋም መስራች ኮሚቴ አባላት ይኖሩታል።

7) ከመሠረታዊ የኅብረት ሥራ ማህበራት በላይ ላሉ አደረጃጀቶች የሁሉም መስራች ኅብረት ሥራ ማህበራት የስራ አመራር ኮሚቴ አባላት ወይም ተወካዮች ያሉበት መስራች ኮሚቴ አባላት ይኖሩታል።

gamtaa hundeessitootaa hundi miseensota koree hoji raawwachiiftuu yookiin bakka bu'oota koree hundeessituu ni qabaatu.

8) Baasii koree hundeessitoota gumaachaniin kan haguugamu yoo ta'u, erga hundeeffamee booda odeeffannoo fi ragaa waldaa hojii gamtichaaf dhiyaate irratti hundaa'uun kan deebi'u ta'a.

9) Hojiiwwan koreewwan hundeessitootaa raawwachuuf qaamolee adda addaa naannoo sana jiran

waliin ta'uun waajjira yeroo qopheessu ni danda'u.

14.HOJII FI ITTIGAAFATAMUMMAA KOREE HUNDEESSAA KOREE HUNDEESSITUU WALDAA HOJII GAMTAA HUNDEESSUUF HUNDEEFFAME HOJII FI ITTI GAAFATAMUMMAA ARMAAN GADII NIOABAATA.

1) Odeeffannoo miseensotaa fi miseensota gaaffii miseensummaa isaanii irratti hundaa'uun ni mirkaneessa.

2) Namoota dhuunfaa yookiin waldaa hojii gamtaa biroo miseensummaaf iyyataniif odeeffannoo ni kenna, hubannooni ni uuma.

3) Namoota dhuunfaa yookiin waldaa hojii gamtaa fedhii fi eeyyamaan miseensa ta'uuf qaban ni galmeessa;

4) Qorannoo dandeettii hawaas- dinagdee ni geggeessa;

5) Karoora waldaa hojii gamtaa waggaa 3-5qopheessee ni raggaasisa.

8) መስራች ኮሚቴው ለሚያከናውነው ወጪ የመሥራቾች አባላት በሚያዋጡት ገንዘብ የሚሸፈን ሆኖ ከምስረታ በኋላ ለህብረት ሥራ ማህበሩ በሚቀርብ መረጃና ማስረጃ ላይ ተመስርቶ ይተካላቸዋል።

9) ለመስራች ኮሚቴዎች ተግባራት ማከናወኛ በአካባቢው ከተለያዩ አካላት ጋር በመሆን ጊዜያዊ የመሥሪያ ቤቅ ሊያመቻቹ ይችላል።

14. የመስራች ኮሚቴ ተግባርና ኃላፊነት

ኅብረት ሥራ ማህበራትን ለመመስረት

የተቋቋመው መስራች ኮሚቴ

የሚከተሉትን ተግባርና ኃላፊነት

ይኖሩታል

።

1) የአባላት አባልነት ጥያቄያቸው መሠረት አባላትና የአባላትን መረጃ ያረጋግጣል፤

2) አባል ለመሆን ጥያቄ ላቀረቡ እና ለሌሎች ግለሰቦች ወይም ኅብረት ሥራ ማህበራት መረጃ ይሰጣል፤ ግንዛቤ ይፈጥራል፤

3) አባል ለመሆን ፍላጎት ያላቸውንና ፈቃደኛ የሆኑትን ግለሰቦች ወይም ኅብረት ሥራ ማህበራት ይመዘግባል፤

4) የማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ አዋጮችን ጥናት ያካሂዳል፤

5) ከ3-5 ዓመት ኅብረት ሥራ ማህበሩ የሚመራበት የንግድ ሥራ ዕቅድ ያዘጋጃል፤ ያፀድቃል፤

6) አግባብ ያለው ባለስልጣን ባዘጋጀው ሞዴል መተዳደሪያ ደንብ መሠረት ረቂቅ መተዳደሪያ ደንብ ያዘጋጃል፤

7) አባል ለመሆን የተመዘገቡ ግለሰቦችን ወይም የኅብረት ሥራ ማህበራት የስራ

6) Dambii ittiin bulmaata abbaa taayitaa rogummaa qabuun qophaa'e irratti hundaa'uun wixinuu;

7) Korewwan hoggansaa yookiin bakka bu'ootaa namoota dhuuunfaa yookiin waldaa hojii gamtaa miseensa ta'uuf galmaa'an walga'ii yaa'ii hundeessitootaaf ni waama;

8) Koree filannoo miseensota sadii of keessaa qabu filachuun koree hoggansa, koree to'annoo fi koreewwan xixiqqaa biroo kanneen yaa'ii hundeessitoota irratti argaman keessaa ni filata;

9) Qorannoo dandeettii(feasibility study) irratti hunda'uun hangaa fi gatii galmee fi qoodaa yaa'iin ni ragga'a.

10) Maqaa fi teessoo waldaa hojii gamtaa dhiyeessuun yaa'iin akka moggaafamu ni raggaasiisa.

11) Baankii herregni waldaa hojii gamtaa bakka itti kuufamu ni murteessa.

13) Hojii hundeeffamaaf fandii barbaadu ni raawwata.

14) Yaa'ii Biyyoolessaa liigii waldaa hojii gamtaa geggeessuuf qophii duraa ni taasisa.

15) Liigii waldaa hojii gamtaa sadarkaa biyyaatti gurmaa'eef waamicha miseensummaa waldaa hojii gamtaa biyyattii hundaaf miidiyaan ni ga'a.

አመራር ኮሚቴ ወይም ተወካዮችን ለምስረታ ጉባኤ ስብሰባ ይጠራል፤

8) በምስረታ ጉባኤው ላይ ከተገኙት መካከል የስራ አመራር ኮሚቴ፣ የቁጥጥር ኮሚቴ እና ሌሎች ንዑሳን ኮሚቴዎችን ለመምረጥ ሶስት አባላትን የያዘ አስመራጭ ኮሚቴ ያስመርጣል፤

9) የአዋጭነት ጥናት መነሻ በማድረግ የመመዝገቢያ እና የዕጣ መጠንና ዋጋ በጉባኤ ያፀድቃል፤

10) የኅብረት ሥራ ማህበሩን ስምና አድራሻ መነሻ በማቅረብ በጉባኤው እንዲሰየም በማድረግ ያፀድቃል፤

11) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ገንዘብ የሚቀመጥበት የሂሳብ አካውንት የሚከፈትበትን ባንክ ያስወስናል፤

12) በእጁ የሚገኙትን የአዋጭነት ጥናት፣ የንግድ ሥራ ዕቅድ፣ በጠቅላላ ጉባ የፀደቀ መተዳዳሪያ ደንብ፣ ቃለ-ጉባኤ እና ሌሎች ሰነዶች ለተመረጡ የኅብረት ሥራ ማህበሩ የስራ አመራር ኮሚቴ/ቦርድ ያስረክባል፤

13) ለምስረታው የሚውል ፈንድ የማፈለግ ሥራ ያከናውናል፤

14) የኅብረት ሥራ ሊግ አገራዊ ጉባኤ ለማካሄድ ቅደመ ዝግጅት ያደርጋሉ፤

15) በአገር አቀፍ ደረጃ ለሚደራጀው የኅብረት ሥራ ሊግ በአገሪቱ ለሚገኙ ሁሉም ኅብረት ሥራ ማህበራት

15. WAA'EE MISEENSOTA

WAAMUUN WALGA'

II. HUNDEESSAA AKKA

GEGGEESSAN:

1) Akkaataa tumaalee keewwata kana keewwata 13 fi 14 jalatti tumameen abbaa taayitaa rogummaa qabuun koreen hundeessaa erga xumurame guyyoota

hojii shan keessatti bakka namoonni dhuunfaa yookiin bakka bu'oonni miseensa ta'anii galmaa'anii

argamanitti walga'ii yaa'ii hundeessaa waamuu qaba.

2) Namoota dhuunfaa waldaa hojii gamtaa bu'uuraa keessatti gurmaa'uuf gaaffii dhiyeessan keessaa yoo xiqqaate

2/3 walga'ii miseensa hundeessitootaa irratti hirmaachuu qabu.

3) Yuuniyeenii fi federeshii waldaalee hojii gamtaa hundeessuuf gaaffii miseensummaa waldaalee hojii gamtaa dhiyeessan yoo xiqqaate bakka bu'oota

2/3 ffaa walga'ii miseensa hundeessitootaa irratti argamuu qabu.

4) Murtoon yaa'ii hundeeffamaa irratti darbu qaboo yaa'iin sirnaan galmaa'uu qaba.

5) bakka bu'aan abbaa taayitaa rogummaa qabu yaa'ii hundeessituu irratti argamuu qaba.

16 .DH IM MOO TA YAA'

II

HUNDEESSITUU IRRATTI

M URTAA' UU O AB

AN

የአባልነት ጥሪ በተለያዩ መገናኛ ብዙሃን እንዲደርሳቸው ያደርጋል፤

15. የምስረታ ጉባኤ ማካሄድ አባላትን

ስለመጥራት

1) አግባብ ያለው ባለስልጣን በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 13 እና 14 በተደነገገው መሠረት መስራች ኮሚቴ የቅድመ ዝግጅት ስራውን እንዳጠናቀቀ በአምስት የሥራ ቀናት ጊዜ ውስጥ በአባልነት የተመዘገቡት ግለሰቦች ወይም ተወካዮች በተገኙበት የምስረታ ጉባኤ ስብሰባ መጥራት አለበት።

2) በመሰረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት የመደራጀት ጥያቄ ያቀረቡ ግለሰቦች ቢያንስ 2/3ኛ የሚሆኑት በሚካሄደው የመስራች አባላት ስብሰባ ላይ መገኘት አለባቸው።

3) የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቨርሲቲ እና የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌዴሬሽን ለመመስረት ለአባልነት ጥያቄ ያቀረቡ የኅብረት ሥራ ማህበራት ተወካዮች ቢያንስ 2/3ኛው በሚካሄደው የመስራች አባላት ስብሰባ ላይ መገኘት አለባቸው።

4) በመሥራች ስብሰባው ላይ የሚተላለፉ ውሳኔዎችን በቃለ-ጉባዔ በአግባቡ መያዝ አለበት።

5) በመስራች ስብሰባው ላይ አግባብ ያለው ባለስልጣን ተወካይ ሊገኝ ይገባል።

16. በመስራች ጉባኤ ላይ ውሳኔ የሚሰጥባቸው ጉዳዮች

1) በምሥረታ ጉባዔ ላይ ቀርበው የሚወሰኑና የሚጸድቁ ጉዳዮች የሚከተሉትን ያካትታል፤

1. Dhimmoonni yaa'ii hundeeffamaan murta'anii fi raggaasifama kan armaan gadiitti hammata.

a. Gosa walгаа hojii gamtaa

b. Qo'annoo dandettii(feasibility study)

c. Karoora hojii daldalaa

d. Dambii ittiin bulmaataa.

e. Daangaa fi ibsa naannoo yookiin iddoo hojiin itti raawwatamu

f. Maqaa fi asxaa waldaa hojii gamtaa

g. Filannoo koree hoggansaa, koree filannoo fi koreewwan xixiqqaa biroo

h. Hanga galmee murteessuu

i. Kappitaala qoodaa, baayina qooda gurgurtaaf dhiyaatu, gatii qooda tokkoo, hanga qooda gurgurame, baay'ina qooda waadaa galamee fi yeroo qoodni itti gurguramu murteessuu.

j. Hanga kappitaala maddoota biroo irraa argame

2) Waamicha yaa'ii hundeeffamaa karaalee beeksisa nama hunda bira ga'uu danda'uun taasisuu qaba.

3) Qaamolee mootummaa fi miti mootummaa dhimmi ilaallatu yaa'ii kana irratti argamuu ni danda'u. haa ta'u malee murtii kana irratti sagalee kennuu hin danda'an.

4) Keewwata kana keewwata 16 keewwata xiqqaa 3 jalatti akkuma ibsametti waldaa hojii gamtaa ilaalchisuun murtiwwan yaa'ii irratti

ሀ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ዓይነት ለ)

አዋጭነት ጥናት፤

ለ) የንግድ ሥራ ዕቅድ፤

መ) የመተዳደሪያ ደንብ፤

ሠ) ስራውን የሚያከናውኑበት ክልል ወይም ቦታ ወሰንና መግለጫ፤

ረ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን ስም ስያሜ እና አርማ፤

ሰ) የስራ አመራር ኮሚቴ፣ የቁጥጥር ኮሚቴ እና ሌሎች ንዑስን ኮሚቴዎችን ምርጫ፤

ሸ) መመዝገቢያ የገንዘብ መጠን ማስወሰን፤ ቀ)

የዕጣ ካፒታል ለሸያጭ የተወሰነ የዕጣ ብዛት፣ የአንድ ዕጣ ዋጋ፣ የተሸጠ ዕጣ መጠን፣ ቃል የተገባ ዕጣ ብዛት እና ዕጣው ተሸጦ የሚያልቅበት ጊዜ ማስወሰን፤

17. የመሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበር አደረጃጀት

1) የኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀፅ 24 ንዑስ አንቀፅ (1) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም ኢትዮጵያዊ የኅብረት ሥራ ማህበር መደራጀት ይችላል።

2) በዚህ አንቀጽ አንቀፅ 17 ንዑስ አንቀጽ (1) የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ ኗሪነታቸው ከኢትዮጵያ ውጭ የሆኑ ሰዎች በውክልና ሊደራጁ አይችሉም።

3) የመስራች አባላት ያቀረቡትን ማመልከቻ የተቀበለው ባለስልጣን በ15 ቀን ጊዜ ውስጥ የመስራች አባላት ስበሰባ ይጠራል።

dabarsan qaboo yaa'ii irratti sirnaan galmaa'uu qaba.

5) Yaa'ii hundeessaa irratti abbaa taayitaa rogummaa qabu qaamaan yaa'iicha irratti argamuun deggersa ogummaa ni kenna.

17. G URM AA' INSA WALDAA H OJII G AM TAA B U' UUR AA

1) Labsiin waldaalee hojii gamtaa lakk. 985/2009 keewwata 24 keewwata xiqqaa 1 kan tumame akkuma eegametti ta'ee; itoophiyaawwiin kamiyyuu waldaa hojii gamtaan gurmaa'uu ni danda'a.

2) Keewwata kana 17 keewwata xiqqaa 1 jalatti kan ibsame akkuma eegametti ta'ee, namoota bakka jireenyaa isaanii bakka bu'ummaan itoophiyaan ala ta'e gurmaa'uu hin danda'an.

3) Abbaan taayitaa iyyata miseensota hundeessitootaan dhiyaate fudhate guyyoota 15 keessatti miseensota hundeessitootaan ni waama.

4) Hojii fi ittigaafatamummaa koree hundeessaa ilaalchisee akkaataa keewwata kana 14 keewwata xiqqaa(1-15) tiin ta'a.

5) Miseensonni koree hundeessituu hojii fi ittigaafatamummaa isaanii erga ba'anii booda gaaffiin waldaa hojii gamtaa keessatti galmaa'uu abbaa tayitaa rogummaa qabuun barreeffamaan dhiyeessuu qabu.

6) Waldaan hojii gamtaa galmaa'uuf abbaa taayitaa rogummaa qabuun iyyaticha fudhate guyyaa 5 keessatti gaaffii isaanii qoratee galmeessuu qaba.4)

የመስራች ኮሚቴ ተግባርና ሃላፊነት በተመለከተ በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 14 ንዑስ አንቀጽ (1-15) መሰረት ይሆናል።

5) የመስራች ኮሚቴ አባላት የተሰጣቸውን ተግባርና ሃላፊነት ካከናወኑ በኋላ በኅብረት ሥራ ማህበሩ እንዲመዘገቡላቸው ጥያቄውን በጽሁፍ አግባብ ላለው ባለስልጣን ማቅረብ ኖረባቸዋል፤

6) የኅብረት ሥራ ማህበሩ እንዲመዘገብ ማመልከቻውን የተቀበለው አግባብ ለው 7)

ባለስልጣንም ጥያቄቸውን በ5 ቀን ውስጥ መርምሮ መመዘገብ ይኖርበታል፤

7) አግባብ ያለው ባለስልጣን በ5 ቀን ውስጥ መርምሮ ያልተመዘገቡበትን ምክንያት ዘርዘሮ ጥያቄ ላቀረቡት መልስ መስጠት አለበት፤

8) በ5 ቀናት ጊዜ ውስጥ የኅብረት ሥራ ማህበር ሆኖ ያልተመዘገበ መሆኑ በጽሁፍ ካልተገለፀ የኅብረት ሥራ ማህበሩ እንደተመዘገበ ተቆጥሮ መተዳደሪያ ደንቡ እና የሥራ እቅዱ ላይ ያስፈራቸውን ስራዎች መስራት ይችላል።

9) አግባብ ያለው ባለስልጣን የኅብረት ሥራ ማህበሩ ጥያቄ በጽሁፍ ካደረሰበት ጊዜ ጀምሮ እሰከሚመዘገቡበት ጊዜ ድረስ ተገቢውን የሙያ ድጋፍ መስጠት አለበት፤

10) ተመሳሳይ ተግባራትን የሚያከናውኑ መሰረታዊ የኅብረት ሥራ ማህበራት በአንድ የሥራ ክልል መቋቋም አይችሉም። ሆኖም ከተገኙ በጥናት ላይ በመመስረት ማዋኸድ ይኖርበታል።

7) Abbaan taayitaa rogummaa qabu guyyaa shan keessatti sababoota galmaa'uu dhabuu isaanii qoratee tarreessuun namoota gaaffii dhiyeessaniif deebii kennuu qaba.

8) Guyyoota 5 keessatti waldaa hojii gamtaa ta'ee akka hin galmoofne barreeffamaan kan hin ibsamne yoo ta'e waldaan hojii gamtaa akka galmaa'etti lakka'amee hojiwwan dambii ittiin bulmaata fi karoora hojii keessatti ta'an hojjechuu ni danda'u.

9) Gaaffiin waldaa hojii gamtaa barreeffamaan erga dhiyaatee kaasee abbaan taayitaa

10) Waldaan hojii gamtaa bu'uura hojii walfakkaataa raawwatan naannoo hojii tokko keessatti hundaa'uun hin danda'an.ta'ees qorannoo irratti hundaa'uun walitti makamuu qaba.

11) Hojjetaan yeroo guutuu dhaabbilee mootummaa fi miti mootummaa keessatti hojjetu kamiyyuu waldaa hojii gamtaa miseensonna kallattiin omisha keessatti hirmaatan keessatti gaurmaa'uu hin danda'an.

12) Waldaan hojii gamtaa miseensonna waldaa hojii gamtaa kallattiin omisha omishuuf yookiin tajaajila waliin kennuu irratti hirmaatan miseensi waldaa hojjetootaa keessatti gurmaa'ee kamiyyuu nama biraa qacaruun akka isaaf hojjetu gochuu hin danda'an.

13) Waldaan hojii gamtaa miseensota maatii qofa akka miseensaatti qabatanii gurmeessuun hin danda'amu.

11) በመንግስት እና መንግስታዊ ባለሆኑ ተቋማት ውስጥ ሙሉ የስራ ሰዓት የሚሰራ ማንኛውም ሰራተኛ ምርት በማምረት አባላት በቀጥታ በሚሳተፉባቸው ኅብረት ሥራ ማህበራት ውስጥ መደራጀት አይችልም።

12) የኅብረት ሥራ ማህበር አባላት በጋራ ሆነው ምርት በማምረት ወይም አገልግሎት በመስጠት በቀጥታ በሚሳተፉባቸው ኅብረት ሥራ ማህበራት ላይ የተደራጀ ማንኛውም አባል በምትኩ ሌላ ሰው ቀጥሮ ማሰራት አይችልም።

13) በአንድ የቤተሰብ አባላትን ብቻ በአባልነት በመያዝ የኅብረት ሥራ ማህበር መደራጀት አይቻልም።

14) ሴቶች ወይም ወጣቶች ወይም አካል ጉዳተኞች ከሚሰሩት ልዩ የሥራ ባህሪ በመነሳት ችግሮቻቸውን ለመፍታት በማህበራዊና የኢኮኖሚ አዋጭነት ጥናት መሠረት በማድረግ በተለያዩ የስራ ዘርፎች በፍላጎታቸው ለብቻቸው ሊደራጁ ይችላሉ።

Maalummaa addaa hojii dubartoonni yookiin dargaggoonni yookiin qaama miidhamtoonni hojjetan irratti hundaa'uun rakkoo isaanii hawaasummaa fi qo'annoo dandeettii dinagdee irraatti hundaa'uun akkaataa fedhii isaaniitiin dame adda addaa keessatti of danda'anii gurmaa'uu ni danda'u.

1 8 . G U R M A A ' I N S A Y U N I Y E E N I I

WALDAALEE HOJII GAMTAA

1) Tumaalee labsii waldaa hojii gamtaa lakkoofsa 985/2009 waldaalee hojii gamtaa bu'uuraa lamaa ol yuniyeenii waldaa hojii gamtaa dinagdee isaa mirkaneessuun gurmeessuu ni danda'u.

2) Yuniyeeniin waldaa hojii gamtaa gurmeessuuf kanneen armaan gadii guutamu

a. Gaaffiin hundeeffama murtii addaa yaa'ii waliigalaatiin mirkanaa'e dhiyaachuu qaba.

b. Waldaa hojii gamtaa bu'uuraa lamaa fi

18. የኅብረት ሥራ ማህበራት ደንብ

አ ደ ረ ጃጅት፣

1) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 14 የተደነገገው እንተጠበቀ ሆኖ ተመሳሳይ ተግባርና ዓላማ ያላቸው ከሁለት በላይ የሆኑ የመሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት ኢኮኖሚያዊ አዋቂነትን በማረጋገጥ የኅብረት ሥራ ማህበራት ደንብን ማደራጀት ይችላሉ።

2) የኅብረት ሥራ ማህበራት ደንብን ለማደራጀት የሚከተሉት ማሟላት አለባቸው፤

ሀ) በጠቅላላ ጉባኤ ልዩ ውሳኔ የፀደቀ የመደራጀት የፍላጎት ጥያቄ መቅረብ አለበት፤

ለ) ሁለት እና ከዚያ በላይ የሆኑ መሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት የሚደራጁ መሆን ይገባቸዋል፤

ሐ) ቢዝነሳቸውን ለማላቅ ወይም ከፍተኛ ካፒታል የሚጠይቁ ዘመናዊ ኢንቨስትመንት ዓላማ ለማሳካት ስለመቻላቸው በአዋቂነት ጥናት ማረጋገጥ አለበት፤

መ) በጥናት የተለዩ ከመሰረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት አቅም በላይ የሆኑ ችግሮች መኖራቸውን መረጋገጥ አለበት፤

መ) መሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት እያንዳንዳቸው ከጠቅላላ ካፒታላቸው 25 በመቶ ያህል ዕጣ ለመግዛት ፈቃደኛ መሆን አለባቸው።

ሠ) ተመሳሳይ ዓላማና ተግባር ያላቸው መሠረታዊ የኅብረት ሥራ ማህበራት መሆን አለባቸው፤

isa ol gurmaa'u qaba;

c. Hojiwwan isaanii beeksissu yookiin galma investmentii ammayyaa kappitaala ol'aanaa barbaadu galmaan ga'uuf gama danda'amuun qorannoon mirkaneessuu qaba.

d. Rakkoolee dandeettii waldaalee hojii gamtaa bu'uura qurannoon adda baafaman ol ta'an akka jiran mirkanaa'uu qaba.

e. Waldaaleen hojii gamtaa bu'uura tokko tokkoon isaanii kappitaala waliigalaa isaanii keessaa dhibbentaa 25 bitachuuf fedhii qabaachuu qabu.

f. Waldaa hojii gamtaa bu'uura kaayyoo fi hojii walfakkaataa qaban ta'uu qabu.

g. Ragaan qaama seera qabeessa ta'uu,labsii waldaa hojii gamtaatiin kan gurmaa'e fi abbaa taayitaa rogummaa qabuun kan galmaa'e ta'uu qaba.

h. Waldaan hojii gamtaa miseensa yuniyeenii waldaa hojii gamtaa ta'uuf erga hundeeffame waggaa sadii ta'uu qaba.

i. Labsii waldaa hojii gamtaa, dambii fi keewwata kanaan waldaa hojii gamtaa bu'uuraa tumaalee miseensummaa guutuu yoo gamtaa ta'ee akka miseensaatti hammachuu ni danda'a.

3) Bu'uuraa tumaaleen keewwata kana 16 keewwata xiqqaa2(a-h) gurmaa'insa yuniyeeniin waldaalee hojii gamtaa gaaffii fedhii yeroo dhiyyatu abbaa

ረ) በኅብረት ሥራ አዋጅ የተደራጁ እና አግባብ ባለው ባለሥልጣን ተመዘገበው ሕጋዊ ሰውነት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ያገኙ መሆን አለባቸው።

ሰ) በኅብረት ሥራ ማህበራት ደንብ አባል የሚሆን ኅብረት ሥራ ማህበር ከተመሠረተ ሦስት ዓመት የሞላው መሆን አለበት።

ሸ) የኅብረት ሥራ አዋጅ፣ ደንብና በዚህ አንቀጽ አባልነትን አስመልክቶ የወጣውን ድንጋጌ የሚያሟላ መሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበር ከሆነ በአባልነት ሊታቀፍ ይችላሉ።

3) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 16 በንዑስ አንቀጽ 2 (ከሀ-ሸ) በተደነገገው መሠረት በኅብረት ሥራ ማህበራት ደንብ ለመደራጀት የፍላጎት ጥያቄ ሲቀርብላት አግባብ ያለው ባለስልጣን ከምስረታው አስቀድሞ የአዋጪነት ጥናት በማካሄድ ማረጋገጥ ይኖርበታል።

4) ተመሳሳይ ዓላማና ተግባር የሚያከናውኑ ሁለትና ከዚያ በላይ የሆኑ የኅብረት ሥራ ማህበራት ደንብ መደራጀት ይችላሉ።

5) የኅብረት ሥራ ማህበራት ደንብ ለመመስረት ፈቃደኛ የሆኑ መሰረታዊ የኅብረት ሥራ ማህበራት ጠቅላላ ጉባኤ ልዩ ውሳኔ መፅደቅ አለበት። የጠቅላላ ጉባኤ ልዩ ውሳኔም በቃለ-ጉባኤ ደንብ ለምዝገባ በሚቀርብበት ወቅት አግባብ ላለው ባለስልጣን መቅረብ አለበት።

7) የመደራጀት ጥያቄው በደረሰው በ10 ቀናት ውስጥ አግባብ ያለው ባለስልጣን የመሰረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራትን የሥራ አመራር ኮሚቴ አባላትን በመጥራት

taayitaa rogummaa qabuun osoo hin hundaa'in dura qorannaan geggeessuun mirkanaa'utu irra jiraata.

4) Waldaaleen hojii gamtaa lamaa fi isaa olikaayyoo fi hojii tokkoraawwatu gamtaa gurmeeaa ni danda'a.

5) Murtoon addaa yaa'ii waliigalaatiin waldaalee hojii gamtaa bu'uura yuniyeenii waldaalee hojii gamtaa ijaaruuf fedhii qabaniin ragga'uu qaba. Murteen addaa yaa'iii waliigalaa yeroo gamtichi galmaa'uuf dhiyaatu abbaa taayitaa rogummaa qabuun dhiyaachuu qaba.

6) Murtee addaa yaa'ii waliigalaa waldaalee hojii gamtaa bu'uura yuniyeenii waldaalee hojii gamtaatti makamuuf fedhi qaban erga dabarsee booda. Gaaffiin hundeeffama isaanii waliin ta'uun abbaa taayitaa rogummaa qabuuf barreeffamaan ni dhiyeessa.

7) Abbaan taayitaa rogummaa qabu gaaffiin gurmaa'uu erga ga'ee guyyoota 10 keessatti miseensota koree hoggansa waldaalee hojii gamtaa bu'uura waamee koree hundeessituu miseensota 3-7 of keessaatti qabu filachuun gamticha dursee kan qopheessu ta'a. filannoo miseensota koree akkaataa keewwata kana keewwata xiqqaa 1,2, fi 3 tiin ta'a.

8) Koreen hundeessituu filatame abbaa taayitaa rogummaa qabuun yuniyeenicha waliin ta'uun hundeeffama duraa erga xumuree booda yaa'ii waliigalaa hundeesaa yuniyeenicha ni waama.

ስለሚመሰረተው ዩኒቤን ቅድመ ዝግጁት የሚያደርጉ ከ3-7 አባላትን የያዘ መስራች ኮሚቴ ያስመርጣል። የኮሚቴ አባላት አመራረጥ በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 12 ንዑስ አንቀጽ 1፣ 2 እና 3 መሰረት ይሆናል።

8) የተመረጠው መስራች ኮሚቴም አግባብ ካለው ባለስልጣን ጋር በመሆን የዩኒቤንን ቅድመ ምስረታ ተግባራትን ካጠናቀቀ በኋላ የዩኒቤንን መስራች ጠቅላላ ጉባኤ ይጠራል፤

9) በመስራች ጉባኤውም የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቤን አመራር በርድና ሌሎች የኮሚቴ አባላት ይመረጣሉ፤ የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቤን እቅድ፣ መተዳረያ ደንብ ፀድቆ የማህበሩ ምስረታ እውን ይሆናል።

10) በተመሰረተው ዩኒቤን የሥራ አመራር በርድና አማካኝነት የምዝገባ ጥያቄ አግባብ ላለው ባለስልጣን ይቀርባል።

11) ዩኒቤን ከተመሰረተ በኋላ ከዩኒቤን ጋር ተመሳሳይ ፍላጎት ያለውና የዩኒቤንን ዓላማ የተቀበለ ሌላ ኅብረት ሥራ ማህበር አባል መሆን ይችላል፤

12) በአንድ የሥራ ክልል ተመሳሳይ አላማና ተግባር ላይ የተሰማሩ ከአንድ በላይ የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቤን ማቋቋም አይቻልም።

19. የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌዴሬሽን አደረጃጀት

1) በኅብረት ሥራ ማህበራ አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 15 የተደነገገው እንተጠበቀ ሆኖ የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌዴሬሽን ሁለትና ከዚያ በላይ በሆኑ ተመሳሳይ ተግባርና ዓላማ ባላቸው የኅብረት ሥራ ማህበራት

9) Yaa'ii hundeessa keessatti boordii hoggansa gamtaa waldaalee hojii gamtaa fi miseensonni koree biroo ni filatamu; karoorri yuniyeeni waldaalee hojii gamtaa, dambii bulchiinsaan ragga'ee ijaarsi gamtichaa dhugomsa.

10) Gaaffiin galmees karaa boordii daayirekterota yuniyeenii hundeeffameen abbaa taayitaa rogummaa qabuuf ni dhiyaata.

11) Yuniyeeniin erga hundeeffamee booda miseensa waldaa hojii gamtaa kan biraa kan dantaa gamtichaa qabuu fi kaayyoo yuniyeenichaa fudhatu.

12) Nama tokko ol naannoo hojii tokko keessatti kaayyoo fi hojii tokko irratti bobba'e yuniyeenii waldaalee hojii gamtaa ijaaruun hin danda'amu.

19. GURMAA'INSA FEDERESHINII WALDAA HOJII GAMTAA

1) Federeshiniin waldaa hojii gamtaa, tumaalee labsii waldaalee hojii gamtaa lakk. 985/2009 keewwata 15 akkuma eegametti ta'ee, federeshinii waldaalee hojii gamtaa lamaa fi isa ol hojii fi kaayyoo wal-fakkataa qabaniin kan gurmaa'uu dha.

2) Waldaan hojii gamtaa federeshinii waldaalee hojii gamtaa gurmeessuuf fedhii qaban kanneen armaan gadii guutuu qabu;

a. Iyyanni fedhii murtii addaa yaa'ii waliigalaa isaaniitiin mirkanaa'ee akka gurmaa'u gaaffii dhiyeessuu.

ዩኒቨርሲቲ ደብዳቤ።

2) የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌዴሬሽን ለማደራጀት ፍላጎት ያላቸው የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቨርሲቲ የሚከተሉትን ማሟላት አለባቸው፤

ሀ) በጠቅላላ ጉባኤዎቻቸው ልዩ ውሳኔ የፀደቀ የመደራጀት የፍላጎት ማመልከቻ ጥያቄ፤

ለ) የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቨርሲቲ እያንዳንዳቸው ከጠቅላላ ካፒታላቸው 30 በመቶ ያህል ዕጣ ለመግዛት ፈቃደኛ መሆናቸውን የሚገልፅ ደብዳቤ፤

ሐ) ተመሳሳይ ዓላማና ተግባር ላይ የተሰመሩ የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቨርሲቲ ስለመሆናቸው የሚገልፅ ከመዘገባቸው አካል የድጋፍ ደብዳቤ፤

መ) በኅብረት ሥራ አዋጅ የተደራጁ እና አግባብ ባለው ባለሥልጣን ተመዘገበው ሕጋዊ ሰውነት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ያገኙ፤

ሠ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ከተመሠረተ ሦስት ዓመት የሞላው፤

ረ) በብቃት ደረጃ ማረጋገጫ እና ዕውቅና አሰጣጥ መመዘኛ መስፈርት ተመዝኖ መካከለኛ እና ከዚያ በላይ ደረጃ ያገኙ፤

ሰ) የኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ፣ ደንብና በዚህ አንቀጽ አባልነትን አስመልክቶ የወጣውን ድንጋጌ የሚያሟላ ከሆነ፤

ሱ) የፌዴሬሽኑ አባል በሆነ ዩኒቨርሲቲ አባል ያልሆነ ተመሳሳይ ዓላማና ተግባር ላይ የተሰማሩ መሰረታዊ ጥሥራ ማህበር፤

b. Yuuniyeeniin waldaaleen hojii gamtaa tokkoo tokkoon isaanii kappitaala waliigalaa isaanii keessaadhibentaa 30 qooda bitachuuf fedhii qabaachuu xalayaa ibsu.

c. Kaayyoo fi hojii walfakkataan irratti yuuniyeenii waldaalee hojii gamtaa bobba'an ta'u isaanii qaama galmeesse irraa xalayaa deggersaa ibsu.

d. Ragaa qaama seera qabeessa , labsii waldaa hojii gamtaatiin qindaa'ee fi abbaa taayitaa rogummaa qabuun galmaa'e kan argatan.

e. Waldaan hojii gamtichaa erga hundeeffamee waggaa sadii kan guute.

f. Ulaagaan ragaa gahumsaa fi beekamtii kennuu irratti hundaa'uun qabxii giddu galeessaa yookiin isaa oli kan argate ta'uu isaa

g. Miseensummaan waldaalee hojii gamtaa ilaalchisee labsii, dambii fi tumaalee keewwata kanaa kan eege yoo ta'e,

h. Waldaan hojii gamtaa bu'uuraa miseensa yuniyeenii kan hin taane fi miseensa federeeshinii ta'ee kaayyoo fi hojii tokko irratti bobba'e .

3) Federeshinii hojii gamtaa hundeessuuf yuniyeenota fi waldaalee hojii gamtaa bu'uuraa fedhii qaban fedhii isaanii dursa yaa'ii waliigalaa murtii addaan ragga'e gaaffii gurmaa'uu abbaa taayitaa rogummaa qabuuf dhiyaachuu qaba.

3) የኅብረት ሥራ ፌዴሬሽን ለመመስረት ፈቃደኛ የሆኑ ዩኒቨርሲቲዎችና መሰረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት ፈቃደኝነታቸው በቅድሚያ በጠቅላላ ጉባኤዎቻቸው ልዩ ውሳኔ የፀደቀ የመደራጀት የፍላጎት ጥያቄ አግባብ ላለው ባለስልጣን መቅረብ አለበት፤

4) የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌዴሬሽን ለማደራጀት የፍላጎት ጥያቄ ሲቀርብለት አግባብ ላለው ባለስልጣን ከምስረታው አስቀድሞ ከኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቨርሲቲ አቅም በላይ የሆኑ ችግሮች መኖራቸውን እና አዋጭነቱን ጥናት መረጋገጥ አለበት፤

5) አግባብ ያለው ባለስልጣን የመደራጀት ጥያቄ በደረሰው በ5 ቀናት ጊዜ ውስጥ የመስራች ኅብረት ሥራ ማህበራትን የሥራ አመራር በርድ በመጥረት ስለሚመሰረተው ፌዴሬሽን ቅድመ ዝግጁት የሚያደርጉ ከ3-7 የሚደርሱ አባላትን የያዘ የመስራች ኮሚቴ ያስመርጣል።

6) ከኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቨርሲቲ አቅም በላይ የሆኑ ተግባራት መኖራቸውን በጥናት ሲያረጋግጥ አግባብ ላለው ባለስልጣን በፍላጎት ላይ ተመስርቶ የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌዴሬሽን እንዲደራጅ ሊያደርግ ይችላል። የአደረጃጀት ሂደትም በኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቨርሲቲ አመሰራረት አንቀጽ 18 መሰረት ይሆናል፤

7) አግባብ ያለው ባለስልጣን የማህበራዊ እና የኢኮኖሚ አዋጭነታቸውን መሰረት በማድረግ በክልልም ሆነ በአገር አቀፍ ደረጃ ሊያደራጁባቸው ይችላል። ሆኖም በክልል ደረጃም ሆነ በፌዴራል ደረጃ

4) Federeshinii waldaalee hojii gamtaa gurmeessuu gaaffii yeroo dhiyaatu abbaa taayitaa rogummaa qabuun osoo hin hundeeffamin dura rakkoon dandeettii yuniyeenii hojii gamtaa ol ta'e jiraachuu fi qorannoo baasuun mirkanaa'uu qaba.

5) Abbaa taayitaa rogummaa qabuun gaaffiin gurmaa'insaa erga ga'ee guyyoota 5 keessatti koree hundeesituu miseensota 3-7 of keessaa qabu kan federeshinii boordii hoggansa waldaalee hojii gamtaa hundeesitootaatiin hundeeffamuuf qophii duraa kan taasisu ni filata.

6) Hojiilee dandeettii waldaalee hojii gamtaaol ta'an akka jiran qorannodhaan yeroo mirkanaa'u, abbaa taayitaa rogummaa qabuun fedhii irratti hundaa'uun federeshinii waldaalee hojii gamtaa gurmeessuu qaba. Adeemsa gurma'iinsa yuniyeenii keessatti hundeeffama waldaalee hojjettotaa keewwata 18 irratti hunda'a.

7) Abbaa taayitaa rogummaa qabuun, haala hawaasummaa fi dinagdee isaanii irratti hundaa'uun, sadarkaa naannoottis ta'e sadarkaa biyyaatti gurmeessuun ni danda'a. Haa ta'u malee sadarkaa naannoos ta'e federaalaatti federeshinoonni waldaalee hojii gamtaa gurma'an keessaatti waldaa hojii gamtaa gosa tokko ol gurmaa'uu hin danda'amu.

8) Federeshiniin tokko ol hojii tokko irratti bobba'ee sadarkaa naannoo yookiin federaalaatti gurmaa'uu hin danda'u. Haa

የሚደራጁት የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌዴሬሽኖች ከየኅብረት ሥራ ማህበሩ አይነት ከአንድ በላይ ማደራጀት አይቻልም።

8) ተመሳሳይ ተግባራ ላይ የተሰማሩ ከአንድ በላይ ፌዴሬሽን በክልል ወይም በፌዴራል ደረጃ ሊደራጁ አይችሉም። ሆኖም የሚደራጁት የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌዴሬሽኖች እንደየኅብረት ሥራ ማህበሩ ዓይነት አንድ ብቻ ይሆናል።

9) በአካባቢያቸው ባለው ሀብት፣ በተሰማሩበት የስራ መስክና ዓላማ አንጻር ባላቸው ልዩ ባህሪ ምክንያት በክልል ደረጃ የተደራጁ ወይም በኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቤን አባል መሆን ያልቻሉ መሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት በፌዴራል አልያም በክልል ደረጃ በተቋቋመው የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌዴሬሽን የአባልነት ግዴታዎችን በማሟላት አባል ሊሆኑ ይችላሉ።

20. የኅብረት ሥራ ማህበራት ተግባርና ሃላፊነት

1) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር በየሦስት ወሩና በአመት አጠቃላይ የሥራ ሪፖርት አግባብ ላለው ባለስልጣን ያቀርባል። የሪፖርቱ ይዘትና ቅፅ አግባብ ባለው ባለስልጣን በሚዘጋጀው መሠረት ይሆናል።

2) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር ዓማታዊ የሥራ ዕቅዱን በጠቅላላ ጉባኤ ካፀደቀ በኋላ አግባብ ላለው ባለስልጣን መላክ አለበት።

3) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር አስቸኳይ የጠቅላላ ጉባኤውን ስብሰባ ከማድረግ ከ15 ቀናት በፊት በጽሁፍ አግባብ ላለው ባለስልጣን ማሳወቅ አለበት።

ta'u malee federeshiin waldaa hoji gamtaa akkataa gosa waldaa hojii gamtaatiin gurmaa'e tokko qofa ta'a.

9) Qabeenyaa naannoo isaanii jiru, dame hojii isaanii fi kaayyoo isaaniitiin amala addaa qabaachuu isaanii irraa kan ka'e sadarkaa naannootti kan gurma'an yookiin waldaalee hojii gamtaa bu'uuraa sadarkaa federaalaa yookiin naannootti miseensa yuniyeenii waldaa hojii gamtaa ta'uu dadhaban dirqama miseensummaa federeshinii waldaalee hojii gamtaa sadarkaa irratti hundaa'e raawwachuudhaan miseensa ta'uu ni danda'u.

20. HOJII FI ITTI GAAFATAMUMMAA WALDAALEE HOJII GAMTAA

1) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu gabaasa waliigalaa ji'a sadi'i fi waggaa waggaa abbaa taayitaa rogummaa qabuuf ni dhiyeessa. Qabiyyee fi bifa gabaasichaa abbaa taayitaa rogummaa qabuun tumame ta'a.

2) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu karoorra hojii waggaa isaa yaa'ii waliigalaatiin erga mirkanaa'ee booda abbaa taayitaa rogummaa qabuuf erguu qaba.

3) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu walga'ii yaa'ii waliigalaa hattatamaa geggeessuu isaa guyyoota 15 dura abbaa taayitaa rogummaa qabuuf barreeffamaan beeksisuu qaba.

4) Miseensota koree hoggansaa (boordii)

4) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር በሰልጣን ላይ ያሉ የሥራ አመራር ኮሚቴ (ቦርድ) አባላት በተለያዩ ምክንያቶች ከሥራ ቢወገዱ ወይም ቢያቋርጡ ከተወገዱበት ቀን አንስቶ በ5 ቀናት ውስጥ ለመዝጋቢው አካል በጽሁፍ ማሳወቅ አለበት።

5) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር አዲስ የሥራ አመራር ኮሚቴ (ቦርድ) በተመረጠ በ3 ቀናት ጊዜ ውስጥ አግባብ ላለው ባለስልጣን መመረጣቸውን ማሳወቅ አለበት።

6) ሕጋዊ ሰውነት ያገኛ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር የራሱ የሆነ አድራሻና የሥራ ክልል ይኖረዋል።

7) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ቋሚ አድራሻውን ሲለውጥ ከ30 ቀናት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ አግባብ ላለው ባለስልጣን ማሳወቅ ይኖርበታል። ሌሎችም እንዲያውቁት በሚዲያ ማሳወቅ አለበት፤

8) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር ሂሳቡን በውጪ አዲተር ለማስመርመር ሲፈልግ አስቀድሞ አግባብ ያለውን ባለስልጣን ማስፈቀድ አለበት፤

9) የኅብረት ሥራ ማህበራት የአባላትን ምርት በማሰባሰብ የተሻለ ገበያና ዋጋ እንዲያገኝ ማድረግ ይኖርበታል፤

10) የአባላትን ምርት በማሰባሰብ ወደተለያዩ ምርቶች በመለወጥ (እሴት በመጨመር) ደረጃቸውን ጠብቀውና ታሽገው በገበያ በማቅረብ ተጨማሪ ዋጋ እንዲያገኙ ማድረግ፤

11) የአባላት ምርት በጥሬ እቃነት የሚጠቀሙ

waldaa hojii gamtaa kamiyyuu sababa adda addaatiin hojiirra ari'atamu yookiin addaan cite yoo ta'e, guyyaa hojii irraa ari'atame eegalee guyyoota 5 keessatti barreeffamaan galmeessaa beeksisuu qaba.

5) Koreen hoggansaa (boordii) haaraan waldaa hojii gamtaa kamiyyuu yoo filataman guyyota 3 keessatti abbaa taayitaa rogummaa qabuuf beeksisuu qaba.

6) Waldaan hojii gamtaa namummaa seera qabeessa horate kamiyyuu teessoo fi bakka hojii mataa isaa ni qabaata.

7) Waldaan hojii gamtaa teessoo dhaabbataa isaa yeroo jijjiiru guyyoota 30 keessatti abbaa taayitaa rogummaa qabuuf ni beeksisu ni qabaata. Kan biroon akka beekaniif karaa beeksisuu qaba.

8) Herrega waldaa hojii gamtaa kamiyyuu oditarii alaan qorachisu yeroo barbaadu, durse abbaa taayitaa rogummaa qabuu eyyamsiisu qaba.

9) Waldaan hojii gamtaa omisha miseensota isaanii walitti qabuun gabaa fi gatii fooyya'aa argachuu qaba.

10) Omisha miseensota walitti qabuun gara omisha adda addaatti jijjiiru (gatii dabaluu), istaandaardii isaanii eeguu fi gabaa irratti qabxii gochuu gatii dabalataa kennuudhaaf.

11) Industirriwwan xixiqqaa fi giddu galeessaa adda addaa omisha miseensotaa akka meeshaa jal'isiitti

የተለያዩ አነስተኛና መካከለኛ ኢንዱስትሪዎችን በማቋቋም ለምርታቸው ተጨማሪ የገበያ ሁኔታ መፍጠር፤

12) የተለያዩ ዘመናዊ ግብዓቶችን በተገቢው ጊዜ፣ መጠን እንዲሁም ቦታ በተመጣጣኝ ዋጋ በማቅረብ በአባላት ላይ የሚደርሰውን ተጨማሪ ወጪ ማስቀረት፤

13) የአባላትን ምርትና ምርታማነት የሚያሳድጉ ዘመናዊ የቴክኖሎጂ ውጤቶችን ከተለያዩ ተቋማት በማፈለግ አባላት እንዲጠቀሙባቸው ማስተዋወቅና ማቅረብ፤

14) ለሀገር ውስጥ ኢንዱስትሪና የውጪ ገበያ የሚሆን ጥራትና ደረጃውን የጠበቀ ምርት እንዲያመርቱ አስፈላጊውን ድጋፍ ማድረግ፤

15) አባላት ለማምረት የሚፈልጉትን የተለያዩ ግብዓቶች ገዝተው መጠቀም እንዲችሉ ከተለያዩ የገንዘብ ተቋማት ጋር በመደራደርና ከኅብረት ሥራ ማህበሩ ካፒታል ብድር መስጠት፤

16) አባላት ከምርታቸው ከማያገኙት ገቢ በአግባቡ ሊጠቀሙ የማያስችላቸውን የቁጠባ ባህል ማሳደግና የቁጠባ አገልግሎት መስጠት፤

17) ለአባላት ምርትና ምርታማነት ማደግ ወሳኝ የሆኑ ርዕሶች ላይ ጥናትና ምርምር ማድረግና ስልጠና መስጠት፤

18) የኅብረት ሥራ ማህበራት ለአባላት የኤክስቴንሽን አገልግሎት በቀጣይነት ተደራሽ በማድረግ ምርትና ምርታማነትን በማሳደግና ብክነትን በመቀነስ ውጤታማ እንዲሆኑ መማድረግ፤

fayyadaman hundeessuun omisha isaaniif haala gabaa dabalataa uumuu.

12) Qabeenya ammayyaa adda addaa yeroo, baay'inaa fi bakkaa sirrii ta'etti gatii madaalawaadhaan miseensotaaf dhiyeessuunbaasii dabala irraa fagaachuu.

13) Teknoolojii ammayyaa omishaa fi omshtummaa miseensotaa guddisu miseensonni bu'aa dhabbilee adda addaa irraa barbaadaa jiran itti fayyadama isaanii ni beeksisa, ni kenna;

14) Omisha qulqullinaa fi sadarkaa isaa eeggate industirii biyya keessaa fi gabaa biyya alaa omishuuf deggersa barbaachisu ni kenna.

15) Dhaabbilee mallaqaa adda addaa waliin marii gochuun miseensonni qabeenya adda addaa omishuuf barbaadan bitatanii itti fayyadamuu danda'u kappitaala waldaa hojii gamtaa irraa liqa fudhachuu;

16) Aadaa qusannaa guddisuu fi tajaajila qusannaa miseensonni galii omisha isaanii irraa hin arganne sirnaan akka fayyadaman hin eyyamne kennuu.

17) Mata dureewwan barbaachisoo omisha fi guddina miseensotaa irrattiqorannoo fi leenjii geggeessuu.

18) omishtummaa dabaluuun balfa hir'isuun bu'a qabeessa akka ta'an gochuu.

19) Waldaaleen hojiigamtaa eegumsaa fi kunuunsa qabeenya uumama naannoo irratti akka hirmaatan.

19) ኅብረት ሥራ ማህበራት በአከባቢ የተፈጥሮ ሀብት ጥበቃ እና እንክብካቤ ላይ የመሳተፍ፤

20) የኅብረት ሥራ ማህበራት አገልግሎት የማይሰጡ ንብረት አወጋገድ ጉዳይ ትኩረት ሊያገኝ ይገባል

21) ጊዜ ያለፈባቸው ኬሚካሎች የኅብረት ሥራ ማህበራትን ገንዘብ ስለሚይዝ፣ ኢኮኖሚያዊ ጉዳት ስላለው እና ምቹ የስራ ቦታን ለመፍጠር እንዲቻል አገልግሎት የማይሰጡ ንብረት አወጋገድ ጉዳይ በትኩረት ይሰራሉ፤

22) ሌሎች ተግባራት በኅብረት ሥራ ማህበሩ መተዳደሪያ ደንብ ላይ በሚደነገገው መሰረት ይወሰናል።

ክፍል ሦስት

የኅብረት ሥራ ማህበራት ዓይነቶች ፤

አዋጭነት ጥናት፣ የንግድ ሥራ ዕቅድ እና

የመተዳደሪያ ደንብ

21. የኅብረት ሥራ ማህበራት ዓይነቶች

፤

1) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር የምርት ወይም የአገልግሎት መስጠት ወይም የምርትና የአገልግሎት መስጠት ተግባራትን አጣምሮ የሚያከናውን ሆኖ ሊደራጅ ይችላል

2) በግብርና ነክ በማምረት ተግባራት ላይ የሚደራጁ የኅብረት ሥራ ማህበራት ዓይነቶች

20) Dhimmi qabeenya waldaalee hojii gamtaa tajaajila hin kennamne gatuu xiyyeeffannoo argachuu qaba.

21) Keemikaloonni yeroon itti darbe mallaqa waldaalee hojii gamtaawaan qabuuf, miidhaa dinagdee fiduu fi haala hojii gaariihin taane fidu uumuu.

22) Hojiileen biroo bu'uura dambii waldaa hojii gamtaatiin kan murtaa'u ta'a.

KUTAA SADI

GOSOOTA WALDAA HOJII

GAMTAA, O O RANNO O BU' A OABEESSUMMAA, KAROORA HOJII DALDALAA FI ITTIIN BULMAATA

21.GOSOOTA WALDAA HOJII

GAMTAA:

1) Waldaan hojii gamtaa omisha yookiin tajaajila kennu yookiin hojii omishaa fi tajaajila kennu kamiyyuu walitti hidhamee gurmaa'uu ni danda'u.

2) Gosoonni waldaa hojii gamtaa omisha qonnaatiin gurma'anii beelada fi omisha bosonaa kan hammatu ta'a.

3) Keewwatni 21 keewwatni xiqqqaan 2 akkuma eegametti ta'ee; gosoota waldaa hojii gamtaa beeladaa fi bu'aa beelada kanneen armaan gadii of keessatti qabaata;

የእንሰሳትና የእንሰሳት ተዋፅኦ፣ የሰብል እና የደን ውጤቶች የሚያካትት ይሆናል፤

3) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 21 ንዑስ አንቀጽ 2 እንደተጠበቀ ሆኖ የእንሰሳትና የእንሰሳት ተዋፅኦ ጎብኒት ሥራ ማህበራት ዓይነቶች የሚከተሉትን ያካትታል።

ሀ) የእንሰሳት እርባታ ጎብኒት ሥራ ማህበር፣ ለ)

የእንሰሳት ማደለብ ጎብኒት ሥራ ማህበር፣

ሐ) የወተት እና የወተት ተዋጽኦ አምራቾች ጎብኒት ሥራ ማህበር፣

መ) የአሣ አስጋሪዎች ጎብኒት ሥራ ማህበር፣ ሠ)

የንብ አናቢዎች ጎብኒት ሥራ ማህበር፣ ረ) የዶሮ

እርባታ ጎብኒት ሥራ ማህበር፣

ሰ) የእንሰሳት መኖ አምራቾች ጎብኒት ሥራ ማህበር፣

ሸ) የዝባድ አምራቾች ጎብኒት ሥራ ማህበር፣

4) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 21 ንዑስ አንቀጽ 2 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የሰብል እና የደን ውጤቶች ጎብኒት ሥራ ማህበር ዓይነቶችም የሚከተሉትን ያካትታል።

ሀ) የሰብል አምራቾች ጎብኒት ሥራ ማህበር፣ ለ)

የዘር ብዜት አምራቾች ጎብኒት ሥራ ማህበር፣

ሐ) የቡና አምራቾች ጎብኒት ሥራ ማህበር፣

መ) የሸንኮራ አገዳ አምራቾች ጎብኒት ሥራ ማህበር፣

a. Waldaa hojii gamtaa horsiisa horii

b. Waldaa hojii gamtaa furdisa beeladaa c.

Waldaa hojii gamtaa omoshtoota aannanii fi bu'aa aannanii

d. Waldaa hojii gamtaa kiyyeessa qurxummii

e. Waldaa hojii gamtaa horsiisa kanniisaa f.

Waldaa hojii gamtaa horsiisa lukkuu

g. Waldaa hojii gamtaa omishtoota nyaata beeyladaa

h. Waldaa hojii gamtaa haqannaa xirinyii

4) Keewwatni 21 keewwatni xiqqaan 2 akkum eegametti ta'ee gosoota waldaa hojii gamtaa omisha midhaanii fi bu'awwan bosonaa kanneen armaan gadii ni hammata;

a. Waldaa hojii gamtaa omishtoota midhaanii

b. Waldaa hojii gamtaa babal'ina sanyii

c. Waldaa hojii gamtaa omishtoota bunaa

d) Waldaa hojii gamtaa omishtoota sukkaaraa

e. Waldaa hojii gamtaa omishtoota kuduraa fi muduraa

f. Waldaa hojii gamtaa omishtoota mi'eessituu

g. Waldaa hojii gamtaa omishtoota ixaanaa fi hancaa bosonaa

h. Waldaa hojii gamtaa omishtoota bosonaa fi bu'aa boosonaa

k. Waldaa hojii gamtaa misooma jal'isii

ሠ) የአትክልት እና ፍራፍሬ አምራቾች ኅብረት ሥራ ማህበር፤

ረ) የቅመማ ቅመም አምራቾች ኅብረት ሥራ ማህበር፤

ሰ) የዕጣን እና የዱር ሙጫ አምራቾች ኅብረት ሥራ ማህበር፤

ሸ) የደን እና የደን ውጤቶች አምራቾች ኅብረት ሥራ ማህበር፤

ቀ) የመስኖ ልማት ኅብረት ሥራ ማህበር፤

5)

7) Gosoota waldaa hojii gamtaa kenniinsa tajaajilaaf gurma'an ;fayyadamtoota, mana jireenyaa manneen, qulqulleessuu fi innis hammatu ta'a;

8) Keewwata kana keewwata 21 keewwata xiqqaan (7) akkuma eegametti ta'ee, gosootni waldaa hojii gamtaa fayyadamtoota bu'uura dhaabbata tookkoon murta'an ,

መ) ሣሙናና የፅዳት ዕቃዎች አምራቾች ኅብረት ሥራ ማህበር፤

ሠ) የጌጣጌጥ አምራቾች ኅብረት ሥራ ማህበር፤

ገ) በአገልግሎት መስጠት ተግባር ላይ የሚደራጁ የኅብረት ሥራ ማህበራት ዓይነቶች የሸማቾች፣ የገንዘብ ቁጠባና ብድር፣ የመኖሪያ ቤቶች፣ የጽዳትና ውበት፣ የባልትና ባልትና ውጤቶች፣ የምግብ ዝግጅት፣ የገጠር ኤሌክትሪክ፣ የትራንስፖርት እና የልዩ ሙያ አገልግሎት ዓይነቶችን የሚያካትት ይሆናል፤

8) በዚህ አንቀጽአንቀፅ 21 ንዑስ አንቀፅ 7 እንደተጠበቀ ሆኖ የሸማቾች ኅብረት ሥራ ማህበራት ዓይነቶች የሚከተሉትን ያካትታል፡፡

ሀ) ተቋሚን መሰረት አድርገው የሚደራጁ የሸማቾች አገልግሎት ኅብረት ሥራ ማህበር፤

ለ) አከባቢን መሰራት አድርገው የሚደራጁ የሸማቾች አገልግሎት ኅብረት ሥራ ማህበር፤

9) በዚህ አንቀጽአንቀፅ 21 ንዑስ አንቀፅ 7 እንደተጠበቀ ሆኖ የገንዘብ ቁጠባና ብድር ኅብረት ሥራ ማህበራት ዓይነቶች የሚከተሉትን ያካትታል፡፡

ሀ) ተቋሚን መሰረት አድርገው የሚደራጁ የገንዘብ ቁጠባና ብድር አገልግሎት ኅብረት ሥራ ማህበር፤

ለ) አከባቢን መሰራት አድርገው የሚደራጁ የገንዘብ ቁጠባና ብድር አገልግሎት ኅብረት ሥራ ማህበር፤

10)

11) በዚህ አንቀጽአንቀፅ 21 ንዑስ አንቀፅ 7 እንደተጠበቀ ሆኖ የጽዳትና ውበት ኅብረት ሥራ ማህበራት ዓይነቶች የሚከተሉትን ያካትታል፡፡

ሀ) የቆሻሻ ማንሳት አገልግሎት ኅብረት ሥራ ማህበር፤

ለ) የመኪና ዕጥበት አገልግሎት ኅብረት ሥራ ማህበር፤

ሐ) የአልባሳት ዕጥበት አገልግሎት ኅብረት ሥራ ማህበር፤

መ) የቤቶችና ግቢ ጽዳት አገልግሎት ኅብረት ሥራ ማህበር፤

ሠ) የውበት ሣሎን አገልግሎት ኅብረት ሥራ ማህበር፤

12) በዚህ አንቀጽአንቀፅ 21 ንዑስ አንቀፅ 7 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የሚከተሉት የኅብረት ሥራ ማህበራት ሊደራጁ ይችላሉ፡-

ሀ) የግብርናና የኢንዱስትሪ ጥሬ ዕቃን የሚያቀናብር የባልትና እና የባልትና ውጤቶች አገልግሎት ኅብረት ሥራ ማህበር፤

c. Waldaa hojii gamtaa tajaajila qulqullina huccuu

d. Waldaa hojii gamtaa tajaajila qulqullina manaa fi mooraa ;

e. Waldaa hojii gamtaa saalonii miidhaginaa

12) Keewwata kana 21 keewwatni xiqqaan (7) akkuma eegametti ta'ee waldaaleen hojii gamtaa akka armaan gaditti gurmaa'uu ni danda'u.

a. Waldaa hojii gamtaa qonnaa fi meeshalee galtee induustirii qindeessuun tajaajila baaltinnaa fi bu'aalee baaltinnaa.

b. Waldaalee hojii gamtaa qophii tajaajila nyaataa

c. Waldaa hojii gamtaa tajaajila ibsaa baadiyyaa

d. Waldaa hojii gamtaa tajaajila geejjibaa

ለ) የምግብ ዝግጅት አገልግሎት ኅብረት ሥራ ማህበር፤

ሐ) የገጠር ኤሌክትሪክ አገልግሎት ኅብረት ሥራ ማህበር፤

መ) የትራንስፖርት አገልግሎት ኅብረት ሥራ ማህበር፤

14) Waldaa hojii gamtaa qonnan bultoota maraa omishuu fi kenniinsa tajaajilaatiin gurmaa'an kan hammatu ta'a .

15) Waldaaleen hojii gamtaa maraa hojiwwan hedduu hojjjetan keessaa hojiwwan gurguddoo armaan gaditti caqafamaniiru.

a.Miseensotaaf tajaajila liqii kennuudhaan hojii qonnaa, daldalaa fi hojiwwan biroo akka guddatan deggeruuf miseensotaaf tajaajila liqaa akka argatan barbaaduun dhiyeesuu.

b. Teknika yookiin mala qonnaa fooyya'aa ta'e jajjabeessuun miseensoni damee qonnaa oomisha qonnaa ol'aanaa galmeessuu danda'u qabeenyaa fi dhiyeessii meshaalee qonnaa

c. Oomisha qonnaa fi meeshaalee biroo miseensoni karaa waldaa hojiigamtaa omishaniif gatii dabaluuudhaan daldala geggeessuu.

d. Miseensota waldaa hojii gamtaa qonna isaanii irraa yookiinhojiwwan kaan walqabatan biroo;daldala dabalataa fi sadarkaa xiqqaa fi giddugaleessaa industiriwwan mataa isaanii hundeessuun akkaataa jireenya isaanii fooyyessuudhaan haala dinagdee miseensotaa fooyyessuu ;

15) ሁለገብ የኅብረት ሥራ ማህበራት ከሚያካናውኗቸው በርካታ ተግባራት መካከል የሚከተሉትን ዋና ዋና ተግባራት ይጠቀሳሉ፡-

ሀ) የግብርና ተግባራትን፣ የቢዝነስ ተግባራትን እና ሌሎች ሥራቸውን እንዲያሳድጉ ለመደገፍ ለአባላቱ ብድር አገልግሎት እንዲያገኙ በማፈላለግ ማቅረብ፤

ለ) የተሻሻለውን የግብርና ቴክኒክ ወይም ዘዴ በማበረታታት አባላት የላቀ የግብርና ምርት እንዲያገኙ የግብርና ግብዓቶችን እና የእርሻ መሳሪያዎችን ማቅረብ፤

ሐ) በኅብረት ሥራ ማህበራት አማካይነት በአባላቱ በሚያመረቱት የግብርና ምርትና ሌሎች ሽቀጦች ላይ እሴት በመጨመር ግብይት ማካሄድ፤

መ) የኅብረት ሥራ ማህበራት አባላት ከእርሻቸው ወይም ሌሎች ተዛማጅ ሥራዎች፣ ተጨማሪ ንግድና አነስተኛና መካከለኛ ደረጃ ያላቸው ኢንዱስትሪዎችን በማቋቋም የአባላትን ኢኮኖሚያዊ ሁኔታ በማሻሻል የኑሮ ዘይቤዎቻቸውን ማጎልበት፤

ሠ) የኅብረት ሥራ ማህበራት የአባላት የቁጠባ ባህል በማሳደግ፣ ለአባላት ጤናማነት፣ ትምህርት እና መዝናናት የሚሆኑ የብድር አገልግሎት ተደራሽ በማድረግ ችግራቸውን መፍታት ይችላሉ፤

ረ) ለአባሎቻቸው የተለያዩ እቃዎችን በተመጣጣኝ ዋጋ ገዝተው ያቅርቧቸዋል፤

ሰ) በአባላት መካከል የተፈጠሩ አለመግባባቶችን በግልግል ዳኝነት እና ዳኝነት ለመፍታት ይሞክሩ፤

e. Waldaan hojii amtaa aadaa qusannaa miseensotaa guddisuun, fayyaa, barnootaa fi bashannana miseensotaaf liqii kennuudhaan tajaajila dhaqqabamaa taasisuun rakkoo isaanii furuu danda'uu.

f. Meeshaalee adda addaa miseensota isaaniiif gatii madaalawaan bitanii geessuu g. Wal dhabdee miseensota gidduutti uumamu jaarsummaanii fi seerummaan hiikuuf yaaluu.

16) Waldaa hojii gamtaa omisha irratti bobba'e kamiyyuu ,miseensonni hundi kallattiin waliin ta'uun hojii omishaa waliin raawwachuu qabu.

17) Gosoota waldaalee gamtaa ilaalchisee amala addaa keewwata kana keewwataxiqqaa(16) jalatti tumameen barbaachisummaa dinagdee fi hawaasummaa gaaffilee isaaniiif dhiyaatan qorannaan mirkaneessuun abbaa taayitaa rogummaan haala addaatiin dameelee biroo keessatt hojii walta'iinsaa qindeessuun ni danda'a.

22.QORANNOO DANDEETTII BU' A QABEESSUMMAA WALDAALEE HOJII GAMTAA GEGGEESUU

1) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu danda'amuun isaa hin mirkanoofne gurmaa'uu hin danda'u.

16) ማንኛውም በማምረት ሥራ ላይ የተሰማራ ጎብከት ሥራ ማህበር የሚያከናውናቸው ተግባራት ሁሉም አባላት በቀጥታ በጋራ ሆነው የማምረት ተግባራትን በአንድነት የሚፈፀሙ ሊሆን ይገባል።

17) የጎብከት ሥራ ማህበራትን ዓይነቶችን በተመለከተ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 16 የተደነገገው እንደጠጠበቀ ሆኖ የተለየ ባህሪ ኖራቸው የሚቀርቡ የእንደራጅ ጥያቄዎችን ኢኮኖሚያዊ እና ማህበራዊ አስፈላጊነታቸውን በጥናት በማረጋገጥ አግባብ ያለው ባለስልጣን በልዩ ሁኔታ በሌሎች ዘርፎች የጎብከት ሥራ ሊያደራጅ ይችላል።

22. የጎብከት ሥራ ማህበራት የአዋጭነት ጥናት ማካሄድ

1) ማንኛውም ጎብከት ሥራ ማህበር አዋጭነቱ በጥናት ሳይረጋገጥ ማደራጀት አይቻልም።

2) የአዋጭነት ጥናት አግባብ ባለው ባለስልጣን በሚቋቋመው የመስራች ኮሚቴ አባላት የሚጠና ይሆናል።

3) በአካባቢው ጎብከት ሥራ ማህበራትን በማደራጀት ሊያስገኝ የሚችለውን ኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ ጥቅም፣ የህብረተሰቡን አኗኗር እና ምቹ ሁኔታዎች የሚያሳይ መሆን አለበት።

4) ሊደራጅ የታሰበው ጎብከት ሥራ ማህበር አዋጭነቱ በጥናት በማረጋገጥ ጎብከት ሥራ ማህበሩ እንዲደራጅ ወይም እንዳይደራጅ መወሰን ይኖርበታል።

2) Qorannoo dandeettii (feasibility study) miseensota koree hundeessitootaa abbaa taayitaa rogummaa qabuun hundeeffamaniin kan qoratamu ta'a.

3) Waldaa hojii gamtaa naannoo sanatti gurmeessuun faayidaalee dinagdee fi hawaasummaa argamsiisu qabu , jireenya hawaasummaa fi haala mijataa kan calaqqisiisu ta'uu qaba.

4) Waldaan hojii gamtaa gurmaa'uuf karoofame dandamachuu isaa erga mirkaneesssee booda waldaan hojii gamtaa gurmaa'uu fi dhiisuu murteessuu qaba.

5) Waldaan hojii gamtaa bu'uura keewwata kana keewwata 22 keewwata xiqqaa (2)tiin kan raawwatamu gurmeessuu qorannoon dandeettii raawwachisummaa qabxiilee armaan gadii of keessatti ni qabata.

- a. Sadarkaa miseensaa
- b. Waa'ee namoota dhuunfaa gara fuulduraatti miseensa ta'an.
- c. Horata naannoo sanaa
- d. Hojiwwan ijoo waldaa hojii gamtaa raawwatan e. Haala dandamachuu dinagdee
- f. Haala omishaa fi tajaajila naannoo
- g. Haala omishaa fi tajaajilamiseensaa h. Haala fedhii fi dhiyeessii
- i. Dandeettii tekniikaa
- j. Raagaa dandamachuu mallaqaa k. Xiinxala haalagabaa

5) በዚህ አንቀጽአንቀጽ 22 ንዑስ አንቀጽ 2 መሠረት የሚካሄደው የመሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት ለማደራጀት የሚደረግ የአዋጭነት ጥናት የሚከተሉትን ነጥቦች ያካትታል፤

ሀ) የአባላትን ሁኔታ

ለ) ወደፊት አባል ስለሚሆኑ ግለሰቦች

ሐ) የአካባቢውን ሀብት

መ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የሚያከናውናቸው ዋና ዋና ተግባራት

ሠ) የኢኮኖሚ አዋጭነት ሁኔታ

ረ) የአካባቢው የምርት እና የአገልግሎት ሁኔታ ሰ)

የአባላትን ምርትና አገልግሎት ሁኔታ

ሸ) የፍላጎት እና አቅርቦት ሁኔታ

ቀ) የቴክኒክ አዋጭነት

በ) የፋይናንስ አዋጭነት ትንበያ

ተ) የገበያ ሁኔታ ትንተና

6) በዚህ አንቀጽአንቀጽ 22 ንዑስ አንቀጽ 2 የሚካሄደው የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒየንና ፌዴሬሽን ለማደራጀት የሚደረግ የአዋጭነት ጥናት የሚከተሉትን ነጥቦች ያካትታል፤

ሀ) የአባላትን ሁኔታ

ለ) ወደፊት አባል ስለሚሆኑ ኅብረት ሥራ ማህበራት

ሐ) የአካባቢውን ሀብት

መ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን ሀብት

6) Keewwata kana 22 keewwataxiqqaa (2)jalatti kan raawwatamu yuuniyeenii fi federeshinii waldaa hojii gamtaa gurmeessuu qorannoo dandeettii raawwachiisummaa kanneen qabxiilee armaan gadiitti ni qabaata.

a. Sadarkaa miseensotaa

b. Waldaa hojii gamtaa gara fuulduratti miseensa ta'an.

c. Horata naannoo sanaa

d. Horata waldaa hojii gamtaa

e. Qabeenya socho'aa ,dhaabbataa , liqqi fi kappitaala

f. Hojiwwan ijoo waldaa hojii gamtaa g.

Dandeettii dinagdee (haala gabaa) h.

Haala omishaa fi tajaajila naannoo

i. Haala omishaa fi tajaajila waldaalee hojii gamtaa miseensotaa

j. Haala fedhii fi dhiyeessi k.

Dandeettii teekinikaa

l. Ragaa dandeettii mallaqaa

m. Dhiibbaa hawaasummaa

23. WAA' EE KARO O RA

DALDALAA WALDAALEE HOJII GAMTAA OOPHEESSUU

1) Karoorri hojii gamtaa waldaa hojii gamtaa koree hundeessuutiin kan qophaa'uu ta'a. Haa ta'u malee karoorri hojii daldalaa osoo hin qopheessuun gurma'uu hin danda'amu.

ሠ) ተንቀሳቃሽ፣ ቋሚ ንብረት፣ ዕዳና ካፒታል

ረ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የሚያከናውናቸው ዋና ዋና ተግባራት

ሰ) የኢኮኖሚ አዋጭነት (የገበያ ሁኔታ)

ሸ) የአካባቢው የምርት እና የአገልግሎት ሁኔታ ቀ)

የአባል ኅብረት ሥራ ማህበራት ምርትና አገልግሎት ሁኔታ

በ) የፍላጎት እና አቅርቦት ሁኔታ

(1)ተ) የቴክኒክ አዋጭነት

ቸ) የፋይናንስ አዋጭነት ትንበያ ነ)

የማህበራዊ ተጽእኖ

23. የኅብረት ሥራ ማህበራት የንግድ ሥራ ዕቅድ ስለማዘጋጀት

1) የኅብረት ሥራ ማህበራት የንግድ ሥራ ዕቅድ በመስራቸው ከሚቴ ይዘጋጃል። ሆኖም የንግድ ሥራ ዕቅድ ሳያዘጋጅ መደራጀት አይቻልም።

2) የንግድ ሥራ ዕቅድ ኅብረት ሥራ ማህበር በቀጣይ ለሚያደርገው የስራ እንቅስቃሴ እንደ ፍኖተ ካርታ ሊጠቀምበት ይችላል።

3) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 23 ንዑስ አንቀጽ (1) በተደነገገው መሠረት የተዘጋጀው የሥራ ዕቅድ የሚከተሉትን ይዘቶች ይኖሩታል፤

ሀ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ራዕይ እና ተልዕኮ ለ)

የኅብረት ሥራ ማህበሩ ዓላማ እና ተግባር ሐ)

የሁኔታዎች ትንተና

መ) የምርት ወይም የአገልግሎት ዕቅድ

2) Tumsa karoora daldala waldichi gara fuulduraatiif akka roodimaappiitti ittifayyadamuu ni danda'a.

3) Karoorri hojii tumaalee keewwata kana keewwata 23 keewwataxiqqaa tiin qophaa'ee qabiyyee armaan gadii ni qabaata;

a. Mul'ataa fi ergama waldaa hojii gamtaa b.

Kaayyoo fi hojii waldaa hojii gamtaa

c. Xinxala haallawwanii

d. Karoora omisha yookiin tajaajilaa e.

Xinxalaa gabaa

f. Karoora gabaa (bittaa fi gurgurtaa)

g. Karoora humna namaa h.

Karoora mallaqaa

24. DAMBII ITTIIN BULMAATA WALDAA HOJILGAMTAA

1) Koreen hundeessa akkaataa wixinee dambiwwaan ittiin bulmaataa moodela jalqabaa abbaa taayitaa rogummaa qabuun kennameen waldaan hojii gamtaa dambii ittiin bulmaataa qopheessuu qaba.

2) Koreen hundeessaa seera bulchiinsaa yeroo qopheessu qorannoo dandeettii (feasibility study) akka galteetti fayyadamuu ni danda'a.

3) Wixinee dambii ittiin bulmaata koree hundeessitootaa walga'ii hundeessitootaa fi hoggansa haaraa filatameef qopheessee dabarsuun raggaasisu.

ሠ) የገበያ ትንተና

ረ) የገበያ (የግዥ እና ሽያጭ) ዕቅድ ሰ)

የሰው ሀይል ዕቅድ

ሸ) የፋይናንስ ዕቅድ።

24. የኅብረት ሥራ ማህበር መተዳደሪያ

ደንብ

ብ

1) የመስራች ኮሚቴ አግባብ ካለው ባለስልጣን በሚሰጠው መነሻ ረቂቅ ሞዴል መተዳደሪያ ደንብ መሠረት ለሚደራጀው ኅብረት ሥራ ማህበር መተዳደሪያ ደንብ ማዘጋጀት ይኖርበታል።

2) የመሥራች ኮሚቴው መተዳደሪያ ደንብ ሲያዘጋጅ የአዋጭነት ጥናትን እንደ ግብዓት ሊጠቀም ይችላል።

3) በመስራች ኮሚቴው የተዘጋጀውን ረቂቅ መተዳደሪያ ደንብ ለመስራቾች ጉባዔ በማፀደቅ አዲስ ለሚመረጠው የሥራ አመራር ኮሚቴ የሚያስተላልፍ ይሆናል።

4) በዚህ አንቀጽ አንቀፅ 24 ንዑስ አንቀፅ 3 መሠረት የፀደቀ የመተዳደሪያ ደንብ በአባላት ላይ አስገዳጅነትና ተፈጻሚነት ይኖረዋል።

5) የመተዳደሪያ ደንብ የኅብረት ሥራ ማህበሩ የበላይ ህግ በመሆን የተለያዩ የሥራ መመሪያዎች፣ አሰራሮች፣ አደረጃጀቶች፣ ውሰጠ ደንቦች እና አፈፃፀሞች መነሻ ሆኖ ያገለግላል።

4) Dambii ittiin bulmaata akkaataa keewwata 24 keewwata xiqqaa (3) tiin ragga'ee miseensota irratti dirqamaa fi raawwatiinsa kan qabu ta'a.

5) Dambiin ittiin bulmaataa waldaa hojii gamtaa seera ol'aanaa waan ta'eef qajeelfamoota adda addaa , hoji maatni, caaseffamni, dambii keessoo, fi raawwatiinsi ka'unsaa ta'ee tajaajila.

6) Dambii ittiin bulmaata waldaalee hojii gamtaa qajeeltowwan armaan gadii ni qabaata;

- a. Iftoomaa
- b. Walsimachuu
- c. Itti fufiinsa/walittifufaa d.

Hunda hammataa

e. Gochaan kan raawwatamu ta'uu qaba.

7) Labsii waldaalee hojii gamtaa lakk. 985/2009 keewwata 12 keewwata xiqqaa 1(a-t)kan tumame akkuma eegametti ta'ee; dambii ittiin bulmaata waldaa waldaa hojii gamtaa kamiyyuu kanneen kanatt aanu of keessatti qabachuu qaba;

- a. Ibsa naannoo hojii fi bakka waldaa hojii gamtaa
- b. Waa'ee galmee miseensotaa qindeessuu c.

Waa'ee haala miseensota waldaa hojii gamtaaa irraa fudhachuu, galmeessuu fi dhorkuu

d. Caasaa gurmaa'insa waldaa hojii gamtaa

6) የኅብረት ሥራ ማህበራት የመተዳደሪያ ደንብ የሚከተሉትን መርሆዎች ይኖሩታል፤

ሀ) ግልፅነት፤

ለ) ወጥነት፤

ሐ) ቀጣይነት/ተከታታይነት፤

መ) አካታችነት፤

ሠ) ሊተገበር የሚችል ሊሆን ይገባል።

7) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጁ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 12 ንዑስ አንቀጽ 1 (ከሀ-ኘ) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር መተዳደሪያ ደንብ በተጨማሪነት የሚከተሉትን መያዝ አለበት።

ሀ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን የሥራ ክልል እና የቦታ መግለጫ

ለ) የአባላት መዝገብ ስለማደራጀት፤

ሐ) አባላት ከኅብረት ሥራ ማህበሩ ስለሚቀበልበት፤ ስለሚመዘግብበት እና ስለየሚታገድበት ሁኔታ

መ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን ድርጅታዊ መዋቅር፤

ሠ) የጠቅላላ ጉባዔ መደበኛ፤ አስቸኳይ እና ልዩ ውሳኔ የሚያስፈልጋቸው ጉዳዮች፤

ረ) ስለመመዝገቢያና የዕጣና የዕጣ ሰርተፍኬት አሰጣጥ

ሰ) ስለኅብረት ሥራ ማህበሩ ካፒታል ማፍራት ሽ)

የሂሳብ አያያዝና ገንዘብ አጠቃቀም፤

ቀ) የብድር እና ብድር አስተዳደር፤

e. Dhimmoota murtii idilee , ariifachiisaa fi addaa yaa'ii waliigalaa barbaadan;

f. Waa'een kenniinsa galmee carraa fi raga carraa;

g. Kappitaala waldaa hojii gamtaa maddisiisuu.

h. Herregaa fi bulchiinsa mallaqaa. i.

Liqaa fi bulchiinsa liqaa.

j. Sirna kaffaltii fi onnachiiftuu.

k. Waldaan hojii gamtaa qaamolee biroo wajjiin hariiroo kallattii fi al kallattii qabu.

l. Bara bajataa waldaa hojii gamtaa.

m. Beekamtii sadarkaa inispeekshinii fi ga'umsaa.

n.Haala waldaaleen hojii gamtaa itti kaffalaman yookiin walitti makaman yookiin diigaman;

o. Wal dhabdee waldaa hojii gamtaa irraa ka'u hiikuu.

p.Fandii waldaalee hojii gamtaa hundeessuu fi bulchuu.

q. Waa'ee hundeeffama, hojii fi ittigaafatamummaa mana maree gorsaa waldaa hojii gamtaa ;

r.Waa'ee miseensotaa ,qaamolee hoggansaa fi hojjettotaaf barnoota fi aangoo kennuu;

s. Guyyaa, ji'aa fi bara dambiin ittiin bulmaataa ragga'e qabachuu qaba.

- በ) የክፍያና የማበረታቻ ሥርዓት፤
- ተ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ከሌሎች አካላት ጋር ስለሚያደርገው የቀጥታ እና የጎንዮሽ ግንኙነት፤
- ቸ) የኅብረት ሥራ ማህበር የበጀት ዓመት
- ኀ) ኢንስፔክሽንና የብቃት ደረጃ ዕውቅና
- ኘ) ኅብረት ሥራ ማህበራት የሚከፈልበት ወይም የሚዋሃድበት ወይም የሚፈረስበት ሁኔታ፤
- አ) በኅብረት ሥራ ማህበራት ስለሚፈጠሩ ያለመግባባቶች አፈታት፤
- ወ) ስለኅብረት ሥራ ማህበራት ፈንድ መቋቋምና አስተዳደር
- ዘ) ስለኅብረት ሥራ ማህበራት አማካሪ ምክር ቤት አመሰራረት፤ ተግባርና ኃላፊነት፤
- ጠ) ለአባላት፣ አመራር አካላት እና ቅጥር ሠራተኞች ትምህርትና ስልጣና ስለመስጠት፤
- ጫ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ውስጠ ደንብ ይዘቶች፤
- ቀ) መተዳደርያ ደንብ የጸናበት ቀን፣ ወር እና ዓመተ ምህረት፤ መያዝ አለበት።
- 8) አግባብ ባለው ባለስልጣን የተመዘገበው የኅብረት ሥራ ማህበር መተዳደሪያ ደንብ ቅጂ ወደ ኅብረት ሥራ ማህበሩ መመለስ አለበት፤

25. የኅብረት ሥራ ማህበራትን መተዳደሪያ ደንብ ስለማሻሻል

1) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ 985/2009 እና በዚህ አንቀጽ መሰረት የተመዘገበ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር የስም ለውጥ ሲያደርግ መተዳደሪያ ደንቡን ማሻሻል ይኖርበታል።

8) Koppilii dambiin ittiin bulmaataa waldaan hojii gamtaa abbaa taayitaa rogummaa qabuun galmaa'ee waldaa hojii gamtaatiif ni deebisa.

25. DAMBII ITTIIN BULMAATA WALDAA HOJII GAMTAA FOOYYEESSU

- 1) Waldaan hojii gamta kamiyyuu labsii waldaalee hojii gamtaa 985/2009 fi keewaatni kun yeroo maqaa isaa jijjiiru dambii ittiin bulmaataa isaa fooyyeessuu qaba.
- 2) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu dambii ittiin bulmaataa fooyya'e yaa'ii waliigalaan ragga'e fi qaama galmeessuutt dhiyaatee hanga hin galmeessinetti gatii hin qabu.
- 3) Fooyya'iinsidambiinittinbulmaatachaaka miyyuulabsiiwaldaaleehoiigamtaa 985/2009 yookiin qajeelfama kana waliin kan walsimatu ta'ee yoo argame fooyya'insichi akka galmaa'uu kan dhorku kan hin jirre ta'uu galmeessaan mirkaneesse galmaa'uu ni danda'a.
- 4) Galmee abbaan taayitaa tokko fooyya'insa dambiii ittiin bulmaataa kamiyyuu fooyya'aa yoo hin galmeessine ta'e, galmaa'uu dhabuu isaa barreeffamaan yeroon beeksisu qaba. Haaluma kanaan waldaan hojii gamtaa komii qabu kamiyyuu guyyoota 30 keessatti sadarkaan tokko tokkoo isaaniitti dhadacha oli iyyannoo dhaga'uutti komii isaa dhiyeeffachuu qaba

2) የማንኛውም ጎብከት ሥራ ማህበር የተሻሻለ መተዳደሪያ ደንብ በጠቅላላ ጉብኤ የፀደቀ ለመዝጋቢው አካል ቀርቦ እስከሚመዘገብ ድረስ ዋጋ የለውም

3) የመተዳደሪያ ደንቦች ማናቸውም ማሻሻያዎች ከጎብከት ሥራ ማህበራት አወጅ 985/2009 ወይም ከዚህ መመሪያ ጋር የሚስማማ ሆኖ ከተገኘ ማሻሻያውን እንዲመዘገብ የሚከለክል አለመሆኑን የመዝጋቢው ሲያረጋግጥ ሊመዘገብ ይችላል።

4) መዝገቢው ባለሥልጣን ማንኛውንም የመተዳደሪያ ደንብ ማሻሻያ የማይመዘገብ ከሆነ አለመመዝገቡን በወቅቱ በጽሑፍ ማሳወቅ ይኖርበታል። በዚህ መሰረት ቅሬታ ያለው ማንኛውም የጎብከት ሥራ ማህበር ቅሬታውን በየደረጃው ለሚገኘው ይግባኝ ሰሚ ችሎት በ 30 ቀናት ውስጥ ማቅረብ አለበት።

5) በየደረጃው ያለው አግባብ ያለው ባለስልታን የጎብከት ሥራ ማህበሩን የመተዳደሪያ ደንብ ማሻሻያ በሚመዘገብበት ጊዜ የተረጋገጠውን ማሻሻያ ቅጅ ለጎብከት ሥራ ማህበሩ መስጠት አለበት። ይህም ማሻሻያው በትክክል መመዝገቡን የሚያረጋግጥ ተጨባጭ ማስረጃ ይሆናል።

6) በዚህ አንቀጽ ዓላማ መሰረት “ማሻሻያ” የሚለው አገላለጽ አዲስ መተዳደሪያ ደንብ 5) ማውጣት እና መተዳደሪያ ደንቡን መተካት ወይም መሻርን ያጠቃልላል።

7) የትኛውም የጎብከት ሥራ ማህበር ስም፡

5) Abbaa taayitaa rogummaa sadarkaan jiru dambii ittiin bulmaata waldaa hojii gamtaa fooyya'aa yeroo galmeen mirkanaa'e koppii isaa waldaa hojii gamtaaf kennuu qabu fooyya'iinsi kunis sirriitti galmaa'uu isaa mirkaneessuun ragaa qabatamaata'a.

6) Keewwata kanaa fi ibsi "fooyya'insa" jedhu dambii ittiin bulmaataa haaraa baasuu fi dambii ittiin bulmaataa bakka buusuu yookiin haquu kan dabalatuu dha

7) Maqaa waldaa hojii gamtaa kamiyyuu;

a. Maqaa waldaa hojii gamtaa kan biraan wal-fakkaatu qabaachuu hin danda'u.

b. Itti fayyadamni isaa akka yaada galmeessatti burjaajjessu yookiin dogoggorsu hin qabu.

c. Maqaa waldaa gamtaa kan biraa bu'uura labsii kanaan galmaa'ee wajjin tokko ta'uu qaba.

d. Seeraan dhorkamuu hin qabu.

e. Paartii siyaasaa yookkin hoggansa paartii siyaasaa waliin hariiroon akka jiru yaada kennuu yookiin agarsiisu ta'uu hin qabu.

MOGGAASAA MAOAA FI HIIKA AASXAA WALDAA HOJII GAMTAA .IBSA NAANNOO HOJII FI OABIINSA HERREGAA FI ITTI FAYYADAMA MALLAQAA

26. HIIKA MAOAA FI ASXAA WALDAA HOJII GAMTAA

ትርጓሜ እና ማህተም ይኖረዋል።

ሀ) ከሌላ ኅብረት ሥራ ማህበር ስም ጋር ተመሳሳይ ስም ሊኖረው አይችልም፤

ለ) መጠቀሙ በመዝጋቢው አስተያየት ግራ ሊያጋባ ወይም ሊያሳስት አይገባም፤

ሐ) በዚህ ሕግ ከተመዘገበው ሌላ የኅብረት ሥራ ማህበር ስም ጋር ተመሳሳይ መሆን ይለበትም፤

(መ) በሕግ የተከለከለ መሆን የለበትም

ሠ) ከፖለቲካ ፓርቲ ወይም ከፖለቲካ ፓርቲ መሪ ጋር ግንኙነት መኖሩን የሚጠቁም ወይም የሚያመለክት መሆን የለበትም፤

ክፍል አ ራ ት

የኅብረት ሥራ ማህበር ስም ስያሜ እና አርማ

ትርጉም፣ የሥራ ክልልና የመስሪያ ቤቱ

መግለጫ እና የሂሳብ አያያዝና ገንዘብ

አጠቃቀም

26. የኅብረት ሥራ ማህበር ስም ስያሜ እና

አርማ ትርጉም

1) በዚህ የአደረጃጀት መመሪያ መሠረት የሚደራጅ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር የራሱ የሆነ መጠሪያ ስም ይኖረዋል። የሚሰጠው የስም ስያሜ በአንድ የምዝገባ ክልል ውስጥ ከአንድ በላይ ስም ሊሆን አይችልም።

2) በአንድ የሥራ ክልል ውስጥ አስቀድሞ የተሰጠ የማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ስም በስራ ክልሉ ለተደራጀ ሌላ ኅብረት ሥራ ማህበር መጠሪያ ሆኖ ሊሰየም አይችልም።

3) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀፅ 9 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር በጠቅላላ ጉባኤ ልዩ ውሳኔ የሚወሰን አርማ፣ የአርማ

KUTAA AFUR

- 1) Waldaan hojii gamtaa bu'uura qajeelfama jaarriyaa kanaatiin gurmaa'e kamiyyuu maqaa mataa isaani qabaata. Moggasni maqaa kenname naannoo galmee tokko keessatti maqaa tokkoo ol ta'uu hin danda'u.
- 2) Maqaan waldaa hojii gamtaa kamiyyuu duraan naannoo hojii tokko keessatti kenname maqaa waldaa hojii gamtaa biraa naannoo hojii sanatti gurmaa'e ta'ee moggaafamuu hin danda'u.
- 3) Labsii waldaa hojii gamtaa 985/2009 keewwata (9) kan tumame akkuma eegametti ta'ee waldaan hojii gamtaa kamiyyuu murtii yaa'ii waliigalaa addaa asxaa murtaa'e, hiika asxaa fi chaappaa ni qabaata.
- 4) Maqaa, asxaa, chaappaan waldaa hojii gamtaa kamiyyuu qaama sadaffaa irraa komii tokko malee fayyadamuun ni danda'ama.
- 5) chaappaan waldaa hojii gamtaa kamiyyuu maqaa fi asxaa maqaa waldaaz hojii gamtaa kan qabate ta'ee chaappichi Miil-jalee geengoo fi mata duree boca rog-arfee ta'uu danda'a.
6. itti fayyadamni afaanii chaappicha irratti yoo ilaalle, akkataa gosaa fi sadarkaa waldaa hojii gamtaa irratti garaa garummaa qabaatus, biyya keessaa fi biyya alaa keessatti fayyadamuu ni danda'a.
7. tumaaleen keewwata kana keewwata xiqqaa (5) akkuma eegametti.

4) የማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ስም፣

አርማና ማህተም ስራ ላይ መዋል የሚችለው ሦስተኛ ወገኖች ቅሬታ ያላቀረቡ መሆኑም በህግ ሲረጋገጥ አግባብ ላለው ባለስልጣን ቀርቦ ሲመዘገብ ብቻ ነው።

5) የማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር ማህተም የኅብረት ሥራ ማህበሩን ስምና አርማ የያዘ ሆኖ ማህተሙ የግርጌው ክብር እና የራስጌው አራት ማዕዘን ቅርፅ ያለው ሊሆን ይችላል።

6) በማህተሙ ላይ የቋንቋ አጠቃቀምን በተመለከተ እንደ ኅብረት ሥራ ማህበራት ዓይነትና ደረጃ የተለያዩ ቢሆንም በአገር ውስጥ እና በውጭ አገራት የሚጠቀሙበትን ሊውስን ይችላል።

7) በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 5 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የማህተሙ የላይኛው ክፍል የኅብረት ሥራ ማህበሩ ሙሉ ስም በአካባቢው የሥራ ቋንቋ ሆኖ ከታች የፌደራል የሥራ ቋንቋ ያለው እና መሀሉ የኅብረት ሥራ ማህበሩን አርማ የያዘ ይሆናል።

8) በሥራ ባህሪያቸው በዓለም አቀፍ ግንኙነት ውስጥ የሚሳተፉ ኅብረት ሥራ ማህበራት ማህተም የላይኛው ክፍል የኅብረት ሥራ ማህበሩ ሙሉ ስም በአካባቢው የስራ ቋንቋ ሆኖ ከታች በእንግሊዘኛ ቋንቋ ያለው እና መሀሉ የኅብረት ሥራ ማህበሩን አርማ የያዘ ሊሆን ይችላል።

9) የኅብረት ሥራ ማህበራት አርማ ግልፅ ትርጉም ያለው ሆኖ ተግባራቸውን የሚገልፅ፣ የአካባቢውን ባህል፣ ታሪክ፣ እሴትና የወደፊት ተስፋን የሚያሳይ ሆኖ መቀረፅ ይኖርበታል።

10) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር በሚያመርተው ምርት ወይም በሚሰጠው አገልግሎት ላይ ህጋዊነቱ ለማረጋገጥ የሚያገለግል

ta'ee,kutaan ol aanaan chaappaa maqaa guutuu waldaa hojii gamtaa afaan hojii naannootiin ta'ee kutaan gadii afaan hojii federaalaa kan qabuu fi gidduun asxaa waldaa hojii gamtaa kan qabatu ta'a

8. akka idil addunyaatti maalummaa hojii isaaniitiin kutaa gubbaa chaappaa waldaalee hoii gamtaa hariiroo kana keessatti hirmaatan maqaa waldichaa guutuun afaan ingiliffaa armaan gadii fi asxaa waldaa hojii gamtaa gidduutti ta'uu danda'a.

9. asxaan waldaalee hojii gamtaa hiika ifa ta'e kan qabuu fi hojii isaanii ibsuu fi aadaa naannoo , seenaa,duudhaa fi abdiin gara fuulduraa kan agarsiisu ta'uu qaba.

10.waldaa hojii gamtaa kamiyyuu omisha omishuuuf yookiin tajaajila kennuu irratti seera qabeessummaa isaa mirkaneessuuf asxaa fi chaappaa mataa isaa fayyadamuu qaba. Haa ta'u malee , asxaa fi chaappaan waldaa hojii gamtaa kamiyyuu walfakkaachuus ta'e kan nama dogogorsu ta'uu hin qabu.

11) Asxaa fi chaappan waldaa hojii gamtaa kamiyyuu beeksisa waldaa hojii gamtaa , xalayaa, ibsa biroo fi sanadoota maqaa waldaa hojii gamtichaatiin mallattaa'ee irratti chaappaan godhamuu qaba.

12) Maqaa, asxaa fi chaappaan waldaa hojii gamtaa jijjiiramuu kan danda'u maqaa, asxaa fi chaappaan haaraan dhiyaate abbaa taayitaa rogummaa qabuun murtii addaa yaa'ii waliigalaa ta'ee yoo galmaa'e qofaa dha.

የራሱን አርማና ማህተም መጠቀም አለበት። ሆኖም የማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር አርማና ማህተም ተመሳሳይና አሳሳች መሆን የለበትም።

11) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር አርማና ማህተም በኅብረት ሥራ ማህበሩ ማስታወቂያዎች፣ ደብዳቤዎች፣ ሌሎች መግለጫዎችና በኅብረት ሥራ ማህበሩ ስም በሚፈረሙ ሰነዶች ላይ ማህተም ማረፍ አለበት።

12) የኅብረት ሥራ ማህበር ስም፣ አርማ እና ማህተም መለወጥ የሚቻለው በጠቅላላ ጉባኤ ልዩ ውሳኔ ሆኖ አዲስ ስም፣ አርማ እና ማህተም አግባብ ባለው ባለስልጣን ቀርቦ ሲመዘገብ ብቻ ነው።

13) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር አርማ እና ማህተም ለውጥ ጥያቄ ሲያቀርብ አግባብ ያለው ባለሥልጣን አጣርቶ ሰፊ ሽፋን ባለው ጋዜጣ ያወጣል። ጋዜጣው ከወጣበት ቀን አነሳቶ በሰላሣ ቀን ውስጥ ተቃዋሚ ካልቀረበ የስም ለውጡን በሁለት ተከታታይ የስራ ቀን ውስጥ ያጸድቃል።

14) ማንኛውም ሰው አግባብ ካለው ባለሥልጣን ፍቃድ ሳያገኝ በስም፣ በአርማ እና በማህተም ላይ “የኅብረት ሥራ ማህበር” የሚለውን ስያሜ መጠቀም አይችልም።

27. የኅብረት ሥራ ማህበራት የሥራ ክልል

1) ማንኛውም በአዲስ የሚቋቋም ወይም በመክፈል ወይም በመዋሃድ የሚደራጅ የኅብረት ሥራ ማህበር የሚኖረው የሥራ ክልል በተመዘገበበት የሥራ መስክ፣ ዓላማ እና ተግባር በመተዳደሪያ ደንቡ ውስጥ በሚወሰነው መስራት ይሆናል።

2) በአንድ የሥራ ክልል ውስጥ ተመሳሳይ የሥራ መስክ፣ ዓላማ እና ተግባር ያላቸው የኅብረት ሥራ

13) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu gaaffii jijjiirraa asxaa fi chaappaa yeroo dhiyeessu abbaa taayitaa rogummaa qabuun gaazexaa uwwisa bal’aa qabu irratti ni maxxansa. Guyyaa gaazexaan kun maxxanfamee kaasee guyyaa soddoma mormiin yoo hin dhiyaanne guyyoota hojii walitti aansuun lama keessatti jijjiirraa maqaa ni raggaasisa.

14) Namni kamiyyuu abbaa taayitaa rogummaa qabuun irraa hayyama osoo hin argatin maqaa, asxaa fi chaappaa irraatti maqaa ‘waldaa hojii gamtaa’ jedhu fayyadamuu hin danda’u.

27. NAANNOO HOJII WALDAALEE HOJII GAMTAA

1) Wadaan hojii gamtaa kamiyyuu haaraa hundaa’uu, qoodamuu yookiin walitti makamuun gurmaa’u naannoo hojii itti galmaa’e dirree hojii, kaayyoo fi rawwii dambii ittiin bulmaatichaa keessatti akkaataa murtaa’een ta’a.

2) Gosoondi waldaa hojii gamtaa dirree hojii, kaayyoo fi hojii wal fakkaataa naannoo hojii tokko keessatti hundaa’uu hin danda’an.

3) Bal’ina hojii murteessuun daangaa miseensonni jiraatan yookiin hojjetan irratti hundaa’uu ni danda’a.

4) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu naannoo hojii isaa keessatti dameelee adda addaa banuun miseensonni akka dhaqqabsiisan gochuun ni danda’a.

6) Tumaalee keewwata kana keewwata xiqqaa 27(5) akkuma eegametti ta’ee waldaa hojii gamtaa hojii gabaa irratti

ማህበራት አይነቶች ሊቋቋሙ አይችሉም።

4) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር አባላትን ተደራሽ ለማድረግ በሥራ ክልሉ ውስጥ የተለያዩ ቅርንጫፎችን ሊከፍት ይችላል።

5) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር ከተመዘገበበት የሥራ ክልል ውጪ የኅብረት ሥራ ማህበሩን ዋና ጽ/ቤት ወይም ቅርንጫፍ መክፍት አይችልም። ሆኖም ለሥራ ቅልጥፍና ሲባል የዋናው ጽ/ቤት የአገልግሎት መስጫ ቅርንጫፍ አግባብ ካለው ባለስልጣን ሲፈቀድለት ብቻ ሊከፍት ይችላል።

6) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 27 ንዑስ አንቀጽ 5 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የግብይት ተግባራት ላይ የተሰማሩ ኅብረት ሥራ ማህበራት ለሥራ ቅልጥፍና ሲባል ከሥራ ክልላቸው ውጪ የተለያዩ መደራሻዎች ላይ የገበያ ትስስር ማድረግ የሚያስችል የጉዳይ ማስፈጸሚያ ወይም የአገልግሎት መስጫ ጽ/ቤት ወይም ሱቅ መክፈት ይችላሉ።

7) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር በሥራ ክልሉ ውስጥ ሊከፍተው የአገልግሎት መስጫ ቅርንጫፍ ወይም ከሥራ ክልሉ ውጪ የጉዳይ ማስፈጸሚያ ወይም የአገልግሎት መስጫ ጽ/ቤት ወይም ሱቅ ሲከፍት፡-

ሀ) የጠቅላላ ጉባኤ ይሁንታ ማግኘት ይኖርበታል፤

ለ) በመተዳደሪያ ደንቡ ውስጥ በሚገባ መካተት ይኖርበታል፤

ሐ) አግባብ ላለው ባለስልጣን ማሳወቅና እውቅና ሊኖረው ይገባል፤

8) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 27 ንዑስ አንቀጽ 7 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ተከፍቶ የነበረውን

5) Waajjira muummee yookiin dame waldaa hojii gamtaa naannoo waldaan hojii gamtaa itti galmaa'ee ala banuu hin danda'u. haa ta'u malee, si'oomina hojiif jecha waajjirri muummee dame tajaajilaa banuun kan danda'amu abbaa taayitaa rogummaa qabuun yoo eyyamame qofa bobba'an si'oomina hojiif jecha waajjira raawwii dhimma a yookiin tajaajilaa yookiin suuqii naannoo hojii isaanii adda addaatti walitti dhufeenyaa gabaa uumuu danda'u banuun ni danda'ama.

7) waldaa hojii gamtaa naannoo hojii jiru kamiyyuu yeroo damee tajaajilaa yookiin suuqii naannoo hojiin alatti banu;

a. Heyyama yaa'ii waliigalaa argachuu qaba.

b. dambii ittiin bulmaataa keessatti sirnaan hammatamuu qaba.

c. abbaa taayitaa rogummaa qabuun beeksisuu fi beekamtii kennuu qaba;

d. Tumaaleen keewwata kana 27 keewwata xiqqaa 5akkuma eegametti ta'ee

8) Tumaalee keewwata 27 keewwata xiqqaa (7) akkum eegametti ta'ee, raawwiin dhimmichaa kan baname yookiin waldaan hojii gamtaa sababoota adda addaatiin waajjira tajaajilaa yookiin suuqii yookiin dame cufuuf yookiin addaan kutuuf yeroo murteessu;

a. Heyyama yaa'ii waliigalaa argachuu qaba.

b. Komiiin qaama sadaffaarraa akka hin jirre seeraan mirkanaa'uu qaba

የጉዳይ ማስፈጸሚያ ወይም የአግልግሎት መስጫ ጽ/ቤት ወይም ሱቅ ወይም ቅርንጫፍ በተለያዩ ምክንያቶች የኅብረት ሥራ ማህበሩ እንዲዘጋ ወይም ለማቆም ሲወስን፤

ሀ) የጠቅላላ ጉባኤ ይሁንታ ማግኘት ይኖርበታል፤

ለ) የሦስተኛ ወገኖች ቅሬታ አለመኖሩን በህግ ማረጋገጥ አለበት፤

ሐ) አስራ አምስት ቀን ጊዜ ውስጥ አግባቡ ላለው ባለስልጣን በደብዳቤ ማሳወቅ ይኖርበታል።

9) በአንድ የሥራ ክልል ውስጥ በተለያዩ የሥራ መስክ፣ ዓላማና ተግባር ላይ በተደራጁ ኅብረት ሥራ ማህበር ውስጥ ማንኛውም ሰው አባል መሆን ይችላል።

10) በዚህ አንቀጽ መሠረት የሚመሰረት የኅብረት ሥራ ማህበር የሥራ ክልል የኅብረት ሥራ ማህበሩን ኢኮኖሚያዊ ጠቀሜታ መሠረት ያደረገ ይሆናል። ዝርዝር ሁኔታው በኅብረት ሥራ ማህበሩ መተዳደሪያ ደንብ የሚወሰን ይሆናል።

28. የመስሪያ ቦታ መግለጫ

1) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር እንደየስራ ባህሪው መሠረት ሲደራጅ ስራውን የሚያከናውንበት በምደባ፣ በግዥ ወይም በኪራይ ወይም በስጦታ የተገኘ የመስሪያ ቦታ ይኖረዋል።

2) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ያገኘውን ህጋዊ የሆነ ቦታ መግለጫ አግባብ ላለው

9) Namni kamiyyuu miseensa waldaa hojii gamtaa dame hojii, kaayyoo fi sochii adda addaatiin naannoo hojii tokko keessatti gurmaa'ee ta'uu ni danda'a.

c. Guyyaa kudha shan keessatti barreeffamaan abbaa taayitaa rogummaa qabutti beeksisuu qaba.

10) Daangaan hojii waldaa hojii gamtaa bu'uura keewwata kanaatiin hundeeffame faayidaa dinagdee waldaahojii gamtichaa irratti kan hundaa'e ta'a. tarreeffamni isaa dambii waldaa hojii gamtichaatiin kan murtaa'u ta'a.

28. IBSA BAKKA HOJII

1) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu akkaataa maalummaa hojii isaatiin yeroo gurmaa'u hojii isaa ramaddii, bittaa yookiin kiraan yookkin bakka hojii kennaan argame qabaachuu.

2) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu ibsa bakka hojiiseera qabeessa ta'e abbaa taayitaa rogummaa qabu irraa dhiyeesse galmeessuuf yookiin beeksifamuu qaba.

29. HERREGAA FI ITTI

FAYYADAMA MALLAQA WALDAALEE HOJII GAMTAA

1) Waldaan hojii gamtaa tokko guyyaa guyyaan galii fi baassii isaa sanada barbaachisaa ta'een galmeessuu qaba.

2) Kaffaltii waldaa hojii gamtaa raawwate kamiyyuu raga fudhsachuu fi raga walittuu qabameef nagahee seeraa qabeessa kennuun dirqama ta'a.

ባለስልጣን በማቅረብ ማስመዝገብ ወይም ማሳወቅ ይኖርበታል።

3) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የመስሪያ ቦታ የአድራሻ ለውጥ የሚያደርግ ከሆነ የተደረገውን ለውጥ የሦስተኛ ወገኖች ቅሬታ አለመኖሩን በህግ ሲረጋገጥ አስራ አምስት ቀን ባልሞላ ጊዜ ውስጥ

አግባቡ ላለው ባለስልጣን በደብዳቤ ማሳወቅ ይኖርበታል።

29. የኅብረት ሥራ ማህበራት የሂሳብ አያያዝና ገንዘብ አጠቃቀም

1) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ገቢና ወጪውን በተገቢ ሰነዶች በየዕለቱ መመዝገብ ይኖርበታል።

2) የኅብረት ሥራ ማህበራት ለከፈሉት ማንኛውም ክፍያ ማስረጃ የመቀበል ለሰበሰቡት ገቢም በወቅቱ ህጋዊ ደረሰኝ መስጠት ይኖርባቸዋል።

3) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 29 ንዑስ አንቀጽ 1 እና 2 የተገለጹት እንደተጠበቀው ሆኖ እንደየኅብረት ሥራ ማህበሩ ዓይነትና ደረጃ የሚከተሉትን ደረሰኞች ሊኖሩት ይገባል፤

- ሀ) የገቢ ደረሰኝ፤
- ለ) የወጪ ደረሰኝ፤
- ሐ) የዕለት ሺያጭ ደረሰኝ፤
- መ) የዱቤ ሽያጭ ደረሰኝ፤
- ሠ) የእጅ በእጅ ሽያጭ ደረሰኝ፤
- ረ) የደሞዝ መክፈያ ሰነድ፤
- ሰ) የኅብረት ገቢ መረከቢያ ደረሰኝ
- ሸ) የኅብረት ወጪ ማስረከቢያ ደረሰኝ

3) Akkaataa gosaa fi sadarkaa waldaa hojii gamtaa keewwata kana keewwata 29 keewwata xiqqaa 1 fi 2jalatti ibsameen nagahee armaan gadii qabaachuu qaba;

- a. Nagahee galii
- b. Nagahee baasii
- c. Nagahee guyyaa guyyaa d. Nagahee gurgurtaa liqii
- e. Nagahee gurgurtaa harkaa fi harkaa f. Sanada kaffaltii miindaa
- g. Nagahee galii qabeenyaa

h. Nagahee biroo akkataa dambii ittiin bulmaata isaaniitiin murtaa'een , Qaama hoggansa waldaa hojii gamtaa , mallaqa, akka bahu kan eyyamu, qarshii kan hin sassabamne , hojii herregaa kan hin raawwatamne

5) Qarshi qabaan waldaa hojiigamtaa to'annoo qarshii dheedhii galii fi baasii guyya guyyaa galmeessuun abbaa herregaaf gabaasa.

6) Waldaan hojii gamtaa bareeffamaan bakka bu'ee yoo argame malee, namni dhuunfaa kamiyyuu waldaa hojii gamtaa bakka bu'ee mallaqa walitti qabuu irratti bobba'uu hin danda'u.

7) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu galii fi baasii isaa akkaataa baajata yaa'ii waliigalaatiin raggaasifameen qofa kan raawwatu ta'a.

8) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu kennaa fi deggersa dhaabbilee mootummaa fi miti

ቀ) በመተዳደሪያ ደንባቸው በሚወስኑት መሰረት ሌሎች ደረሰኞች፤

4) ገንዘብ ወጪ እንዲሆን የሚፈቅድ የኅብረት ሥራ ማህበሩ አመራር አካል ገንዘብ አይሰበስብም፤ የሂሳብ ምዝገባ ሥራም አያከናውንም።

5) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ገንዘብ ያዥ በየዕለቱ የጥሬ ገንዘብ ገቢና ወጪ በጥሬ ገንዘብ ገቢና ወጪ መቆጣጠሪያ ላይ በመመዝገብ

ለሂሳብ ሹም ሪፖርት ያደርጋል።

6) ከኅብረት ሥራ ማህበሩ በጽሁፍ ካልተወከለ በስተቀር ማንም ግለሰብ በኅብረት ሥራ ማህበሩ ስም በገንዘብ ተቀባነት ስራ ላይ ሊሰማራ አይችልም።

7) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር ገቢውንም ሆነ ወጪውን የሚፈፀመው በጠቅላላ ጉባዔ በፀደቀው በጀት መሠረት ብቻ ይሆናል።

8) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ከተለያዩ የመንግስትም ሆነ መንግስታዊ ካልሆኑ ተቋማት የሚያገኘውን ስጦታና ድጋፍ በመዝገብ መዝግቦ መያዝ ይኖርበታል።

9) በዚህ አንቀጽ አንቀፅ 29 ንዑስ አንቀፅ 8 የተገለፀው እንደተጠበቀ ሆኖ የተበረከተው ስጦታ በጥሬ ገንዘብ ከሆነ በኅብረት ሥራ ማህበሩ የገቢ ደረሰኝ ተቆርቦ በቁጠባ ሂሳብ ውስጥ ገቢ መሆን ይኖርበታል፤

10) የተበረከተው ስጦታ በዓይነት ከሆነ በገንዘብ ተተምኖ በኅብረት ገቢ ደረሰኝ እና በኅብረት ገቢ መዝገብ መመዝገብ ይኖርበታል፤ ይህንንም የተበረከተ ስጦታ በጠቅላላ ጉባዔ አስወስኖ ማስመዝገብ አለበት።

mootummaa adda adda irraa argatu galmee qabachuu qaba.

9) Tumaaleen keewwata kana 29 keewwata xiqqaa 8 kan ibsame akkuma eegametti ta'ee,kennaa mallaqaa yoo ta'e hojii walta'iinsa nagaheen waldichaa galii irraa hir'ifamee herrega qusannaa irratti galfamuu qaba.

10) Kennaan sun gosaan yoo ta'e mallaqaan fudhatamee galmee galii qabeenyaa irratti galmaa'uu qaba.

11) Waldaan hojii gamtaa kamiyyyuu gamewwan armaan gadii hojii isaaf oolu

qabaachuu qaba;

a. Galmee galii

b. Galmee baasii

c. Galmee leejara herregaa

d. Galmee madaallii herregaa

e. Galmee to'annoo mallaqaa

f. Galmewwan biroo akkaataa dambii ittiin bulmaataa isaaniitiin murta'a.

12) Nagahee wa;litti qabuu fi sanadoonni herregaa biroo of eeggannoodhaan qabamuu qabu. Sababota adda addaan yoo badan hatattamaan qaama dhimmi ilaalu hojiirra oolchuu fi karaa quunnamtiin walquunnamsiifamuu qaba.

13) Miseensoonni koreewwan waldaa hojii waldaa hojii gamtaa adda addaa tajaajila waldaa hojii gamtaa fi miseensota isaaniif kennaniif kaffaltiin kamiyyuu hin kaffalsiisu. Haa ta'u malee dhimma waldaa hojii gamtaa tiif, yeroo waldaa

11) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ለሚያከናውናቸው ተግባርት የሚያገለግሉ የሚከተሉትን መዛግብቶች ሊኖሩት ይገባል፤

ሀ) የገቢ መዝገብ፤

ለ) የወጪ መዝገብ፤

ሐ) የሂሳብ ሌጅር መዝገብ፤

መ) የሂሳብ ማመዛዘኛ መዝገብ፤

ሠ) የጥሬ ገንዘብ መቆጣጠርያ መዝገብ፤

ረ) በመተዳደሪያ ደንባቸው በሚወስኑት መሰረት ሌሎች መዛግብቶች፤

12) የገንዘብ መሰብሰቢያ ደረሰኞችም ሆኑ ሌሎች ሂሳብ ነክ ሰነዶች በጥንቃቄ መቀመጥ ይኖርባቸዋል። በተለያዩ ምክንያቶች ከጠፉ በአስቸኳይ ለሚመለከተው ህጋዊ አካል ማመልከት እና በመገናኛ ዘዴዎች ጭምር ማሳወቅ አለበት።

13) የኅብረት ሥራ ማህበራት የልዩ ልዩ ኮሚቴ አባላት ለኅብረት ሥራ ማህበራቸው እና ለአባላት ለሚሰጡት አገልግሎት ምንም ዓይነት ክፍያ አይከፈልም። ሆኖም ለኅብረት ሥራ ማህበሩ ጉዳይ ከኅብረት ሥራ ማህበሩ ከአመስት ኪሎሜትር በላይ ሲሄዱ በውስጥ ደንባቸው በሚወስኑት መሠረት የውሎ አበል ይከፈላቸዋል። የትራንስፖርት ወጪም በሚያቀርቡት ህጋዊ ደረሰኝ መሠረት የሚሸፈን ይሆናል።

14) የኅብረት ሥራ ማህበራት ሂሳባቸውን በየዕለቱ መመዝገብ፣ በየወሩ እና በየዓመቱ በመዝጋት ለአዲት ዝግጁ ማድረግ አለባቸው።

15) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር በየወሩ፣ በየሩብ ዓመቱ እና በዓመት የሂሳብ ሪፖርት ለስራ አመራር ኮሚቴ እና አግባብ ላለው ባለስልጣን

hojii gamtaa irraa kilo meetira shanoli dambii keessoo isaaniitiin murtaa'een durgoon oolmaa ni kaffalamaaf. Baasiin geejjibaas akkaataa nagahee seera qabeessaa kan haguugamu ta'a.

14) Waldaaleen hojii gamtaa herrega isaanii guyyaa guyyaan galmeessanii ji'a

1) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu deggersa abbaa taayitaa rogummaa qabuun erga argateen booda, dhaabbata

ji'aa fi waggaa waggaaan cufanii odiitiif qopheessu.

mallaqaa yookiin baankii seera qabeessaa fi hojiirra ooluu danda'u dhiyoo jiru keessatti herrega cufame , socho'aa fi qusannaa banuu qaba.

2) Keewwata kana keewwata 30 keewwata xiqqaa 1 jalatti tumame akkuma eegametti ta'ee, hanga mallaqa dambiin ittiin bulmaata isaanii keessatti murtaa'e ol kaazinaa yookiin harka taa'uu hin danda'u.

3) Kaffaltiin galmee fi qoodi miseensoni, bakka bu'aan miseensotaan bakka bu'aan walitti qabaman hanga waldaan hojii gamtaa ijaaramaa jiru abbaa taayitaa rogummaa qabuun galmaa'ee hojjechuu jalqabutti dhaabbata mallaqa yookiin baankiitiin baname keessatti ni ka'ama. Haa ta'u malee, kaffaltiin galmee baasii adda addaa adeemsa ijaarsaa fi galmee keessatti ba'uu uwwisuuf ooluu ni danda'a.

4. keewwata kana keewwata 30 keewwata xiqqaa 1 jalatti kan tumame akkuma eegametti ta'ee waldaaleen hojii gamtaa sirna dhala irraa bilisa ta'e hordofan

ማቅረብ ይኖርበታል። ይህንን ተግባር የሚያከናውን ባለሙያ ሊኖራቸው ይገባል።

16) እንደየሀብረት ሥራ ማህበሩ ዓይነት ለስራዎች አጋዥ የሆኑ የሚከተሉት ልዩ ልዩ የሂሳብ ቅጾች ሊኖሩት ይችላል።

ሀ) የአዲስ እና የእንደገና አባልነት ጥያቄ ማመልከቻ ቅጽ፣

ለ) የንብረት ገቢ ማድረጊያ ቅጽ፣

ሐ) የንብረት ወጪ መጠየቂያ ቅጽ፣

መ) የብድር ውል ቅጽ፣

ሠ) የተመን ቅጽ፣

ረ) የውሎ አበል መጠየቂያ እና ማወራረጃ፣

ሰ) ሠነድ ለሌላቸው የገንዘብ መክፈያ ቅጽ

ሸ) የቅድሚያ ወጪ መጠየቂያ ቅጽ፣

ቀ) በመተዳደሪያ ደንባቸው በሚወስኑት መሰረት ሌሎች ቅጾች፣

17) ማንኛውም የንብረት ሥራ ማህበር ለስራዎች አጋዥ የሆኑ የሚከተሉት ልዩ ልዩ ፎርሞች ሊኖሩት ይችላል።

ሀ) የንብረት ግዥ መጠየቂያ ፎርም፣

ለ) የብድር ማመልከቻ ፎርም፣

ሐ) የአዲስ አባላት ማመልከቻ ፎርም፣

መ) የእንደገና ተመላሽ አባላት ማመልከቻ ፎርም፣

ሠ) ከአባልነት አባላት ሲሰናበት የሚሟላ ፎርም፣

ረ) የወራሽ መሰየሚያ ፎርም፣

ሰ) በመተዳደሪያ ደንባቸው በሚወስኑት መሰረት ሌሎች ፎርሞች፣

30. የሂሳብ አካውንት ስለመክፈት

kaffaltiin galmee fi qoodaa herrega qusannaa dhala irraa bilisa ta'e keessa galchuudhaan banamuu danda'a.

5.keewwata kana keewwata 30 keewwata xiqqaa 3 jalatti kan tumame akkuma eegametti ta'ee, miseensota dhaabbata yaa'ii waliigalaatiin filatamaniif koreen hoji raawwachiiftuu mallattoo waloo bakka bu'ootaatiin akka socho'u abbaa taayitaa rogummaa qabuun deggersa barbaachisaa ta'e ni kennaaf.

6) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu haala kamiinuu dhaabbilee mallaqaa yookiin herrega baankii qaamolee sochoosan yoo jijjiiraman herrega socho'aa fi lakkoofsa qusannaa kun mallattoo waloo koree hoggansaa haaraa filatamee fi bakka bu'ootatiin kan hojiirra oolu ni ta'a.

7) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu haala amala hojii jiruun, bal'ina hojii, dhaqqabamummaa miseensotaa fi gabaaf jecha qorannaa bu'uura godhachuun yaa'ii waliigalaa murtii addaan murtaa'u dhaabbilee mallaqaa adda addaa yookiin lakkoofsa baankii banuu ni danda'u.

8) Keewwata kana keewwata 30 keewwata xiqqaa 7 tiin kan ibsame akkuma eegametti ta'ee, baankota adda adda keessatti lakkoofsa herrega adda addaa banamuun waldaa hojii gamtaa balaadhaaf saaxila jedhee yeroo amane hangsa abbaan taayitaa rogummaa qabuun waamamutti tursiisuu danda'a.

KUTAA SHAN

GALMEE FLRAGAA GALMEE

WALDAA HOJII GAMTAA

1) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር አግባብ ባለው ባለስልጣን ድጋፍ ሲያገኝ በአቅራቢያው በሚገኝ ህጋዊ እና አዋጭ በሆነ የፋይናንስ ተቋም ወይም ባንክ ላይ እንደ ሁኔታው የዝግ፣ የተንቀሳቃሽ እና የቁጠባ የሂሳብ ቁጥር መክፈት ይኖርበታል።

2) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 30 ንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በመተዳደሪያ ደንባቸው ውስጥ ከወሰኑት የገንዘብ መጠን በላይ በካዝና ወይም በእጅ ሊቀመጥ አይችልም።4)

3) አግባብ ባለው ባለስልጣን በምስረታ ላይ ያለ ኅብረት ሥራ ማህበር ተመዝግቦ ስራ እስከሚጀምር ከአባላት በተወከሉ የመስራች ኮሚቴ አባላት የሚሰበሰቡ የመመዝገቢያ እና የዕጣ ክፍያ በፋይናንስ ተቋም ወይም በባንክ በተከፈተው ዝግ የቁጠባ ሂሳብ ቁጥር እንዲቀመጥ ይደረጋል። ሆኖም የመመዝገቢያ ክፍያው በምስረታ እና በምዝገባ ሂደት ለሚወጡ የተለያዩ ወጪዎች መሸፈኛ ሊውል ይችላል።

4) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 30 ንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የወለድ አልባ አሰራርን የሚከተሉ ኅብረት ሥራ ማህበራት የመመዝገቢያና የዕጣ ክፍያ በወለድ አልባ የቁጠባ ሂሳብ እንዲቀመጥ በማድረግ ሊከፈት ይችላል።

5) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 30 ንዑስ አንቀጽ 3 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በቋሚነት በምስረታ የጠቅላላ ጉባዔ ለሚመረጡ የሥራ መ አመራር ኮሚቴ በተወከሉ የጋራ ፈርማ እንዲንቀሳቀስ አግባብ ባለው ባለስልጣን ተገቢው ድጋፍ ይሰጣል።

6) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር በማናቸውም ጉዳይ የፋይናንስ ተቋም ወይም የባንክ ሂሳብ የሚያንቀሳቅሱ አካላት ሲቀየሩ

3 1 . WAA'EE S IRNA G AL MEE

WALDAA HOJII GAMTAA

1) Waldaan hojii gamtaa galmeedhaaf dhiyaate kamiyyuu, ulaagalee galmaa'uuf ga'aa isa taasisan , qajeelfama adda addaa abbaa taayitaa rogummaa qabuun ba'u , qajeeltowwanii fi qajeelfamoota adda addaa fi qajeelfamoota hojii gamtaa idil addunyaa fi sonaalee hubachuunii fi guutamuu dhiyaachuu tu irra jiraata.

2) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu akkaataa seera waldaa hojii gamtaa biyyattiin mirkaneesseen yoo galmaa'e malee, hojiiis ta'e daldala kamiyyuu raawwachuu hin danda'u.

3) Bu'uura keewwata kana 31 keewwata xiqqaa 2 tiin ittadni galmeedhaaf dhiyaatu kamiyyuu unka qophaa'ee fi karaa abbaa taayitaa rogummaa qabuun murtaa'uun galmeef dhiyaachuu qaba.

4) Tumaalee waldaalee hojii gamtaa labsii lakk.985/2009keewwata 10 keewwata xiqqaa2 akkum eegametti ta'ee waldaan hojii gamtaa bu'uuraa kamiyyuu galmeef yeroo dhiyaatu iyyata galmeed dabalataan sanadoota walqabatan waliin walqabsiisee dhiyeessuu qaba.

a. Dambii ittiin bulmaataa mallattoo miseensa yaa'ii waliigalaan mirkanaa'e.

b. Teessoo fi maqaa miseensota waldaa hojii gamtichaa.

5) Bu'uura keewwata kana 31 keewwata xiqqaa 2 waldaan hojii gamtaa kamiyyuu waldaa hojii gamtaa bu'uuraa ol ta'e galmeedhaaf yeroo dhiyaatu, dabalataan

የተንቀሳቃሽና የቁጠባ የሂሳብ ቁጥር አዲስ በተመረጡ የሥራ አመራር ኮሚቴ እና በተወከሉ አካላት የጣምራ ፊርማ የሚንቀሳቀስ ይሆናል።

7) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር ከላው የሥራ ባህሪ፣ የስራ ስፋት፣ ለአባላት እና ለገበያ ተደራሽነት ሲባል ጥናትን መሰረት በማድረግ በጠቅላላ ጉባኤ ልዩ ውሳኔ ሲወሰን ከተለያዩ የፋይናንስ ተቀማት ወይም የባንክ ቁጥሩ ሊከፍቱ ይችላሉ።

8) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 30 ንዑስ አንቀጽ 7 የተገለጸው እንደተጠበቀ ሆኖ በተለያዩ ባንኮች ውስጥ የተለያዩ የሂሳብ ቁጥር መከፈቱ የኅብረት ሥራ ማህበሩን አደጋ ላይ እንደሚያደርስ ሲያምንበት አግባብ ያለው ባለስልጣን እስኪጠራ ሊያዘገየው ይችላል።

ክ ፍ ል አ ም ስ ት

ስለ ኅብረት ሥራ ማህበራት ምዝገባ እና

የምዝገባ የምስክር ወረቀት

31.ስለ ኅብረት ሥራ ማህበራት የአመዘገብ ስርዓት

1) ለምዝገባ የሚቀርብ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር ለምዝገባ ብቁ የሚያደርጉ መስፈርቶችን፣ አግባብ ባለው ባለስልጣን የሚወጡ የተለያዩ መመሪያዎች፣ ዓለም አቀፍ የኅብረት ሥራ መርሆዎች እና እሴቶችን ተገንዝበው እና አሟልተው መቅረብ ይኖርባቸዋል።

2) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር በሀገሪቱ በተፈቀደው የኅብረት ሥራ ህግ

iyyata galmee sanadoota armaan gadii waliin dhiyeessuu qaba;

a. Qaboo yaa'ii waldaalee hojii gamtaa hundeessuun.

b. Ibsa horataa fi dirqama waldaa hojii gamtaa;

c. Karoora yeroo gabaabaa, giddu galeessaa fi dheeraa yaa'ii waliigalaatiin ragga'e.

d. Ragaa ogummaa barreeffamaa fi yaada ogeessa qindeessituu;

e. Sanada dambii ittiin bulmaata galmaa'uuf dhiyaate irratti seera qabeessummaa isaa mirkaneessuuf chaappaa itti maxxanuu qaba.

f. Maqaa waldaa hojii gamtaatiin waraqaa ragaa baankiitti galii ta'ee koppiin nagahee tokko galmee waliin qabatee dhiyaachuu qaba.

6) Galmeessichi haala addaan ijoollee umuriin waggaa 18 gadii jiran hanga umuriin isaa ga'utti karaa guddistuu isaa waldaa hojii gamtaa miseensa ta'ee itti fufuu eyyamamuu ni danda'a. haa ta'u malee miseensummaa guddistuun taasifamu kamiyyuu raawwiinsaa isaa dambii ittiin bulmaataa keessatti murteessuu ni danda'u.

7) Abbaa taayitaa rogummaa qabuu galmee pirotokolii waldaalee hojii gamtaa galmeessuu ni qabaata. Koppiin fakkeenya pirotokolii gabaasa qajeelfama kana waliin walqabatee jira

8) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu galmeedhaaf kaffaltii tajaajila ni kaffala.

መሰረት ካልተመዘገበ በስተቀር ዬትኛውንም ቢዚነስ ወይም ንግድ ማከናወን አይችልም።

3) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 31 ንዑስ አንቀጽ (2) መሠረት ለምዝገባ የሚቀርቡ ማናቸውም ማመልከቻ በተዘጋጀው ቅፅ እና አግባብ ያለው ባለስልጣን በሚወስነው መንገድ ለምዝገባ መቅረብ አለበት።

4) የኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 10 ንዑስ አንቀጽ 2 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም የመሠረታዊ የኅብረት ሥራ ማህበር ለምዝገባ ሲቀርብ በተጨማሪነት የምዝገባ ማመልከቻውን ከሚከተሉት ሰነዶች ጋር አያይዞ ማቅረብ አለበት፡

ሀ) በጠቅላላ ጉባኤ አባላት ፊርማ የተረጋገጠ መተዳደሪያ ደንብ፤

ለ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ አባላት ስምና አድራሻ፤

5) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 31 ንዑስ አንቀጽ 2 መሰረት ማንኛውም ከመሰረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበር በላይ የሆነ የኅብረት ሥራ ማህበር ለምዝገባ ሲቀርብ በተጨማሪነት የምዝገባ ማመልከቻውን ከሚከተሉት ሰነዶች ጋር አያይዞ ማቅረብ አለበት፡-

ሀ) የመስራች ኅብረት ሥራ ማህበሩ ቃለ-ጉባኤ ለ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ሀብትና ዕዳ መግለጫ፤

ሐ) በጠቅላላ ጉባኤ የጸደቀ የአጭር፣ የመካከለኛ እና የረዥም ጊዜ ዕቅድ፤

Qajeelfama kana waliin ibsi bal'aan mallaqa kaffalamuu qabu walqabateera.

9) Waldaan hojiigamtaa galmeedhaaf iyyatu kamiyyuu galmeedhaaf ulaagalee barbaachisaa guuttuu qaba..

10) Abbaan taayitaa rogummaa qabu ulaagaalee galmee waldaalee hojii gamtaa bakka ifa ta'etti fayyadamaaf maxxansuu qaba.

11) Waldaaleen hojii gamtaa osoo hin galmaa'iin dura qindeessaa tokkoon hordoffii fi deggersa sirrii ta'uu qabu.

12) Ogeessi gurmeesse gaaffii gurmeessuuf itti aansuun deggersa fi hordoffii gurmeessuu barbaachisaa taasifamuu fi waldaa hojii gamtichaa gurmeessuu faayidaa inni qabu kan ilaallatu sagalee ragaa ogummaa fi barreeffamaan yaada dhiyeessu qaba.

13) Akkaataa qajeelfama gurmaa'insa waldaalee hojii gamtaa akka galma'an ogeessaa deddeebiin dhiyaate waldaaleen hojii gamtichaa odeeffannoo irratti hundaa'uun galmeessaan dhimmoota armaan gadii ni qulqulleessa;

a. Waldaalee hojii gamtaa galmeedhaaf iyyatan unka madaallii galmee guuttuu fi sirrii ta'uu isaa mirkaneessuun dhiyeessuu.

b. Odeeffannoo waldaa hojii gamtichaaf kenname gara galmee qaama seeraatti dabarsuu qaba.

c. Lakkoofsi eenyummaa galmee tartiiba naannoo yookiin bulchiinsa magaalatiin

መ) በጽሁፍ የተዘጋጀ የአደራጅ ባለሙያ ሙያዊ የምስክርነት ቃል እና አስተያየት፤

ሠ) ለምዝገባ የሚቀርብ የመተዳደሪያ ደንብ ሠነድ ላይ ሕጋዊነቱን ለማረጋገጥ የቴምብር ማስለጠፍ ይኖርበታል፤

ረ) በኅብረት ሥራ ማህበሩ ስም ለምዝገባ ሠርተፍኬት ለባንክ ገቢ የሆነበትን ደረሰኝ አንድ ኮፒ አያይዞ ማቅረብ አለበት።

6) መዝጋቢው በልዩ ሁኔታ ዕድሜው ከ18 ዓመት በታች ላለው ልጅ ዕድሜው ለመደራጀት እስኪደርስ ድረስ በሞግዚቱ አማካኝነት የኅብረት ሥራ ማህበር አባል ሆኖ ለመቀጠል ሊፈቅድለት ይችላል። ሆኖም በሞግዚነት ስለሚደረግ አባልነት አፈፃፀም በተመለከተ ማንኛውም የኅብት ሥራ ማህበር በመተዳደሪያ ደንብ ውስጥ ሊወሰን ይችላል።

7) አግባቡ ያለው ባለስልጣን ኅብረት ሥራ ማህበራትን የሚመዘገብበት የፕሮቶኮል መዝገብ ይኖረዋል። የምዝገባ ፕሮቶኮል ናሙና እዝል ከዚህ መመሪያ ጋር ተያይዟል።

8) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር ለምዝገባ የአገልግሎት ክፍያ ይከፍላል። ስለሚከፈለው የገንዘብ መጠን በእዝል ከዚህ መመሪያ ጋር ተያይዟል።

9) ለምዝገባ የሚቀርብ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር ለምዝገባ የሚያግዙ አስፈላጊ የሆኑ መስፈርቶችን አሟልቶ መገኘት አለበት።

10) አግባብ ያለው ባለስልጣን የኅብረት ሥራ ማህበራትን ለመመዝገብ የሚያስፈልጉ መስፈርቶችን ለተገልጋዩ ግልጽ በሆነ ቦታ ማስቀመጥ ይኖርበታል።

11) የኅብረት ሥራ ማህበራት ከመመዝገባቸው አስቀድሞ በአደራጅ ባለሙያ ተገቢው ክትትልና

yookiin godinaa yookiin kutaa magaalaatiin kennamuu qaba.

d. Gosa waldaa hojii gamtaa ;lakkoofsa addaa yookiin koodii kennamuu qaba.

e. Odeeffannoo kaffaltii galmee waliin qabamuu qaba.

f. Galmeessaan odeeffannoon sun guyyaa itti kenname mallatteessuudhaan sirrii ta’uu isaa mirkaneessuu qaba.

g. Waraqaa ragaa qopheessee dambii ittiin bulmaata waliin xalayaa geggeessituun waldaa hojii gamtaatiif kennamuu qaba;

h. Yeroo galmeedhaaf dhiyaatutti dambii ittiin bulmaatichaa dhiyeessu waliin temberri waliin walqabachuu yookiin maxxansuu qaba.

32. OAAMOLEE GALMEE WALDAA HOJII GAMTAA

1) Galmeessaan sababa waldaa hojii gamtaa galmeessuu dhabuu isaa barreeffamaan iyyataaf beeksisuu qaba.

2) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu guyyaa galmaa’ee irraa kaaseeseera qabeessa ta’ee jiraachuu isaa eegala.

3) Qorannoon dandeettii/feasibility study/ qophaa’e waldaan hojii gamtaa abbaa taayitaa rogummaa qabuun dhiyaatee ni galmaa’a.

4) Waldaan hojii gamtaa bu’uuraa ;ulaagaalee guutan Sadarkaa Godinaa fi magaalaatti ,yuuniyeenii fi federeshinii waldaa hojii gamtaa

12) አደራጅ ባለሙያው የመደራጀት ጥያቄውን ተከትሎ ለማደራጀት ተገቢውን ድጋፍና ክትትል ስለመደረጉ እና የኅብረት ሥራ ማህበሩ በመደራጀቱ ስለሚኖረው ጠቀሜታ በተመለከተ ሙያዊ የምስክርነት ቃሉን እና አስተያየቱን በጽሑፍ ማቅረብ ይኖርበታል።

13) በኅብረት ሥራ ማህበራት አደረጃጀት መመሪያ መሰረት እንዲመዘገቡ በአደራጅ ባለሙያ ተገምግሞ የቀረበውን የኅብረት ሥራ ማህበራት መረጃ መሰረት በማድረግ መዝጋቢው ባለሙያው የሚከተሉ ጉዳዮችን ያጠራል፡-

ሀ) ለምዝገባ ጥያቄ የሚያቀርቡ ኅብረት ሥራ ማህበራትን በምዝገባ መገምገሚያ ቅጽ ላይ ሞልቶና ትክክለኛነቱ አረጋግጦ ማቅረብ አለበት፤

ለ) ኅብረት ሥራ ማህበሩ ያቀረበውን መረጃ ወደ ህጋዊ ሰውነት መመዝገቢያ መዝገብ ማስተላለፍ አለበት፤

ሐ) በክልል ወይም ከተማ አስተዳደር ወይም በዞን ወይም በክፍለ ከተማ በመለየት የምዝገባ መለያ ቁጥር በቅደም ተከተል መስጠት አለበት፤

መ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ አይነት፣ መለያ ቁጥር ወይም ኮድ መሰጠት አለበት፤

ሠ) የምዝገባ ክፍያ የተፈጸመበት መረጃ ማያያዝ አለበት፤

ረ) ስለመረጃው ትክክለኛነት የተሰጠበትን ቀን በማስፈር መዝጋቢው በፊርማ ማረጋገጥ አለበት፤

ሰ) የምስክር ወረቀቱን በማዘጋጀት ከመተዳደሪያ ደንቡ ጋር በመሸኛ ደብዳቤ ለኅብረት ሥራ ማህበሩ መስጠት አለበት፤

ሸ) ለምዝገባ በሚያቀርብበት ጊዜ ከሚቀርበው መተዳደሪያ ደንቡ ጋር ቴምብር አብሮ መያያዝ ወይም መለጠፍ ይኖርበታል።

Sadarkaa naannootti galmaa'a.

7) Sababa amala addaa isaaniin sadarkaa naannootti galmaa'uu kan hin dandeenyee fi naannoolee lama yookiin bulchiinsawwan magaalaa lama yookiin isaa ol dhufan waldaan hojii gamtaa hundeessuu kamiyyuu waldaa hojii gamtaa sadarkaa ejensii waldaa hojii gamtaa federaalaatti dhiyaatee galmaa'a.

8) Liigiin waldaalee hojii gamtaa sadarkaa biyyaatti ni galmaa'a. Liigiin waldaalee hojii gamtaa sadarkaa biyyaatti waldaalee hojii gamtaa hunda bakka bu'uun sadarkaa biyyaatti ni

galmaa'a. galmee kana mirkaneessuuf ragaan seeraa ni kennama.

9. Ulaagaalee liigii waldaalee hojii gamtaa yeroo galmeedhaaf iyyatu guutuu qabu keessaa;

a. Dambiwwan

32. የኅብረት ሥራ ማህበራት መዝገብ
አ
ካላት

1) መዝገቢው አካል አንድን የኅብረት ሥራ ማህበር የማይመዘገበው መሆኑ ሲታወቅ የማይመዘገቡትን ምክንያት ለአመልካቹ በጽሑፍ ማሳወቅ አለበት።

2) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር ከተመዘገበበት ዕለት ጀምሮ ሕጋዊ ህልውናው ይጀምራል።

3) የአዋጅነት ጥናት ተዘጋጅቶ አዋጅ መሆኑ እና በሚደራጅበት አከባቢ መስራት የሚችል መሆኑ የተረጋገጠለት የኅብረት ሥራ ማህበር አግባብ ላለው ባለስልጣን ቀርቦ ይመዘገባል።

4) መሰረታዊ የኅብረት ሥራ ማህበራት ፤ የኅብረት ሥራ ዩኒቨርሲቲ እና የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌዴሬሽኖች አስፈላጊውን መስፈርት ማሟላታቸው ሲረጋገጥ እንደየባህሪያቸው በ ክልሉ ባሉ የኅብረት ሥራ ማስፋፊያ አካላት ቀርቦ ይመዘገባል።

7) በልዩ ባህሪያቸው ምክንያት በክልል ደረጃ መመዝገብ የማይችሉና በሁለት ክልሎች ወይም ከተማ አስተዳደሮች የሚገኙ ሁለት ወይም ከዚያ

b. Karoora tarsii moo waggaa shaniidhimmoota ilaalamuu qaban of keessaa qabu

c. Maqqaa fi mallattoo liigii waldaaleen hojii gamtaa geggeessan yaa'ii waliigalaa liigichaa geggeessitota bakka bu'an

10) Labsii waldaalee hojii gamtaa lakk. 985/2009keewwata 10 jalatti tumame akkuma eegametti ta'ee, abbaa taayitaa rogummaa qabaniin waldaa hojii gamtichaani iyyata galmee dhiyaate unka galmeef qophaa'ee yookiin akkaataa foormaatii dambii ittiin bulmaataa fi karoora hojii daldalaa galmeessuun waraqaan ragaa ni kennama. Waraabbii dambii ittiin bulmaataa galmeessaan mirkaneesse waldaa hojii gamtaa galmaa'eef ni kennama.

11) Odeeffannoo bu'uura waldaa hojii gamtaa kamiyyuu unka yookiin foormaatii abbaa taayitaa rogummaa qabuun qophaa'een waliitti qabamee yoo xiqqaate waggaa sadi'itti al tokko galmee irratti haaromfamuu qaba.

12) Waldaan hojii gamtaa sadarkaa tokko tokkoon isaaniitti gurmaa'anii ulaagaalee barbaachisoo ta'an yeroo guutan raga namummaa seeraa ni kennamaaf.

13) Ragaan waldaalee hojii gamtaatiif kennamu akkaataa barbaachisummaa isaatti bifaa fi qabiyyee walfakkaataa yookiin adda ta'e qabaachuu ni danda'a.

14) Galmeessaan kamiyyuu sanada galmeedhaaf dhiyaate irratti hundaa'uun waldaa hojii gamtaa kan galmeessee

በላይ በሚመጡ የኅብረት ሥራ ማህበራት የሚቋቋም ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር በፌዴራል ኅብረት ሥራ ኤጀንሲ ደረጃ ቀርቦ ይመዘገባል። ድጋፍ ማድረግ ይኖርበታል።

8) የኅብረት ሥራ ማህበራት ሊግ በሀገር አቀፍ ደረጃ የሚመዘገብ ይሆናል። በሀገር አቀፍ ደረጃ ሁሉንም የኅብረት ሥራ ማህበራትን የሚወክል የኅብረት ሥራ ማህበራት ሊግ በአገር አቀፍ ደረጃ ይመዘገባል። ለምዝገባው ማረጋገጫ ህጋዊ ሰርተፊኬት ይሰጠዋል።

9) የኅብረት ሥራ ማህበራት ሊግ ለምዝገባ ሲቀርብ ማሟላት የሚገባው መስፈርቶች መካከል፤

ሀ) የመተዳደሪያ ደንብ፤

ለ) ስለሚከናወናቸው ጉዳዮች የያዘ የ5 አመት የስትራቴጂክ እቅድ፤

ሐ) የኅብረት ሥራ ማህበራት ሊግ የሚመሩ ከሊጉ ጠቅላላ ጉባኤ የተወከሉ አመራሮች ስምና ፍርማ፤

10) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 10 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ አግባብ ያለው ባለስልጣን በኅብረት ሥራ ማህበሩ የቀረበለትን የምዝገባ ማመልከቻ በተዘጋጀው የምዝገባ ቅጽ ወይም ፎርማት መሰረት መተዳደሪያ ደንብ እና የንግድ ስራ እቅድ በመመዝገብ የምስክር ወረቀት ይሰጣል። በመዝጋቢው አካል የተረጋገጠ የመተዳደሪያ ደንቡን 1 ኮፒ ለተመዝጋቢው ኅብረት ሥራ ማህበር ይሰጣል።

madaaluuf tarreeffama sakatta'iinsaa qopheessuu qaba.

15) Ragaa galmee osoo hin kennin dura galmeessaan kamiyyuu waldaa hojii qaamaan gurmaa'uuf yaadame akkaataa sakatta'iinsa qophaa'een gamaggamuu fi madaaluu qaba.

16) Ogeeyyiin gurmaa'iinsa fi cufiinsa waldaa hojii gamtaa gamaggamuu fi madaallii galmeedhaaf ulaagaa isaan dandeessisu ni raawwatu.

17) Ragaan galmee kan kennamu akkaataa tarree mirkaneessa galmee qophaa'een galmee galmaa'uuf ulaagaa guutuu qabaachuu isaa erga mirkanaa'ee booda ta'uu qaba.

3.3. WAA' EE WARA O AA RAG AA

1) Waldaan hojiiiii gamtaa kamiyyuu gurmaa'anii hojii osoo hin eegalin dura bu'uura tumaalee labsii lakk. 985/2009 tiin abbaa taayitaa rogummaa qabuun waraqaa raga galmee argachuu qabu.

2) Waldaan hojjettoota haaraa gurmaa'e kamiyyuu karaa misensotakoree hoggansaa miseensotaa yaa'ii waliigalaatiin filataman ulaagaalee galmee guutuudhaan abbaa taayitaa rogummaaa qabuuf gaaffii mirkaneessaa dhuunfaa seera qabeessaa ta'e ni dhiyeessu.

3) Namni dhuunfaa kamiyyuu kaayyoo waldaa hojii gamtaa hundeessuuf waliin hojjechuuf fi hojiirra oolchuuf qophiita'e kana gohuu danda'u fi ija seeraatiin fudhatama argachuuf abbaa taayitaa

11) የማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር መሰረታዊ መረጃ አግባብ ያለው ባለስልጣን በሚያዘጋጀው ቅጽ ወይም ፎርማት ተሰብስቦ በመዝገብ ላይ ቢያንስ በየሦስት አመቱ መታደስ ይኖርበታል።

12) የኅብረት ሥራ ማህበራት በየደረጃው ተደራጅተው አስፈላጊውን መስፈርት ሲያሟሉ ቋም የህጋዊ ሰውነት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ይሰጣቸዋል።

13) ለኅብረት ሥራ ማህበራት የሚሰጠው የምስክር ወረቀት እንዳስፈላጊነቱ ተመሳሳይ ወይም የተለያዩ መልክ እና ይዘት ሊኖረው ይችላል።

14) የኅብረት ሥራ ማህበራትን የሚመዘግብ ማንኛውም መዝጋቢ ባለሙያ ለምዝገባ የቀረቡለትን ሠነዶችን መሠረት በማድረግ የሚመዝንበትን ቼክሊስት ማዘጋጀት አለበት።

15) የምዝገባ ሠርተፊኬት ከመሰጠቱ በፊት ማንኛውም መዝጋቢ አካል ለመደራጀት የቀረበውን የኅብረት ሥራ ማህበር በአካል በመገኘት በተዘጋጀው ቼክሊስት መሰረት መገምገምና መመዘን ይኖርበታል።

16) የኅብረት ሥራ ማህበራትን የሚያደራጀው እና መዝጋው ባለሙያዎች ለምዝገባ ብቁ የሚያደርጋቸውን ግምገማ እና ምዘና በመቀናጀት ያካሄዳሉ።

17) በተዘጋጀው የምዝገባ ማረጋገጫ ቼክሊስቱ መሰረት ለምዝገባ ብቁ መሆናቸው ሲረጋገጥ የምዝገባ የምስክር ወረቀት መሰጠት አለበት።

rogummaa qabuun galmaa'ee ragaa namummaa seeraa argachuu qaba.

4) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu dursee ulaagaalee galmee erga guutee booda abbaa taayitaa rogummaa qabu irraa raga dhaabbata seera qabeessa argachuu qaba.

5) Waldaa hojii gamtaa bu'uura keewwata kanaatiin gurmaa'e kamiifuu ulaagaalee galmee erga guutee booda ragaan galmee ni kennama. Kanas raga namummaa seeraa waldaa hojii gamtaa bakka hojii yookiin waajjira keessatti bakka mul'atutti qabamuu qaba.

34. RAGAA GALMEE YEROOF

KENNAMU

1) Waldaan hojii gamtaa sadarkaa hundatti gurma'an ulaagaalee barbaachisan kan hin guunne yoo ta'e yeroof seera qabeessa ta'uun waggaa tokko qofa kan turu waraqaan ragaa qaama mirkaneessuun ni kennamaaf.

2) Waldaan hojii gamtaa yeroo galmee waldichaa keessatti ragaa yeroo kan argate kamiyyuu mirgaa fi dirqama ni qabaata.

3) Ji'a sagal keessatti labsii lakk. 985/2009 keewwata 10(8) jalatti tumameen , ulaagaalee guute ragaa dhaabbataa yoo hin arganne beeksisni dabalataa ji'a sadii kennamuu danda'a.

4) Yeroo murtaa'e keessatti ulaagaalee barbaachisu yoo guute raga dabalataa argachuu fi kaffaltii barbaachisaa kaffaluun ragaa galmee yeroo ture deebisee kennamaaf.

33.ስለ የምዝገባ የምስክር ወረቀት

1) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበራት ተደራጅተው ወደ ስራ ከመግባታቸው አስቀድሞ በአዋጅ ቁጥር 985/2009 ዓ.ም በተደነገገው መሰረት አግባብ ካለው ባለስልጣን የምዝገባ ሰርተፊኬት ማግኘት አለባቸው።

2) ማንኛውም በአዲስ የተደራጀ የኅብረት ሥራ ማህበር በጠቅላላ ጉባኤ አባላት በተመረጡ የስራ አመራር ኮሚቴ አባላት አማካይነት ለምዝገባ የሚያስፈልጉ መስፈርቶችን በማሟላት የህጋዊ ሰውነት ማረጋገጫ እንዲሰጠቸው አግባብ ላለው ባለስልጣን ጥያቄ ያቀርባሉ።

3) ማንኛውም በጋራ ተደራጅቶ ለመስራት የተዘጋጀ ግለሰብ ወይም የኅብረት ሥራ ማህበር የሚቋቋምበትን ዓላማ ተግባራዊ ለማድረግ እንዲችልና በህግ ፊት ተቀባይነት እንዲኖረው አግባብ ባለው ባለስልጣን ተመዝግቦ የህጋዊ ሰውነት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ማግኘት አለበት።

4) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር የምዝገባ መስፈርቶችን አስቀድሞ በሚሟላት አግባብ ባለው ባለስልጣን ለመመዝገብ ከተፈቀደለት ቋሚ የህጋዊ ሰውነት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ማግኘት አለበት።

5) በዚህ አንቀጽ መሠረት ለሚደራጅ ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር የምዝገባ መስፈርቱን ሲያሟላ የምዝገባ ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ይሰጠዋል።

6) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 11 ንዑስ አንቀጽ (1 እና 2) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር የህጋዊ ሰውነት ማረጋገጫ

5) Bu'uura keewwata kanaan waraqaan ragaa galmee yeroo waldaan hojii gamtaa argate waggaa tokko keessatti ulaagaalee barbaachisu guutee dhaabbataan yoo hin galmoofne waggaa tokko booda seera duratti fudhatama hin qabu. Waldaan hojii gamtaa abbaa taayitaa rogummaa qabuun diigamuun jiraachuu isaa akka dhabu taasisa.

6) Labsii lakk. 985/2009 keewwata 10 keewwata xiqqaa 2(a) hanga (g) kan tumame akkuma eegametti ta'ee, keewwata 33 keewwata xiqqaa 3(a-i) tti abbaa taayitaa rogummaa qabu waldaa hojii gamtaa galmee guutuu hin guunne ragaa galmee yeroo waggaa tokko ol hojiirra oolu kennuudhaan yeroo murtaa'e keessatti ulaagaalee hafan guutuu qaba.

7) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu yeroo waggaa tokko keessatti ulaagaalee hafan guutuu kan hin dandeenye ta'e jiraachuu isaa waan dhabe ta'ee kan fudhatamu yoo ta'u, ragaan galmee yeroof argate yeroon deebisuu qaba.

8) Bu'uura keewwata kanaatiin waldaa hojii gamtaa jiraachuu dhabe kamiyyuu akkaataa tumaalee labsii lakk. 985/2009 keewwata 55 hanga 60tni diigama.

35. RAG AA GALMEE BA KKA BU'AA

1) Waldaalee hojii gamtaa gaaffiin galmee waraqaan ragaa bakka bu'aa kan dhiyaatu waraqaan raga yoo bade yookiin manca'e yookiin jijjiirraa maqaa ka taasifamu ta'ee kan armaan gadii guutamee yoo argamee dha

a. Ragaan galmee waldaa hojii gamtaa kamiyyuu yoo badu guyyoota torba walitti aansuun abbaa taayitaa rogummaa qabuuf yoo beeksise, abbaan taayitaa rogummaa qabu odeeffannoon labsichaan

የምስክር ወረቀቱን በሥራ ቦታ ወይም ጽ/ቤት ውስጥ ግልፅ በሆነ ቦታ እንዲታይ ሆኖ መቀመጥ አለበት።

34. ጊዜያዊ የምዝገባ የምስክር ወረቀት አሰጣጥ

1) የኅብረት ሥራ ማህበራት በየደረጃው ተደራጅተው አስፈላጊውን መስፈርት ካላሟሉ ለአንድ አመት ብቻ የሚቆይ ጊዜያዊ የህጋዊ ሰውነት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ይሰጣቸዋል።

2) ጊዜያዊ የምስክር ወረቀት ያገኘ ኅብረት ሥራ ማህበር በተመዘገበበት የጊዜ ገደብ ውስጥ ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ያለው መብት እና ግዴታ ይኖረዋል።

3) በኅብረት ሥራ ማህበራት በአዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀፅ 10 (8) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በዘጠኝ ወራት ውስጥ የተጓደሉትን መስፈርቶችን አሟልቶ ቋሚ የምስክር ወረቀት ካልወሰደ ተጨማሪ 3 ወር የማስጠንቀቂያ ጊዜ ሊሰጠው ይችላል።

4) በተሰጠው የጊዜ ገደብ ውስጥ የተጓደሉትን መስፈርቶች ካሟሉ ተገቢውን ክፍያ ፈጽሞ የቋሚነት የምስክር ወረቀት በማግኘት ነባሩን ጊዜያዊ የምዝገባ የምስክር ወረቀት እንዲመልስ ይደረጋል።

5) በዚህ አንቀጽ መሠረት የጊዜያዊ የምዝገባ የምስክር ወረቀት ያገኘ ኅብረት ስራ ማህበር በአንድ ዓመት ውስጥ ተፈላጊውን መስፈርት አሟልቶ በቋሚነት ካልተመዘገበ ከአንድ አመት በኋላ በህግ ፊት ተቀባይነት አይኖርም። አግባብ ባለው ባለሥልጣን የኅብረት ሥራ ማህበሩን በማፍረስ ህልውናውን እንዲያጣ ያደርጋል።

kennname dhiyaachuu isaa mirkaneessee ragaan galmee bakka bu'aa raggaasisuun hojii lama walitti aansuun guyyoota walitti lama hojii keessatti ni kennama.

b. Ragaan galmee qaama seera qabeessaa yoo manca'e , abbaan taayitaa rogummaa qabu ragaam manca'e yeroo mirkaneessu , guyyoota hojii walitti aansuun lama keessatti raga galmee bakka bu'aa ni kenna.

c. Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu gaaffii jijjiirraa maqaa murtii addaa yaa'ii waliigalaatiin mirkanaa'e yeroo dhiyeessu abbaan taayitaa rogummaa qabu gaazexaa uwwisa balaa qabu calaluun ni maxxansa. Guyyaa gaazexaan bahe irraa eegalee guyyota soddoma keessatti mormiin yoo hin dhiyaanne jijjiirraa maqaa ni raggaasisee raga galmee bakka bu'aa guyyoota hojii walitti aansuun lama keessatti ni kenna.

d. Ragaan galmee bakka bu'aa kennuudhaaf gaaffiin dhiyaate amansiissaaf kan hin taane yoo ta'e, abbaan taayitaa rogummaa qabu sababa hin kennineef barreeffamaan guyyota hojii lama walitti aansuun ni beeksidsa.

36. KENNIINSA WARAOAA RAGAA GALMEE SADARKAA IRRATTI HUND AA'
E

1) Waldaan hoji gamtaa galmeedhaaf dhiyaate kamiyyuu ulaagaalee diriirfaman irratti hundaa'uun sadarkaa raawwii hojii isaa kan agarsiisu waraqaan ragaa halluu adda addaa qabu ni kennamaaf.

6) በአዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 10 ንዑስ አንቀጽ 2 /ሀ/ እስከ /ሰ/ የተደነገገው እንደጠበቀ ሆኖ በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 33 ን/አንቀጽ 3 ከ (ሀ-ቀ) መሰረት ለምዝገባ የቀረቡትን መስፈርቶች ሙሉ በሙሉ ያላሟላ ኅብረት

ሥራ ማህበር አግባብ ያለው ባለስልጣን ከአንድ ዓመት በላይ ላልበለጠ ጊዜ የሚያገለግል ጊዜያዊ የምዝገባ የምስክር ወረቀት በመስጠት የተቀሩትን መስፈርቶች በተሰጠው የጊዜ ገደብ ማሟላት አለበት።

7) በተቀመጠለት የአንድ አመት ጊዜ ገደብ ውስጥ የቀሩትን መስፈርቶች ሳያሟላ የቀረ ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ህልውናውን እንዳጣ ስለሚቆጠር የተረከበውን ጊዜያዊ የምዝገባ የምስክር ወረቀት በወቅቱ መመለስ ይኖርበታል።

8) በዚህ አንቀጽ መሰረት ህልውናውን የሚያጣ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር የማፍረስ ሂደት ተፈጻሚ የሚሆነው በአዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 55 እስከ አንቀጽ 60 በተደነገገው መሠረት መሆን አለበት።

35. ምትክ የምዝገባ የምስክር ወረቀት ስለመስጠት

1) ኅብረት ሥራ ማህበራት ምትክ የምዝገባ ምስክር ወረቀት ጥያቄ የሚቀርበው የምስክር ወረቀቱ ሲጠፋ ወይም ሲበላሽ ወይም የስም ለውጥ የሚደረገው ሆኖ የሚከተሉት ተሟልቶ ሲገኝ ነው።

ሀ) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር የምዝገባ ምስክር ወረቀት ሲጠፋበት በሰባት ተከታታይ ቀናት ውስጥ አግባብ ላለው

2) Bu'aa waldaa hojii gamtaa galmeessaniin waraqaa ragaa halluu armaan gadiitiin kennamuu ni danda'a.

a. Ragaa bifa halluu "magariisaa", sadaarkaa "A" tiin adda baafamu;

b. Ragaan bifa halluu" keelloo", qabuun sadarkaa" B" adda baafamu;

c. Ragawwan halluu "diimaa", qaban kanneen "C", jedhamanii ramadaman irratti;

3) Akkaataa ragaatiin faayidaa fi paakejjii deggersa sadarkaa isaanii wajjin walsimu ni argatu.

4) Waldaan hojii gamtaa waraqaa raga magariisaa argatan;

a. Kaayyoo fi hojii bu'uuraa sadarkaa olaanaatti hundeeffamaniif galmaan ga'uu,.

b. Miseensa sadarkaa ol'aanaatti fayyadamoo taasisuu kan danda'u;

c. Rakkoolee dinagdee fi hawaasummaa bu'uuraa miseensota hire;

d. Misoomaa fi guddina naannoo keessatti gumaacha guddaa qaban irraa kan ka'e rakkoolee hawaasaa hamma guddaa ta'een ni salphisa;

e. Kaayyoo dinagdee fi hawaasummaa mootummaankaa'e sadarkaa ol'aanaatti galmaan ga'uuf ga'ee isaanii ba'aa jiran;

f. Hariiroo fi walitti hidhamiinsa miseensota fi kutannoo cimaa miseensonna waliin hojjechhuf agarsiisan;

5) Kunis kaayyoolee bu'uuraa waldaalee hojii gamtaa waraqaa ragaa keelloo

ባለስልጣን ሲያሳውቅ አግባብ ያለው ባለሥልጣን በህግ አካል የተረጋገጠ መረጃ መቅረቡን አጣርቶ ምትክ የምዝገባ ምስክር ወረቀቱን አጽድቆ በሁለት ተከታታይ የስራ ቀን ውስጥ ይሰጣል።

ለ) የህጋዊ ሰውነት ማረጋገጫ የምዝገባ ምስክር ወረቀቱ የተበላሸ ከሆነ የተበላሸውን የምስክር ወረቀት አግባብ ያለው ባለስልጣን ሲያረጋግጥ፣ ከሁለት ተከታታይ የሥራ ቀናት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ ምትክ የምዝገባ ምስክር ወረቀቱን ይሰጣል።

ሐ) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር በጠቅላላ ጉባኤ ልዩ ውሳኔ የፀደቀ የስም ለውጥ ጥያቄ ሲያቀርብ አግባብ ያለው ባለሥልጣን አጣርቶ ሰፊ ሽፋን ባለው ጋዜጣ ያወጣል። ጋዜጣው ከወጣበት ቀን ጀምሮ በሚቆጠር ሰላሰ ቀን ውስጥ ተቃዋሚ ካልቀረበ የስም ለውጡን አጽድቆ ምትክ የምዝገባ ምስክር ወረቀቱን በሁለት ተከታታይ የስራ ቀን ውስጥ ይሰጣል።

መ) ምትክ የምዝገባ ምስክር ወረቀቱን ለመስጠት የቀረበው ጥያቄ አሳማኝ ካልሆነ አግባብ ያለው ባለስልጣን ከሁለት ተከታታይ የሥራ ቀናት ባልበለጠ ጊዜ የማይሰጥበትን ምክንያት በመግለጽ በጽሑፍ ለኅብረት ስራ ማህበሩ ያሳውቃል።

36. ደረጃን መሰረት ያደረገ የምዝገባ የምስክር ወረቀት አሰጣጥ

1) ለምዝገባ የሚቀርብ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር በተዘጋጀው የመመዘኛ

kennamaniif hundeeffamuu akkaataa keewwata 36 keewwata xiqqaa 4(a-f) tiin sadarkaa giddu galeessaatti galma ga'uu qaba.

6) Akkuma keewwata 36 keewwata xiqqaa5 irratti ibsametti , yeroo lamaa ol walitti aansuun osoo hin fooyya'in , fiixee keelloo isa gadi aanaa irraa waldaan hojii gamtaa kamiyyuu kan irraa hafe itti aansee gara diimaatti gadi bu'a.

7) Waldaaleen hojii gamtaa kaayyoo bu'uura hundeeffama isaanii galmaan gahuu dadhabaniif waraqaa raga diimaan ni kennamaaf.

8) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu yeroo lamaa ol walitti aansuun osoo hin fooyya'iin waraqaa raga diimaa qabu kamiyyuu qo'annoo sadarkaa tokkoo tokkoon nama leenji'ee barbaachisaa ta'een geggeeffamee irratti hundaa'uun murtoo diigamuu yookiin walitti makamuu murteessuu kan darbu

a. Waldaan hojii gamtaa ulaagaa ka'ameen hojii akka hin jirre yommuu mirkanaa'u;

b. Seera diigamuu hordofee kan diigame osoo hin taane ofumaan kan diigame;

c. Kaayyoo fi hojii hundeeffama isaaniitiin kan walhinsimne ta'uun isaa yeroo mirkanaa'u.

d. Raayidaa dinagdee yookiin tajaajila miseensotaaf kan hin laanne yoo ta'e;

e. Raawwii hojii fooyyeessuu sadarkaa hin danda'ammerratti kan argamu;

መስፈርት መሰረት የአፈጻጸም ደረጃቸውን የሚገልጽ የተለያዩ ቀለም ያለው የምስክር ወረቀት ይሰጣቸዋል።

2) የኅብረት ሥራ ማህበራት የሚያገኙት የምስክር ወረቀት እንዳስመዘገቡት ውጤት ዓይነት የሚከተሉትን ቀለም ያለው የምስክር ወረቀት የሚሰጣቸው ሊሆን ይችላል፡-

ሀ) በደረጃ “ሀ” የሚለዩት “አረንጓዴ” ቀለም መልክ ያለው የምስክር ወረቀት፤

ለ) በደረጃ “ለ” የሚለዩት “ቢጫ” ቀለም መልክ ያለው የምስክር ወረቀት፤

ሐ) በደረጃ “ሐ” የሚለዩት ደግሞ “ቀይ” ቀለም ያለው ላይ የምስክር ወረቀት፤

3) በሚሰጣቸው የምስክር ወረቀት መሰረት ደረጃቸውን የሚመጥን ጥቅማ ጥቅምና የድጋፍ ፓኬጅ የሚያገኙ ይሆናል።

4) የአረንጓዴ ቀለም ያለው የምስክር ወረቀት የሚያገኙ ኅብረት ሥራ ማህበራት፤

ሀ) የተቋቋሙበትን መሠረታዊ ዓላማና ተግባር በላቀ ደረጃ ያሳኩ፤

ለ) አባላትን በከፍተኛ ደረጃ ተጠቃሚ ማድረግ የቻለ፤

ሐ) የአባላትን መሰረታዊ የሆኑ ኢኮኖሚያዊ እና ማህበራዊ ችግሮቻቸውን የፈቱ፤

መ) በአካባቢ ልማት እና ዕድገት ላይ ባደረጉት ከፍተኛ አስተዋጽኦ የሕብረተሰቡን ችግሮች በከፍተኛ ደረጃ ያቃለሉ፤

ሠ) መንግስት ላስቀመጣቸው የኢኮኖሚና

Cimsuuf haalli filannoon yoo hin jiraatin hafe;

g. Miseensota waliin hariiroo akka hin qabne yeroo mirkanaa’u;

h. Miseensonni koree hoggansaa hojii hin hojjenne yoo ta’e;

37. WAA’EE HAAROM SA

WARAOAA RAGAA GALMEE

1) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu akkaataa labsii waldaalee hojii gamtaa lakk. 147/91 guyyaa ba’ee irraa eegalee waggaa tokko keessatti akkaataa labsii lakk.985/2009 keewwata 20 keewwata xiqqaa 1 tiin galmee isaanii haaromsuu qabu.

2) Ragaan galmee waldaalee hojii gamtaatiif kennamu, tumaalee keewwata kana keewwata xiqqaa (1) jalatti kan tumaman yoo ta’e, waggaa sadi’iitti al tokko ni haaromfama.

3) Keewwata kana keewwata 37 keewwata xiqqaa (2) jalatti kan tumame akkuma eegametti ta’ee; yeroon tajaajila raga dhaabbataa erga hundeeffamee waggaa sadii hin caalu.

4) Ragaan galmee sadarkaa tokkoo tokkoon abbaa taayitaa roggummaa qabuun dhiyaate guyyaa xumuramuu isaa dura ji’a tokko keessatti haaromfamuu qaba.

5) Ragaan seeraa waldaa hojii gamtaa kamiyyuu yeroo kana keessatti hin dhiyaannee fi hin haaromfamne seeraan fudhatama hin argatu. Kanaafuu, ragaan

ማሕበራዊ ግቦች ስኬት የድርሻቸውን በከፍተኛ ማሕበራዊ ግቦች ስኬት የድርሻቸውን በከፍተኛ ደረጃ በመወጣት ላይ ያሉ፤

ረ) ከአባላቱ ያለው የጋራ ግንኙነትና ትስስር እና አባላቱ አብረው ለመስራት የሚያሳዩት የተጠናከረ ቁርጠኝነት ያላቸው፤

5) ብጫ ቀለም ያለው የምስክር ወረቀት የሚሰጣቸው ኅብረት ሥራ ማህበራት የተቋቋሙበትን መሠረታዊ ዓላማ በዚህ አንቀጽአንቀጽ 36 ንዑስ አንቀጽ 4 (ሀ-ረ) በተገለጸው መሰረት በመካከለኛ ደረጃ ያሳኩ መሆን ይኖርበታል።

6) በዚህ አንቀጽአንቀጽ 36 ንዑስ አንቀጽ 5 በተገለጸው መሰረት ከሁለት ተከታታይ ጊዜ በላይ ሳይሻሻል ከዝቅተኛው የቢጫ ጫፍ ላይ የቆየ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር በሚቀጥለው ወደ ቀይ ዝቅ ይደረጋል፤

7) የተቋቋሙበትን መሠረታዊ ዓላማ ማሳካት ያልቻሉ የኅብረት ሥራ ማህበራት ቀይ ቀለም ያለው የምስክር ወረቀት የሚሰጣቸው ይሆናል።

8) ቀይ ቀለም ያለው የምስክር ወረቀት ከሁለት ተከታታይ ጊዜ በላይ ሳይሻሻል ይዘው የሚገኝ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር በየደረጃው የሚገኘው አግባብ ያለው ባለስልጠና ጥናት ላይ በመመስራት የማፍረስ ወይም የማዋሃድ ውሳኔ ሊያስተላልፍ ይችላል።

9) በዚህ አንቀጽአንቀጽ 36 ንዑስ አንቀጽ 8 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ቀይ ቀለም ያለው የምስክር ወረቀት የሚሰጣቸው ኅብረት ሥራ ማህበራት የማፍረስ ወይም የማዋሃድ ውሳኔ የሚተላለፈው፤

galmee abbaa taayitaa rogummaa qabuun seera hordofuun haqamuu nidanda'a.

6) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu raga galmee haaromsuuf kanneen armaan gadii guutuu;

a. Dambii waldaa hojii gamtaa fooyya'e koppii sadii;

b. Karoora tarsii moo waggaa sadii;

c. Ibsa barreeffama gabaabaa waggoota sadan darbanii kan ejjennoo waliigalaa waldaa hojii gamtaa ibsu;ibsichi izilii keessatti ilaalameera.

d. Koppii mirkanae gabaasa oditii yeroo ammaa bu'aa fi kasaaraa fi ibsa qabeenyaa fi dirqama yaa'ii waliigalaatiin raggaasifame

e. Ragaa mirkaneessa ga'umsaa;

f. Karoora waggaa xiyyaa, foormaatii karooraa waggaa sadi'ii izaali keessatti agarsiifameera.

g. Mallaqa haromsaaf kaffalamuu qabu argachuu;

h. Odeeffannoo waa'ee baay'ina miseensotaa;

i. Odeeffannoo waggoota sadan walitti aansuun kasaraa akka hin agarsiifne agarsiisu;

j. Odeeffannoo hirmaannaan gabaa miseensotaa waggoota sadan darban keessatti giddu galeessaan fooyya'uu isaa agarsiisu.

7. Bu'uura keewwata 37 keewwata xiqqaa (6) tiin waldaan hojii gamtaa gamtaa kamiyyuu ragaa galmee isaa kan

ሀ) ከተቀመጠው መስፈርት መሰረት የኅብረት ሥራ ማህበሩ በስራ ላይ የሌለ መሆኑ ሲረጋገጥ፤

ለ) የማፍረስ ሕግን ተከትሎ ያልፈረሰ ግን በራሱ የፈረሰ፤

ሐ) በተቋቋመበት አላማና ተግባር ላይ አለመኖሩ ሲረጋገጥ፤

መ) ለአባላት ምንም ዓይነት የኢኮኖሚ ጠቀሜታ እና አገልግሎት የማይሰጥ ሲሆን፤

ሠ) አፈፃፀሙን ለማሻሻል የማይቻል ደረጃ ላይ ሲገኝ፤

ረ) ለማጠናከር ምንም አማራጭ ሁኔታ ሳይኖር ሲቀር፤

ሰ) ከአባላት ጋር ምንም ዓይነት ግንኙነት የሌለው መሆኑ ሲረጋገጥ፤

ሸ) የሥራ አመራር ኮሚቴ አካላት በሥራ ላይ ከሌሉ፤

37. የምዝገባ የምስክር ወረቀት ስለማሳደስ

1) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 147/91 መሠረት የተደራጀ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር ይህ የአደረጃጀት መመሪያ ከወጣ ጊዜ ጀምሮ በ1 አመት ጊዜ ውስጥ በአዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 20 ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት ምዝገባቸውን ማሳደስ ይኖርባቸዋል።

2) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 37 ንዑስ አንቀጽ (1) ስለ ምዝገባ የምስክር ወረቀት እድሳት የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ለኅብረት ሥራ

hin haaroomsine abbaa taayitaa rogummaa qabuun tarkaanfiwwan armaan gadii ni fudhat;

a. Deggorsa mootummaa irraa argatu kamiyyuu addaan ni citu.

b. Waraqaa ragaa galmee keessatti waliigaltewwanii fi walta'insawwan kamiyyuu raawwatiinsa hin qabaatan

c. Abbaa taayitaa rogummaa qabuun ragaan galmee meeshaalee qunnamtii adda addaa fayyadamuun seera qabeessa akka hin taane beeksisuu ni danda'a.

8. Keewwata 37 keewwata xiqqaa 7(a-c) jalatti tumameen tarkaanfii hordofee raga galmee waldaa hojii gamtaa haaromsuu dide kamiyyuu fudhatama hin qabaatu. Abbaa taayitaa rogummaa qabuu raga galmee akkaataa seeraatiin ni deebisa.

9. Qajeelfama gurmaa'iinsa waldaalee hojii gamtaa irratti hundaa'uun waldaaleen hojii gamtaa jiraniif aangoo barbaachisaa ta'e haala irra deebiin galmeessuu fi yeroo daangeffame karaa miidiyaa yookiin barreeffamaan beeksisuu qaba.

10) Ragaa galmee akkaataa hoji maata abbaa taayitaa rogummaa qabu kaa'een ni haaromsa.

a. Mala quunnamtii adda addaa fayyadamuun bilbila ni taasisa.

b. Waldaan hojii gamtaa bilbilli yookiin xalayaa argate kamiyyuu dhufee raga isaa haaromsuu qaba.

ማህበራት የተሰጠ የምዝገባ የምስክር ወረቀት በየሶስት ዓመቱ ይታደሳል።

3) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 37 ንዑስ አንቀጽ (2) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ቋሚ የምስክር ወረቀት የአገልግሎት ዘመን ከምስረታ በኋላ ወይም የምስክር ወረቀቱ ከታደሰ ከሦስት ዓመት በላይ አያገለግልም።

4) የምዝገባ ምስክር ወረቀቱ የአገልግሎት ጊዜ ከማብቃቱ ከአንድ ወር ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ በየደረጃው ለሚገኘው አግባብ ላለው ባለስልጣን ቀርቦ መታደስ አለበት።

5) በዚህ የጊዜ ገደብ ውስጥ ቀርቦ የማይታደስ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር ሕጋዊ የምስክር ወረቀቱን በሕግ ዘንድ ተቀባይነት አይኖረውም። ስለሆነም አግባብ ባለው ባለስልጣን ሕግን ተከትሎ የምዝገባ ምስክር ወረቀቱ ሊነጥቅ ይችላል።

6) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር የምዝገባ ምስክር ወረቀት ለማሳደስ የሚከተሉትን መሟላት አለበት።

ሀ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን የተሻሻለ የመተዳደሪያ ደንብ ሦስት ቅጂ፤

ለ) የሦስት አመት ስትራቴጂክ እቅድ፤

ሐ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን አጠቃላይ አቋም የሚገልፅ ያለፉት ሦስት አመታት አጭር የጽሁፍ መግለጫ፤ መግለጫው በእዝል ውስጥ ተመላክቷል።

መ) በጠቅላላ ጉባኤ የፀደቀ የዘመኑ ከአዲት ሪፖርት ውስጥ የትርፍና ኪሳራ እና የሀብትና ዕዳ መግለጫ የተመሳከረ ኮፒ፤

c. Gaaffiin haaromsaa karaa koree hoggansaa waldaa hojii gamtichaa barreeffamaan dhiyeessuu qaba.

11) Koree miseensota 3 qabu hundeessee raga galmee abbaa taayitaa rogummaa qabuuf haaromsuuf ni hojjeta.

38. HOJII ITTIGAAFATAMUMMAA KOREE HAAROMSAA

1) Herregni waldaa hojii gamtaa odiitii akka qoratamu ni taasisa.

2) Odeeffannoo ibsi waliigalaa qabeenyaa fi dirqama waldaalee hojii gamtaa haaromsa irra jiran calalamee dhiyaachuu isaa ni mirkaneessa;

3) Odeeffannoon miseensota waldaa hojii gamtaa calalamee akka dhiyaatu ni mirkaneessa;

4) Qabeenyaa dhaabbataa fi socho'aa waldaa hojii gamtaa ilaalchisee odeeffannoon dhiyaachuu isaa ni mirkaneessa;

5) Dambii ittiin bulmaata waldaa hojii gamtaa bifa haaraan akka qophaa'u ni mirkaneessa.

6) Wixinee karoora waldaa hojii gamtaa gargaaru akka qophaa'u ni mirkaneessa;

39. KAFFALTII WARAOAA RAGAA GALMEE ARGACHUUF

TAASIFAMU.

1) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu galmeedhaaf yeroo dhiyaatu kaffaltiin galmee akkaataa labsii waldaalee hojii gamtaa lakk. 985/2009 fi bu'uura dambii raawwachiisuuf ba'e ta'ee, kaffaltiin

ሠ) የብቃት ደረጃ ዕውቅና ማረጋገጫ ሠርተፊኬት፤

ረ) የቀጣይ ሦስት ዓመት ዕቅድ፣ የሦስት አመቱ አቅድ ፎርማቱ በእዝል ውስጥ ተመለክቷል።

ሰ) ለዕድሳት የሚከፈለውን ገንዘብ ገቢ ያደረገበት ደረሰኝ፤

ሸ) የአባላትን ቁጥር የሚገልፅ መረጃ፤

ቀ) በተከታታይ ላለፉት ሦስት አመታት ኪሳራ ያላሳየ ስለመሆኑ የሚያሳይ መረጃ፤

ቆ) ባለፉት ሦስት አመታት በአማካይ የአባላት የግብይት ተሳትፎ የተሻሻለ መሆኑን የሚሳይ መረጃ፤

ገ) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 37 ንዑስ አንቀጽ (6) መሠረት የምዝገባ ምስክር ወረቀት ያላሳደሰ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር አግባብ ባለው ባለሥልጣን የሚከተሉት እርምጃዎች ተፈፃሚ ይሆናሉ፤

ሀ) ከመንግስት የሚያገኛቸውን ማናቸውም ድጋፎች ይቋረጣሉ፤

ለ) በምዝገባ ምስክር ወረቀቱ የሚያደርጋቸው ማናቸውም ውሎች እና ስምምነቶች ተፈፃሚነት አይኖራቸውም፤

ሐ) አግባብ ያለው ባለስልጣን የምዝገባ ምስክር ወረቀቱ ህጋዊነት የሌለው መሆኑን የተለያዩ የመገናኛ ዘዴዎችን በመጠቀም ሊያሳውቅ ይችላል፤

Galmee akkaataa armaan gadii ni hammata.

a. Waldaa hojii gamtaa haaraa gurmaa'eef waraqaa raga galmee dhaabbataa argachuuf qarshii 100.00

b. Ragaa galmee bakka bu'aa argachuuf qarshii 200.00

c. Ragaa galmee yeroo argachuuf qarshii 50.00

d. Ragaa galmee haaromsuu qarshii 100.00

2) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu nagahee baankii koppii maqaa isaatiin walitti qabsiisuu qaba.

40. HAALA WARAOAA RAGAA GALMEE DHORKAMU

1. Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu sababoota armaan gadiin galmee ni dhorkama;

a. Waldaan hojii gamtaa galmee fi asxaa walfakkaatuun galmaa'ee naannoo sanatti duraanuu yoo mirkanaa'e;

b. Akka barbaachisummaa isaatti qo'annoo pirojektii mataa isaa kan hin qabne yoo ta'e;

c. Bu'uura labsii lakk. 985/2009 fi fi keewwata kanaatiin ulaagaalee galmee kan hin guunne yoo ta'e;

d. Kaayyoo isaa waldaalee hojii gamtaa labsii lakk. 985/2009 yookiin abbaa taayitaa rogummaa qabuun qajeelfamoota ba'aniin kan wal faallessu

8) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 37 ንዑስ አንቀጽ 7 (ከሀ-ሐ) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ እርምጃ ተከትሎ የምዝገባ ምስክር ወረቀት ለማሳደስ ፈቃደኛ ያልሆነ ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ተቀባይነት አይኖረውም። አግባብ ያለው ባለስልጣን ሕግን ተከትሎ የምዝገባ የምስክር ወረቀቱን እንዲመልስ ያደርጋል።

9) የኅብረት ሥራ ማህበራት አደረጃጀት መመሪያ መሰረት በማድረግ አግባብ ያለው ባለስልጣን ለነባር የኅብረት ሥራ ማህበራት እንደገና ስለሚመዘገቡት ሁኔታና የጊዜ ገደብ በሚዲያ ወይም በጽሁፍ መሰጠት ኖርበታል።

10) አግባብ ያለው ባለስልጣን በሚያስቀምጠው አሰራር መስፈርት መሰረት የምዝገባ ሠርተፊኬት እንደገና ስለማደስ፤

ሀ) የተለያዩ የመገናኛ ዘዴዎችን በመጠቀም ጥሪ ያስተላልፋል፤

ለ) ጥሪ ወይም ደብዳቤ የደረሰው ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር ቀርቦ ሠርተፊኬቱን ማሳደስ ይኖርበታል፤

ሐ) በኅብረት ሥራ ማህበሩ የሥራ አመራር ኮሚቴ አማካኝነት የእድሳት ጥያቄ በጽሁፍ ማቅረብ አለበት፤

11) አግባብ ላለው ባለስልጣን የምዝገባ ሠርተፊኬት ለማሳደስ የሚሰሩ 3 አባላት ያሉት የእድሳት ኮሚቴ ያቋቁማል።

38. የእድሳት ኮሚቴ ተግባርና ሃላፊነት

1) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ሂሳብ መመርመሩን ያረጋግጣል፤

ta'ee galmaa'ee waraqaa ragaa fudhachuu hin danda'u;

41. WAA'EE WARAA RAGAA GALMEE DHORKUU

1) Bu'uura keewwata kana labsii waldaalee hojii gamtaa lakk.985/2009 tiin akka hin hojjetamne abbaa taayitaa rogummaa qabuun mirkanaa'e waraqaan ragaa galmee dhorkamuu yookiin harkaa fuudhamuu ni danda'a.Haa ta'u malee , waraqaan ragaa sababa maaliin akka dhorkamu fi harkaa fuudhamu yaa'ii waliigalaaf ni beeksisa.

2) Waldaan hojii gamtaa ragaan galmee kennameef kamiyyuu bu'uura labsii lakk. 985/2009 tiin sababa haalawwan armaan gadiin hojiirra ni dhorkamu;

a. Ulaagaa ga'umsaa inni dura dhiyeesse soba ta'uu fi hin guutamne ta'uu isaa hordoffii fi madaallii irratti kan mirkanaa'e yoo ta'e;

b. Odeeffannoo sirrii barbaachisu qaamolee gameessaaf hin dhiyeessine yoo ta'e,

c. Labsii, dambii fi qajeelfama ba'e kan hin kabajne yoo ta'e,

d. Mirgaa fi faayidaa miseensotaa yookiin dinagdee biyyaa irratti miidhaa akka geessisu yeroo mirkanaa'u,

e. Imaammata mootummaa waliin kan wal hin simnee fi akka dhorkamu yeroo murtaa'u,

f. Deggersi barbaachisaa ta'e osoo kennamaa jiruu yeroo haaromsa isaa kan

2) እድሳት የሚደርጉ የኅብረት ሥራ ማህበራትን አጠቃላይ የሀብትና እዳ መግለጫ መረጃ ተጠርቶ መቅረቡን ያረጋግጣል፤

3) የኅብረት ሥራ ማህበሩ አባላት መረጃ ተጠርቶ መቅረቡን ያረጋግጣል፤

4) የኅብረት ሥራ ማህበሩን ቋሚና ተንቀሳቃሽ ንብረቶችን መረጃ መቅረቡን ያረጋግጣል፤ ይመዘግባል፤

5) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የመተዳደሪያ ደንብ በአዲስ መልኩ መዘጋጀቱን ያረጋግጣል፤

6) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የሚያግዙ ረቂቅ የሥራ እቅድ መዘጋጀቱን ያረጋግጣል፤

39. የምዝገባ የምስክር ወረቀት ለማግኘት

ስለሚደረግ ክፍያ

1) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር ለምዝገባ በሚቀርብበት ጊዜ የኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 እና ለማስፈጸም በወጣው ደንብ መሰረት ሆኖ የምክፈለው የምዝገባ ክፍያ የሚከተሉትን ያካትታል፡-

ሀ) በአዲስ ለሚደራጅ የኅብረት ሥራ ማህበር ቋሚ የምዝገባ ሠርተፍኬት ለማግኘት ብር 100.00

ለ) ምትክ የምዝገባ ሠርተፍኬት ለማግኘት ብር 200.00

ሐ) ጊዜያዊ የምዝገባ ሠርተፍኬት ለማግኘት ብር 50.00

መ) ለምዝገባ ሠርተፍኬት ዕድሳት ብር 100.00

2) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር በስሙ በባንክ ገቢ የሆነበትን ደረሰኝ አንድ ኮፒ አያይዞ ማቅረብ አለበት፡፡

darbe yookiin dirqama isaa kan hin raawwanne yoo ta'e,

3) Bu'uura keewwata 41 kana keewwata xiqqaa 2(a-f) jalatti tumame waldaan hojii gamtaa dhorkaa kana irratti komii qabu gaaffii dhorkichi akka irraa ka'u ji'a tokko keessatti abbaa taayitaa rogummaa

qabuuf dhiyeessuutu irra jiraata. Dhorkichi akka irraa ka'u yeroon yoo hin dhiyaanne abbaan taayitaa rogummaa qabuu adeemsa haquu ni eegala.

4) Hanqinoonni waldaa hojii gamtaatiin ilaalaman hanga sirreeffamanitti ragaan galmee kennamu hin anda'u. yeroo kanatti haalawwan tti fayyadamun waraqaa ragichaan waliigaltewwanii fi hoji maati taasifaman kamiyyuu raawwatiinsa hin qabaatan.

5) Abbaan taayitaa rogummaa qabu waraqaa ragaa sababa maaliin akka dhorkame fi hanqina argame ibsuun guyyoota 15 keessatti waldaa hojii gamtaa dhorkame xalayaan beeksisuutu irra jiraata.

6) Waldaan hojii gamtaa dhorkame guyyaa xalayaan sababa dhorkuu isaa ibsu erga dhiyaatee kaasee ji'a tokko keessatti hanqinoota jiru gabaasuu qaba.

42. WARAQAA RAGAA GALMEE HAQUU

1) Waraqaan ragaa galmee waldaa hojii gamtaa kamiyyuu sababoota armaan gadiin haqamuu ni danda'a;

a. Waldaa hojii gamtaa waraqaa ragaa galmee gowwoomsaa yookiin ragaa sobaa dhiyeessuun akka argate yommuu beeksifamu;

40. የምዝገባ የምስክር ወረቀት

ስለሚ ከለከል በት
ሁኔታ

1) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር በሚከተሉት ምክንያቶች ምዝገባ ይከለክላል፡-

ሀ) በአከባቢው አስቀድሞ በተመሳሳይ ስምና አርማ የተመዘገበ ኅብረት ሥራ ማህበር ያለ መሆኑ ከተረጋገጠ፤

ለ) እንደ አስፈላጊነቱ የራሱ የሆነ የፕሮጀክት ጥናት የሌለው ከሆነ፤

ሐ) በአዋጅ ቁጥር 985/2009 እና በዚህ አንቀጽ መሰረት ለምዝገባ የሚያስፈልጉ ሁኔታዎች ያላሟላ ከሆነ፤

መ) ዓላማው የኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 ወይም አግባብ ባለው ባለስልጣን የወጡ መመሪያዎችን የሚዳረር ከሆነ ተመዝግቦ የምስክር ወረቀት ማግኘት አይችልም።

41. የምዝገባ የምስክር ወረቀትን ስለማግድ

1) በዚህ አንቀጽ መሠረት የተመዘገበ ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር በአዋጅ 985/2009 መሠረት አለመስራቱን አግባብ ባለው ባለስልጣን ሲረጋገጥ የምዝገባ የምስክር ወረቀቱን ሊያግድ ወይም ሊነጥቅ ይችላል። ሆኖም የምስክር ወረቀት በምን ምክንያት እንደሚያግድና እንደሚነጥቅ ለጠቅላላ ጉባዔ ያሳውቃል።

2) የምዝገባ የምስክር ወረቀት የተሰጠው ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር በአዋጅ ቁጥር 985/2009 መሰረት በሚከተሉት ሁኔታዎች ምክንያት ከስራ ይታገዳል፡-

ሀ) ቀደም ሲል ያቀረባቸው የመመዘኛ መስፈርቶች የተጨበረቡና ወይም ያልተሟሉ መሆኑን በክትትል እና ግምገማ ወቅት ከተረጋገጠ፤

b. Waraqaa ragaa galmee kan kennameen ala kaayyoo biraatiif kan oolu ta'uun yoo argame, yookiin qaama biraatti akka itti fayyadamuuf kan darbe yoo ta'e,

c. Bu'uura tumaalee labsii waldaalee hojii gamtaa lakk. 985/2009 keewwata 37 kan hin haaromsamne yoo ta'e;

d. Labsii, dambii fi qajeelfama waldaalee hojii gamtaa faallaa ta'ee hojjechaa kan jiru yoo ta'e;

e. Waldaan hojii gamtaa jiraachuu dhabuu isaa abbaa taayitaa rogummaa qabuun yeroo mirkanaa'u;

2) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu gochoota keewwata 42 kana keewwata xiqqaa 1(a-d) jalatti tarreeffaman keessaa tokko raawwate ragaan galmee kan deebi'u gochoonni armaan olitti ibsaman raawwatamuu isaanii abbaa taayitaa rogummaa qabuun yeroo mirkanaa'u.

3) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu seera dirqamuu hordofuun abbaa taayitaa rogummaa qabuun galmee irraa yeroo haqamuu ragaa galmee isaa deebisuu qaba.

4) keewwata 42 kana keewwata xiqqaa 3 jalatti kan tumame akkuma eegametti ta'ee, waraqaa ragaa galmee haqamuu waldaan hojii gamtaa akka beeku dursee barreeffamaan ibsuu qaba.

5) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu abbaa taayitaa rogummaa qabuun galmeen isaa yeroo haqamuu waraqaa raga galmee guyyuma sanatti deebisuu qaba.

6) Waldaan hojii gamtaa waraqaa ragaa galmee deebisu kamiyyuu chaappaa mata

ለ) የሚጠበቅበትን ትክክለኛ የሆነ መረጃ ለመዝጋቢ አካላት ያላቀረበ ከሆነ፤

ሐ) የወጡ አዋጆች፣ ደንቦች እና መመሪያዎችን አክብሮ የማይገኝ ከሆነ፤

መ) በአባላት መብትና ጥቅም ላይ ወይም በአገር ኢኮኖሚ ላይ ጉዳት የሚያደርስ መሆኑ ተረጋግጦ ሲቀርብ፤

ሠ) መንግስት ፖሊሲ ጋር የማይጣጣም ሲሆንና እንዲታገድ ሲወሰን፤

ረ) ተገቢው ድጋፍ እየተደረገለት የእድሳት ጊዜውን ያሳለፈ ወይም የሚጠበቅበትን ግዴታ ያልተወጣ፤

3) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 41 ንዑስ አንቀጽ 2 ከ(ሀ-ረ) በተደነገገው መሰረት በእግዱ ላይ ቅሬታ ያለው የኅብረት ሥራ ማህበር እግዱ እንዲነሳለት በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ጥያቄውን አግባብ ላለው ባለስልጣን ማቅረብ ይርበታል። እግዱ እንዲነሳለት በወቅቱ ካላቀረበ አግባብ ያለው ባለስልጣን የመሰረዝ ሂደቱ ይጀመራል፤

4) ኅብረት ሥራ ማህበሩ የታዩበት ጉድለቶች እስኪስተካከሉ ድረስ የምዝገባ የምስክር ወረቀቱ አገልግሎት ሊሰጥ አይችልም። በዚህን ጊዜ በምዝገባ የምስክር ወረቀቱ በመጠቀም የሚደረጉ ማናቸውም ውሎች እና አሰራሮች ተፈፃሚነት አይኖራቸውም።

5) አግባብ ያለው ባለስልጣን የምዝገባ የምስክር ወረቀቱ በምን ምክንያት እንደታገደ እና የታዩ ጉድለቶችን በመግለጽ በ15 ቀናት ውስጥ ዕገዳ ለተደረገበት የኅብረት ሥራ ማህበር በደብዳቤ ማሳወቅ ይኖርበታል።

6) እገዳ የተደረገበት የኅብረት ሥራ ማህበር የታገደበትን ምክንያት የሚገልፅ ደብዳቤ ከደረሰበት ዕለት አንስቶ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ የታዩ ጉድለቶችን በማስተካከል ማሳወቅ አለበት፤

duree fi miil jalee isaaf itti fayyadamaa ture walitti qabsiisee deebisuu qaba.

7) Waldaan hojii gamtaa waraqaa ragaa deebisuu kamiyyuu lakkoofsa herregaa baankii maqaa isaatiin baname kamiyyuu cufuu qaba. Ragaa cufuu isaa dhiyeessuu qaba.

43. GALMEE WALDAALEE HOJII GAMTAA FAYYADAMTOOTA YAA 'AA B ISH AAN H AWAA SAA

1) Labsii waldaalee hojii gmtaa lakk. 985/2009 keewwata 10 galmee waldaalee hojii gamtaa akkuma eegametti ta'ee, dabalataan bu'uura labsii bulchiinsaa misooma yaa'a bishaan fi itti fayyadama labsii lakk. 1223/2012 keewwata 10 galmeen galmaa'uu qaba.

2) Keewwata kana 139 keewwata xiqqaa 18 galmee waldaalee hojii gamtaa fayyadamtoota yaa'a bishaan hawaasaa dirqama isaanii ba'anii fi waldaalee hojii gamtaa keessatti galmaa'uuf dhufan ilaalchisee tumaalee keewwata keewwata xiqqaa 18 jalatti kan tumaman akkuma eegameetti ta'ee;

a. Ralmees addaa keessatti galmaa'uu qaba.

b. Ragaan galmee adda ta'e kennamuu qaba.

c. Ulaagaalee hunda kan hin guunne yoo ta'an akkaataa labsii 985/2009 tiin ragaan galmee yeroof ni kennamaaf.

42. የምዝገባ የምስክር ወረቀት ከመዝገብ

ስለመሰረዝ

1) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር የምዝገባ ምስክር ወረቀት በምክተሉት ምክንያቶች ከመዝገብ ሊሰረዝ ይችላል፡-

ሀ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የምዝገባ የምስክር ወረቀቱን ያገኘው በማታለል ወይም የሃሰት ማስረጃ በማቅረብ መሆኑ ሲታወቅ፤

ለ) የምዝገባ ምስክር ወረቀቱን ከተሰጠው ዓላማ ውጪ ለሌላ ተግባር ሲገለገልበት ወይም እንዲገለገሉበት ለሌላ አካል አስተላልፎ ከተገኘ፤

ሐ) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ 985/2009 እና በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 37 በተደነገገው መሰረት ካልታደሰ፤

መ) ከኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ፣ ደንቦች፣ እና መመሪያዎች ውጪ ሲሰራ ከተገኘ፤

ሠ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ህልውናውን ያጣ መሆኑን አግባብ ባለው ባለስልጣን ሲረጋገጥ፤

2) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 42 ንዑስ አንቀጽ 1 ከ ሀ - መ ከተዘረዘሩት ድርጊቶች መካከል አንድ ወይም ከዚያ በላይ ያሉ ድርጊቶችን መፈጸሙ አግባብ ባለው ባለስልጣን ሲረጋገጥ የምዝገባ የምስክር ወረቀቱን እንዲመልስ ይደረጋል፡፡

3) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር አግባብ ባለው ባለስልጣን የመፍረስ ሕጉን ተከትሎ ከመዝገብ ሲሰረዝ የምዝገባ የምስክር ወረቀቱን መመለስ ይኖርበታል፡፡

4) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 42 ንዑስ አንቀጽ 3 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የምዝገባ የምስክር ወረቀት ለሚሰረዝበት የኅብረት ሥራ ማህበር

KUTAA JA' A

ULAAGAALEE MISEENSUMMAA

WALDAA HOJII GAMTAA, MIRGA FI DIROAMA

44. ULAAGAA MISEENSUMMAA

1) Labsiin waldaalee hojii gamtaa lakk. 985/2009 keewwata 24 tumame akkuma eegametti ta'ee, ulaagaaleen miseensummaa waldaalee hojii gamtaa dabalataan kan armaan gadii ni hammata.

a. Mirga seeraa kan hin mulqamnee fi sammun kan hin jeeqamne.

b. Naannoo hojii waldaa hojii gamtaa keessa kan jiraatu yookiin kan hojjetu.

c. Dambii ittiin bulmaata waldaalee, dambii keesssoo, qajeelfamoota raawwii adda addaa fi murteewwan yaa'ii waliigalaatiin raggaasifaman kabajuu fi fedhii kan qabu yoo ta'e;

d. Yeroo tokkotti miseensa waldaa hojii gamtaa biroo kamiyyuu kanhin taane

e. Hojiwwan kaayyoo fi hojii waldaa hojii gamtaa waliin waldhabdee data qaban irratti kan hin bobbaane.

2) Kewwata kana keewwata xiqqaa 1 jalatti kan tumame akkuma jirutti ta'ee, waldaan hojii dursee miseensa federeshinii kan ta'ee miseensa yuniyeenii kan hin taane waldaan hojii gamtaa bu'uura miseensa waldaa hojii gamtaa federeshinii ta'uu ni danda'a.

3) Keewwata kana keewwata xiqqaa 2 akkuma eegametti ta'ee, dhimma kanaaf

እንዲያውቀው አስቀድሞ በጽሁፍ መገለጽ ይኖርበታል።

5) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር አግባብ ባለው ባለስልጣን ከምዝገባ ሲሰረዝ የምዝገባ ምስክር ወረቀቱን በዕለቱ መመለስ አለበት።

6) የምስክር ወረቀቱን የሚመልስ ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ሲገለገልባቸው የቆየውን የራስጌና የግርጌ ማህተም አያይዞ መመለስ አለበት።

7) የምስክር ወረቀቱን የሚመልስ ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ሲገለገልባቸው የቆየውን በስሙ የተከፈተውን ማንኛውም የባንክ ሂሳብ ቁጥር ማዘጋት አለበት። ስለመዘጋቱም ማረጋገጫ ማቅረብ ይኖርበታል።

43. ስለማህበረሰብ ተፋሰሶች ተጠቃሚዎች ኅብረት ሥራ ማህበራት ምዝገባ

1) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ 985/2009 አንቀጽ 10 ስለ ኅብረት ሥራ ማህበራት ምዝገባ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በማህበረሰብ ተፋሰሶች ላይ ለሚደራጁት በተጨማሪ በማህበረሰብ ተፋሰሶች ልማት አስተዳደር እና አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 1223/2012 አንቀጽ 10

መሰረት በማድረግ መዝገብ መመዝገብ ይኖርበታል።

2) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 139 ንዑስ አንቀጽ 18 ላይ ስለ ማህበረሰብ ተፋሰሶች ተጠቃሚዎች ኅብረት ሥራ ማህበራት ምዝገባ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የሚጠበቅባቸውን ግዴታ አሟልተው ለምዝገባ የሚመጡ የማህበረሰብ ተፋሰስ ተጠቃሚዎች በኅብረት ሥራ ማህበራት፤

ሀ) በተለየ መዝገብ መመዝገብ ይኖርበታል።

abbaa taayitaa rogummaa qabu irraa ragaa deggeru dhiyeessuu qaba.

1) Tumaalee waldaalee hojii gamtaa labsii lakk.985/2009 keewwata 25(1) akkuma eegametti ta'ee, miseensi kamiyyuu mirgoota armaan gadii ni qabaata.

a) Yaa'ii waliigala irratti hirmaachuudhaan fedhiidhaan ejjennowwan haala demokiraatawaa ta'een tarkaanfachiisuu;

b) Miseensota odeeffannoo barbaachisaa waldaa hojii gamtaa isaanii irraa akka argatan

c) Waldaa hojii gamtaa ilaalchisee gaaffii, komii fi yaada kamiyyuu dhiyeessuu fi deebii argachuu;

d) Miseensota leenjii waldaa hojii gamtaa kennuu irratti loogii tokko malee akka hirmaatan

e) Gatii qooda miseensummaan addaan citu kaffalame deebisee qooduu;

f. Yeroo barbaachisaa ta'etti bakka bu'aa muuduu;

2) Keewwata kana keewwata xiqqaa1 jalatti kan tumame akkum eegametti ta'ee, miseensi kamiyyuu mirga seeraan kennamee ofii isaatiin yookiin karaa bakka bu'aa isaatiin ni argata;

46. DIROAMA MISEENSOTA WALDAALEE HOJII GAMTAA

1) Labsii lakk. 985/2009 keewwata 25(2) labsii waldaalee hojii gamtaa akkuma eegametti ta'ee, miseensi kamiyyuu dirqamoota armaan gadii ni qabaata;

ለ) የተለየ የምዝገባ ምስክር ወረቀት (ሠርተፊኬት) መሰጠት ይኖርበታል።

ሐ) ሁሉንም መስፈርት ያላሟሉ ሆነው ሲገኙ በአዋጅ 985/2009 መሠረት ጊዜያዊ የምዝገባ ምስክር ወረቀት (ሠርተፊኬት) የሚሰጣቸው ይሆናል።

ክፍል ስድስት

የኅብረት ሥራ ማህበር አባልነት መስፈርቶች ፣

መብትና

ግዴታ

44.ለአባልነት የሚያበቁ መስፈርቶች

ቶች

1) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 24 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የኅብረት ሥራ ማህበራት የአባልነት መስፈርት በተጨማሪነት የሚከተሉትን ያካትታል፤

ሀ) በሕግ መብቱ ያልተገፈፈ እና የአዕምሮ መታወክ የሌለበት፤

ለ) በኅብረት ሥራ ማህበሩ የሥራ ክልል የሚኖር ወይም የሚሰራ፤

ሐ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን መተዳደሪያ ደንብ፣ ውስጠ ደንብ፣ ልዩ ልዩ የአፈጻጸም መመሪያዎችን እና የጠቅላላ ጉባኤ የፀደቁ ውሳኔዎች ለመፈፀም ፍቃደኛ የሆነ፤

መ) በተመሳሳይ ሌላ ኅብረት ሥራ ማህበር አባል ያልሆነ፤

ሠ) ቀድሞ ኅብረት ሥራ ማህበሩ ከሚያከናውነው ዓላማና ተግባር ጋር የጥቅም ግጭት በሚኖረው ተግባር ላይ ያልተሰማራ።

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ አስቀድሞ ለፌዴሬሽኑ አባል የሆነ ዩኒቤን አባል ያልሆነ

a) Murtii yaa'ii waliigalaa dabarsu irratti yeroodhaan hirmaachuu fi haala barbaachisaa ta'een hirmaachuu;

b. Miseensotaaf omisha yookiin tajaajila qulqullina fi fooyya'aa ta'e waldaalee hojii gamtaa isaaniif yeroon kennuu;

c. Liqii miseensonni waldaa hojii gamtaa isaanii irraa liqeeffatan yeroon kaffaltii osoo hin xumuramin ni deebisu;

d. Pirojeektota murtee miseensa yaa'ii waliigalaatiin karoofame yeroon akka xumuramuuf ni deggersaa fi hordiffii ni taasisa;

f. Kasaraa waldaa hojii gamtaa qooddachuuf;

g. Miseensota waldaa hojii gamtaa nageenya keessoo mirkaneessuu;

h.Dambii ittiin bulmaata waldaa hojii gamtaa hubachuu fi kabajuu;

i. Gocha yookiin mudaa faayidaa, bifa, hojii yookiin raawwii waldaa hojii gamtaa irratti dhiibbaa uumuu danda'u kamiyyuu akka hin raawwatamne ;

j. Hoggansa waldaa hojii gamtaa waliin tumsa ol'aanaa gochuu;

k. Waliigaltee waldaa hojii gamtaa waliin godhu kamiyyuu amanamummaadhaan kabajuu;

l. Qabeenya waldaa hojii gamtaa eeguuf ,yookiin dhiifamni akka hin uumamneef

መሠረታዊ የኅብረት ሥራ ማህበር የኅብረት ሥራ ማህበራት የፌዴሬሽን አባል መሆን ይችላል፤

3) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ለዚህ ተግባር አግባብ ካለው ባለሥልጣን ደጋፊ ማስረጃዎችን ማቅረብ ይኖርበታል።

45. የኅብረት ሥራ ማህበራት አባላት መብት

1) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 25 (1) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም አባል የሚከተሉትን መብቶች ይኖሩታል።

ሀ) በጠቅላላ ጉባኤ ሰብሰባ ላይ በመሳተፍ አቋምን ዲሞክራሲያዊ በሆነ መልኩ በፈቃደኛነት ማራመድ፤

ለ) አባላት ከኅብረት ሥራ ማህበራቸው አስፈላጊውን መረጃ የማግኘት

ሐ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን በሚመለከቱ ጉዳዮች ላይ ማንኛውም ጥያቄ፣ ቅሬታና አስተያየት የማቅረብና መልስ የማግኘት፤

መ) አባላት ኅብረት ሥራ ማህበሩ በሚሰጣቸው ስልጠናዎች ላይ ያለ ልዩነት የመሳተፍ፤

ሠ) አባልነት ሲቋረጥ የተከፈለውን የዕጣ ዋጋ መልሶ የመካፈል፤

ረ) አስፈላጊ በሚሆንበት ጊዜ ተወካይ መሾም

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ላይ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም አባል በራሱ ወይም በተወካዮቹ አማካኝነት በህግ የተሰጠውን መብቶችን ያገኛል፤

46. የኅብረት ሥራ ማህበራት የአባላት ግዴታ

1) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር

m) Hoggansa waldaa hojii gamtaa waliin tumsa ol'aanaan taasisuu;

n. Waliigaltee waldaa hojii gamtaa waliin godhu kamiyyuu amanamummaadhaan akka raawwatu

o. Qabeenya waldaa hojii gamtaa eeguu.

2) Keewwatakana 1(a-) jalatti kan tumame akkuma eegametti ta'ee, miseensi waldaa hojii gamtaa dirqama isaa hin banee kamiyyuu akkaataa dambii ittiin bulmaata murtaa'uun ittigaafatamaa ta'a.

47. MISEENSOTA WALDAALEE HOJII GAMTAA MISEENSUMMAA IRRA A ARI'UU

1) Labsii waldaalee lakk. 985/2009 keewwata 26(1) fi (2) kan tumame akkuma eegametti ta'ee, miseensi waldaa hojii gamtaa irraa ari'amu dhimmoota armaan gadii kan dabalatu ta'a.

a. Yeroo miseensi tokko du'u;

b. Waldaan hojii gamtaa yeroo diigamu;

c. Hanqina naamusaa;

d. Miseensi idea liqii irraa barbaadamu kaffaluuf fedhii yoo hin qabaanne;

e. Walga'ii idilee walitti fufu idilee sadii sababa ga'aa malee yoo hin hirmaanne;

f. Kaayyoo fi hojiiwwan waldaa hojii gamtichaa waliin gocha wal faallessu raawwachuu;

h. Qabeenyaa waldaa hojii gamtaa faayidaa dhuunfaa isaatiif kan itti fayyadame yookiin sababoota adda addaatiin akka itti fayyadamu kan taasise;

985/2009 አንቀጽ 25 (2) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም አባል የሚከተሉትን ግዴታዎች ይኖሩታል።

ሀ) የጠቅላላ ጉባኤው በሚወስናቸው ውሳኔዎች ላይ በወቅቱ በመገኘት ተገቢውን ተሳትፎ ማድረግ፤

ለ) አባላት ለኅብረት ሥራ ማህበራቸው የተሻለ እና ጥራት ያለው ምርት ወይም አገልግሎት በወቅቱ የማቅረብ፤

ሐ) አባላት ከኅብረት ሥራ ማህበራቸው የተበደሩትን ብድር የመክፈያው ጊዜ ከማለፍ በፊት መመለስ፤

መ) በጠቅላላ ጉባኤ አባላት ውሳኔ የታቀዱ ፕሮጀክቶች በተያዘላቸው ጊዜ እንዲጠናቀቁ ድጋፍና ክትትል የማድረግ፤

ረ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን ኪሳራ የመከፈል፤ ሰ) አባላት የኅብረት ሥራ ማህበሩ የውስጥ ሰላም እንዲረጋገጥ የማድረግ፤

ሸ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን መተዳደሪያ ደንብ መረዳትና ማክበር፤

ቀ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን ጥቅም፣ ገጽታ፣ አሠራር ወይም አፈጻጸም ላይ ተጽእኖ ሊያሳድር የሚችል ማንኛውንም ድርጊት ወይም ግድፈት የማስወገድ፤

በ) ለኅብረት ሥራ ማህበሩ አመራር ከፍተኛ ትብብር ማድረግ፤

i. Maqaa waldaa hojii gamtaatiin malaammaltummaa yookiin matta'aa kan kenne yookiin kan fudhate;

j. Mallaqa waldaa hojii gamtaa itti yaadee kan hir'ise yookiin haalota kan mijeesse;

gatii madaalawaa hin taane argachuuf qulqullina omisha yookiin tajaajila waldaa hojii gamtichaaf kennamu hir'isuu yookiin hanga isaa hir'ise;

2) Keewwata 47 keewwata xiqqaa 1(d) jalatti tumameen akkuma eegametti ta'ee, idaa kaffaluuf fedhii yoo dhabe Naannoo yoo ta'e mana murtii ol'aanaa yookiin Federaala yoo ta'e mana murtii sadarkaa jalqaba federaalaa gaafatamee idea akka deebisu taasifama.

48. MISEENSOTA HAARAA FI

MISEENSOTA DURAANII IRRA

DEEBIIN SIMACHUU

1) Hoji raawwachiiftuuf akkaataa unka iyyannoo miseensummaa miseensonni duraanii gara waldaa hojii gamtichaa akka deebi'aniif qophaa'een miseensonni koree gaaffii dhiyeessuu ni danda'u.

2) Akka gaaffii miseensichaatti miseensi ta'uu dura dhimmoonni armaan ni qulqullaa'u;

a. Iyyataan miseensummaa naannoo hojii keessatti keessatti argamuun isaa;

b. Waldaa hojii gamtaa biroo keessatti idea liqii tokkollee qabachuu dhabuu ilaalchisee odeeffannoo yeroo kennuu;

ተ) ከኅብረት ሥራ ማህበሩ ጋር የሚያደርገውን ማንኛውንም የውል በታማኝነት የማክበር

ቸ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን ንብረቶች የመጠበቅ፤

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 (ሀ-ቸ) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ግዴታውን የማይወጣ ማንኛውም አባል የኅብረት ሥራ ማህበሩ በመተዳደሪያ ደንቡ ውስጥ በሚወሰነው መሰረት ተጠያቂ ይሆናል፤

47. የኅብረት ሥራ ማህበራት አባላት

ከአባልነት

ስለመሰናበት

1) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 26 ከንዑስ አንቀጽ 1 እና 2 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ አባል ከኅብረት ሥራ ማህበሩ የሚሰናበተው በተጨማሪነት በሚከተሉት ጉዳዮች ይሆናል፤

ሀ) አባል ግለሰብ ሲሞት

ለ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ሲፈረስ፤

ሐ) የዲሲፕሊን ጉድለት፤

መ) አባል የሚፈለግበትን የብድር ዕዳ ለመክፈል ፈቃደኛ ካልሆነ፤

ሠ) ለሦስት ተከታታይ መደበኛ ስብሰባ ያለ በቂ ምክንያት ያልተሳተፈ፤

ረ) ከኅብረት ሥራ ማህበሩ ዓላማና ተግባር ጋር የሚፃረር ተግባር የፈፀመ፤

ሰ) ከኅብረት ሥራ ማህበሩ የሚገዙ ወይም የሚሸጡ ንብረቶችን የግል ጥቅም ለማግኘት ሲል ከገበያ ዋጋ በታች የሸጠ ወይም ከገበያ ዋጋ በላይ የገዛ ወይም እንዲሸጥ ወይም እንዲገዛ ያደረገ፤

ሸ) በተለያዩ ምክንያት በእጁ የገባውን የኅብረት ሥራ ማህበሩን ንብረት ለግል ጥቅም ያዋለ ወይም እንዲውል ያደረገ፤

c. Odeeffannoo bal'aa akkaataa unka sababa waldaa hojii gamtaa duraan ari'amuuf qophaa'e guutuu;

d. Sababa gara waldaa hojii gamtichaa deebi'uuf akkaataa unka qopha'e guutuu;

3) Koreen hoggansa waldaa hojii gamtaa miseensa ta'uu fi dhiisuu murteessuu ni danda'a;

4) Labsii waldaalee hojii gamtaa lakk. 985/2009 keewwata 26 keewwata xiqqaa 4 hanga 7 tumame akkuma eegametti ta'ee, miseensummaa koree hoggansaatiin akka deebi'an yeroo hayyamamu galmee fi qooda xiqqaa akkaataa dambii ittiin bulmaata waldaa hojii gamtaatiin murtaa'een kaffaluu qaba.

5) Keewwata 48 kana keewwata xiqqaa 4 kan tumame akkuma eegamett ta'ee, kaffaltiin galmee miseensota haaraa yookiin deebi'an kaffalan isa kanaan dura yaa;ii waliigalaatiin murtaa'e qofa ta'a.

6) Guyyaa waldaa hojii gamtichaan miseensa haaraa ta'ee fudhatamee galmaa'ee kaasee mirgi fi dirqamni isaa eegamee tajaajila waldaan hojii gamtaa kennuu akkuma miseensa kamiyyuu fayyadamuu ni danda'a.

49. LAKKOOFSA WALDAA HOJII GAMTAA BU'UURA A JAL QABAA MURTEESSUU

1) Labsii lakk. 985/2009 keewwata 7 keewwata xiqqaa 2 fi 3 tumame akkuma

ቀ) በኅብረት ሥራ ማህበሩ ስም ጉቦ ወይም መደላያ የሰጠ ወይም የተቀበለ፤

በ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን ገንዘብ ሆን ብሎ ያገደለ ወይም ሁኔታዎችን ያመቻቸ፤

ተ) ለኅብረት ሥራ ማህበሩ የሚያቀርበውን ምርት ወይም የአገልግሎት ዋጋ በማይገባው ሁኔታ ለማግኘት ጥራቱን ያጓደለ ወይም መጠኑን የቀነሰ፤

2) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 47 ንዑስ አንቀጽ 1 (መ) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ዕዳውን ለመክፍል ፈቃደኛ ካልሆነ በክልል ከሆነ ከፍተኛ ፍርድ ቤት ወይም በፌዴራል ከሆነ በፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ተጠይቆ ዕዳውን እንዲመልስ ይደረጋል።

48.አ ዲስ አ ባላትን እና የቀድሞ አ ባላትን
እ ንደገና ስለመቀ
በል

1) የቀድሞ አባላት ዳግም ወደ ኅብረት ሥራ ማህበሩ ለመመለስ በተዘጋጀው የአባልነት ማመልከቻ ቅፅ መሠረት ለስራ አስፈጻሚ ኮሚቴ አባላት ጥያቄውን ሊያቀርብ ይችላል።

2) አባሉ ባቀረበው ጥያቄ መሰረት አባል ከመሆኑ በፊት የሚከተሉት ጉዳዮች የሚጣሩ ይሆናል፤

ሀ) የአባልነት ጥያቄ አቀራቢው በኅብረት ሥራ ማህበር የሥራ ክልል ውስጥ ስለመገኘቱ፤

ለ) በሌላ ኅብረት ሥራ ማህበር የብድር ዕዳ የሌለበት ስለመሆኑ መረጃ ሲያቀርብ፤

ሐ) ቀደም ሲል ከኅብረት ስራ ማህበሩ የተሰናበተበት ምክንያት በተዘጋጀው ፎርም መሠረት ዝርዝር መረጃ በማመሳከር መሙላት፤

መ) ዳግም ወደ ኅብረት ሥራ ማህበሩ የሚመለስበት ምክንያት በተዘጋጀው ፎርም መሠረት መሙላት፤

eegametti ta'ee, lakkoofsi waldaa hojii gamtaa omishaa yookiin tajaajilaa kennuu yookiin omishaa fi tajaajila kennuu irratti bobba'an lakkoofsi jalqabaa akka armaan gadii yoo ta'e;

a) Lakkoofsi miseensota waldaalee hojii gamtaa beeyladaa fi omisha beeyladaatiin gurmaa'an jalqabaa namoota 80 ta'a.

b) Lakkoofsi miseensota waldaalee hojii gamtaa midhaanii fi bu'aa bosonaatiin gurma'an keessaa namooti jalqabaa 100 ta'a.

c) Lakkoofsi miseensota waldaa hojii gamtaa fayyadamtoota naannootti gurmaa'an keessaa namoota 250 ta'a.

e) Lakkoofsi miseensota waldaa hojii gamtaa qusannaa fi liqii naannoottii gurma'an keessaa lakkoofsi jalqabaa namoota 100 ta'a.

f) Lakkoofsi miseensota waldaa hojii gamtaa qusannaa fi liqii bu'uura dhaabbileetiin gurmaa'an keessaa lakkoofsi jalqabaa namoota 80 ta'a.

g) Lakkoofsi waldaa hojii gamtaa mana jireenyaa keessatti gurma'an ka'umsaa baadiyyaatti namoota 50' magaalaa keessatti 24 ta'a.

h) Lakkoofsi miseensota ka'umsaa waldaa hojii qonnaan bultoota maraa keesatti gurmaa'uuf 250 ta'a.

i) Lakkoofsi miseensota ka'umsa hojii kuduraa fi muduraa fi hojiile jal'isii 50 ta'a.

j) Horataalee adda addaa dhaabbataa fi dhumataa bu'ureffate waldaa gurma'an

3) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የሥራ አመራር ኮሚቴ የአባልነት ጥያቄ ላቀረበው አካል አባል የመሆን ወይም ያለመሆን ውሳኔ ሊሰጥ ይችላል።

4) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 26 ከንዑስ አንቀጽ 4 እስከ 7 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የቀድሞ

አባላት ዳግም እንዲመለሱ በሥራ አመራር ኮሚቴ ሲፈቀድላቸው በኅብረት ሥራ ማህበሩ መተዳደሪያ ደንብ የተወሰነውን መመዝገቢያ እና ዝቅተኛውን የዕጣ ዋጋ ክፍያን መፈጸም አለበት።

5) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 48 ንዑስ አንቀጽ 4 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ አዲስ ወይም ዳግም የተመለሱ የቀድሞ አባላት የሚከፍሉትን የመመዝገቢያ ክፍያ ቀድሞ በጠቅላላ ጉባዔ የተወሰነው ብቻ ይሆናል።

6) በኅብረት ሥራ ማህበሩ በአዲስ አባልነት ተቀባይነት ካገኘበትና ከተመዘገበበት ቀን ጀምሮ መብትና ግዴታዎቹ ተጠብቀው እንደ ማንኛውም አባል ኅብረት ሥራ ማህበሩ በሚሰጣቸው አገልግሎት መጠቀም ይችላል፤

49. የመሠረታዊ የኅብረት ሥራ ማህበራት

የአባላት መነሻ ቁጥር አወሳሰን

መ) ተቋምን መሰረት አድረገው የሚደራጁ የሽማግሌት የኅብረት ሥራ ማህበራት የአባላት የመነሻ ቁጥር 100 ይሆናል።

ሠ) በአከባቢ መሰረት አድረገው የሚደራጁ በገንዘብ ቁጠባና ብድር የኅብረት ሥራ ማህበራት የአባላት የመነሻ ቁጥር 100 ሰው ይሆናል።

horataa fi qo'annaa isa baasu lakkoofsi ka'umsa abbaa taayitaa rogummaa qabuun ta'a. Haa ta'u malee lakkoofsi ka'umsa nama 10 gadi ta'a.

2) keewwata 49 kana keewwata xiqqaa 1 jalatti kan tumame akkuma eegametti ta'ee, miseensota dursanii gurma'an labsii lakk. 985/2009 irraa eegalee abbaa taayitaa rogummaa qabuun haala danda'amuun irratti hundaa'uun baay'ina miseensotaa akka dabaluu hordofuu fi deggersa ni taasisa.

50. GURMA A'IN A GALMEE

MISEENSOTAA

1) Labsii waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 keewwata 28 kan tumame akkuma eegameetti galmee miseensota dabalataan kan itti aanu ni qabaata

A, Haala gaa'ila B,

Baayina maatii C,

Ga'ee hojii

D, Gosa carraa bitee yokaan qarshii

E, Bu'ura waldaa hojii gamtaa ol yoo ta'e miseensa waldaa hojii gamtaa, maqaa , baayina miseensa dhuunfaa , baayina saala maatii , kappitaala , qusannoo yeroo, bara hundeeffamee fi diigame , foormiin galmee miseensota qajeelfama kutaa qabachuu keessatti wal qabateera

2, ittiin bulmaata keessatti murtoo biroo tarreeffaman

ረ) ተቋምን መሰረት አድረገው የሚደራጁ በገንዘብ ቁጠባና ብድር የጎብከት ሥራ ማህበራት የአባላት የመነሻ ቁጥር 80 ሰው ይሆናል።

ሸ) የሁለገብ የገበሬዎች ጎብከት ሥራ ማህበራት የሚደራጁ አባላት የመነሻ ቁጥር 250 ይሆናል።

ቀ) በአትክልትና ፍራፍሬ እና በመስኖ ሥራዎች ላይ የጎብከት ሥራ ማህበራት የሚደራጁ አባላት የመነሻ ቁጥር 50 ይሆናል።

በ) የተለያዩ ቀሚ እና አላቂ ሀብቶችን መሰረት አድርገው የሚደራጁ የጎብከት ሥራ ማህበራት ባለው ሀብት እና በአዋጭነት ጥናት መሰረት የመነሻ ቁጥሩን አግባብ ያለው ባለስልጣን ይስናል። ሆኖም መነሻ ቁጥሩ ከ10 ሰው ማነስ አይችልም።

2) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 49 ንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ከአዋጅ 985/2009 አስቀድሞ የተደራጁ አባላት የመነሻ ቁጥር እንዳስፈላጊነቱ አዋጭነቱን መሰረት በማድረግ የአባላት ቁጥር እንዲጨምር አግባብ ያለው ባለስልጣን ክትትልና ድጋፍ ያደርጋል።

50. የአባላት መዝገብ ስለ ማደራጀት

1) በጎብከት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 28 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የአባላት መዝገብ በተጨማሪነት የሚከተሉትን ይይዛል፤

51. BAKKA BU'II NSAAAN WALDAA

HOJII GAMTAA KEESSATTI

AKKAATAA KEENIINSA SAGALEE

1, Labsii waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 kewwata 29 kewwata xiqqaa 3-6 kan tumame akkuma eegameetti ta'ee bu'ura waldaa hojii gamtaa , yuuniyeenii waldaa hojii gamtaa fi federesheenii waldaa hojii gamtaa yaa'iin waliigalaa bakka bu'iinsaan sagalee kennuu danda'u

2, kewwata kana kewwata 51 kewwata xiqqa 1 kan tumame akkuma eegametti ta'ee miseensooni fedha isaanii guutuu fi bu'ura amananiin amanamummaa bakka bu'ootan , murtii kennuu , deggersa dammaqaa qabataniin, fakkeenyummaa fi ulaagaa walitti dhufeenya kan biroo irraa ka'uun yaa'ii waliigala irratti kan hirmaatan miseensoota bakka busuu danda'u.

3, Labsii waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 kewwata 29 kewwata xiqqa 3 kan tumame akkuma eegametti ta'ee miseensooni waldaa hojii gamtaa 500 ol yoo ta'e yaa'iin waliigalaa bakka bu'iinsaan geggeefamuu danda'a . Haa ta'u malee bu'uura waldaa hojii gamtaatiin bakka bu'aan tokko kan inni bakka bu'u miseensoota nama 500 ol ta'uu hin danda'u.

4, keewwata kana kewwata 51 keewwata xiqqaa 3 irratti wa'ee bakka bu'iinsa yaa'ii waliigalaa kan tumame akkuma eegametti ta'ee bakka bu'iinsa bu'uura godhachuun yaa'iin waliigalaa waldaa hojii gamtaa bu'uuraan aanaan kan

ሀ) የጋብቻ ሁኔታ፣ ለ)

የቤተሰብ ብዛት፣ ሐ)

መደበኛ ስራ፣

መ) የገዛው ዕጣ በዓይነት ወይም በገንዘብ፣

ሠ) ከመሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበር በላይ ከሆነ የአባል ኅብረት ሥራ ማህበር፤ ስም፣ የግለሰብ አባላት ብዛት፣ ፆታ የቤተሰብ ብዛት፣ ካታታል፣ ቁጠባ፣ ተቋቋሙ እና የፈረሰበት ቀንና ዓመተ ምህረት። የአባላት መዝገብ ፎርም በመመሪያው የእዝል ክፍል ውስጥ ተያይዟል።

2) በመተዳደሪያ ደንቡ የተወሰኑ ሌሎች ዝርዝሮች።

51. ኅብረት ሥራ ማህበራት አባላት

በውክልና ድምጽ አሰጣጥ

1) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 29 ንዑስ አንቀጽ 3-6 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የመሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበር፣ የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቨርሲቲ እና የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌዴሬሽን የጠቅላላ ጉባኤ አባላት በውክልና ድምፅ ሊሰጡ ይችላሉ።

3) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 29 ንዑስ አንቀጽ 3 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የመሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት አባላት ቁጥር ከ500 በላይ ከሆነ የጠቅላላ ጉባኤ በውክልና ሊካሄድ ይችላል። ሆኖም በመሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበር አንድ ተወካይ የሚወክላቸው አባላት

geggeeffamu baay'inni miseensota ol'aanaa 1000 caaluu hin danda'u

5, Akkaataa kenniinsa bakka bu'iinsi yaa'ii waliigalaa godhamu akka haala baay'ina waldaa hojii gamtaan kan murta'u ta'ee iftoomina kan qabu amansisaa fi qorannoo irratti kan hunda'e ta'u qaba .

6, Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu baay'inni miseensota kan caqasame ol yoo ta'e hojii kanaaf ta'u kan danda'u tekinooolojii diriirsuu fi tekinooolojicha fayyadamuun yaa'ii waligalaa geggeessuun ni danda'ama . wa'ee raawwii isaa fi itti fayadama isaa danbii ittiin bulmaataa keessatti murteessuu ni danda'u.

7, Waldaa hojii gamtichaa haala qabatamaa bu'ura godhachuun akkaataa adeemsa bakka bu'iinsa kan ilaalu yaa'ii waliigalaan murtaa'ee danbii ittiin bulmaataa keesatti hammachisuun hojiiarra ooluu qaba.

8, keewwata kana keewwata 51 keewwata xiqqaa 6 fi 7 kan tumame akkuma eegametti ta'ee yaa'iin waliigalaa yuuniyeeniin waldaa hojii gamtaa kamiyyuu kan hundeeffamu tokko tokkon waldaan hojii gamtaa bu'uraa bakka bu'aa tokko kan qabaatu ta'ee akka baay'ina waldaa hojii gamtichaatti bakka bu'aa dabalataa kan qabaatu ta'a . Akkaataa bakka bu'oota dabalataa bakka buusan tarreeffamni isaa qajeelfama qabatu keessati wal qabateera.

9, keewwata kana keewwata 51 keewwata xiqqaa 8 kan tumame

ቁጥር ከፍተኛው ከ500 ሰው በላይ ሊሆን አይችልም፤

4) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 51 ንዑስ አንቀጽ 3 ላይ ስለ ጠቅላላ ጉባኤ ውክልና የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ውክልናን መሰረት አድሮጎ የሚካሄድ የማንኛውም የመሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበር የጠቅላላ ጉባኤ አባላት ብዛት ከፍተኛው 1000 አባላት ሊበልጥ አይችልም፤

5) የሚደረገው የጠቅላላ ጉባኤ ውክልና አሰጣጥ እንደየኅብረት ሥራ ማህበራቱ አባላት መጠን የሚወሰን ሆኖ ግልፅነት ያለው አሳማኝና በጥናት ላይ የተመሰረተ መሆን አለበት፤

6) የማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር የአባላት ቁጥር ከተጠቀሰው በላይ የሚሆን ከሆነ ለዚህ ተግባር ሊሆን የሚችል ቴክኖሎጂ በመዘርጋት እና ቴክኖሎጂውን በመጠቀም የጠቅላላ ጉባኤ ማካሄድ ይቻላል። ስለ አፈፃፀሙና አጠቃቀሙ በመተዳደሪያ ደንባቸው ውስጥ ሊወስኑ ይችላሉ፤

7) የኅብረት ሥራ ማህበሩን ተጨባጭ ሁኔታ መሰረት በማድረግ ዝርዝር የውክልናውን አካሄድ በተመለከተ በጠቅላላ ጉባኤ ተወስኖ በመተዳደሪያ ደንባቸው ውስጥ በማካተት ተግባራዊ መደረግ አለበት፤

8) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 51 ንዑስ አንቀጽ 6 እና 7 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቤን ጠቅላላ ጉባኤ የሚመሰረተው ከእያንዳንዱ መሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበር አንድ ተወካይ የሚኖረው ሲሆን እንደየኅብረት ሥራ

akkuma eegametti ta'ee miseensa yuuniyeenii waldaa hojii gamtaa kan ta'u yuniyeeniin waldaa hojii gamtaa kan biraa bakka bu'iinsa yaa'ii waligalaa qabatu kudha tokko ol caaluu hin qabu .

10, kewwata kana kewwata 51 kewwata 6 fi 7 kan tumame akkuma eegametti ta'ee yaa'iin waliigalaa federeeshiniin waldaa hojii gamtaa kamiyyuu kan hundaa'u tokkon tokkoo miseensaa yuniyeenii waldaa hojii gamtaa irraa bakka bu'aa tokko kan qabatu yeroo ta'u, akka baay'ina yuuniyeenii waldaa hojii gamtichaatti bakka bu'aa dabalataa kan qabatu ta'a . Akkaataan bakka bu'oota dabalataa qajeelfama qabate keessatti wal qabatera.

11, Amala addaa miseensaa federeeshinii waldaa hojii gamtaa kan ta'an waldaa hojii gamtaa bu'uuraan tokkon tokkoo isaanii bakka bu'aa lama qabatu.

12, Murtoon waldaa hojii gamtaa kamiyyuu kan darbu sagalee caalmaaa miseensootaa ta'ee yaa'ichi yookiin kooramiin guutamuutu irra jiraata. yaa'icha yookiin kooramiin bu'uura godhachuun adeemsa sagalee kennuu ilaalchisee akkaataa gosaa fi sadarkaa waldaa hojii gamtichaa danbii ittiin bulmaata isaanii keessatti murteessuutu irra jira .

13, Bakka bu'oonna yeroo walga'ii sagalee murtoo kennaniin mirga namoota bakka buufatanii tilmaama keessa galchuun ta'u qaba .

ማህበራቱ የአባላት ብዛት ተጨማሪ ተወካይ የሚኖረው ይሆናል። የተጨማሪ ተወካዮችም አወካከል ዝርዝር በመመሪያው እዝል ውስጥ ተያይዟል።

9) በዚህ አንቀጽአንቀፅ 51 ንዑስ አንቀጽ 8 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቤን አባል የሚሆን ሌላ የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቤን የሚኖረው የጠቅላላ ጉባኤ ውክልና ከአስራ አንድ ሊበልጥ አይችልም።

10) በዚህ አንቀጽአንቀፅ 51 ንዑስ አንቀፅ 6 እና 7 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌዴሬሽን የጠቅላላ ጉባኤ የሚመሰረተው ከእያንዳንዱ አባል የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቤን አንድ ተወካይ የሚኖረው ሲሆን እንደየኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቤን የአባላት ብዛት ተጨማሪ ተወካይ የሚኖረው ይሆናል። የተጨማሪ ተወካዮችም አወካከሉ በመመሪያው እዝል ውስጥ ተያይዟል።

11) በልዩ ባህሪያቸው በቀጥታ የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌዴሬሽን አባል የሚሆኑ መሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት እያንዳንዳቸው ሁለት ተወካይ ይኖራቸዋል።

12) የማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ውሳኔ የሚተላለፈው በአባላት በአብላጫ ድምፅ ሆኖ የምልዓተ- ጉባኤ ወይም ኮረም መሟላት ይኖርበታል። የምልዓተ- ጉባኤ ወይም ኮረም መሰረት ያደረገ የድምጽ አሰጣጥ ሂደትን በተመለከተ እንደየኅብረት ሥራ ማህበራት አይነት እና ደረጃ በመተዳደሪያ ደንባቸው ውስጥ ሊወሰኑ ይገባል።

14, Bakka bu'oonnii dhimmoota murteessaa ta'an adeemsa sagalee kennan irratti koree hojii geggeessaa waldaa hojii gamtaa haala miseensotaaf dhaqqabaa ta'uun bakka jiraatan yookiin bakka hojjetan bakka bu'oota isaanii wajjin qindaa'uun akkaataa sagalee itti funaanan yyookiin kan biroo tekinooolojii irratti kan hunda'een akkaataa toftaa sagalee itti kennan hojjiirra oolchuu danda'a.

15, Waliga'iin yaa'ii waliigalaa karaa bakka bu'oota waldaa hojii gamtaa sagaleen kan kennamu yoo ta'e illee akkaataan sagalee itti kennan bu'uroota haala diimokiraatawaa ta'e eeggateen raawwatamuu isaa waldaan hojii gamtaa mirkaneeffachuutu irra jiraata.

16, Waldaa hojii gamtaa kamiyyuu keesatti murtoowwan darban sagalee caalmaan ta'a . Haa ta'u malee akkaataan kenniinsa sagalee wal qixa yoo ta'e walitti qabaan yaa'ii sagalee inni kennu sagalee murteessa ta'a .

18 bakka bu'aan yaa'ii waliigalaa muttee yaa'ii waliigalaan yeroo kamiyyuu bakka bu'iinsi ka'ee kan biraan bakka buusuun ni danda'ama

19, Danbii ittiin bulmaata waldoolee hojii gamtaa haala adda addaan yoo ibsame malee yaa'ii idilee yookiin ariifachiisaan murtoowwan darban sagalee caalmaa

13) ተወካዮች በስብሰባዎች ጊዜ የሚሰጡት የውሳኔ ድምፅ የወከላቸውን ሰዎች መብት ከግምት በማስገባት ሊሆን ይገባቸዋል።

14) ተወካዮች ወሳኝ በሆኖ ጉዳዮች ላይ ድምፅ በሚሰጡበት ሂደት የኅብረት ሥራ ማህበራት ስራ አመራር ኮሚቴ ለአባላት ተደራሽ በሚሆን ሁኔታ በመኖሪያቸው ወይም በስራቸው ቦታ ከተወካዮቻቸው ጋር በመቀናጀት ድምፅ የሚሰጡበትን ወይም ሌሎች በቴክኖሎጂ ላይ የተመሰረቱ የድምፅ አሰጣጥ ዘዴዎችን ተግባራዊ ማድረግ ይችላል።

15) የጠቅላላ ጉባዔ ሰብሰባ በኅብረት ሥራ ማህበራት ተወካዮች አማካኝነት በውክልና ድምፅ የሚሰጥ ቢሆንም የድምፅ አሰጣጡ የዲሞክራሲያዊ መርሆዎች በጠበቀ ሁኔታ መከናወኑን ኅብረት ሥራ ማህበራት ማረጋገጥ ይኖርባቸዋል።

16) በማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ውስጥ የሚተላለፉ ውሳኔዎች በድምጽ ብልጫ ይሆናል። ሆኖም የድምፅ አሰጣጡ እኩል በእኩል ከሆነ የጉባዔ ሰብሰቢ የሚሰጠው ድምፅ ወሳኝነት ድምፅ ይሆናል።

18) የጠቅላላ ጉባዔ ተወካይ በጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔ መሠረት በማንኛውም ወቅት ወክልናው ተነስቶ በሌላ ሊተካ ይችላል።

miseensoota walga’ii irratti argamuu qabaniin kan murta’u ta’a.

20, Akkaataa filannoo bakka bu’aa fi ga’ee itti gaafatamummaan bakka bu’aa miseensaa kan ilaalu danbii ittiin bulmaataa waldaa hojii gamtaa keessatti kan murta’u ta’a

KUTAA TORBA

WA A’E E YAA’II W ALIG ALA A, K O R EE HO JII

HOGGANSAA,HOJI GEGGEESSAA FI O GEESSO O T A T O ’AT T O OT A WALD

AA HO JII

GAMTAA

52. D HAAB B II YAA’II WA LII GAL AA

1. Yaa’iin waliigalaa waldaa hojii gamtaa kamiyyuu dhaabbii itti aanu qabaata.

a) Yaa’ii waliigalaa jechuun tokkoon tokkoo miseensaa yookiin bakka bu’aan fuulaan yookiin qaamaan walga’ii argamuudha.

b) Dhimma waldaa hojii gamtaa irratti yaa’iin waliigalaa murtoo inni dabarsu isa dhumaa ta’a.

c) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu yaa’ii idilee qabaachuu qaba. Haa ta’u malee akka barbaachisummaa isaatti ariifachiisaa fi yaa’ii waliigalaa adddaa qabaachuu danda’a.

d) Aangoo ol’aanaa murtii dhumaa kennu yaa’iin waliigalaa qabu hanga tokko koree hojii raawwachiistuuf kennuu danda’a.

2) Waldaa hojii gamtaa kamiifiyyuu miseensa kan ta’e kaffaltii irraa eegamu yoo xumure malee yaa’ii waliigalaa waldaa hojii gamtaa yookiin filannoo

19) በኅብረት ሥራ ማህበራት መተዳደሪያ ደንብ በተለየ ሁኔታ ካልተገለጸ በስተቀር በመደበኛ ወይም በአስቸኳይ ጉባዔ የሚተላለፉ ውሳኔዎች በሰብሰባው መገኘት ካለባቸው አባላት አብላጫ ድምፅ የሚወሰን ይሆናል።

20) የተወካይ አባላት አመራረጥን እና የተወካይ አባላት ተግባርና ሃላፊነት በተመለከተ በኅብረት ሥራ ማህበሩ በመተዳደሪያ ደንብ ውስጥ የሚወሰን ይሆናል፤

ክ ፍል ሰባት

ስ ለኅብረት ሥራ ማህበር ጠቅላላ ጉባዔ፤

የሥራ አመራር ኮሚቴ፤ ስራ አስኪያጅ እና

ተቀጣሪ ባለሙያዎች

52. የጠቅላላ ጉባዔ አቋም

1) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ጠቅላላ ጉባዔ የሚከተሉት አቋም ይኖራታል፤

ሀ) ጠቅላላ ጉባዔ ማለት እያንዳንዱ አባል ወይም ተወካይ በግንባር ወይም በአካል የሚገኝበት ሰብሰባ ነው፤

ለ) በኅብረት ሥራ ማህበሩ ጉዳይ ላይ ጠቅላላ ጉባዔ የሚያስተላልፈው ውሳኔ የመጨረሻ ይሆናል።

ሐ) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር መደበኛ ጉባዔ ሊኖረው ይገባል። ሆኖም እንዳስፈላጊነቱ አስቸኳይ እና ልዩ የጠቅላላ ጉባዔ ሊኖረው ይችላል።

koree hojii hoggansaa irratti hirmaachuu hin danda'u.

3) Waldaan hojii gamtaa yaa'ii waliigalaa kan waggaa osoo hin geggeeffamin dura guyyoota kudha shan jiran keessatti miseensota haaraa galchuun irra hin jiraatu.

53. AANGOO FI HOJII YAA'II WA

LII

GALAA

1) Labsii waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 keewwata 32 kan tumame akka eegametti ta'ee yaa'iin waliigalaa waldaa hojii gamtaa kamiyyuu aangoo fi hojii dabalataa itti aanu qabaata.

a) Barru qabaan yaa'ii waliigalaa kan yeroo darbee dhaggeeffachuun qabsiisicha mirkaneessa.

b) murtoo koree hoji geggeessaa irratti dhimma miseensota komii qabaniin murtoo dhumaa akka itti kennamuuf yaa'ii waliigalaaf djiyeessa. Haa ta'u male komichi yaa'ii waliigalaa osoo hin geggeeffamin yoo xiqqaate guyyaa lama dura barreessaa koree hoji geggeessaaf barreeffamaan dhiyaachuu qaba.

c) Waldaan hojii gamtaa gorsaa mana maree ,koree hoji geggeessaa fi koreewwan to'attootaa filachuu yookiin aangoo isaatti fayyadamee ittigaafatamummaa irraa akka ka'u murteessu.

d) Waldaan hojii gamtaa miseensonni kan irra jiran investmentii, kuufama

መ) የጠቅላላ ጉባዔ የመጨረሻ ውሳኔ የመስጠት ክፍተኛ ስልጣኑን በከፊል ለስራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ሊሰጥ ይችላል።

2) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር አባል ሆኖ የሚጠበቅበትን ክፍያ ካላጠናቀቀ በቀር በኅብረት ሥራ ማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ ወይም በሥራ አመራር ኮሚቴ ምርጫ ላይ መሳተፍ አይችልም።

3) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር አመታዊ ጠቅላላ ጉባዔው ከመደረጉ በፊት ባሉት አስራ አምስት ቀናት ውስጥ አዳዲስ አባላትን ማስገባት የለበትም።

53. የጠቅላላ ጉባዔ ሥልጣንና ተግባር

1) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀፅ 32 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ጠቅላላ ጉባዔ ሥልጣንና ተግባር የሚከተሉትን በተጨማሪነት ይይዛል፤

ሀ) ያለፉትን ጊዜ የጠቅላላ ጉባዔ ቃለ ጉባዔ በማድመጥ ሪፖርቱን ያፀድቃል።

ለ) በስራ አመራር ኮሚቴ ውሳኔ ላይ ቅሬታ ያላቸው አባላት ጉዳይ በጠቅላላ ጉባዔ የመጨረሻ ውሳኔ እንዲሰጥበት ያቀርባል። ሆኖም ቅሬታው የጠቅላላ ጉባዔ ስብሰባ ከመደረጉ ቢያንስ ሁለት ቀናት በፊት ለስራ አመራር ኮሚቴ ፀሐፊ በጽሁፍ ማቅረብ አለበት፤

ሐ) የኅብረት ሥራ ማህበር የአማካሪ ምክር ቤት፣ የስራ አመራር ኮሚቴ እና ቁጥጥር ኮሚቴዎችን የመምረጥ እንዲሁም ስልጣኑን ተጠቅሞ ከኃላፊነት ማንሳት መወሰን፤

qabeenyaa fi fedhii liqiif murtoo barbaachisaa kennu.

e) Qaama aangoo qabu ilaallatuu ala odiiteroota jiraniin herrega isaanii yeroo sakattaasisan waliigaltee sanadootaa irratti ittigaafatamummaa hojii odiiterootaa fi haala kaffaltii yaa'ii waaliigalaan kann mirkanaa'an ta'u. Haa ta'u malee waa'ee itti gaafatamummaa hojii odiiterootaa fi haala kaffaltii hojimaata isaanii dambii ittiin bulmaataa keessatti murteessuutu irra jira.

f) Yaa'ii waliigalaa irraa qaama odiitii mata duree herregaa kan hin hammatamne irratti gaaffiiwwan ka'aniif odiiterichi deebii kenna.

g) Bu'uura gabaasa hoji geggeessaa irraa dhiyaatuun waldaa hojii gamtichaa keessatti miseensota balleessaa uumaniif akkaataa itti adabamanii fi itti gaafataman murtii dhuma ni kenna.

h) Miseensonni, hojjetootni qacaraman baruumsaa fi leenjii akka argatan godha.

i) Qacarrii hojii hoji geggeessaan waldaa hojii gamtichaa ni mirkaneessa.

j) Akka barbaachisummaa isaatti hojii adda ta'anii fi pirojektii miseensota koreetiin kan hojjetaman yaa'ii waliigalaa keessaa filatamuun hojii raawwatanii fi yeroo turtii mirkaneessa.

k) Miseensota haaraa fudhata, rakkoo kan qaban yookiin bu'uura fedha isaaniitiin dhorkee waldaa hojii gamtichaa irraa geggeessa.

መ) የኅብረት ሥራ ማህበራት አባላት ያሉባቸውን የኢንቨስትመንትን፣ የጥሪት ክምችት እና የብድር ፍላጎት ተገቢውን ውሳኔ መስጠት፤

ሠ) አግባብ ካለው ባለስልጣን ውጭ ባሉ አዲተሮች ሂሳባቸውን ሲያስመረምሩ በሚደረጉ ስምምነት ሰነዶች ላይ የአዲተሮች የስራ ኃላፊነት እና የክፍያ ሁኔታ በጠቅላላ ጉባዔ የሚፀድቅ ይሆናል። ሆኖም ስለ አዲተሮች የስራ ኃላፊነት እና የክፍያ ሁኔታ አሰራር በመተዳደሪያ ደንብ ውስጥ ሊወሰን ይገባል።

ረ) ከጠቅላላ ጉባዔው በአዲት ግኝቱ እና ባልተካተቱ የሂሳብ ርዕሶች ላይ ለተነሱ ጥያቄዎች አዲተሩ ምላሽ ይሰጣል፤

ሰ) ከሥራ አመራር ኮሚቴ በሚቀርብለት ሪፖርት መሠረት በኅብረት ሥራ ማህበሩ ውስጥ አባላት በፈጠሩት ጥፋት የሚቀጡበት እና የሚሰናበቱበት የመጨረሻ ውሳኔ ይሰጣል፤

ሸ) አባላት፣ ቅጥር ሠራተኞች ትምህርት እና ስልጠና እንዲያገኙ ያደርጋል፤

ቀ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን የሥራ አሲኪያጅ ቅጥር ያፀድቃል።

በ) እንደአስፈላጊነቱ ልዩ ለሆኑ ተግባራት ወይም ፕሮጀክቶች በኮሚቴ አባልነት የሚሰሩ ከጠቅላላ ጉባዔ አባላት በመምረጥ የሚያከናውኑትን ተግባር እና የጊዜ ቆይታ ይወስናል።

1) Baajeta waggaa hojii gamtichaa, karooraa hojii daldalaa fi kaoorota hojii istiraatejikii mirkaneessa.

2) Keewwata kana keewwata xiqqaa 1(a- j) kan tumame akkuma eegametti ta'ee sadarkaa yaa'ii waliigalaa yuuniyeenii waldaa hojii gamtaan dhimmoota murtaa'an dursee miseensoonni bu'uura waldaa hojii gamtaa dhimmicha irratti mari'achuun mirkanaa'ee akka dhiyaatu gochuutu irra jiraata.

3) Yaa'ii waliigalaa yuuniyeeniii waldaa hojii gamtaa bu'uura aangoo fi hojii murtoowwan darban irratti komii kan qabu waldaan hojii gamtaa bu'uuraa kamiyyuu komii isaa dhiyeessuu ni danda'a.

4) Yaa'ii waliigalaa yookiin koree hoji geggeessaa guyyaa walga'ii, sa'ataa fi ajandaa beeksisaa gabaabaa ifaa ta'e, yoo xiqqaate guyyoota kudha shan dura beeksisuun waamuutu irra jiraata.

54. ULAAGAA FILANNOO, ITTI WAMAMA MISEENSA KOREE HOJI GEGGEESSAA

1) Labsii waldaa hojii gamtaa lakk.985/2009 keewwata 34 keewwata xiqqaa (1) fi(6) kan tumame akkuma eegametti ta'ee waldaan hojii gamtaa kamiyyuu dambii ittiin bulmaata isaaniin kan murteessan filannoo miseensa koree hoji geggeessaa ulaagaa irratti dabalatan kan itti aanu hammachuu danda'a.

a) Miseensi koree hoji geggeessaa miseensa waldaa hojii gamtaa yoo ta'e

ተ) አዳዲስ አበባን ይቀበላል፤ ችግር ያለባቸውን ወይም በፍላጎታቸው መሰረት አግዶ ከኅብረት ሥራ ማህበሩ ያሰናብታል፤

ቸ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን ዓመታዊ በጀት፣ የንግድ ሥራ ዕቅዶች እና ስትራቴጂክ ዕቅዶችን ያፀድቃል፤

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 (ሀ-በ) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቨርሲቲ ጠቅላላ ጉባኤ ደረጃ በሚወሰኑ ጉዳዮች አስቀድሞ አባል መሰረታዊ የኅብረት ሥራ ማህበራት በጉዳዮቹ ላይ በመወያየት ጽድቆች እንዲመጣ ማድረግ ይኖርበታል፤

3) በኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቨርሲቲ የጠቅላላ ጉባኤ ስልጣንና ተግባር መሰረት በተላለፉ ውሳኔዎች ላይ ቅሬታ ያለው ማንኛውም መሰረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበር ቅረታውን ማቅረብ ይችላል፤

4) የጠቅላላ ጉባኤ ወይም የሥራ አመራር ኮሚቴ የስብሰባ ቀን፣ ቦታ፣ ሰዓት እና አጀንዳ የሚገልጽ ግልጽ አጭር ማስታወቂያ ቢያንስ ከአስራ አምስት ቀናት በፊት ማሳወቅና መጥራት አለበት፤

54. የስራ አመራር ኮሚቴ አባል የምርጫ

መስፈርት፣ ተጠሪነት

1) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 34 ንዑስ አንቀጽ 1 እና 6 የተደነገገው እንደተጠበቀ

b) Dambii ittiin bulmaata waldaa hojii gamtaa keessatti dirqamoota miseensummaa caqafaman ga'uumsaa kan bahu

c) Ittigaafatamummaa itti kenname sirnaan hojjechuu kan danda'u

d) Namoota gargaaruuf fedhii cimaa fi quuqama kan qabu

e) Duraan amala badaa yookiin amantaa hir'isuun himata yakkaa kan hin qabne

f) Naamusa yookiin amantaa hir'isuun himata irra kan hin jirre

g) Sadarkaa baruumsaan waldaa hojii gamtaa bu'uuraaf yoo xiqqaate kutaa 8ffaa kan xumure ta'ee, yuuniyeenii waldaa hojii gamtaaf yoo xiqqaate kutaa 10ffaa kan xumure

h) Humni nama baratee bakka hin argamnetti waldaa hojii gamtaa bu'uuraaf yoo xiqqaate dubbisuu fi barreessuu kan danda'u, yuuniyeenii waqldaa hojii gamtaaf kutaa 8ffaa kan xumure.

i) Baruumsaa fi leenjii kennamu fudhachuuf fedha kan qabu

j) Naamusa gaarii fi amanamummaan isaa miseensotaan raga kan ba'ameef

k) Miseensi koree hoji geggeessaa adeemsa murtee kennuun itti gaafatamummaa qabu sirnaan kan hubate

l) Geggeessaa waldaa hojii gamtichaa ta'ee filatamuuf yoo xiqqaate bara hojii tokkoof miseensummaan turuutu isarra jiraata.

ሆኖ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር በመተዳደሪያ ደንባቸው በሚወስኑት የሥራ አመራር ኮሚቴ አባላት ምርጫ መስፈርት ላይ በተጨማሪነት የሚከተሉት ሊያካትት ይችላል፤

ሀ) የሥራ አመራር ኮሚቴ አባላት የኅብረት ሥራ ማህበሩ አባል የሆነ፤

ለ) በኅብረት ሥራ ማህበሩ መተዳደሪያ ደንብ ውስጥ የተጠቀሱትን የአባልነት ግዴታዎች በብቃት የሚወጣ፤

ሐ) የተሰጠውን ኃላፊነት በአግባቡ በመስራት መወጣት የሚችል፤

መ) ሰዎችን ለመርዳት ፅኑ ፍላጎትና ተቆርቋሪነት ያለው፤

ሠ) ቀደም ሲል በምግባረ ብልሽነት ወይም በእምነት ማጉደል ወንጀል ክስ የሌለበት፤

ረ) በስነ-ምግባር ወይም በእምነት ማጉደል በክስ ላይ ያልሆነ፤

ሰ) የትምህርት ደረጃ ለመሰረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት ቢያንስ 8ኛ ክፍል ያጠናቀቀ ሲሆን ለኅብረት ሥራ ማህበራት ድረጃ ቢያንስ 10ኛ ክፍል ያጠናቀቀ፤

ሸ) የተማረ የሰው ሃይል በማይገኝበት ቦታ ለመሰረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበር ቢያንስ ማንበብና መጻፍ የሚችል ለኅብረት ሥራ ማህበራት ድረጃዎች 8ኛ ክፍል ያጠናቀቀ፤

ቀ) የሚሰጣቸውን ትምህርትና ስልጠና ለመውሰድ ፈቃደኛ የሆኑ፤

m) Hojii itti kenname fudhatee raawwachuuf kutataa kan ta'e

2) Miseensonni eenyummaa isaaniin, dandeettii diinagdee isaaniitii fi sababa ilaalcha siyaasaatiin filatamuu irraa hin dhorkaman

3) Filannoon koree hojii geggeessaa kan raawwatan miseensota sadii kan qaban koreen filachiiftuu yaa'ii waliigalaan filatamu

4) Waldaan hojii gamtaa barachaa kan turan qaamni geggeessaa duraanii naamusa filannoo akka raawwatan aangoo isaanii koree filannoof dabarsanii kennu. Haa ta'u malee qaamni rogummaa seeraa qabu ilaallatu adeemsa filannoo irratti shakkii yoo qabaate koree filachiiftuu filachiisuu danda'a.

5) Yeroo lammaaffaf filatamanii yeroo isaanii kan fixan qaamni geggeessaa dabalataan filatamuu hin danda'an. Haa ta'u malee garuu boqonnaa yeroo tokkoo booda dabalataan filatamuu ni danda'u.

6) Naamusni filannoo akka galma ga'u qaamni aangoo qabu ilaallatu ni hordofa, ni deggera.

7) Filannoo miseensummaa koreef kan dorgoman kaadhimamaa dorgomtootaa filachuuf akka danda'amu kan barbaadan baay'inni miseensota koree iraatti dabalataan akka haala qabatamaa waldaa hojii gamtichaatti kan dhimmootni filatamanii akka dorgoman ni godhama.

8) Baay'inni miseensotaa koree hojii geggeessaa dambii ittiin bulmaata waldaa

በ) በመልካም ስነ ምግባሩ እና በታማኝነቱ በአባላት የተመሰከረለት፤

ተ) የስራ አመራር ኮሚቴ አባል ውሳኔ በመስጠት ሂደት ያለባቸውን ተጠያቂነት በአግባቡ የተረዱ፤

ቸ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ አመራር ሆኖ ለመመረጥ ቢያስገኝ ለአንድ የሥራ ዘመን በአባልነት መቆየት ይኖርበታል፤

ነ) የሚሰጠውን ተግባር ተቀብሎ ለመተግበር ቁርጠኛ የሆነ፤

2) አባላት በማንነታቸው፣ በኢኮኖሚ አቅማቸው እና የፖለቲካ አመለካከታቸው ምክንያት ከመመረጥ አይከለከሉም፤

3) የስራ አመራር ኮሚቴ ምርጫ የሚያከናውኑ ሦስት አባላት ያሉት አስመራጭ ኮሚቴ በጠቅላላ ጉባዔ ይመረጣል፡፡

4) ኅብረት ሥራ ማህበሩ ሲመሩ የነበሩ ነባር አመራር አካላት የምርጫውን ስነስርዓት እንዲያከናውኑ ስልጣናቸውን ለአስመራጭ ኮሚቴ ያስረክባሉ፡፡ ሆኖም አግባብ ያለው ባለስልጣን በምርጫው ሂደት ላይ ጥርጣሬ ካለው አስመራጭ ኮሚቴውን ሊያስመርጥ ይችላል፡፡

5) ለሁለተኛ ጊዜ ተመርጠው ጊዜያቸውን የጨረሱ አመራር አካላት ዳግም መመረጥ አይችሉም፡፡ ሆኖም ግን ከአንድ ጊዜ እረፍት በኋላ ድጋም ሊመረጡ ይችላሉ፤

6) የምርጫውን ስነ-ስርዓት እንዲሰካ አግባብ ያለው ባለስልጣን ይከታተላል፤ ይደግፋል፤

hojii gamtaa keessatti kan murtaa'u ta'ee lakkoofsi isaa gosaa fi baay'ina koree xiqqaa hundeeffamuun yaada keessa kan galche ta'uutu irra jira. Haa ta'u malee dura ta'aa waldaa hojii gamtichaa ala miseensonna koree geggeessaa biroon miseensota koree xiqqaa walitti qabaa ta'anii hojjechuu danda'u.

9) Waldaa hojii gamtichaa kan geggeessan baay'inni miseensota koree hojii geggeessaa akkaataa murtee itti kennan mijataa akka ta'uuf miseensota 5-

11 caaluun irra hin jiru. Haa ta'u malee koreen hojii geggeessaa karaa yaa'ii waliigalaa filannoo yeroo geggeessu koree hoji geggeessaa eeggataa lama filatamuu sababa humna ol ta'een yeroo miseensi koree hir'atu bakka kan bu'u ta'a.

10) Yaa'iin walii gala waldaa hojii gamtaa waggaa yaa'ii geggeessu yeroo hojii isaanii kan xumuran yookin miseensota koree hir'atan bakka buusa.

11) Labsii waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 keewwata 34 keewwata xiqqaa (3) fi (6) kan tumame akkuma eegametti ta'ee hoji geggeessaa duraa irraa miseennsonni koree yoo filataman bara hojii waggaa sadii irraa kaasee kan jiru waggaa jalqabaa yoo xiqqaate harka tokko sadaffaa miseensota koree hojii geggeessaa haaraan bakka bu'ama.

12) Keewwata kana keewwata 54 keewwata xiqqaa (9) bu'uura ibsameen bara filannoo 2ffaa waggaa jalqabaa irraa kaasee miseensota koree hoji geggeessaa haaraan bakka osoo hin buufamin bara

7) ለኮሚቴ አባልነት ምርጫ የሚወዳደሩ ዕጩ ተወዳዳሪዎች ለመምረጥ እንዲቻል በሚፈለጉ የኮሚቴ አባላት ብዛት ላይ በተጨማሪ እንደ የኅብረት ሥራ ማህበራት ተጨባጭ ሁኔታ ዕጩዎች ተጠቁመው እንዲወዳደሩ ይደረጋል።

8) የሥራ አመራር ኮሚቴ አባላት ብዛት በኅብረት ሥራ ማህበሩ መተዳደሪያ ደንብ ውስጥ የሚወሰን ሆኖ ቁጥሩ የሚቋቋሙ የንዑስ ኮሚቴ ዓይነትና ብዛት ታሳቢ ያደረገ ሊሆን ይገባል። ሆኖም ከኅብረት ሥራ ማህበሩ ሊቀ-መንበር ውጭ ሌሎች የአመራር ኮሚቴ አባላት የንዑስ ኮሚቴ አባላት ሰብሰቢ ሆነው ሊሰሩ ይችላሉ።

9) የኅብረት ሥራ ማህበሩን የሚመሩ የሥራ አመራር ኮሚቴ አባላት ቁጥር ለውሳኔ አሰጣጥ አመቺ እንዲሆን ከ5 እስከ 11 አባላት መብለጥ የለበትም። ሆኖም የሥራ አመራር ኮሚቴ በጠቅላላ ጉባዔ አማካኝነት ምርጫ ሲያካሄድ ሁለት ተጠባባቂ የሥራ አመራር ኮሚቴ ተመርጠው ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት የኮሚቴ አባላት በሚጓደልበት ወቅት የሚተኩ ይሆናል።

10) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ በየዓመቱ በሚያካሂደው ጉባዔ የሥራ ጊዜያቸውን ያጠናቀቁ ወይም የተጓደሉ የኮሚቴ አባላትን ይተካል።

11) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 34 ንዑስ አንቀጽ 3 እና 6 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ከቀድሞ የሥራ

Filannoo itti aanu sadaffaa geggeessummaa irra turuu danda’u.

13) Wal harkaa fuudhinsi hanga raawwatamutti qaamni aangoo qabu ilaallatu herregni baankii akka hin sochoone gochuun koree haqamee fi filatame gidduu aangoon wal harkaa fuudhinsaa guyyoota sadii hin caalle keessatti akka raawwatu ta’a. Haa ta’u malee kan duraa fi haaraan filataman koree hoji geggeessaa qaamni aangoo roggummaa qabu ilaallatu, hojjettoota qacaramanii fi miseensotni koree filachiiftuu bakka taajjabdootni argamanitti wal harkaa fuudhinsi hojii ta’u danda’a.

14) Koree geggeessaa duraa miseensota bakka bu’aniif odeeffannoo tarreeffama hojii irra jiru kennuu fi ji’a tokkoof hojicha shaakalchiisuuf dirqama qabu .

15) koree hoji geggeessaa kamiyyuu barri hojii isaa waggaa sadii ta’ee yaa’iin waliigalaa yoo itti amane yeroo 2ffaaf filatamuu danda’a. Haa ta’u malee filannoo yeroo lamaa ol filatamuu hn danda’u.

55.AANGOO FI HOJII MISEENSOTA
KOREE HOJI GEGGEESSAA

1) Labsiin waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 keewwata 35 kan timame akkuma eegametti ta’ee koreen hojii geggeessaa waldaa hojii gamtaa kamiyyuu dabalataan aangoo fi hojii itti aanuu ni qabaata;

አመራር የኮሚቴ አባላት ከተመረጡበት ከሦስተኛ የሥራ ዘመን ጀምሮ ባለው የመጀመሪያ ዓመት ቢያንስ አንድ ሦስተኛው በአዲስ የሥራ አመራር ኮሚቴ አባላት ይተካሉ።

12) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 54 ንዑስ አንቀጽ 9 በተገለጸው መሠረት ከሁለተኛው የምርጫ ዘመን የመጀመሪያ ዓመት ጀምሮ በአዲስ የተመረጡ የሥራ አመራር ኮሚቴ አባላት ሳይተኩ እስከሚቀጥለው ሦስተኛው የምርጫ ዘመን በአመራርነት ሊቆዩ ይችላሉ።

13) እርክክቡ እስኪፈጸም ድረስ አግባብ ያለው ባለስልጣን የባንክ አካውንቱ እንዳይንቀሳቀስ በማድረግ በተሸሩና በተመረጡ ኮሚቴ መካከል የስልጣን ርክክብ

ሶስት ቀን ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ እንዲፈጸም ያደርጋል። ሆኖም ነባሩና አዲስ የተመረጠው የሥራ አመራር ኮሚቴ አግባብ ያለው ባለስልጣን፣ ቅጥር ሠራተኞች እና አስመራጭ ኮሚቴ አባላት በታዘቢነት በተገኙበት የሥራ ርክክብ ሊያደርግ ይችላል።

14) ነባር የኮሚቴ አመራር ለተተኪ የኮሚቴ አባላት ሥራዎች ያሉበትን ዝርዝር መረጃ የመስጠት እና ለአንድ ወር ሥራውን የማለማመድ ግዴታ አለባቸው።

15) የማንኛው የሥራ አመራር ኮሚቴ የሥራ ዘመን ሦስት ዓመት ሆኖ ጠቅላላ ጉባዔው ካመነበት ለሁለተኛ ጊዜ ሊመረጥ ይችላል። ሆኖም አንድ ሰው ከሁለት የሚርጩ ጊዜ በላይ ሊመረጥ አይችልም።

yeroo kamittiyyuu waldaan hjii gamtaa dhimmoota ilaallatu waldaa hojii gamtaa bakka bu'ee himata, falmii, waliigaltee uuma. Haa taa'u malee waliigaltee walta'iinsa taasisu qarshiin kan ta'u yoo ta'e yaa'ii waliigalaan dambii ittiin bulmaataa keessatti hanga qarshii ta'e ol ta'uu hin ta'u.

a) Sanadiin herregaa waldaa hojii gamtaa akka guutaman taasisa.

b) Galiiwwan kamiyyuu kan waldaa hojii gamtaa naga'ee galii waldichaa qofaan walitti qabamuu mirkaneessa. Akkaataa baasii isaa to'ata.

c) Herregni waldaa hojii gamtaa akka guutan godha.

d) Ji'aan nuusa waggaan ibsa gabaasa qabeenyaa fi idaa dhaggeeffata, nageenya herrega waldaa hojii gamtaa mirkaneessa.

e) Qaama aangoo qabu ilaallatu yookiin bakka bu'iinsa inni kenneen karaa odiitii waan waldaan hojii gamtichaa akka sakatta'u haala mijataa uuma.

f) koreen hoji geggeessaa qabaasa odiitii irratti mari'achuun yaa'ii waliigalaaf akka dhiyaatu haalota mijeessa.

g) kan yaa'ii waliigalaa fi bu'aa gabaasa odiiterichaa kennurraa fudhachuun kan tekniikaa fi kan biros sirreeffama bulchiinsummaa fudhata.

h) Labsii Waldaa hojii gamtaa lakk.985/2009 keewwata 26 keewwata xiqqaa (4) irratti kan ka'ame akkuma

55. የስራ አመራር ኮሚቴ አባላት ተግባርና ኃላፊነት

1) በኅብረት ሥራ ማበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 35 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር የሥራ አመራር ኮሚቴ በተጨማሪነት የሚከተሉት ተግባርና ኃላፊነት ይኖሩታል፤

ሀ) በማንኛውም ጊዜ የኅብረት ሥራ ማህበሩን በሚመለከቱ ጉዳዮች የኅብረት ሥራ ማህበሩን ወክሎ ይከሰሳል፤ ይከራከራል፤ ውሎችን ይዋወላል። ሆኖም የሚያደርጋቸው ውሎችና ስምምነቶች በገንዘብ የሚሆን ከሆነ በመተዳደሪያ ደንባቸው በጠቅላላ ጉባዔ ከተቀመጠው የገንዘብ ጣሪያ በላይ ሊሆን አይገባም።

ለ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን የሂሳብ ሰነዶች እንዲሟሉ ያደርጋል።

ሐ) ማንኛውንም የኅብረት ሥራ ማህበሩን ገቢዎች በማህበሩ ገቢ ደረሰኝ ብቻ መሰብሰባቸውን ያረጋግጣል፤ አወጣጡን ይቆጣጠራል፤

መ) በየወሩ፣ በየሩብ ዓመቱ የሀብትና ዕዳ መግለጫ ሪፖርት ያዳምጣል፤ የኅብረት ሥራ ማህበሩን ሂሳብ ጤነኛነት ያረጋግጣል።

ሠ) አግባብ ባለው ባለስልጣን ወይም እሱ ውክልና በሰጠው የውጭ አዲተር አማካኝነት የኅብረት ሥራ ማህበሩ እንዲመረመር ምቹ ሁኔታ ይፈጥራል።

ረ) የሥራ አመራር ኮሚቴ በአዲት ሪፖርት ላይ በመወያየት ለጠቅላላ ጉባዔ እንዲቀርብ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤

ሰ) የጠቅላላ ጉባዔ እና አዲተር ከሰጡት የሪፖርት ግብዓት በመውሰድ የቴክኒክ እና ሌሎች አስተዳደራዊ ማስተካከያዎችን ይወስዳል፤

eegametti ta'ee bu'uura dambii ittiin bulmaataan kan haaraa yookiin iyyata miseensummaa irra deebiin qoratee yaada murtoo dhiyeessa.

i) Fedha miseensichaan gaaffii miseensummaa irraa geggeeffamu fudhatee murtoo kenna. Haa ta'u malee balleessaan kan geggeeffamu miseensi waldaa hojii gamtaa murtoonakka itti kennamuuf yaa'ii waliigalaaf dhiyeessa.

j) miseensonni waldaa hojii gamtaa dambii ittiin bulmaataa keessatti bifa ibsameen mirgaa fi dirqama isaanii sirnaan kan ba'an ta'uu mirkaneessa.

ibsameen mirgaa fi dirqama isaanii sirnaan kan ba'an ta'uu mirkaneessa.

k) Dambii ittiin bulmaata waldaa hojii ggamtaa fooyyessuu, dambii keessaa fi kan biroo qajeelfamni qaamaa aangoo qabu ilaallatuun bu'uura moodela qophaa'een qopheessa, yaa'ii waliigalaan mirkaneessee hojiirra oolcha.

l) murooo yaa'ii waliigalaan kennameen dambii ittiin bulmaataa fooyya'e kan biroon akka galmaa'an sadootni gaafatamanii qaama aangoo ilaallatuuf dhiyeessuun galmeessisa.

m) qaamni aangoo qabu keewwattoota fooyya'an fudhachuu fi galmeessuu isaa yeroo beeksisu hojiirra oolcha.

n)Waldaa hojii gamtichaaf kan gargaaran hojimaatota haaraa qorachuun yaa'ii waliigalaaf dhiyeessee mirkaneessuun hojiirra oolcha.

ሸ) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ 985/2009 አንቀጽ 26 ንዑስ 4 ላይ የተቀመጠው እንደተጠበቀ ሆኖ በመተዳደሪያ ደንብ መሠረት የአዲስ ወይም የዳግም የአባልነት ማመልከቻ መርምሮ ውሳኔ ሃሳብ ያቀርባል፤

ቀ) በአባሉ ፈቃድ ከአባልነት የመሰናበት ጥያቄ ተቀብሎ ውሳኔ ይሰጣል፤ ሆኖም በጥፋት ለሚሰናበት የኅብረት ሥራ ማህበር አባል ውሳኔ እንዲሰጥበት ለጠቅላላ ጉባኤ ያቀርባል፤

በ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ አባላት በመተዳደሪያ ደንብ ውስጥ በተገለጹ መልኩ መብትና ግዴታቸውን በአግባቡ እየተወጡ መሆናቸውን ያረጋግጣል፤

ተ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን መተዳደሪያ ደንብ ማሻሻያ፣ የውስጥ ደንብ ሌሎች መመሪያዎችን አግባብ ባለው ባለስልጣን በተዘጋጁ ረቂቅ ሞዴል መሠረት ያዘጋጃል፤ በጠቅላላ ጉባኤ አጻጽቆ ስራ ላይ ያውላል።

ቸ) በጠቅላላ ጉባኤ ውሳኔ የተሰጣቸውን የተሻሻሉ መተዳደሪያ ደንብ፣ የውስጥ ደንብ እና ሌሎች እንዲመዘገቡ የሚጠየቁ ሰነዶችን አግባብ ላለው ባለስልጣን በማቅረብ ያስመዘግባል፤

ነ) አግባብ ያለው ባለስልጣን የተሻሻሉ አንቀጾችን መቀበሉንና መመዝገቡን ሲያሳውቀው ሥራ ላይ ያውላል

ኘ) ለኅብረት ሥራ ማህበሩ የሚጠቅሙ አዳዲስ አሰራሮችን በማጥናት፣ ለጠቅላላ ጉባኤ አቅርቦ ሲጻጽቅ ስራ ላይ ያውላል።

አ) እንዲሸጥ የተወሰነውን ዕጣ በተያዘላት ጊዜ መሸጡን ያረጋግጣል፤ አባላት እንዲገዙ ያስተባብራል እንዲሁም ለጋራ ኢንቨስትመንት የሚውል ተጨማሪ ዕጣ በጠቅላላ ጉባኤ አስወስኖ ይሸጣል።

o) Carraan akka gurguramuuf murtaa'e yeroo qabametti gurguramuu isaa mirkaneessee misoonsonni akka bitan jajjabeessaa akkasumas investmentii waliniif akka oolan carraa dabalataa yaa'ii waliigalaan murteessisee gurgura.

p)Carraa dabalataan gurguramee kaayyoo yaadamee fi fayyadamummaa miseensotaaf hojiirra ooluu isaa mirkaneessa.

q) Miseensotni koree hoji geggeessaa barbaachisummaa geggeessaa hojii irratti walta'iinsa irra yeroo ga'an yaa'iin waliigalaa baajeta gabaasichaa yeroo heyyamu dorgomsiisee qaxara geggeessa.

r) Dambii ittiin bulmaata waldaa hojii gamtaa fi bu'uura dambii keessaan ni liqeeffata, miseensotaaf raabsa, liqiinis yeroon akka deebi'an taasisa.

s) Hoji geggeessaa fi itti gaafatamtootni kutaa hojii ga'ee hojii fi ittigaafatamummaan ba'uu hordofa.

t) dambii ittiin bulmaataa dambii keessaa, qajeelfamoota biro fi hojimaata irratti miseensotaa fi qaama geggeessaaf hubannoo akka uumu baruumsaa fi leenjii kenna.

u) Carraa miseensaa fi faayidaa yookiin idaa dhalu seeraan dhaaltota miseensotaa mirkanaa'eef dabarsa.

v) Waldaa hojii gamtaa fi miseensota gidduutti walitti bu'iinsi yoo jiraate gara jaarsummaa fi mana seeraa osoo hin deemin dura kan wal taasisu yaada furmaataa burqisiisa.

ወ) የተሸጠው ተጨማሪ ዕጣ ለታሰበለት ዓላማ እና ለአባላት ተጠቃሚነት ሥራ ላይ ማዋሉን ያረጋግጣል።

ከ) የሥራ አመራር ኮሚቴ አባላት የስራ አስኪያጅ አስፈላጊነት ላይ ስምምነት ከደረሱ የጠቅላላ ጉባዔው አስፈላጊውን በጀት ሲፈቀድለት አወዳድሮ ይቀጥራል፤ ያሰናብታል።

ዘ) በጉብኝት ሥራ ማህበሩ መተዳደሪያ ደንብ እና በውስጥ ደንብ መሰረት ይበደራል፤ ለአባላት ያሰራጫል፤ ብድርንም በወቅቱ እንዲመለስ ያደርጋል።

ዠ) ሥራ አስኪያጅ እና የሥራ ክፍል ኃላፊዎች ሥራቸውን በኃላፊነት እና በተጠያቂነት መወጣታቸውን ይከታተላል፤

ላ) በመተዳደሪያ ደንብ፣ በውስጥ ደንብ፣ በሌሎች መመሪያዎች እና አሰራሮች ላይ ለአባላት እና ለአመራር አካላት ግንዛቤ እንዲፈጠር ትምህርት እና ስልጠና ይሰጣል።

ላ) የአባላት ዕጣ እና ጥቅም ወይም ዕዳ ወራሽነታቸው በህግ ለተረጋገጠላቸው የአባል ወራሾች ያስተላልፋል፤

ላ) በጉብኝት ሥራ ማህበሩና በአባላት መካከል አለመግባባት ሲኖር ወደ ሽምግልና ዳኝነት ከመሄዱ በፊት የሚያግባባ የመፍትሄ ሀሳብ ያፈላልጋል፤

ላ) የጉብኝት ሥራ ማህበሩ ሥራ አመራር ኮሚቴ በአዋጅ፣ በመተዳደሪያ ደንብ፣ በጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔ ከተሰጠው ተግባርና ኃላፊነት ውጭ በሚሰሩት ሥራ ምክንያት በጉብኝት ሥራ ማህበሩ ላይ በሚደርስ ኪሳራ ወይም ጥፋት ወይም ጉድለት በጋራ ወይም በግል ተጠያቂ ይሆናሉ።

w) Koreen hojii geggeessaa waldaa hojii gamtichaa labsiin, dambii ittiin bulmaataan, murtoo yaa'ii waliigalaan ga'ee hojii fi aangoo itti kennameen ala sababa hojii hojjetaniif waldaa hojii gamtichaa irratti kisaaraan ga'e yookiin balleessaa yookiin hir'ina waliin yookiin dhuunfatan itti gaafatamoo ta'u.

x) waldaa hojii gamtichaa irra miidhaa ga'u, kisaaraa fi badii qaamni geggeesse seeraaf dhiyeessee raawwii isaa hordofa.

y) Qaamna aangoo qabu ilaallatu ala oditerootni herrega isaanii yeroo qoratan sanadoota walta'iinsa godhamu irratti aangoon hojii odiiterootaaf haala kaffaltii murteessa.

z) Bu'uura dambii ittiin bulmaataa waldaa hojii gamtaan qabeenyaa horu yookiin qabeenyaa balleessuu yaa'ii waliigalaaf dhiyeessee mirkaneessa. Kan biroo yaa'ii waliigalaan hojii kennaman raawwata.

2) keewwata kana keewwata xiqqaa 1(a- u) tumaawwan jiran akka eegamretti ta'ee amala hojii waladaa hojii gamtaa kamiyyuu bu'uur agodhachuun hojii dabalataa fi aangoo isaa dambii ittiin bulmaataa isaa keessatti keewwachuu danda'a.

3) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu keewwata kana keewwata 1(a-u) tti tumaa fi dambii ittiin bulmaata mataa isaa keessa kan ka'ame hojii fi aangoo ala hojjechuu hin danda'u.

56. AANGOO FI GA' E E HOJ II DURA TA' AA K O R E E HOJ II G E G G E E S S A A

ጀ) በኅብረት ሥራ ማህበሩ ላይ በሚደርስ ጉዳት፣ ኪሳራ እና ጥፋት ያደረሱ አካላት ለህግ ያቀርባል፣ አፈፃፀሙንም ይከታተላል፣

ገ) አግባብ ካለው ባለስልጣን ውጭ ባሉ አዲተሮች ሂሳባቸውን ሲያስመረምሩ በሚደረጉ ስምምነት ሰነዶች ላይ የአዲተሮች የስራ ኃላፊነት እና የክፍያ ሁኔታ ይወስናል፣

ጸ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ በመተዳደሪያ ደንቡ መሰረት ንብረት ለማፍራት ወይም ንብረት ለማስወገድ ለጠቅላላ ጉባኤ አቅርቦ ያጸድቃል፣

ፀ) ሌሎች በጠቅላላ ጉባኤ የሚሰጡትን ሥራዎች ያከናውናል።

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 (ሀ-ጠ) ያሉት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር የሥራ ባህሪውን መሰረት በማድረግ ተጨማሪ ተግባርና ሃላፊነቱን በመተዳደሪያ ደንቡ ውስጥ ሊያስቀምጥ ይችላል፣

3) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 (ሀ-ጠ) ድንጋጌ እና በራሱ መተዳደሪያ ደንብ ከተቀመጠው ተግባርና ሃላፊነት ውጭ መስራት አይችልም፣

56. የሥራ አመራር ኮሚቴ ሊቀ መንበር ተግባርና ኃላፊነት

1) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ሊቀ-መንበር በጠቅላላ ጉባኤ አባላት በቀጥታ የሚመረጥ ሲሆን ተጠሪነቱም ለጠቅላላ ጉባኤ እና ለሥራ አመራር ኮሚቴ ነው።

ሆኖ የሥራ አመራር ኮሚቴው ሊቀመንበር የሚከተሉት ተግባራት ይኖሩታል፣

ሀ) የጠቅላላ ጉባኤ እና የሥራ አመራር ኮሚቴ ወይም በርድ ስብሰባን በኃላፊነት ይመራል፣

1) dura ta'aan waldaa hojii gamtaa miseensota yaa'ii waliigalaan kallattiin kan filatamu ta'ee itti waamamni isaa yaa'ii waliigalaaf koree hojii geggeessaf

2) labsiin waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 keewwata 35 kan tumame akkauma eegametti ta'ee dura ta'aan koree hojii geggeessituu hojii itti aanu qabata.

a) kan yaa'ii waliigalaaf koree hojii geggeessituu yookiin walga'ii boordii ittigaafatamummaan geggeessa.

b) sanadoota herregaa fi cheekii irratti walii mallatteessa.

c) maqaa waldaa hojii gamtaan himata ni himata yookiin deebii kenna

d) maqaa waldaa hojii gamtaan waliigaltee uuma

e) kan biro dambii ittiin bulmaataa keessatti murtaa'an hojii fi aangoo fi yaa'ii waliigalaa irraa hojiiwwan kennaman raawwata.

57. AANGOO FI GA'EE HOJII ITTI AAN AA

DUR A TA' AA K O R E E HOJ I GE GGEESSAA

1) Itti aanaan dura ta'aa koree hoji geggeessituu waldaa hojii gamtaa yaa'ii waliigalaan kan filatamu ta'ee itti waamamni isaa koree hoji geggeessituuffidha.

2) Labsii waldaa hojii gamtaa 985/2009 keewwata 35 fi keewwata kanan keewwata 46 keewwata xiqqaa 1 kan tumame akkuma eegametti ta'ee itti aanaa dura ta'aa koree hoji geggeessituun ga'ee hojii fi aangoo itti aanu qabaata.

2) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 35 የተደነገገው እንደተጠበቀ

ለ) የሂሳብ ሰነዶች እና ቼክ ላይ በጣምራ ይፈረማል፤

ሐ) በኅብረት ሥራ ማህበሩ ስም ይከሰሳል፤ ይከሰሳል ወይም መልስ ይሰጣል፤

መ) በኅብረት ሥራ ማህበሩ ስም ውል ይዋዋላል፤

ሠ) ሌሎች በመተዳደሪያ ደንብ የሚወሰኑ ተግባርና ኃላፊነት እና ከጠቅላላ ጉባኤ የሚሰጡትን ሥራዎች ያከናውናል፤

57. የሥራ አመራር ኮሚቴ ምክትል ሊቀ መንበር ተግባርና ኃላፊነት

1) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ምክትል ሊቀ-መንበር በጠቅላላ ጉባኤ አባላት የሚመረጥ ሲሆን ተጠሪነቱም ለሥራ አመራር ኮሚቴ ነው፤

2) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 35 እና በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 46 ንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የሥራ አመራር ኮሚቴው ሊቀ-መንበር የሚከተሉት ተግባርና ኃላፊነት ይኖሩታል፤

ሀ) ሊቀ-መንበሩ በማይኖርበት ጊዜ ሊቀ-መንበሩን ተክቶ የኅብረት ሥራ ማህበሩን ስራ ይመራል።

ለ) የማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር የሥራ አመራር ኮሚቴ አባል በተጨማሪ በመተዳደሪያ ደንብ በሚወሰነው መሠረት የአንድ ንዑስ ኮሚቴ ሰብሰቢ ሆኖ ኃላፊነቱን ይወጣል።

ሐ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የሥራ አመራር ኮሚቴ የሚሰጠውን ሌሎች ሥራዎች ደርቦ ይሰራል፤

58. የሥራ አመራር ኮሚቴ ፀሐፊ ተግባርና ኃላፊነት

a) dura ta'aan yeroo hin jiraane bakka isaa bu'ee hojii waldaa hojii gamtaa geggeessa.

b) miseensi koree hojii geggeessituu waldaa hojii gamtaa kamiyyuu bu'uura dambii ittiin bulmaataa murtaa'een dabalataan walitti qabaa koree xiqqaa tokko ta'ee aangoo isaa ba'a.

c) koree hoji geggeessituu waldaa hojii gamtaa hojiiwwan biro kennuuf dabalataan hojjeta.

58. GA'EE HOJII AANGOO BARREES SA

KOREE HOJI GEGGEESITUU

1) Barreessaan koree hoji geggeesituu waldaa hojii gamtaa miseensota yaa'ii waliigalaan kan filatamu ta'ee itti waamamni isaa koree hoji geggeessituudha.

2) Barreessaan waldaa hojii gamtaa miseensota yaa'ii waliigalaan kan filatamu ta'ee itti waamamni isaa koree hoji geggeesituuf ta'ee ga'ee hojii fi aangoo itti aanu qabaata.

a) Dura ta'aan waldaa hojii gamtaa wajjin mari'achuun ajandaa walga'ii qopheessa, miseensotaa fi koree biroo irraa ajandaawwan funaana.

b) waamicha walga'ii fi ajandoota miseensootaaf erga. Ga'uu isaa mirkaneeffata.

c) Barruu walga'ii yaa'ii waliigalaa fi koree hojii geggeessituu qaba, qopheessa.

d) Hojiiwwan barreeffama adda addaa kan waldaa hojii gamtaa raawwata.

1) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የሥራ አመራር ኮሚቴ ፀሐፊ በጠቅላላ ጉባዔ አባላት የሚመረጥ ሲሆን ተጠሪነቱም ለሥራ አመራር ኮሚቴ ነው።

2) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ፀሐፊ በጠቅላላ ጉባዔ አባላት የሚመረጥ ሲሆን ተጠሪነቱም ለሥራ አመራር ኮሚቴ ሆኖ የሚከተሉት ተግባርና ኃላፊነት ይኖሩታል።

ሀ) ከኅብረት ሥራ ማህበሩ ሊቀመንበር ጋር በመመካከር የስብሰባ አጀንዳ ያዘጋጃል፣ ከሌሎች የኮሚቴ አባላቶችም አጀንዳዎችን ይሰበሰባል።

ለ) የስብሰባው ጥሪዎችንና አጀንዳዎች ለአባላት ይልካል፣ መድረሱን ያረጋግጣል።

ሐ) የጠቅላላ ጉባዔ እና የሥራ አመራር ኮሚቴ ስብሰባ ቃለ-ጉባዔ ይይዛል፣ ያዘጋጃል።

መ) የተለያዩ የኅብረት ሥራ ማህበሩን የጽህፈት ሥራዎችን ያከናውናል።

ሠ) የቅጥር ሰራተኞች በሌላቸው የኅብረት ሥራ ማህበሩን ማህተም፣ ቃለ-ጉባዔ፣ መዛግብትና ሰነዶችን በአግባቡ ይይዛል፣ የኅብረት ሥራ ማህበሩን ጽ/ቤትና ቢሮ ያደራጃል።

ረ) የማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር የሥራ አመራር ኮሚቴ አባል በተጨማሪ በመተዳደሪያ ደንብ በሚወሰነው መሠረት የአንድ ንዑስ ኮሚቴ ስብሰባ ሆኖ ኃላፊነቱን ይወጣል።

ሰ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የሥራ አመራር ኮሚቴ የሚሰጠውን ሌሎች ሥራዎች ደርቦ ይሰራል።

59. የሥራ አመራር ኮሚቴ ገንዘብ ያዥ ተግባርና ኃላፊነት

1) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የሥራ አመራር ኮሚቴ ገንዘብ ያዥ በጠቅላላ ጉባዔ አባላት የሚመረጥ ሲሆን ተጠሪነቱም ለሥራ አመራር ኮሚቴ ነው።

e) Hojjetaa qacaramaa kan hin qabne kan waldaa hojii gamtaa waldichaa chaappaa barru qabaa galmeewwanii fi sanadoota sirnaan qaba, waajiraa fii biro waldaa hojii gamtaa hundeessa.

f) Miseensi koree hojii geggeessituu waldaa hojii gamtaa kamiyyuu dabalataan bu'uura dambii ittiin bulmaataan murtaa'e walitti qaba. Koree xiqqaa tokko ta'ee ittigaafatamummaa isaa ba'a.

g) koreen hoji geggeessituu waldaa hojii gamtaan hojiiwwan biroo kennamuuf dabalatee hojjeta.

59.GA' E E HOJ II FI AANGOO QARSHII QABAA KOREE HOJI GEGGEESSITUU

1) Qarshi qabaan koree hoji geggeesituu waldaa hojii gamtaa miseensota yaa'ii waliigalaan kan filatamu ta'ee itti waamamni isaa koree hoji geggeesituuffidha.

2) Qarshi qabaan miseensota yaa'ii waliigalaan kan filatamu ta'ee itti waamamni isaa koree hoji geggeesituuf ta'ee ga'ee fi aangoo itti aanu qabaata.

a) Waldaan hojii gamtaa hojjettoota qacaraman hin qabneef galiwwan naga'ee galiin sassaba.

b) waldaan hojii gamtaa hojjettoota qacaraman hin qabneef baasiwwan hojiif barbaachisan dura ta'aan xalayyaan yeroo ajejamuuf sanada ajejaa baasii waldichaatiin mirkanaa'an kaffala.

c) qarshi qabaan waldaa hojii gamtichaa miseensa koree qarshi qabaa qacaraman hojii guyya guyyaa dhiyeenyaan bu'uura

2) ገንዘብ ያዥ በጠቅላላ ጉባዔ አባላት የሚመረጥ ሲሆን ተጠሪነቱም ለሥራ አመራር ኮሚቴ ሆኖ የሚከተሉት ተግባርና ኃላፊነት ይኖሩታል፤

ሀ) የቅጥር ሰራተኞች በሌላቸው የኅብረት ሥራ ማህበራት ገቢዎችን በገቢ ደረሰኝ ይሰበስባል፤

ለ) የቅጥር ሰራተኞች በሌላቸው ኅብረት ሥራ ማህበራት ለሥራ የሚያስፈልግ ወጪዎችን በሊቀመንበሩ በደብዳቤ ሲታዘዝና በማህበሩ የወጪ ማዘዥ ሰነድ ሲጻፍቅለት ይከፍላል፤

ሐ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ገንዘብ ያዥ የኮሚቴ አባል የተቀጣሪ ገንዘብ ያዥ የየዕለቱን ሥራ በቅርበት በተሰጠው የሥራ ድርሻ ዝርዝር መሰረት መስራቱን ይከታተላል።

መ) ኅብረት ሥራ ማህበር ማንኛውንም የኅብረት ሥራ ማህበሩን ገንዘብና ሰነዶችን ይጠብቃል፤

ሠ) በወጪና በገቢ ሂደት ወቅት የወጪና የገቢ ደጋፊ ሰነዶች መኖራቸውን ያረጋግጣል፤

ረ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የሂሳብ አሰራር በመተዳደሪያ ደንብ፣ በውስጥ ደንብ እና በሌሎች መመሪያዎች መሰረት መከናወኑን የመፈጸም ግዴታ አለበት፤

ሰ) የቅጥር ሰራተኞች በሌላቸው የኅብረት ሥራ ማህበሩን በሂሳብ ሰነዶች፣ በባንክ ጽሑፍ ላይ ከሊቀመንበሩ ጋር በጋራ ይፈረማል፤

ሸ) የማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር የሥራ አመራር ኮሚቴ አባል በተጨማሪ በመተዳደሪያ ደንብ በሚወሰነው መሠረት የአንድ ንዑስ ኮሚቴ ሰብሰቢ ሆኖ ኃላፊነቱን ይወጣል፤

ቀ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የሥራ አመራር ኮሚቴ የሚሰጠውን ሌሎች ተጨማሪ ሥራዎችን ያከናውናል፤

ga'ee hojii tarreefamee kennameen hojjechuu isaa hordofa.

d) waldaan hojii gamtaa waldaa hojii gamtichaa kamiyyuu qarshii fi sanadoota eega.

e) Yeroo adeemsa baasiif galii sanadootaa baasaniif galiin deggeran jiraachuu isaanii mirkaneessa.

f) hojimaata herrega waldaa hojii gamtaa bu'uura dambii ittiin bulmaataa, dambii keessaa fi qajeelfamoota biroon raawwatamuun isaa dirqama qaba.

g) waldaan hojii gamtaa hojjettoota qacaraman kan hin qabnee fi sanadoota herrega cheekii baankii irratti dura ta'aa wajjin waliin mallatteessu.

h) miseensi koree hoji geggeessaa waldaa hojii gamtaa kamiyyuu dabalataan bu'uura dambii ittiin bulmaataan kan murtaa'an walitti qabaa koree xiqqaa ta'ee ga'ee isaa ba'a.

i) koree hoji geggeessaa waldaa hojii gamtichaan kan kennamu hojiiwwan biro raawwata.

3) qarshii qabaa koree hoji geggeessaa waldaa hojii gamtaa ta'anii kan filtaman qabaa qarshiin muuxannoo fooyya'aa akkasumas naamusa gaarii miseensota biratti fudhatama kan qaban ta'uutu irra jira.

60. AANGO FI GA' E E HOJ II ABB

AA

HERREGAA

1) ogeessi herregaa qacaramaan hanga hin jirretti abbaan herregaa waldaa hojii gamtaa yaa'ii waliigalaan kan filatamu

3) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የሥራ አመራር ኮሚቴ ገንዘብ ያዥ ሆነው የሚመረጡት በገንዘብ አያያዥ የተሻለ ልምድና ተሞክሮ እንዲሁም በስነምግባራቸው በአባላት ዘንድ ተቀባይነት ያላቸው ሊሆኑ ይገባል፤

60. የሂ ሳብ ሹም ተግባርና ኃላፊነት

1) ቅጥር ሂሳብ ባለሙያ በሌለበት የኅብረት ሥራ ማህበሩ ሂሳብ ሹም በጠቅላላ ጉባዔ አባላት የሚመረጥ ሲሆን ተጠሪነቱ ለሥራ አመራር ኮሚቴ ሆኖ የሚከተሉት ተግባርና ሃላፊነት ይኖሩታል፤

ሀ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን ሂሳብ በትክክል ያዘጋጃል፤ ይከታተላል፤

ለ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን ቋሚና ተንቀሳቃሽ ንብረት፣ ብድር፣ ካፒታል፣ ገቢና ወጪ ሙሉ በሙሉ መዝግቦ ያስቀምጣል፤

ሐ) የሂሳብ መዝገቦችና ሌሎች የሂሳብ ሰነዶች ይጠብቃል፤

መ) ማንኛውም ወጪ በትክክል መታዘዙን ያረጋግጣል፤

ሠ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን የፋይናንስ ሪፖርት ወርሀዊ የሂሳብ ሪፖርት በተዘጋ ከ3 እስከ 5 ቀናት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ ለሥራ አመራር ኮሚቴ ያቀርባል፤

ረ) ከገንዘብ ያዥ ጋር በቅርበት በመስራት የኅብረት ሥራ ማህበሩን ገንዘብ በአግባቡ እንዲጠበቅ ያደርጋል፤

ሰ) ከሊቀመንበሩ እና ከገንዘብ ያዥ ጋር በመሆን በጣምራ በሂሳብ ሰነዶችና በቼክ ላይ ይፈረማል፤

ሸ) የተቀጣሪ ሂሳብ ሰራተኛ የየዕለቱን ሥራ በተሰጠው ዝርዝር የሥራ ድርሻ መሰረት መስራቱን ይከታተላል።

ta'ee itti waamamni isaa koree hoji geggeessaaf ta'ee aangoo fi ga'ee hojii itti aanu qabaata.

a) Herrega waldaa hojii gamticha sirriitti qopheessa, ni hordofa

b) qabeenyaa dhaabbataa fi qabeenyaa socho'aa, liqii, kaappitaala, galii fi baasii waldaa hojii gamtichaa guutummaan guutuutti galmeessee kaa'a.

c) Galmeewwan herregaa fi sanadootaa herrega biro eega.

d) baasiin kamiyyuu sirriittio ajejamuu mirkaneessa.

e) Gabaasa faayinaansii , gaabaasa herrega ji'aa waldaa hojii gamtaa cufamee guyyaa sadii hanga guyyaa shanii yeroo hin caalle keessatti koree hojii geggeessituuf dhiyeessa.

f) Qarshi qabaa wajjin dhiyeenyaan hojjechuun qarshiin waldaa hojii gamtaa sirnaan akka eegamu godha.

g) Dura ta'aa fi qarshii qabaa wajjin ta'uun waliin sanadootya herregaa fi cheekii irratti mallatteessa.

h) herrega hojii qacaramaa bu'uura tarreeffameen ga'ee hojii guyya guyyaa kennameen hojjechuu isaa hordofa.

i) Miseensi koree hoii geggeessituu waldaa hojii gamtaa kamiyyuu dabalaataan bu'uura dambii ittiin bulmaata murtaa'een walitti qabaa koree xiqqaa ta'ee ga'ee isaa ba'a.

j) koreen hojii geggeessituu hojiiwwan biro kennaman raawwata.

ቀ) የማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር የሥራ አመራር ኮሚቴ አባል በተጨማሪ በመተዳደሪያ ደንብ በሚወሰነው መሠረት የአንድ ንዑስ ኮሚቴ ሰብሰቢ ሆኖ ኃላፊነቱን ይወጣል፤

በ) የሥራ አመራር ኮሚቴ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባሮችን ያከናውናል።

2) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የሂሳብ ሹም ሆነው የሚመረጡት በሂሳብ አያያዥ የተሻለ ልምድና ተሞክሮ ያላቸው ሊሆኑ ይገባል፤

3) የኅብረት ሥራ ማህበራት የሂሳብ ሰነዶችን እና ሌሎች መዛግብትን አግባብ ያለው ባለስልጠና በሚመራው መንገድ መያዝ አለበት፤

4) የኅብረት ሥራ ማህበራት ሂሳብ ከተዘጋ በኋላ በተቻለ ፍጥነት የሂሳብ መዛግብት፣ ትርፍ እና ኪሳራ ሂሳብ፣ ሀብትና ዕዳ እና ሌሎች የሂሳብ መግለጫዎችን በየጊዜው ማዘጋጀት አለበት።

61. ሌሎች የሥራ አመራር ኮሚቴ አባላት

1) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ሌሎች የሥራ አመራር ኮሚቴ አባላት በጠቅላላ ጉባዔ የሚመረጡ ሲሆን ተጠሪነታቸው ለኅብረት ሥራ ማህበሩ የሥራ አመራር ኮሚቴ ነው፤

2) በማንኛውም የሥራ አመራር ኮሚቴ ተግባራት እና ውሳኔ አሰጣጥ ውስጥ ከሌሎች የሥራ አመራር ኮሚቴ አባላት በእኩል የመሳተፍ ድምፅ አላቸው።

3) የማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር የሥራ አመራር ኮሚቴ አባል በተጨማሪ በመተዳደሪያ ደንብ በሚወሰነው መሠረት የአንድ ንዑስ ኮሚቴ ሰብሰቢ ሆኖ ኃላፊነቱን ይወጣል።

4) በሥራ አመራር ኮሚቴ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል።

62. የቁጥጥር ኮሚቴ አባል ምርጫ
መስፈርት፣ ተጠሪ
ነት

2) Abbaa herregaa waldaa hojii gamtaa ta'ee kan filatamu muuxannoo fooyya'aa qabiinsa herregaa kan qaban ta'uutu irra jira.

3) sanadoota herrega walldaa hojii gamtaa fi galmee waan biro qaama aangoo qabu ilaallatuun karaa geggeessuun qabu qaba.

4) herregni waldaa hojii gamtaa erga cufamee booda karaa ariitii fooyya'een galmeewwan herregaa, bu'aa fi herrega kisaaraa, qabeenyaa fi idaa fui ibsoota herrega biro yeroo yeroon qopheessuu qaba.

61. MISEENSOTA BIROO GAREE HOJII GEGGEESSAA

1) waldaa hojii gamtichaa miseensota koree hojii geggeessituu biroon yaa'ii waliigalaa kan filataman ta'ee itti waamamni isaanii koree hoji geggeessaa waldaa hojii gamtichaa dha.

2) Ga'ee hojii fi murtoo kennamu keessatti koreen hojii geggeessaa kamiyyuu karaa miseensota biro koree hojii geggeessaatiin sagalee wal qixa hirmaachuu qaba.

3) Miseensi koree hoji geggeessaa waldaa hojii gamtaa kamiyyuu dabalataan bu'uura dambii ittiin bulmaataan murtaa'een walitti qabaa koree xiqqaa tokko ta'ee ga'ee isaa ba'a.

4) koree hoji geggeessaan hojiiwaan biro itti kenname raawwata.

62. ULAAGAA FILANNOO, ITTI WAAMAMA MISE E NS A K ORE E TO'ATAA

1) በኅብረት ሥራ ማበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 36 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር የቁጥጥር ኮሚቴ አባላት ምርጫ መስፈርት፣ ተጠሪነት እና የሥራ ዘመን ላይ በተጨማሪነት የሚከተሉት ያካትታል፤

ሀ) የቁጥጥር ኮሚቴ አባላት የኅብረት ሥራ ማህበሩ አባል መሆን ይኖርባቸዋል።

ለ) በኅብረት ሥራ ማህበሩ መተዳደርያ ደንብ ውስጥ የተጠቀሱትን የአባልነት ግዴታዎች በብቃት የሚወጣ፤

ሐ) የተሰጠውን ኃላፊነት በአግባቡ ተግባብቶ እና ተባብሮ በመስራት መወጣት የሚችል፤

መ) መልካም ስነ-ምግባርና ተቆርቋሪነት ያለው፤

ሠ) ቀደም ሲል በምግባረ ብልሽነት ወይም በእምነት ማጉደል ወንጀል ክስ የሌለበት፤

2) በመተዳደርያ ደንባቸው ተጠሪነቱ ለጠቅላላ ጉባዔ የሆነ የቁጥጥር ኮሚቴ ይኖረዋል።

3) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር 3 ወይም 5 አባላት ያሉት የቁጥጥር ኮሚቴ ይኖረዋል።

4) ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት ከኃላፊነታቸው የሚለቁ አባላትን የሚተካ ተጠባባቂ አንድ የኮሚቴ አባል በጠቅላላ ጉባዔ ማስመረጥ ይቻላል።

5) የቁጥጥር ኮሚቴ ሰብሳቢ፣ ፀሐፊና አባል ይኖሩታል፤

1) በኅብረት ሥራ ማበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 37 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር የቁጥጥር ኮሚቴ በተጨማሪነት የሚከተሉትን ተግባርና ኃላፊነት ያካትታል፤

1) Labsii waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 keewwata 36 kan tumame akkuma eegametti ta'ee koreen to'ataa waldaa hojii gamtaa kamiyyuu ulaagaa filannoo, itti waamamaa fi bara hojii irratti dabalataan kan itti aanu hammata.

a) Miseensi koree to'ataa miseensa waldaa hojii gamtaa ta'uutu irra jiraata.

b) Dambii ittiin bulmaata waldaa hojii gamtichaa keessatti kan caqasaman dirqama miseensummaa ga'uumsaa kan ba'u

c) Ga'ee hojii itti kenname sirnaan ba'uuf waliigalaa fi wal gargaarsaan hojjechuu dha.

d) Naamusa gaarii fi quuqama kan qabu

e) Duraan al naamusa yookiin yakka amantaa hir'isuun himata kan hin qabne

2) Dambii ittiin bulmaataan itti waamamni yaa'ii waliigalaaf kan ta'e koree to'ataa qabaata.

3) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu miseensota 3 yookiin 5 kan qabu koree to'ataa qabaata.

4) Sababa humnaa ol ta'een miseensa aangoo irra ka'e bakka bu'u miseensa koree eeggataa tokko yaa'ii waliigalaan filachiisuun ni danda'ama.

5) koreen to'ataa walitti qabaa , barreessaa fi miseensa ni qabaata.

63. AANGOO FI GA' E E HOJ II K ORE
E
TO'ATAA

1) labsii waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 keewwata 37 kan tumame

63. የቁጥጥር ኮሚቴ ተግባርና ኃላፊነት

ሀ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን በሚመለከቱ ጉዳዮች በቁጥጥር ኮሚቴ ስብሰባዎች ላይ በአጀንዳ መልክ በማንሳት ጉዳዩን ይመረምራል፤ ማስተካከያ እንዲደረግባቸው የውሳኔ ሃሳብ በቃል ወይም በጽሁፍ ለሥራ አመራር ኮሚቴ ያሳውቃል።

ለ) ስራ አስኪያጅ እና የሥራ ክፍል ኃላፊዎች ሥራቸውን በኃላፊነት እና በተጠያቂነት መወጣታቸውን ይከታተላል፤

ሐ) የሥራ አመራር ኮሚቴ ከተለያዩ አካላት ጋር የሚያደርጋቸውን ውሎችና ስምምነቶች በጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔና በመተዳደሪያ ደንብ መሠረት መሆኑን ያረጋግጣል።

2) ተዓማኒና ትክክለኛ ሂሳቦች እና የህብረት ሥራ ማህበሩ ንብረቶች እና እዳዎች ትክክለኛ መዝገብ እንዲይዝ ወይም እንዲቀመጥ ማድረግ;

64. የኅብረት ሥራ ማህበር የቁጥጥር ኮሚቴ

ሰብሳቢ ተግባር እና ኃላፊነት

1) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የቁጥጥር ኮሚቴ ሰብሳቢ በጠቅላላ ጉባዔ አባላት በቀጥታ የሚመረጥ ሲሆን ተጠሪነቱም ለጠቅላላ ጉባዔ እና ለቁጥጥር ኮሚቴ ነው፤

2) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 37 እና በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 53 ንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የቁጥጥር ኮሚቴ ሰብሳቢ የሚከተሉት ተግባርና ኃላፊነት ይኖሩታል፤

ሀ) በስራ አመራር ኮሚቴ ስብሰባዎች ላይ በመገኘት ያለድምፅ የውሳኔ ሃሳቦችን ይሰጣል፤

ለ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን በሚመለከቱ ጉዳዮች በስራ አመራር ኮሚቴ ስብሰባዎች ላይ አጀንዳ ሆነው እንዲነሱ ጥረት ያደርጋል።

akkuma eegametti ta'ee koreen to'annoo waldaa hojii gamtaa kamiyyuu dabalataan aangoo fi ga'ee hojii itti aanu hammata.

a) dhimmoota waldaa hojii gamtaa ilaallatu wal'ga'ii koree to'annoo irratti bifa ajandaa kaasuun dhimmicha ni qorata. Sirreeffamni akka taasifamu yaada murtoo jechaan yookiin barreeffamaan koree hojii geggeessaa beeksisa.

b) Hoji geggeessaa fi itti gaafatamaa kutaa hojii fi ittigaafatamummaan ba'uu isaanii hordofa.

c) koreen hoji geggeessaa qaamolee adda addaa wajjin walta'iinsaa fi waliigaltee taasisu murtoo yaa'ii waliigalaa fi bu'uura dambii ittiin bulmaataan ta'uu mirkaneessu.

2) Herregoota amanamaa, sirrii, qabeenyaa fi idaawwaan waldaa hojii gamtaa sirriitti galmeessee akka qabu yookiin akka ta'u gochuu

64. AANGOO FI GA' E E HOJ II WALITT I Q ABAA K OR E E TO'ANN OO WALDAA HOJII GAMTAA

1) walitti qabaan koree to'annoo waldaa hojii gamtaa yaa'ii waliigalaan kallattiin kan filatamu ta'ee itti waamamni isaa yaa'ii waliigalaa fi koree to'aannoof

2) labsii waldaa hojii gamtaa lakk.985/2009 keewwata 53 keewwata xiqqaa 1 kan tumame akkuma eegametti ta'ee walitti qabaan koree to'annoo aangoo fi ga'ee hojii itti aanu qaba.

a) Walga'ii koree hoji geggeessaa irratti

ሐ) በስራ አመራር ኮሚቴ ስብሰባዎች ላይ የሚያነሳቸው ሃሳቦች በቃለ-ጉባኤ መዝገብ ላይ ይመዘገባሉ፤

መ) በስራ አመራር ኮሚቴ ስብሰባዎች ላይ የተነሱ አጀንዳዎች እና የተደረሰባቸውን ውሳኔዎች ሪፖርት በቁጥጥር ኮሚቴ መደበኛ ስብሰባዎች ላይ ለሌሎች የቁጥጥር ኮሚቴ አባላት ያቀርባል፤

ሠ) የቁጥጥር ኮሚቴ ክትትል ሊደረግባቸው የሚገባቸውን ሥራዎች ፕሮግራም በማውጣት ክትትልና ቁጥጥር ያደረጋል፤ የታዩ ክፍተቶች ለስራ አመራር ኮሚቴ በቃልና በጽሁፍ ያሳውቃል።

ረ) ሌሎች በጠቅላላ ጉባኤ ክትትል እንዲያደርግ የተሰጠውን ተጨማሪ ሥራ ያከናውናል።

65. ስለሌሎች የንዑሳን ኮሚቴ አባላት ምርጫ መስፈርት፣ ተጠሪነት

1) በኅብረት ሥራ ማበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀፅ 38 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር የንዑሳን ኮሚቴዎች በተጨማሪነት የሚከተሉትን መስፈርት ያካትታል፤

ሀ) የንዑሳን ኮሚቴዎች አባላት የኅብረት ሥራ ማህበሩ አባል የሆኑና የአባልነት ግዴታቸውን የሚወጡ፤

ለ) የተሰጠውን ኃላፊነት ተግባብቶ እና ተባብሮ ለመስራት ዝግጁ የሆነ፤

ሐ) ሰዎችን ለመርዳት ፅኑ ፍላጎትና መልካም ስነ-ምግባር ያለው፤

መ) በተመረጠበት የንዑስ ኮሚቴ ውስጥ በቂ ግንዛቤና ልምድ ያለው፤

ሠ) ቢያንስ ማነበብና መፃፍ የሚችል፤

argamuun sagalee malee yaadota murtee kenna

b) Dhimmoota waldaa hojii gamtaa ilaalatan walga'ii koree hoji geggeessaa irratti ajandaa ta'ee akka dhiyaatu yaalii taasisa.

c) Walga'ii koree hoji geggeessaa irratti yaadota kaasu galmee barru qabaa irratti galmeessa.

d) Walga'ii koree hoji geggeessaa irratti ajandaawwan ka'anii fi gabaasa murtoo irra ga'ame walga'ii idilee koree to'annaa irratti qaamolee biroo koree to'annoo dhiyeessa.

e) Koreen to'annoo hordoffiin akka taasifamuu qabu hojiiwwan sagantaalee baasuu hordoofiif to'annoo taasisa, qaawwa argameen koree hoji geggeessaaf jechaan yookiin barreeffamaan beeksisa.

f) Kan biroo yaa'ii waliigalaan hordoffiin akka taasifamu hojii dabalaa kenname raawwata.

65. WAA' E E ULAA GAA FI LANN OO ITTI WAAMAMA MISEENSOTA KOREE XIQQAA BIROO

1) Labsii waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 keewwata 38 kan tumame akkuma eegametti ta'ee koreewwan xiqqaa waldaa hojii gamtaa kamiyyuu dabalataan ulaagaa itti aanu hammata.

a) Miseensootni koree xiqqaa waldaa hojii gamtichaa miseensa kan ta'aniif dirqama miseensummaa kan ba'an

2) የኅብረት ሥራ ማህበራት የሚያቋቁሟቸው ንዑሳን ኮሚቴዎች እንደየኅብረት ሥራ ማህበራቱ ዓይነትና ባህሪያት እንዲሁም በመተዳደሪያ ደንባቸው በሚወስኑት መሠረት ይሆናል።

3) በማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር የሥራ አመራር ኮሚቴ አባላት ሊቀ-መንበሩን ሳይጨምር የእያንዳንዱ የንዑሳን ኮሚቴ ሰብሳቢዎች ይሆናሉ።

4) ማንኛውም የንዑሳን ኮሚቴ አባላት በኅብረት ሥራ ማህበሩ መተዳደሪያ ደንብ በሚወስነው መሠረት ቁጥራቸው ከ 3 ያልበለጡ የተለያዩ ተግባርና ኃላፊነት ያላቸው ንዑሳን ኮሚቴዎች ይኖሩታል፤

5) እያንዳንዱ የንዑሳን ኮሚቴዎች ሰብሳቢ፣ ፀሐፊና አባል ይኖሩታል፤

6) በኅብረት ሥራ ማህበሩ መተዳደሪያ ደንብ ውስጥ ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት ከኃላፊነታቸው የሚለቁ አባላትን የሚተካ ተጠባባቂ አንድ የኮሚቴ አባል በጠቅላላ ጉባዔ ማስመረጥ ይቻላል።

7) ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት የንዑስ ኮሚቴ አባላት ሲጓደሉ በተጠባባቂነት የተመረጠ ማንኛውም ግለሰብ ሊታካ የሚችለው ለአንድ የምርጫ ዘመን ብቻ ይሆናል።

66. የንዑሳን ኮሚቴ ሥልጣንና ተግባር

1) የማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር የንዑሳን ኮሚቴዎች በመተዳደሪያ ደንባቸው የሚወስኑት እንደተጠበቀ ሆኖ በዋናነት የሚከተሉትን ተግባርና ኃላፊነት ይኖራቸዋል፤

ሀ) በመተዳደሪያ ደንብና በውሰጠ ደንብ ውስጥ ለንዑስ ኮሚቴው የተሠጡትን ተግባርና ኃላፊነት ያከናውናል።

b) Itti gaafatamummaa itti kenname walii galuu fi wal gargaaruun hojjechuuf qophaa'aa kan ta'e.

c) namoota gargaaruuf fedhii cimaa fi naamusa gaarii kan qabu

d) Koree xiqqaa filatame keessatti hubannoo ga'aa fi muuxannoo kan qabu

e) Yoo xiqqaate dubbisuuf barreessuu kan danda'u

2) Waldaan hojii gamtaa koreewwan xiqqaa kan hundeessu akkaataa gosaa fi amaloota waldaa hojii gamtichaa akkasumas bu'uura dambii ittiin bulmaataa murtaa'een ta'a.

3) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu miseensonni koree hoji geggeessaa dura ta'aa osoo hin dabalatin tokko tokko koree xiqqaa walitti qadoota ta'u.

4) Miseensonni koree xiqqaa kamiyyuu bu'uura dambii ittiin bulmaataa waldaa hojii gamtaan murtaa'een lakkoofsi isaanii sadii kan hin caalle ga'ee hojii fi aangoo adda addaa kan qaban koreewwan xiqqaa qabaatu.

5) Tokkoon tokkoo koreewwan xiqqaa walitti qabaa, barreessaa fi miseensa qabaatu.

6) Dambii ittiin bulmaataa waldaa hojii gamtaa keessatti sababa humnaa ol ta'een miseensota aangoo isaanii irraa kan ka'anii fi kan bakka bu'an miseensa koree eeggataa tokko yaa'ii waliigalaan filachiisuu danda'a.

7) Sababa humnaa ol ta'een miseensonni koree xiqqaa yoo hir'atan nama dhuunfaa

ለ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የንዑስ ኮሚቴ የሥራ ዕቅድ ያዘጋጃል፤ ለስራ አመራር ኮሚቴ ያጸድቃል።

ሐ) በዕቅዱ መሠረት የሥራው መርሃ ግብር እና የመደበኛ ስብሰባ ጊዜው ይወስናል፤ ለስራ አመራር ኮሚቴ ያሳውቃል።

መ) በንዑስ ኮሚቴው የሥራ ድርሻ ላይ የተሰጡ የሥራ አመራር ኮሚቴ አስተያየቶችን እና የሥራ መመሪያዎችን በመወያየት ተግባራዊ ያደርጋል።

ሠ) የንዑስ ኮሚቴውን የሥራ እንቅስቃሴና ያጋጠሙ ማነቆዎችን ለስራ አመራር ኮሚቴ ሪፖርት ያቀርባል፤

ረ) በንዑስ ኮሚቴ ስብሰባዎች ላይ የሚነሱ ሃሳቦች በንዑስ ኮሚቴው ቃለ-ጉባኤ መዝገብ ላይ ይመዘገባል፤

ሰ) ሌሎች በስራ አመራር ኮሚቴ አባላት የሚሰጡ ስራዎችን በተጨማሪነት ያከናውናል።

2) እንደ ኅብረት ሥራ ማህበሩ ሥራ ባህሪና የሥራ ስፋት የሥራ አመራር ኮሚቴ አባላት እያንዳንዳቸው የንዑሳን ኮሚቴዎችን በሰብሳቢነት ይመራሉ፤

67. የሥራ አመራር ኮሚቴ ወይም ቁጥጥር ኮሚቴ ወይም ንዑስ ኮሚቴ አባላትን ከኃላፊነት ስለመሰናበት

1) ማንኛውም የኮሚቴ ተመራጭ ከአቅም በላይ የሆነ ችግር ሲያጋጥመው ከኮሚቴ አባልነት ለመሰናበት ከፈለገ ለሥራ አመራር ወይም ቁጥጥር ኮሚቴ ወይም ንዑስ ኮሚቴ ማመልከቻ ማቅረብ አለበት፤

2) የሥራ አመራር ወይም የቁጥጥር ኮሚቴ ወይም ንዑስ ኮሚቴ ጥያቄው በቀረበ በ30 ቀናት ውስጥ በጸሁፍ መልስ መሰጠት ይኖርበታል፤

3) ማንኛውም የኮሚቴ ተመራጭ የኅብረት ሥራ ማህበሩን ደንብ የሚጻፈር ደርጊት ከፈጸመ ተጠሪ

eeggataas filatee bakka buusuu kan danda'amu bara filannoo tokko qofaaf ta'a.

66. AANGOO FI HOJII KOREE XIQQAA

1) Koreewwan xiqqaa waldaa hojii gamtaa kamiyyuu dambii ittiin bulmaataa keessatti kan murtaa'e akka eegametti ta'ee inni guddaan aangoo fi ga'ee hojii itti aanu qabaata.

a) Dambii ittiin bulmaataa fi dambii keessaa keessatti koree xiqqaaf kan filataman aangoo fi ga'ee hojii raawwatu.

b) Waldaan hojii gamtichaa koree xiqqaaf karoora qopheessa, koree hoji geggeessaan mirkaneessa.

c) Bu'uura karoora galma hojichaa fi yeroo walga'ii idilee murteessa, koree hojii geggeessaaf beeksisa

d) Ga'ee hojii koree xiqqaa irratti kan kennaman yaadota koree hojii geggeessaa fi qajeelfamoota hojii mari'achuun hojiirra akka oolu taasisa.

e) Sochii hojii xiqqaa hudha mudatan koree hojii geggeessaaf gabaasa dhiyeessa.

f) Walga'ii koree xiqqaa irratti yaadoota ka'an galmee barru qabaa irratti galmeessa.

g) Miseensota koree hojii geggeessaa biroon hojiiwwan dabalataa kennaman raawwata.

2) Akkaataa maaliif bal'ina waldaa hojii gamtaa miseensonna koree hoji geggeessaa tokkoo tokkoon koreewwaan xiqqaa walitti qaban geggeessuu.

4) የተጓደሉ የኮሚቴ አባል የተጓደለበትን ምክንያት እና ቀድሞ በጠቅላላ ጉባኤ ምርጫ በተጠባባቂነት ከተመረጡ የኮሚቴ አባላት ይተካል።

5) በተተኪነት ሲሰሩ የቆዩትን የኮሚቴ አባላት ወይም ቀድሞ ተተኪ የሌለውና አዲስ ሊመረጥ የሚገባው ከሆነ በዓመታዊ የመደበኛ ስብሰባ የሥራ ሪፖርት ይቀርባል አዲስ የኮሚቴ አባል እንዲመረጥ ያደርጋል።

6) አንድ የኮሚቴ አባል ካለ በቂ ምክንያት ለሦስት ተከታታይ ጊዜ ካልተገኘ ከኮሚቴ አባልነቱ በራሱ ፈቃድ እንደተሰናበተ ተቆጥሮ በቦታው በተጠባባቂነት ቀድሞ በጠቅላላ ጉባኤ በተመረጡ አባላት የሚተካ ይሆናል። የጠቅላላ ጉባኤ እንዲያውቀው ይደረጋል።

7) የተጓደሉ የሥራ አመራር ኮሚቴ ወይም ቁጥጥር ኮሚቴ ወይም ንዑስ ኮሚቴ ከተጠባባቂ አባላት ተክቶ ማሰራት የማይቻል ሆኖ

ሲገኝ ወይም የሚተካ ሰው የማይኖር ሆኖ ሲገኝ የጠቅላላ ጉባኤ ስብሰባ ሳይጠበቅ ከአባላት ውስጥ የተሻለ እንቅስቃሴ ያለውን በጊዜያዊነት ወክሎ ሊያሰራ ይችላል። ሆኖም ከአንድ አመት በላይ ተወክሎ መስራት አይቻልም።

8) ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት ከአባላት መካከል ስለተወከለው አባል የጠቅላላ ጉባኤ እንዲያውቀው ይደረጋል። ስለ አወካከሉ በመተዳደሪያ ደንባቸው ውስጥ የሚገለጽ ይሆናል።

68. የስራ አስኪያጅ አቀጣጠር ፣ ተግባርና ኃላፊነት

1) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር አንቀፅ 39 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ስራ አስኪያጅ በተጨማሪ

67. WAA' E E K O R E E H O J I G E G G E E S S A A

Y O O K I I N K O R E E T O ' A N N O O Y O O K

I I N

M I S E E N S O N N I K O R E E X I Q Q A A

A A N G O O I R R A A K A'

U U

1) Filatamaan koree kamiyyuu sababa rakkina humnaa olii isa yoo mudate miseensa koree irraa geggeeffamuuf yoo barbaade hoji geggeessaaf yookiin koree to'annoo yookiin koree xiqqaaf iyyata dhiyeessuu qaba.

2) hoji geggeessaan yookiin koree to'annoo yookiin koree xiqqaan gaaffii dhiyaate guyyaa 30 keessatti barreeffamaan deebii kennuutu irra jira.

3) Filatamaan koree kamiyyuu dambii waldaa hojii gamtaa kan mormu gocha yoo raawwate itti waamama hoji geggeessaa yookiin koree fo'atee yookiin koree xiqqaan hojii irraa ittifamee yaa'ii waliigalaaf dhiyaatee murtoof akka dhiyaatu taasisa.

4) Miseena koree hir'atan sababa hir'ataniif duraan yaa'ii waliigalaan eeggaataaf kan filataman miseensota koree bakka buusa.

5) misoonsota koree bakka bu'anii hojjechaa turan yookiin duraan bakka bu'aa kan hin qabne haaraan filatamuun kan ta'u yoo ta'e walga'ii idilee waggaa gabaasa hojii irratti dhiyaatee miseensi haaraan akka filatamu taasisa.

6) Miseensi koree tokko sababa ga'aa malee yeroo walitti fufiinsaan sadii yoo hin argamne fedha isaatiin miseensa koree irraa akka geggeeffametti lakkaa'amee bakka isaa duraan yaa'ii waliigalaan eeggattumaatti miseensa filatameen kan bakka bu'u ta'a. Yaa'iin waliigalaa akka beeku taasifama.

የሚከተሉት ተግባርና ኃላፊነቶች ይኖሩታል፤

ሀ) በጠቅላላ ጉባዔ እና የሥራ አመራር ኮሚቴ የሚሰጠውን አመራር መሠረት በማድረግ የኅብረት ሥራ ማህበሩን ረቂቅ ስትራቴጂክ ዕቅድና በጀት እንዲሁም ዓመታዊ ዕቅድ ያዘጋጃል።

ለ) ዕቅዱ በጠቅላላ ጉባዔ ሲጸድቅ በተያዘለት ጊዜና በጀት ይፈፀማል። ያስፈፀማል።

ሐ) የሚያከናውናቸው ተግባራት በመተዳደሪያ ደንብ እና በስራ ዝርዝር ውስጥ እንዲካተት ያደርጋል፤

መ) በጠቅላላ ጉባዔ በጀት ሲፈቀድለት በቂ ዕውቀትና ክህሎት ያላቸውን ባለሙያዎች ይቀጥራል፤

ሠ) የቀጠራቸው ባለሙያዎች በሚያዘጋጀው የስራ ዝርዝር መሠረት ኃላፊነታቸውን እየተወጡ መሆኑን ያረጋግጣል።

ረ) ከኅብረት ሥራ ማህበሩ ተልዕኮ አንፃር የሥነ-ምግባር ባህሪያት መመሪያ በማዘጋጀት ተግባራዊ እንዲሆን ያደርጋል፤

ሰ) የስራ አመራር ኮሚቴ ሰብሰባ ላይ ያለ ድምፅ በመሳተፍ ሙያዊ ማብራሪያ ይሰጣል።

ሸ) በኅብረት ሥራ ማህበር አባላት መካከል የጥቅም ግጭት ሊያስነሱ የሚችሉ ጉዳዮች አሰራር እንዲዘረጋ ሙያዊ ድጋፍ ይሰጣል፤

ቀ) ወቅታዊ፣ አስተማማኝና ተከታታይነት ያለው መረጃ ለሚመለከታቸው አካላት የመስጠት ግዴታ አለበት።

በ) የጠቅላላ ጉባዔ ላይ የቀረቡ የውስጥ እና የውጭ አዲት ሪፖርት አስተያየቶችን በማሰባሰብ ቀጣይ ማስተካከያ እንዲደረግባቸው ያደርጋል።

7) koree hoji geggeessaa hir'ate yookiin koree to'annoo koree xiqqaa miseensota eeggataa irraa bakka buusee hojjechiisuu kan hin danda'amne ta'ee yoo argame yookin namni bakka bu'u kan hin jirre ta'ee yoo argame walga'ii yaa'ii waligalaa osoo hin eegin miseensota keessaa sochii fooyya'aa kan qabu yeroof bakka buusee hojjechiisuu danda'a. Haa ta'u malee waggaa tokkoo ol bakka bu'ee hojjechuu hin danda'u.

8) sababa humnaa ol ta'een miseensota keessaa waa'ee miseensa bakka bu'ee yaa'iin waliigalaa akka beeku taasisa. Akkataa bakka buusumaa dambii ittiin bulmaataa keessatti kan ibsame ta'a.

68. HOJII FI ITTIGAAFATAMUMMAA BARREESSAA KOREE HOJII HOGGANSAA

1) Labsii hojii gamtaa keewwata 39 kan tumame akkuma eegametti ta'ee hoji geggeessaan waldaa hojii gamtaa kamiyyuu dabalataan hojii fi itti gaafatamumma itti aanu qabaata.

a) Yaa'ii waliigalaaf koree hoji geggeessituu hojii geggeessummaa kennuuf bu'uura godhachuun istiraatejii karoora baajetaa akkasumas karoora waggaa waldaa hojii gamataa qopheessa.

b) karoorichi yaa'ii waliigalaan yeroo mirkanaa'u yeroon qabameeffii baajeta raawwata, raawwachiisa.

c) Hojiwwaan raawwata dambii ittiin bulmaataa fi tarree hojii keessatti akka hammataman taasisa.

d) Yaa'ii waliigalaan baajeti yeroo heyyamamuuf beekumsaa fi dandeetti ga'aa kan qaban ogeessota qacara.

ተ) ኅብረት ሥራ ማህበሩ አባል ካልሆኑ ሌሎች አካላት ጋር የሚያደርጋቸውን የሥራ እንቅስቃሴ በተለየ ሁኔታ መረጃ መያዝ ይጠበቅበታል፤

ቸ) የአባላትን የባለቤትነት ስሜት የሚያሳድጉ ተግባራትን አቅዶ መስራት ይኖርበታል፤

ኀ) የተሻለ ተሳትፎ ላይረጉ አባላት ማበረታቻ የሚያገኙበትን አሰራር እንዲዘረጉ ሃሳቡን ለሥራ አመራር ኮሚቴ ያቀርባል። ሲፈቀድ ሥራ ላይ ያውላል።

ኘ) የስትራቴጂካዊ የተግባራት አፈፃፀም፣ የፋይናንስ ቁመና እና አስተዳደራዊ ክንውኖች ተአማኒነቱን በጠበቀ ሁኔታ በፅሁፍ ለአባላት እንዲደርስ ያደርጋል፤

አ) ስለ ኅብረት ሥራ ማህበሩ አጠቃላይ እንቅስቃሴ ለአባላት ገለፃ ያደርጋል፤

ከ) የውስጥ ቁጥጥሩ እንዲሻሻል የሚረዱ መረጃዎችን ለቁጥጥር ኮሚቴ አባላት በማቅረብ የሚታዩ የአሰራር ክፍተቶች መፍታት እንዲቻል ተገቢውን እገዛ ይሰጣል።

ወ) ጥራቱን የጠበቀ የሥራ ሪፖርት እና የፋይናንስ መግለጫ ለሥራ አመራር ኮሚቴ፣ ለቁጥጥር ኮሚቴና አግባብ ላለው ባለስልጣን

በጥራት፣ በጊዜ፣ በመጠን ያቀርባል።

ዘ) የማህበሩን የዕለት ተዕለት ሥራ የሚያንቀሳቅሱ የሥራ ክፍል ኃላፊዎች እና ተቀጣሪ ባለሙያዎች እንደ አስፈላጊነቱ አጥንቶ ያቀርባል፤ ሲፈቀድ በሠራተኛ አስተዳደር መመሪያ መሠረት ቅጥር ይፈፀማል።

ዘ) ለሥራ ክፍል ኃላፊዎች እና ቅጥር ባለሙያዎች ቴክኒካዊ ብቃቱን ተጠቅሞ የዕለት ተዕለት ተግባራትን መሠረት ዝርዝር የስራ ድርሻ ያወጣል፤ አፈጻጸማቸውንም በየጊዜው ይገመግማል

e) ogeesoota qacaramanii bu'uura tarree hojii qophaa'een ittigaafatamummaa isaanii mirkaneeffata.

f) kallaattii ergama waldaa hojii gamtichaan qajeelfama mala naamusaa qopheessuun hojiirra akka oolu taasisa.

g) Walga'ii koree hoji geggeessituu irratti sagalee malee hirmaachuun ibsa oogummaa kenna.

h) Miseensota waldaa hojii gamtaa gidduutti walitti bu'iinsa faayidaa dhimmoota kaasuu danda'an hojiimaataan akka diriiran deggersa oogummaa kenna.

i) odeeffannoo waktawaa, amansiisaa fi walitti fufiinsa abu qaamolee ilallatuuf kennuuf dirqama qaba.

j) yaa'ii walii gala irratti kan dhiyaatan gabaasa keessaa fi alaa gabaasa odiitii yaadota walitti qabuun sirreefamni itti fufu akka godhamu godha.

k) Miseensa waldaa hojii gamtaa kan hin taane qaamolee biroo wajjin sochii hojii taasisuun haala adda ta'een odeeffannoo qabuun irraa eegama.

l) Miseensotni miira abbummaa kan guddisan hojii fi karoora hojjechuutu irra jiraata.

m) miseensota hirmaannaa fooyya'aa taasisaniif hojimaata jajjabbeessaa argatan akka diriiran yaada isaa koree hoji geggeessituuf dhiyeessa. Yeroo heyyamamu hojiirra oolcha.

ወይም እንዲገመገም ያደርጋል፤

2) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የምክትል ስራ አስኪያጅ፣ የክፍል ኃላፊዎች እንዲሁም ሌሎች የቅጥር ሠራተኞች ወይም ባለሙያዎች አቀጣጠር፣ ምልመላ፣ ተፈላጊ የትምህርት ዝግጅት፣ የትምህርት ደረጃ፣ ተፈላጊ የስራ ልምድ፣ ሥልጣንና ተግባራቸው እንዲሁም የሥራ ዘመናቸውን በሚወጣው የሰው ኃይል አስተዳደርና ልማት መመሪያ መሠረት መፈጸሙን ያረጋግጣል።

3) በኅብረት ሥራ ማህበሩ በሰጠው ልዩ ውሳኔ ካልሆነ በስተቀር የሥራ አመራር ኮሚቴ ወይም ቦርድ አባል ወይም የቅጥር ሰራተኛ የቅርብ ዘመድ የሆነ ሰው በማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር ውስጥ አይቀጠርም ወይም አይሾምም፤

69. የሥራ ክፍል ኃላፊዎች እና ቅጥር ሠራተኞች አቀጣጠርና አስተዳደር

የኅብረት ሥራ ማህበራት የቅጥር ሠራተኞች አቀጣጠርና አስተዳደር በኅብረት ሥራ ማህበሩ የሰው ኃይል አስተዳደርና ልማት መመሪያ መሰረት የሚፈጸም ሆኖ የሚከተሉት ተግባርና ሃላፊነቶች ይኖሩታል፡-

- 1) የቅጥር ሠራተኞች የኅብረት ሥራ ማህበሩን ቴክኒካዊና አስተዳደራዊ ስራዎች ይሰራሉ፤
- 2) የተለያዩ ሙያና ደረጃ ያላቸው የቅጥር ሰራተኞች ያላቸውን ክህሎትና እውቀት አሟጦ መጠቀም፤
- 3) የአባላት ቁጥር እንዲያደግ ተግቶ መስራት፣ የተሸጡ እጣዎች በወቅቱ እንዲያልቁ መስራት፤
- 4) አባላት የውስጥ የካፒታል አቅም በራሳቸው በአባላት እንዲያደግ ማድረግ፤
- 5) የገበያ መረጃዎችን በመፈለግና በሚገባ

n) Raawwii hojii istiraatejii dhaabbii faayinaansii fi raawwii bulchiinsummaa amanamummaan isaa haala eegameen miseensootaaf akka ga'an taasisa.

69. AKKAATAA QACARRII FI BULCHIINSA ITTI GAAFATAMTOOTA KUTAA HOJII FI HOJJETTOOTAA

Akkaataa qacarii fi bulchiinsa hojjettootaa waldaa hojii gamtaa bu'uura qajeelfama bulchiinsaa fi misooma humna namaa waldaa hojii gamtaa kan raawwatamu ta'ee aangoo fi ga'ee hojii itti aanu qabaata.

- 1)Hojjettootni waldaa hojii gamtaa qacaraman hojii tekniikaa fi bulchiinsaa hojjetu.
- 2) Oogummaa adda addaa fi sadarkaa qaban hojjettootni qacaraman dandeettii fi beekumsa qaban duguuganii fayyadamu.
- 3) Baay'inni miseensotaa akka guddatan jabaatee hojjechuu, carraawwan gurguraman yeroon akka xumuraman hojjeta.
- 4) Miseensoonni humna kaappitaalaa keessaa miseensotaan akka guddatan taasisuu
- 5) Odeeffannoo gabaa barbaaduuf akka ta'utti ijaaruun miseensota waldaa hojii gamtaa akka qaqqaban taasisuuu
- 6) hojjettootni qacaraman waldaa hojii gamtaa odeeffannoo akka ta'uutti qabuun tajaajila kennuu
- 7) Qabiinsaa herregaa ammayyaatti fayyadamuun herrega waldaa hojii

በማደራጀት ለኅብረት ሥራ ማህበራት አባላት ተደራሽ ማድረግ፤

6) የቅጥር ሰራተኞች የኅብረት ሥራ ማህበሩ መረጃ በሚገባ በመያዝ አገልግሎት መስጠት፤

7) የኅብረት ሥራ ማህበሩ በዘመናዊ የሂሳብ አያያዝ በመጠቀም ሂሳብ በየእለቱ መመዝገብ፤ በየወሩ መዝጋትና በሚገባ በመያዝ ለአዲት ዝግጁ ማድረግ፤

8) ለአባላት ያላቸውን ኢኮኖሚያዊ ተሳትፎ በማሳደግ ተጠቃሚነታቸውን ማሳደግ፤

9) ሁሉንም አባላት ባለቤትነት በመቀበል በእኩል በማየትና ፍትሃዊ የሆነ አገልግሎት መስጠት፤

10) የኅብረት ሥራ ህግና የተለያዩ የውስጥ አሠራሮችን ጠንቅቆ በማወቅና አክብሮ መስራት፤

11) የኅብረት ሥራ ማህበሩን ዓላማ፣ የአባላትን ፍላጎት እንዲሁም የአመራሩን ውሳኔዎች በአግባቡ በመረዳትና የቡድን ስሜት ፈጥሮ መስራት፤

12) የኅብረት ሥራ ማህበሩን የሥራ እንቅስቃሴዎች በተመለከተ አመራር አካሉ፣ አስፈፃሚና ባለድርሻ አካላት አስፈላጊውን ውሳኔ፣ ድጋፍና ዕገዛ መስጠት እንዲችሉ ሪፖርትና መረጃዎችን ተደራሽ ማድረግ፤

13) የኅብረት ሥራ ማህበራት ሃብትና ንብረትን በአግባቡ መጠበቅ፣ መረጃዎችን አደራጅቶ መያዝና ከማህበሩ ዓላማ ውጪ ለሌላ አገልግሎት እንዳይውል ማድረግ፤

14) የአባላት የተሳትፎና የተጠቃሚነት ድርሻቸው እንዲያደግ ከአመራር አካላት ጋር በመሆን ጠንክሮ መስራት፤ የኅብረት ሥራ ማህበሩ ዕድገትና የአባላት

gamtaa guyya guyyaan galmeessuun ji'a ji'aan qopheessuuf akka ta'uutti qabuun odiitaraaf qopha'aa gochuu

8) Miseensonni kan qaban deggersa diinagdee isaanii guddisuun itti faaydama isaanii guddisuu

9) miseensotni hundi abbummaa fudhachuun wal qixxummaa fi tajaajila haqab qabeessa kennuu

10) seera waldaa hojii fi hojimaataa adda addaa keessaa eeggannoon beekuu fi kabajee hojjechuu .

11) Kaayyoo waldaa hojii gamtaa fedhii miseensotaa akkasumas murtoowwan gegeessu sirnaan hubachuun miira garee uumee hojjechuu.

12) sochiiwwaan waldaalee hojii gamtaa kan ilaalu qaama geggeessuu fi raawwachiiftuu fi qaama abbaa ga'ee murtoo barbaachisaa deggersaa fi deggersa kennuu akka danda'an gabaasaa fi odeeffannoo qaqqaboo gochuu.

13) Qabeenyaa waldaa hojii gamtaa fi qabeenyaa sirnmaan eeguu, odeeffannoo ijaaree qabuu fi kaayyoo waldichaa haala tajaajila biroof akka hin oole taasisuu.

14) Hirmaannaa miseensotaa fi ga'ee fayyadamummaa akka guddatu qaama geggeessaa wajjin ta'uun jabaatee hojjechuu Guddina waldaa Hojii gamtaa fi guddina fayyadamummaa wal fudhatee akka deemu ga'ee isaanii ba'uu

15) Guddina waldaa Hojii gamtaa fi guddina Fayyadamummaa wal fudhatee akka deemu ga'ee isaanii ba'uu

15) ተጠቃሚነት ዕድገት ተጠጥሞ እንዲሄድ ሀላፊነታቸውን መወጣት፤

16) የኅብረት ሥራ ማህበር አመራር አካላትን ባለቤትነታቸውንና የበላይ ተቆጣጣሪነታቸውንና ውሳኔ ሰጭነታቸውን ዕውቅና በመስጠት በሙያ መደገፍ፤

17) የኅብረት ሥራ ማህበር ሥራ አስኪያጆች ለቅጥር ሠራተኞች የሥራ የሃላፊነትና ተጠያቂነትን በግልፅ ለይቶ በመስጠት ማሰራት፤

ክፍል
ስምንት

የኅብረት ሥራ ማህበራት አደረጃጀት፣
አሰራር
ማሻሻል እና በደረጃ በመለየት ማዘ
መን

70. ስለኅብረት ሥራ ማህበራት ድርጅታዊ መዋቅር፤

1) የኅብረት ሥራ ማህበራት በጥናት ላይ በመመስረት ከእድገታቸው፣ ከአባላት፣ ፍላጎት አንፃር እና ከጊዜው ነባራዊ ሁኔታ በመነሳት መዋቅራዊ አደረጃጀታቸውን ሊዘረጉ ይችላሉ።

2) የማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር መዋቅራዊ አደረጃጀት የተቋቋመላትን ዓላማና ተግባር ለማሳካት የሚያስችልና በጠቅላላ ጉባዔ አባላት አብላጫ ድምፅ የጸደቀ መሆን ይኖርበታል።

3) መዚህ መመሪያ መሰረት ሥራ ላይ የሚውለው የኅብረት ሥራ ማህበሩ ድርጅታዊ መዋቅር በየደረጃው ያሉ ኮሚቴዎችንና ለሥራው የሚያስፈልጉ ባለሙያዎችን አጠናቅሮ የያዘ፣ የተጠሪነት እርከኖችንም ከላይ ወደ ታች ወይም ወደጎን የሚያሳይ ሊሆን ይችላል።

4) የኅብረት ሥራ ማህበራት እንደሚሰማሩበት የሥራ መስክ ወይም አገልግሎት ወይም እንደየዕድገት ደረጃቸው መሰረት ድርጅታዊ

.16) Qaama geggeessaa waldaa hojii gamtaa abbummaa fi to'attota ol'aanaa fi murtoo kennuu isaanii beekumsa kennuun oogummaan deggeruu

17) Geggeessitoota hojii waldaa hojii gamtaa hojjettoota qacaramaniif aangoo fi ittigaafatamummaa ifatti adda baasuun kennaniifii hojjechiisuu

70. WA'EE CAA SAA DH AAB B
ATA
WALDAA HOJII GAMTAA

1) Waldaa hojii gamtaa qorannoo irratti hunda'uun wa'ee guddina isaanii, fedha miseensaa isaanii, fi haala yeroo irratti hunda'uun ijaarsa caasaa isaanii dirirsuu danda'u .

2) Hojii waldaa gamtaa kamiyyuu caasaan ijaarsa isaa kaayyoo hojii dhaabbateef galmaan ga'uuf kan dandeessisu wal ga'ii waliigalaan sagalee caalmaan kan mirkana'e ta'utu irra jira .

3) Qajeelfama kana bu'uuraan hojii irra oolchuuf dhaabbata caasaa hojii gamtaa sadarkaa jiran korewwaniif hojichaaf kan barbaachisan ogeessota jabeessee kan qabate, sadarkaa itti waamama

gubbaa gara gadiitti yyookiin gara dalgaatti kan agarsisaan ta'uu qaba .

4) Waldaan hojii gamtaa gosa hojii irratti hirmaatan yookiin akka sadarkaa guddina isaanitti bu'uurri caasaa

መዋቅራቸውን አስፈላጊነቱ በየጊዜው እየታየ ሊያሻሽሉ ይችላሉ።

5) የኅብረት ሥራ ማህበራት ተልኪቸውን በማሳካት የሚጠበቅባቸውን ሁሉ አቀፍ ውጤት በሚፈለገው ደረጃ ማሳካት እንዲችሉ መዋቅራዊ አደረጃጀታቸው፤

ሀ) የቢዝነስ እውቀትና ክህሎትን መሰረት ያደረገ፤

ለ) የተሰማሩበትን የስራ መስክ የስራ ፍሰት እና የአባላትን ፍላጎት ማዕከል ያደረገ፤

ሐ) የሙያ ልህቀትን፣ እውቀትና ክህሎትን ከውጤት ጋር ያስተሳሰረ እና ስኬትን መሰረት ያደረገ፤

መ) የአመራር አካላትን የመምራት ሚና እና ባለቤትነት የሚያረጋግጥ፤

ሠ) ከቅጥር ሰራተኞች ጋር በቅርበት እየተገናኙ ፈጣንና ቀጣይነት ያለው ስኬት የሚያስመዘግብ፤

6) የኅብረት ሥራ ማህበራት የሚኖራቸው አደረጃጀት ያልተንዘዘ መዋቅራዊ ሰንሰለት ኖሮት የሁሉንም አካላት ፈጠራ እና የዕውቀት ሽግግር የሚያበረታታ መሆን አለበት።

7) የኅብረት ሥራ ማህበራት መዋቅራዊ አደረጃጀት ተግባርና ኃላፊነት፣ ተጠያቂነት እና የመወሰን ስልጣንን ለአመራር አካላትና ለቅጥር ሠራተኞች እንደአግባቡ የሚሰጥ መሆን አለበት፤

8) መዋቅራዊ አደረጃጀቱ የኅብረት ሥራ ማህበራት ተወዳዳሪና አርአያ እንዲሆኑ ተግባራዊነቸውን ብቃትና ክህሎት ባለው የተማረ የሰው ኃይልና አመራር መምራት አለባቸው፤

9) መዋቅራዊ አደረጃጀቱ ያለውን የሥራ ዝርዝር ከሚፈልገው የብቃት ክህሎት፣ ከስራዎች ውስብስብነት እና ካለው የትምህርት ዝግጅት ጋር

dhabbatichaa akka barbaachisummaa isaatti yeroo yeroon ilaalamee foyyeessu ni danda'u .

5) Waldaan hojii gamtaa ergama isaa mirkaneessuuf waan irraa eegamu bu'aa waliigalaa sadarkaa barbaadametti mirkaneessuu akka danda'amuuf caasaa ijaarsa isaanii;

a) Dandeetti beekumsa daldalaa bu'ura kan godhate,

b) Gosa hojii irratti bobba'an yaa'iinsa hojichaa fedha miseensa isaaf giddu galeessa kan godhate,

c) Oogummaa cimaan, beekumsaa fi dandeettii bu'a wajjin kan walitti hidhe fi fiixaan ba'iinsa bu'uura kan godhate

d) Ga'ee geggeessummaa qaama geggeessaa fi abbummaa kan mirkaneeffatu

e) Hojjettoota qaxaramanii wajjin walitti dhiyeenyaan wal arguun ariitii fi walitti fufiinsa kan qabu fiixa ba'uumsa kan galmeessisu.

6) Waldaan hojii gamtaa caasaa inni qabu kan wal hin bubuusne,caasaa walitti hidhamsa qabu qabaate kalaqa qaama hundaa fi beekumsa cee'umsaa kan jajjabeessu ta'uu qaba .

7) Waldaan hojii gamtaa caasaan ijaarsa isaa hojii fi itti waamamni isaa, ittigaafatamummaa fi aangoon murteesummaa qaama geggeessaa fi

በማጣጣም የኅብረት ሥራ ማህበራትን ደረጃ የሚመጥን የሰው ሃይል ማደራጀት ይችላሉ፤

10) የኅብረት ሥራ ማህበራት መዋቅራዊ አደረጃጀታቸውን ምቹ እና ሳቢ አድርገው በማዘመን የሚታዩ የመፈጸምና የማስፈጸም የአቅም ማነቆዎችን መፍታት ይኖርበታል፤

11) መዋቅራዊ አደረጃጀቱ ተልዕኮ ሊሸከሙ የሚችሉ በቂ ችሎታ፣ ልምድ እና የሥራ ላይ ተነሳሽነት ያላቸውን ባለሙያዎች መሳብና ማቆየት የሚያስችል መሆን ይኖርበታል፤

12) ኅብረት ሥራ ማህበራት የሚሰጧቸውን የኢንቨስትመንት፣ የሜካናይዘሽን፣ አግሮ-ኢንዱስትሪ እና የኅብረት ሥራ ኤክስቴንሽን፣ የትምህርትና ስልጠና ፕሮግራሞች የሚመሩ እና የሚያስተዳድሩ እንዲሁም የተለያዩ ጥናቶችን የሚያካሄዱ አደረጃጀቶች መፈጠር ይኖርበታል።

71. የኅብረት ሥራ ማህበራት አደረጃጀት ስለማ ሻሻል
፤

1) የኅብረት ሥራ ማህበሩን ተልዕኮ ለማሳካት እንዲቻል የአደረጃጀት ማሻሻያው ትኩረት የሚያደርገው፤

ሀ) በተግባራትና በፈጻሚዎች መካከል ጠንካራ ግንኙነትና ቅንጅታዊ አሰራር መፍጠር የሚያስችል ተቋማዊ አደረጃጀት መዘርጋት፤

ለ) በትንሽ የሰው ኃይል ውጤታማ እና እርስ በርስ የሚመገቡ ተግባራትን ማከናወን የሚያስችል አሰራርን መከተል፤

ሐ) የሰራተኞችን የስራ ክህሎት በአግባቡ በመጠቀም ጥራትና ውጤታማነትን የሚያጎለብት ዲፓርትመንትን መሰረት ያደረገ ዘዴን መጠቀም፤

hojjettoota qaxaramaniif akaataa ta'uun kennamuufi qaba.

8) Caasaan ijaarsichaa waldaan hojii gamtaa dorgomaa fi fakkeenyummaa akka ta'aniif hojiin isaanii si'oominaa fi dandeettii karaa qabatuun humna nama baratee fi geggeessaan geggeeffamuu qaba .

9) Caasaan ijaarsichaa tarreeffama hojii qabu si'oomina dandeettii barbaadamuun, hojiiwwan wal xaxaaf qophii barumsaa qabuun wal simsiisuun sadarkaa waldaa hojii gamtaa wal madaalu humna namaa ijaaruu danda'uu.

10) Caasaa ijaarsa hojii waldaa gamtaa mijataa fi ofitti harkisa akka ta'uuf hammayyeessu karaa mul'atuun raawwachuu fi raawwachiisuuf hudhaawwan furuutu irra jira .

11) Ergama caasaa ijaarsichaa baachuu kan danda'an dandeetii ga'aa ,muuxaannoo fi hojii irratti kaka'umsa kan qaban ogeessota akka harkisanii fi tursisaan kan dandeessisan ta'uutu irra jira.

12) Waldaan hojii gamtaa kan inni kennu investmentii, mekaanaayizeshenii, agiroo industirii fi eksteeshenii hojii gamtaa, sagantaa barumsaa fi leenjii kan geggeessanii fi kan bulchan akkasumaas qorannoo adda addaa kan geggeessan ijaarsa uumuutu irra jira .

71, WAA' E E FO OY Y A' INS A WALDAA
HOJII GAMTAA

1, Ergama waldaa hojii gamtaa fiixaan baasuuf akka danda'amutti

መ) የሚፈለገውን ውጤት ለማምጣት ውስንነት ያለባቸውን ድርጅታዊ መዋቅሮች ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል ማሻሻል፤

2) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር ለዘረጋቸው ድርጅታዊ መዋቅሮች የሚያስፈልጉ ተግባርና ኃላፊነቶችን ለይቶ ማስቀመጥ ይኖርበታል።

72. የኅብረት ሥራ ማህበራት የአሰራር ስርዓት

ስለማሻሻል

፤

1) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ከደረሰበት የእድገት ደረጃ አንፃር ያሉ አሰራሮች ላይ የታዩ ችግሮችን በጥናት ፈትሾ በአዳዲስ ዘመናዊ አሰራሮች ማሻሻል ይኖርበታል።

2) የኅብረት ሥራ ማህበራት መርህና ተልዕኮን መሰረት ያደረገ፣ ተጨባጭ ውጤትን የሚያሳካ፣ የተሻሉ መመሪያዎች፣ ደንቦች፣ ውስጠ ደንቦች፣ ማኑዋሎችን በማሻሻል ስራ ላይ ማዋል ይኖርበታል።

3) ጤናማ ኅብረት ሥራ ማህበራትን መፍጠር የሚያስችሉ አዳዲስ የአሰራር ስርዓቶችን በጥናት በመለየት መዘርጋት ይኖርበታል።

4) የስራ ክፍሎች፣ ቡድኖች እና ሠራተኞች እርስ በርስ የሚናበቡ፣ የሚቀናጁ፣ መማማርና የጋራ ዕድገትና ተጠቃሚነትን መርህ እንዲጎሎብት የሚያደረጉ የአሰራር ስርዓቶችን መዘርጋት ይኖርበታል፤

5) አባላት የሚፈልጉትን የተለያዩ የኢንቨስትመንት፣ የሜካናይዜሽን፣ አግሮ-ኢንዱስትሪ እና የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎቶችን በስፋትና በጥራት ተደራሽ ለማድረግ የሚስፈልጉ የአሰራር ስርዓቶችን በመፈተሽ ተግባራዊ ማድረግ ይኖርበታል።

xiyyeeffannoon foyya'iinsa ijaarsa kana godhachu qabu.

c, Hojichaa fi rawwachiistota gidduutti walitti dhufeenya cimaa fi adeemsa qinda'aa uumuun ijarsa dhaabbatichaa diriirsuu

b, Humna nama xiqqaan bu'aa qabeessummaa fi wali walii isaanii wal guddisuuf hojii rawwaachuu dandeessisu hordofuu

c, Dandeettii hojii hojjettootaa sirnaan fayyadamuun qulqullinaa fi bu'a qabeesummaa kan guddisu toftaa qajeelcha bu'uura godhate fayyadamuu

D, Bu'aa barbaachisaa fiduuf caasaalee dhaabbata hirina qaban guutumatti yokaan hanga tokko foyyeessuu

2, Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu caasaa dhaabbataa diriirseeff hojii fi itti waamama adda baasuun kaa'uu qaba

72. WAA'EE SIRNA ADEEM SA

HOJII WALDAA HOJII GAMTAA

FOYYEESSU

1) Waldaan hojii gamtaa gama guddina ga'een rakkoolee gama adeemsa hojii qabuun mul'ataan qorannon sakatta'ee adeemsa hojii haaraa hammayyaa'an foyyeessuun irra jira .

2) Waldaan hojii gamtaa ergamaa fi fuula hojii isaa bu'ura godhachuun bu'aa qabatamaa kan dhugoomsuuf

73. የኅብረት ሥራ ማህበራት የሰው ሀብት

አስተዳደርና ልማት ስልጣን ሻሻል

1) የኅብረት ሥራ ማህበራት ተግባር የቢዝነስ እውቀትን ከኅብረት ሥራ ጽንሰ-ሃብት ልዩ ባህሪ ጋር አጣምረው በያዙ፣ የተሻለ የትምህርት ዝግጅትና የስራ ልምድ ባላቸው እና ተወዳዳሪ በሆኑ ባለሙያዎች /ፕሮፌሽናልስ/ መተግብር አለበት።

2) የኅብረት ሥራ ማህበራት ያላቸውን አቅም መሰረት በማድረግ ሠራተኛን ለማቆየትና በስራ ላይ ለማትጋት የሚያግዝ ግልፅ የክፍያ እና የማበረታቻ አሰራር ተግባራዊ ማድረግ ይኖርባቸዋል።

74. የኅብረት ሥራ ማህበራትን በደረጃ

መለያት

1) የኅብረት ሥራ ማህበራት ባላቸው ተልዕኮ እና በሚያከናውኑት ተግባራት መሰረት የተሻለ አገልግሎት እና ትኩረት ማግኘት እንዲችል አግባብ ያለው ባለስልጣን በሚያዘጋጀው መስፈርት መሰረት በደረጃ ይለያሉ።

2) የኅብረት ሥራ ማህበራት በደረጃ የመለያ መስፈርት መሰረት ግምገማ የሚካሄደው በደረጃው ባለው አግባብ ባለው ባለስልጣን በሚያቋቋሟቸው የባለሙያዎች ቡድን አማካይነት ይሆናል።

3) የሚቋቋመው የባለሙያዎች ቡድን እንደየአደራጅ ተቋሙ የሰው ኃይል ብዛት የሚለያይ ሆኖ በሙያው የተሻለ ክህሎት ያላቸው ሦስት መዛኝ ባለሙያዎችን ያካተተ መሆን አለበት።

4) የሚዘጋጁት በደረጃ የመለያ መስፈርቶች እንደየኅብረት ሥራ ማህበራቱ አይነትና ደረጃ

qajeelfamoota foyya'aa danboota, danbii keessaa, maanuwaalota hojii fooyyessuun hojii irra oolchutu irra jira .

3) Fayya qabeessummaa waldaa hojii gamtaa uumuuf kan dandeessisan sirnoota adeemsa haarawwaa qarannoon adda baasuun diririsuutu irra jira

4) Kutaawwan hojii, gaarootaa fi hojjettoonni walii walii isaanii dubbisuun kan qindaa'an, wal irraa kan baratan, waliin guddachuu fi fayyadamuuf giddu galeessuuman akka jaabatuuf sirnoota adeemsa kan godhate diriiruutu irra jira.

5) Miseensi kan barbaadu investimeentii adda addaa fi mekanaayizeeshenii agiroo industirii, tajaajiloota ekisteeshenii qonnaa ballinaa fi qullullinaan akka dhaqqaban gochuuf sirnoota adeemsa barbaachisu sakatta'uun hojjirra oolchutu irra jira

73. WAA' E E BULCHIINS A MISOO MA HUMNA NAMA WALDAA HOJII GAMTAA FOOYYEESUU

1) Hojiin waldaa hojii gamtaa beekumsa daldalaa yaada bu'ura hojii gamtaa fi amala adda hidhate qabu, qophii baruumsa fooyya'e muuxannoo hojii kan qabaniif ogeessotaa wal dorgomaa ta'aniin hojjirra ooluu qabu

2) Waldaan hojii gamtaa bu'uura cimina qabaniin hojjettoota tursiisuuf hojii irratti akka jabeessuuf kan gargaran kaffaltii ifaa fi hojii adeemsa jajjabeessu godhachutu irra jira

74. WALDAAN HOJII GAMTAA SADARKAAN ADDA BAASU

የሚለያይ ሆኖ መስፈርቶቹ በየጊዜው የሚሻሻሉ ይሆናል።

5) በባህሪአቸው በተቀመጠው የመመዘኛ መስፈርት ለመመዘን አስቸጋር የሚሆኑ የኅብረት ሥራ ማህበራት ካጋጠሙ መመዘኛ መስፈርቱ ለሚመለከተው አካል በማቅረብ እንዲሻሻል ይደረጋል።

6) በዚህ አንቀጽአንቀጽ 74 ንዑስ አንቀጽ 5 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የተዘጋጀው የኅብረት ሥራ ማህበራት የደረጃ መለያ መስፈርት አተገባበር ላይ የታዩ ክፍተቶችን በጥናት በመለየት በየሦስት ዓመቱ እንደአስፈላጊነቱ እንዲሻሻል ይደረጋል።

7) በተዘጋጀው የኅብረት ሥራ ማህበራት መመዘኛ መስፈርት ላይ ለሚመለከታቸው መዘኝ ባለሙያዎች በቂ ግንዛቤ እንዲኖራቸው ስልጠና ይሰጣቸዋል።

8) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር የሚመዘነው የበጀት ዓመቱ ተጠናቆ አዲት ከተደረገ በኋላ ይሆናል።

9) አንድ የኅብረት ሥራ ማህበር ተመዝኖ ደረጃ ከተሰጠው በኋላ በቀጣይ የሚመዘነው የመጀመሪያው የምዘና ውጤት ከተሰጠ ከሦስት ዓመት በኋላ ይሆናል።

75. የኅብረት ሥራ ማህበራት ደረጃዎች እና የደረጃ መለያ መስፈርቶች

1) የኅብረት ሥራ ማህበራትን በደረጃ ለመለየት የተመረጡ ደረጃ መለያ መስፈርቶች ትኩረት የሚደርገው በዋናነት፤

ሀ) የኅብረት ሥራ ማህበራት የግብይት ተሳትፎ፤

ለ) የሚያገለግሏቸው አባላት ብዛት፤

1) Waldaan hojii gamtaa ergama qabanii fi bu'ura hojii tajajila hojii foyya'a rawwatanii fi xiyyeeffanna argachu akka danda'aniif qaama aangoo qabuun ilaalatuun ulaagaa qophaniin sadarkaan adda ba'u

2) Waldaa hojii gamtaa ulagaanrkaa adda baasu bu'ura gamaga qaamaa aangoo qabuu ilaalatuun garee ogeessota hundeeffameen ta'a

3, Gareen ogeessotaa hundeeffamu akka baay'ina humna namaa qaama hundeesseen kan adda ba'e ta'ee oogummaan foyya'iinsa kan qaban kan madaalan ogeessota sadii kan hammate ta'u qaba.

4) Ulaagaan sadarkaan adda baasu kan qopha'aan akkataa gosa waldaa hojii gamtaa kan adda ba'an ta'ee yeroo yeroon ulaagaawwan kan foyya'an ta'uu

5) Amaloota isaaniin ulaagaa madaallii ka'ameen waldaan hojii gamtaa rakkisoo ta'an kan mudatan yoo ta'e ulaagaa madaallii qaamaa ilaallatuuf dhiyaate akka fooyya'u taasisa.

6) Keewwata kana keewwata 74 kutaa lakk.5 jalatti kan tumame akkuma eegametti ta'ee bu'uura sadarkaa waldaa hojii gamtaaf ulaagaa raawwii qophaa'e irratti qaawwa uumame qorannoon adda ba'e waggaa sadii sadiin akka barbaachisummaa isaatti akka fooyya'u taasisa.

7, Ulaagaa madaallii waldaa hojii gamtaan qopha'e irratti ogeessota isaan

- ሐ) የሥራ ስፋት፤
 - መ) በምርት ላይ እሴት መጨመር፤
 - ሠ) የግብርና ቴክኖሎጂዎች አቅርቦት፤
 - ረ) የፋይናንስ አገልግሎት ተደራሽነት፤
 - ሰ) በተማረ የሰው ኃይል ተግባራዊነትን የመምራት፤
 - ሸ) የማህበራዊ ተሳትፎ፤
 - ቀ) የትርፍ ክፍፍል፤
 - በ) ዘመናዊ የሂሳብ አያያዝ፤
 - ተ) ባላቸው የካፒታል ዕድገት፤
 - ቸ) ሌሎች ተያያዥ ተግባራት፤
- 2) የኅብረት ሥራ ማህበራትን በደረጃ ማስቀመጥ ከስፈላጊባቸው ምክንያቶች መካከል የሚጠቀሱት፤
- ሀ) የተለዩበትን ደረጃ መሠረት በማድረግ ደረጃቸውን የሚመጥን ድጋፍና ክትትል ለማድረግ፤
 - ለ) ደረጃቸውን የገናዘበ አቅም ግንባታ አገልግሎት ለመስጠት፤
 - ሐ) አቅማቸውን ያገናዘበ ቁጥጥር ለማድረግ፤
 - መ) ራዕይና ተልዕኳቸውን እንዲያሳኩ በተለየ መልኩ ለማገዝ፤
 - ሠ) ኅብረት ሥራ ማህበራትን የሚደግፉ አቅም ገንቢዎች እና ባለድርሻ አካላት የሚሰጧቸው ድጋፍ እና አገልግሎት ቀልጣፋ፤ ወጭ ቆጣቢ እና ተደራሽ እንዲሆን በማስፈለግ ነው።
- 3) የኅብረት ሥራ ማህበራት በደረጃ መለያ መስፈርት መሰረት ተገምግመው በሚያገኙት ውጤት መሠረት ደረጃቸው የሚለይ ይሆናል።

ilaaluun hubannoo ga'aa madallii akka qabaatan leenjii kennaaf

- 8, Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu kan madaalamu baajeta waggichaa madaalee odiitiin erga ta'ee booda ta'a
- 9, Waldaan hojii gamtaa tokko madaalamee sadarkaan erga kennameefii booda yeroo itti aanutti kan madaalamu bu'aan maadallii jalqaba erga kennamee waggaa sadii booda ta'a.

75. SADARKAA FI ULAAGAA SADARKAA ADDA BA' I INS A WALDAA HOJ
II
GAMTAA

- 1, Sadarkaa waldaa hojii gamtaa adda baasuuf ulaagaa adda ba'anii filataman wanta irratti xiyyeeffatamu qaban;
- a) Hirmaannaa gabaa waldaa hojii gamtaa
- b) Baay'ina miseensa tajaajiluu c) Bal'ina hojii
- d) Oomisha irratti bu'aa dabaluun
- e) Dhiyyeessii tekinooolojii qonnaa
- f) Waliin ga'insa tajaajila faayinaansii
- g) Hojjii isaanii humna nama barateen geggeessuu
- h) Hirmanaa hawaasaa i) Hirmaannaa bu'aa
- j) Qabiinsa herrega ammayyaa'aa
- k) Guddina kaappitaala qaban
- l) Hojii biroo walitti hidhaman

4) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 75 ንዑስ አንቀጽ 1 (ሀ-ተ) ላይ በተቀመጠው በደረጃ መለያ መስፈርት መሰረት የሚገመገም ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር የሚያገኘው ደረጃ “ሀ” ወይም ደረጃ “ለ” ወይም ደረጃ “ሐ” ይሆናል። ሆኖም እያንዳንዱ ደረጃ በየጊዜው እያተሻሻለ እንዲሄድ ትኩረት ተሰጥቶ የሚደገፍ ይሆናል።

5) በመለያ መስፈርቱ ተገምግሞው በደረጃ “ሐ” ላይ የተለዩ የኅብረት ሥራ ማህበራት ደረጃቸውን ከ “ሐ” ወደ “ለ” እና በሂደትም ወደ “ሀ” ለማሻሻል ድጋፍና ክትትል ይደረግላቸዋል፤

6) በተመሳሳይ መልኩ በደረጃ “ለ” ላይ የሚመደቡ የኅብረት ሥራ ማህበራት በቀጣይ በሚያደርጉት እንቅስቃሴ እና በሚደረግላቸው ድጋፍ ወደ ደረጃ “ሀ” እንዲያድጉ ድጋፍና ክትትል ይደረጋል።

7) በ “ሀ” ደረጃ የሚገኙ የኅብረት ሥራ ማህበራት የተሻለ ተግባር በመፈጸም የላቀ አፈፃፀም ውስጥ መግባት እንዲችሉ በትኩረት የሚሰራ ይሆናል።

76. ስለኅብረት ሥራ ማህበራት የደረጃ ዎች መግለጫ

1) በተቀመጠው የደረጃ መለያ መስፈርት መሰረት ያገኙት ጠቅላላ ውጤታቸው 80 ከመቶ እና ከዚያ በላይ የሆነ ነጥብ ላገኙ የኅብረት ሥራ ማህበራት የሚሰጥ ደረጃ “ሀ” ነው።

2) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 71 ንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ጠቅላላ ውጤታቸው ከ55---79.99 ከመቶ የሆነ ነጥብ ላገኙት የሚሰጥ ደረጃ “ለ” ሲሆን ጠቅላላ ውጤታቸው ከ 25---54.99 ከመቶ የሆነ ነጥብ ላገኙት የኅብረት ሥራ ማህበራት ደረጃ “ሐ” የሚሰጣቸው ይሆናል።

2) Sababootaa waldaa hojii gamtaa sadarkaan kaa'uuf barbaachisaa keessaa kan caqasaman ;

a) Sadarkaa ittiin adda ba'an bu'uura godhachun sadarkaa isaanii kan madaalu degersaa fi hordoffii gochuuf;

b) Sadarkaa tajaajila dandeetti mallaqaa kennuuf;

c) Humna isaaniin kan madaale to'annoo gochuuf ;

d) Mul'ataa fi ergama isaanii akka fiixaan baasaniif bifa addaan deggeruuf

e) Waldaa hojii gamtaa kan deggeran dandeettii ijaarsootaa fi qaama ilaallatuun deggersa taasifamuu fi tajaajila si'oominaa baasii qusataa fi walga'iinsa akka ta'uuf waan barbaachiseef ;

3) Waldaan hojii gamtaa bu'uura ulaagaa sadarkaa addan ba'iinsa madaalamee bu'uura bu'a argameen sadarkaan isaanii kan adda ba'u ta'a

4) keewwata kana keewwata 75 kutaa xiqqaa 1 (a-J) ulaagaa adda ba'e ka'amee irratti bu'uureffachuun waldaan hojii gamtaa kamiyyuu madaalamu sadarkaa A argatuu fi sadarkaa B yookiin C tokkoon ta'a . Haa ta'u malee tokkoon sadarkaa yeroo yeroon foyya'aa akka adeemu xiyyeeffannoon kenname kan degeramu ta'a.

5) Ulaagaa adda ba'een madaalamee sadarkaa C irratti waldaan hojii gamtaa adda ba'an C irraa gara B tti fi adeemsa keessa gara A fooyyeessuuf degersaa fi hordoffiin ni godhamaaf.

3) በደረጃ “ሀ” ከተለዩት ውስጥ ከ90 ከመቶ በላይ ያመጡ የኅብረት ሥራ ማህበራት ምርጥ ተሞክሮዎችን በመቀመጥ ወደ ሌሎች ኅብረት ሥራ ማህበራት እንዲሰፋ የሚደረግ ይሆናል።

4) በደረጃ “ለ” ከተለዩ ውስጥ ውጤታቸው ከ70 እስከ 55 በመቶ በታች ያመጡት የኅብረት ሥራ ማህበራት ውጤታማ እንዲሆኑ መሰረታዊ ችግራቸውን በመለየት ልዩ ድጋፍ ይሰጣቸዋል።

5) በደረጃ “ሐ” ከተለዩ ውስጥ ከ55 በመቶ በታች ውጤት ለስመዘገቡ ቀጣይነት ያለው ድጋፍና ክትትል በማድረግ እንዲጠናከሩ ይደረጋል።

6) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 76 ንዑስ አንቀጽ 5 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ከ25 ከመቶ ነጥብ በታች የሚያገኙ የኅብረት ሥራ ማህበር ሆነው ሊቀጥሉ ስለማይችሉ አግባብ ያለው ባለስልጣን በሚወስነው መሰረት ሕጉን ተከትሎ እንዲፈረሱ ወይም እንዲወሃዱ ይደረጋል።

7) በተቀመጠው የደረጃዎች መለያ መስፈርት መሰረት በሚያገኙት ውጤት ከ95 ከመቶ በላይ የሚያገኙ ኅብረት ሥራ ማህበራት ከሌሎች ተለይተው ወደጨፊ የወጡ (outlier) ተብለው ይለያሉ።

8) በአፈፃፀማቸው ከተቀመጠው የመመዘኛ ስታንደርድ በላይ የሆኑ ኅብረት ሥራ ማህበራት ድጋፍ ለመስጠት የበለጠ ሀብትና ጊዜ ማባከን ሳያስፈልግ ራሳቸውን ችለው እንዲቆሙ ማድረግ ይኖርበታል።

77. የኅብረት ሥራ ማህበራት በደረጃ የሚለይ አስተግባሪ ኮሚቴ ስለማድረጃት፤

1) የኅብረት ሥራ ማህበራትን በደረጃ ለመለየት አምስት አባላት ያሉት አስተግባሪ ኮሚቴዎች ይቋቋማሉ፤

6) Bifa wal-fakkaatuun waldaan hojii gamtaa sadarkaa B rratti kan ramadaman sochii itti aanu godhanii fi degersa godhamuufiin gara sadarka A tti akka guddatan degersii fi hordoffiin ni taasifama.

7)m Sadarkaa A jalaatti kan argaman waldaan hojii gamtaa raawwii hojii caaluu keessa galuu akka danda'aniif xiyyeeffannoon kan hojjetamu ta'a.

76. WAA'EE IB SITUU SADARKAA WALDAA HOJII GAMTAA

1) Bu'uura ulaagaa adda ba'iinsa sadarkaa ta'een bu'aa waliigalaa argataniin harka dhibba keessa 80 fi qabxii isa ol ta'e argatan sadarkaan waldaa hojii gamtaaf kennamu A ta'a.

2) Kewwata kana kewwata 71 kewwata xiqaa 1 kan tumame akkuma eegamutti ta'ee bu'aan waliigalaa qabxii 55-79.99 dhibbentaa dhibba keessaa kan argatan sadarkaa B yeroo ta'u, bu'aa waliigalaa dhibbentaa keessaa 25-54.99 qabxii kan argataniif sadarkaan waldaa hojii gamtaaf kennamu C ta'a .

3) Sadarkaa A kan adda ba'an keessa dhibbentaa 90 ol kan fidan waldaan hojii gamtaa muuxannoo filatamoo isaanii walitti qindeessun gara waldaa hojii gamtaa birootti akka bal'atuuf kan taasifamu ta'a

4)Sadarkaa B kan adda ba'an bu'aan isaanii dhibbentaa keessa 70 -55 gad kan fidan bu'a qabeessa akka ta'aniif rakkoo waldaa hojii gamtichaa bu'uura rakkoo isaanii adda baasuun deggersi adda ni taasifama

2) የአስተግባሪ ኮሚቴ አባላት በክልል፣ በዞን እና በወረዳ ደረጃ የሚቋቋሙ ሆናል።

3) የአስተግባሪ ኮሚቴ አባላት የሚመረጡት ከእያንዳንዱ የቴክኒክ የስራ ክፍሎች ይሆናል።

4) የአስተግባሪ ኮሚቴ ሆነው መመረጥ የሚችሉት ቢያንስ በአካባቢው ከ2 ዓመት በአካባቢው የሰራ እና ኅብረት ሥራ ማህበራትን በሚገባ የሚያውቅ መሆን ይኖርበታል።

5) የአስተግባሪው ኮሚቴ ኅብረት ሥራ ማህበራት በደረጃ ከተለዩ በኋላ ሃላፊነቱ የሚያበቃ ይሆናል።

6) አስተግባሪ ኮሚቴው ተጠሪነቱ በየደረጃው ላለው የኅብረት ሥራ ማስፋፊ አካላት ሃላፊዎች ይሆናል።

7) የአስተግባሪው ኮሚቴ የሚያከናውናቸው ተግባራት እንደ መደበኛ ስራ ተቆጥረው በእቅድ ውስጥ የሚዙ ይሆናል።

78. የአስተግባሪ ኮሚቴው ተግባርና ሃላፊነት

1) በየደረጃው ያለው የኅብረት ሥራ ማህበራት በደረጃ መለያ አስተግባሪ ኮሚቴ የትግበራ እቅድ እና ሌሎች የቅድመ ዝግጅት ሥራዎችን ያከናውናል።

2) በአጭር፣ በመካከለኛ እና በረዥም ጊዜ በደረጃ የሚለዩ የመሰረታዊ፣ የዩኒቨርሲቲ እና ፌዴሬሽን የኅብረት ሥራ ማህበራትን ይለያል።

3) በየደረጃው የሚቋቋሙ አስተግባሪ ኮሚቴ እርስ በራሱ የሚናገብ የራሱ የሆነ የማስተግባሪያ የጋራ እቅድ ይኖረዋል።

4) በየደረጃው የሚቋቋሙ አስተግባሪ ኮሚቴ ከታችኛው እርከን ላይ ለተቋቋሙት አስተግባሪ ኮሚቴዎች ስለ አተገባበሩ ግንዛቤ ይፈጥራል።

Sadarkaa C kan adda ba’an dhibbentaa 55 gadi bu’aa kan galmeessisan degersa itti fufiinsa qabuu fi hordoffii gochuun akka jabaatan ni taasifama

6) Keewwata kana keewwata 76 kutaa xiqqaa kewwata 5 kan tumame akkuma eegametti ta’e dhibbenta keessa qabxii 25 gadi kan argatan waldaa hojii gamta kan ta’e itti fufuu waan hin dandeenyeef bu’ura seera hordofee murtee qaamni aangoo qabu ilaallatu kennuun akka diigaman yookiin akka walitti makaman ni taasifama

7, Bu’uura ulaagaa sadarkaa adda ba’e ka’aameen dhibbentaa keessa bu’aa 95 ol kan argatan waldaa hojii gamtaa warra kaan irraa gara fiixeetti kan ba’an jedhamanii adda ba’u

8, Raawwii isaaniin sadarkaa madaallii kaa’ame ol kan ta’an waldaa hojii gamtaaf deggersa kennuuf qabeenya caalaa fi yeroo osoo hin qisaasessii mataa isaanii danda’anii akka dhaabbatan gochutu irra jira

77. WA’ E E K O R E E S A D A R K A A R A A W W A C H I S A A W A L D A A H O J I I G A M T A A H U N D E E S S U

1) Waldaa hojii gamtaa sadarkaan adda baasuuf miseensa shan kan qabu koreen sadarkeessa ni hundeeffamu, 2) Miseensi koree raawwachistuu sadarkaa naannootti, godinattii fi aanaatti kan hundeeffaman ta’u,

3) Miseensi koree raawwachistuu kan filataman kutaa adda addaa hojii tekniikaa irra ta’a

5) በየደረጃው ለሚቋቋሙ አስተግባሪ ኮሚቴ በየጊዜው ሪፖርቶችን ቀርባል፤

6) ለደረጃ መለያ ትግበራ በተመረጡት ክልሎች ወይም ዞኖች ወይም ወረዳዎች የሚገኙ የኅብረት ሥራ ማህበራትን መረጃ ያደራጃል፤

7) በደረጃ ልዩታው ላይ ለሚሳተፉ በየደረጃው ለሚገኙ የአስተግባሪ ኮሚቴ አባላት ስለ አተገባበሩ በቂ አረንጓዴን በመስጠት የጋራ መግባባት ላይ በመደረስ ወደ ስራ እንዲገቡ ደርጋል፤

8) የተለዩትን የመሰረታዊ፣ የዩኒቨርሲቲ እና ፌዴሬሽን የኅብረት ሥራ ማህበራትን በደረጃ እንዲለዩ እና ያደርጋል፤5)

9) የደረጃ ልዩታ ተግባራዊ ከመደረጉ በፊት በተመረጡት የኅብረት ሥራ ማህበራት ላይ በመገኘት ግንዛቤ እንዲኖራቸው ያደርጋል፤

10) የተቋቋሙ አስተግባሪ ኮሚቴ የተግባራቱን አፈፃፀም ሂደት ይገመግማል፤ በየደረጃው ላላው አካል የግምገማ ውጤቱን ሪፖርት ያደርጋል፤

11) የአስተግባሪ ኮሚቴ በደረጃ የመክፍል ተግባሩን እንዳጠናቀቀ ደረጃቸውን መሰረት ያደረገ ድጋፍና አገልግሎት ማግኘታቸውን በቀጣይነት ለሚከታተል እና የሥራ ክፍል በእጁ ያለውን አጠቃላይ መረጃዎችን እና ሠነድ ያስረክባል፤

ክፍል ዘ ጠ ኝ

ስለኅብረት ሥራ ማህበራት ስብሰባዎች

79 የጠቅላላ ጉባኤ ስብሰባ አጠራር እና

የስብሰባ ሥነ-ስር

ዓት

1) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀፅ 33 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም

4) Miseensa koree raawwachistuu ta'e kan filuu kan danda'an yoo xiqqate hojii naannoo wagga 2 hojii naannoo fi waldaa hojii gamtaa akka ta'utti kan beeku ta'utu irra jira.

5) Koreen raawwachistuu waldaa hojii gamtaa sadarkaa jiraniin erga adda ba'anii booda waamama isaaf kan ta'u ta'a.

6) Koreen raawwachistuu itti waamamni isaa qaama baballina waldaa hojii gamtaa sadarkaa itti gaafatamaa jiraniif ta'a.

7) Koreen raawwachistuu hojii isaan raawwatan akkuma hojii idileetti lakka'ame karoora keessatti kan hamatamu ta'a

78. HOJII FI ITTI WAAMAMA KOREE RAAWWACHISAA

1) Waldaan hojii gamtaa sadarkaa sadarkaan jiran koree raawwachistuu sadarkaan adda ba'an karoora hojii fi hojii qophii dursaa kan biroo rawwatu .

2) Yeroo gababaa, giddu galeessaa fi yeroo dheeraa sadarkaan adda ba'an bu'uura, yuuniyenii, fi federeeshenii kan waldaa hojii gamtaa adda baasa.

3) Sadarkaa sadarkaan koreen raawwachistuu hundeeffaman walii walii isaanii dubbisuun kan mataa isaa kan ta'e karoora raawwii walinii qabata.

4) Sadarkaa sadarkaan koree raawwachistuu kan hundeeffamu sadarkaa gadi irratti koree raawwachistuu hundeeffamaniif wa'ee hojimata hubannaa uuma.

የኅብረት ሥራ ማህበር የጠቅላላ ጉባዔ በዓመት መጀመሪያ እና በበጀት ዓመቱ መጨረሻ መደበኛ ጉባዔ ማካሄድ አለበት።

2) የኅብረት ሥራ ማህበራት ጠቅላላ ጉባዔ በሚጠራው ስብሰባ ላይ በዋናነት ትኩረት የሚሰጣቸው አጀንዳዎች የሚከተሉት ናቸው።

ሀ) በዓመቱ በመደበኛ የሚካሄደው ስብሰባ ዓመታዊና የስድስት ወር ዕቅድ፣ በጀት እና የሥራ አመራር እና የቁጥጥር ኮሚቴ ሪፖርት ያደምጣል። ውሳኔ ያስተላልፋል።

ለ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን አፈፃፀም ይገመግማል። የቀጣይ አቅጣጫ ያስቀምጣል።

ሐ) የሥራ አመራር ኮሚቴ እና ሌሎች ኮሚቴዎች የማተካኪያ ምርጫ እና የተጓደሉ የኮሚቴ አባላትን ይመርጣል።

መ) የሚሻሻሉ የመተዳደሪያ ደንብ፣ የውስጥ ደንብ፣ መመሪያዎች እና አሰራሮች ላይ ተወያይቶ ይወስናል።

3) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 79 ንዑስ አንቀጽ 2 (ሀ) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ከኅብረት ሥራ ማህበሩ ሂሳብ ዓመት በኋላ በ 30 ቀናት ውስጥ መደበኛ ስብሰባ ያደርጋል፤ የአዲት ሪፖርት ቀርቦ አስተያየትና የመጽደቅ ተግባር ይፈፀማል።

4) የማህበሩ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ ከመካሄዱ በፊት ቢያንስ ከ15 ቀን ቀደም ብሎ የመወያያ አጀንዳ፣ የሰብሰባ ቀን፣ ቦታና ስዓት በጥሪው ደብዳቤ ላይ ተጠቅሶ ሁሉም አባል ሊያውቀው በሚችለው የመገናኛ ዘዴ በማስተላለፍ ጥሪው እንዲደርሳቸው ይደረጋል።

5) እንደየ ኅብረት ሥራ ማህበራቱ አባላት የመኖሪያ ቦታ ወይም የመስሪያ ቦታ በደብዳቤ ጥሪ

5) Sadarkaa sadarkaan koree raawwachistuu hundeeffameef yeroo yeroon gabaasa dhiyeessa .

6) Sadarkaa adda ba'iinsaaf kan filataman naannoolee yookiin godinaalee yookiin Aanoolee keessatti kan argaman waldaa hojii gamtaaf ragaa qindeessa.

7) Sadarkaa adda ba'insa irratti kan hirmaatan sadarkaa sadarkaan kan argaman miseensa waa'ee hojii irra oolmaa isaa koree raawwachistuuf ibsa ga'aa ta'an kennuun waliigaltee walinii irra ga'uun gara hojitti akka galan taasisa.

8) Kan adda ba'an bu'uuruma isaa, yuuniyeenii fi federesheenii waldaan hojii gamtaa sadarkaan akka adda ba'an taasisa.

9) Sadarkaa adda ba'iinsa hojirra osoo hin oolin dura waldaa hojii gamtaa filataman irratti argamuun hubannoo akka qabatan taasisa.

10) Dhaabbatni koree raawwachisaa adeemsa raawwii hojii isaa ni maadala, bu'aa madaalli isaa gabaasa godha.

11) Koreen raawwachisaa hojii sadarkaa hiruu akka xumureen sadarkaa isaa bu'uura godhachuun deggersaa fi tajaajila argachuu walitti fufinsa kan hordofuuf kutaan hojii harka isaa kan jiru ragaa fi sanada dabarse kenna.

KUTAA SAGAL
WAA' E E WALGA' I I WALDA A
HOJ II
GAMTAA

5) የስብሰባ ጥሪ የሚተላለፏቸው መንገዶችም በማስተላለፍ ወይም ህዝብ በሚያይበት ቦታ ማስታወቂያ በመለጠፍ ወይም ለህዝብ ተደራሽ በሆኑ ሚዲያዎች እና በማናቸውም አመቺ መገናኛ ዘዴዎች ሊሆኑ ይችላሉ።

6) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር የመፍረስ ወይም የመዋሃድ ወይም የመከፈል ፍላጎት በአባላት መካከል ከ2/3ኛ በላይ ድምፅ በልዩ ጉባዔ ስብሰባ ሲገኙ የሚወሰን ይሆናል።

7) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀፅ 33 ንዑስ አንቀፅ 4 (ሀ እና ለ) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የጠቅላላ ጉባዔ ለማካሄድ ጥሪ ሲደረግ ምልዓተ- ጉባዔው ባለመሟላቱ ስብሰባው በወቅቱ ባይካሄድም በ15 ቀን ውስጥ ለሁለተኛ ጊዜ ስብሰባውን በመጥራት በተያዘው አጀንዳ ላይ በስብሰባው በተገኙ አባላት ማካሄድ ይቻላል።

8) የስብሰባ ጥሪዎች የሚተላለፏቸው መንገዶች የሚከተሉት ይሆናሉ።

ሀ) ለእያንዳንዱ አባል የስብሰባ ጥሪ ደብዳቤ አዘጋጅቶ በማሰራጨት፤

ለ) ሕዝብ በሚሰበሰቡባቸው እና ለንባብ ግልፅ በሆነ ቦታዎች የስብሰባ ጥሪ ማስታወቂያዎችን መለጠፍ፤

ሐ) ባለው መንግስታዊ የአስተዳደር መዋቅሮችን በመጠቀም የስብሰባ ጥሪ ማስተላለፍ፤

መ) በስልክ፣ በጋዜጣ፣ በሬዲዮ እና በቴሌቪዥን የስብሰባ ጥሪ ማስተላለፍ፤

ሠ) በድምፅ ማጉያዎችን ተጠቅሞ የስብሰባ ጥሪ በማድረግ ይሆናል።

ረ) እንደ ኅብረት ሥራ ማህበሩ ነባራዊ ሁኔታ ሌሎች የጥሪ አመራጮችን የሚጠቀም ይሆናል፤

79. S I R NA NAAMUUS A WALGA' I I

FI

AK K AATAA WAAMI CHA Y AA'

II

WALIIGALAA

1) Labsii waldaa hojii gamtaA lakk. 985/2009 kewwata 33 kan tumame akkuma eegametti ta'eE waldaan hojii gamtaa kamiyyuu yaa'ii waligalaa jalqaba waggaa fi waggaa dhuma baajeeta walga'ii idilee geggeessu qaba

2) Yaa'iin waaligalaa waldaa hojii gamtaa walga'ii waamu irratti xiyyeeffannoo guddaa ajandaawwan ijoon kennaman kan itti aanaan ta'a.

a) Waggichatti waliga'iin idileen geggeeffamu kan waggaa fi kan ji'a ja'aa karoora, baajetaa fi geggeeffama hojii fi koree to'annoo gabasa dhaggeeffata, murtee dabarsa.

8) Raawwii waldaa hojii gamtaa madaala ,kallattii fuula duraa kaa'a.

c) Koree geggeessa hojii fi koree biroo filannoo bakka bu'insaa fi koree hiratan fila.

d) Danbii ittiin bulmataa fooyya'an, danbii keessaa, qajeelfamootaa fi adeemsota irratti mari'ate murteessa .

3) Keewwata kana kewwata 79 keewwata xiqqaa 2/a/ kan tumame akkuma eegametti ta'ee herrega waldaa hojii gamtaa waggaa booda guyya 30 keessatti walga'ii idilee tasisa, bu'aan odiitii dhiyaate yaada fi hojii mirkana'u raawwatama.

4, Yaa'iin waligalaa idilee walidichaa osoo hin geggeeffamin dura yoo xiqqaate

9) የሥራ አመራር ኮሚቴ፣ የቁጥጥር ኮሚቴ እና ሌሎች ንዕሳን ኮሚቴዎች የራሳቸው የሆነ መደበኛ እና አስቸኳይ ስብሰባ ይኖራቸዋል፣ ዝርዝር አሰራሩ በኮሚቴዎቹ ውስጠ ደንብ ውስጥ ይወሰናል።

10) በሥራ አመራር ኮሚቴ ስብሰባ ላይ በሚደረግ ውሳኔ አሰጣጥ የኮሚቴ አባላቱ ሁለት አማራጮች ላይ እኩል ድምፅ ሲኖራቸው ሊቀ-መንበሩ የደገፈው ወገን ሃሳብ ተቀባይነት ይኖረዋል።

11) በመደበኛ ጠቅላላ ጉባኤ ወይም ልዩ ጠቅላላ ጉባኤ ተገቢውን ማስታወቂያ በመስጠት በድጋሚ በተጠራው ስብሰባ ምልአተ ጉባኤ ለሁለተኛ ጊዜ እንደገና ተጠርቶ ካልተሟላ አግባብ ያለው ባለስልጣን ለመጨረሻ ጊዜ ይጠራል። አግባብ ያለው ባለስልጣን በጠራው ስብሰባ ላይ ምልዓተ-ጉባኤው ካልተሟላ ስብሰባው መጨረሻ ላይ በተገኙት አባላት ምልአተ ጉባኤ ይሆናል።

12) በሥራ አመራር ኮሚቴ ስብሰባ ላይ ያለው ምልአተ ጉባኤ ከጠቅላላ የኮሚቴው አባላት አንድ ሰስተኛው ይሆናል።

13) አግባብ ያለው ባለስልጣን ወይም ተወካዩ በማንኛውም ጊዜ በኅብረት ስራ ማህበር ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ስብሰባ ላይ መገኘት የስብሰባውን ሂደት ይታዘባል። ሙያዊ ድጋፍ ይሰጣል።

14) የጠቅላላ ጉባኤ ወይም የሥራ አመራር ኮሚቴ የስብሰባ ቀን፣ ቦታ፣ ሰዓት እና አጀንዳ የሚገልጽ ግልጽ አጭር ማስታወቂያ ቢያንስ ከአስራ አምስት ቀናት በፊት ማሳወቅና መጥራት አለበት።

ክፍል አ ሥ ር

የኅብረት ሥራ ማህበራት የካፒታል አመሰራረት እና የፋይናንስ ምንጮች

80. ስለ መመዝገቢያ ክፍያ አሰባሰብና አጠቃቀም

guyyaa 15 dursee ajandaa marii, guyyaa walga'ii bakkaa fi sa'a xalayaa waamichaa irratti caqasame miseensi hundi karaa beekuu qabuun toftaa sab- quunnamtiin dabarsuun akka ga'u taasisa .

5, Karaa waamicha waliga'ii ittiin darbu akkaataa bakka jireenyaa fi bakka hojii miseensa waldaa hojii gamtichaa xalayaa waamichaan dabarsuun yookiin bakka uummatni argutti beeksisa maxxansuun yookiin akkaataa uummata qaqqabuu danda'uun miidiyaa fi toftaa haala mijataa wal-qunnamtii kamiin ta'uu danda'a.

6) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu diigamuu yookiin walitti makamuu yyookiin hiruu fedha miseensaa keessaa harka 2/3 ol walga'ii addaa irratti argamuun sagalee kennun ta'a

7) Labsii waldaa hojii gamtaa lakk.985/2009 keewwata xiqqaa 4(a)fi(b) kan tumame akkuma eegametti ta'ee walga'ii waligalaa geggeessuuf waamichi yeroo taasifamu walga'ichi yoo hin guutne walga'ichi waktii isaatti yoo hin geggeeffamne guyya 15 keessatti yeroo 2ffaaf walga'icha waamuun ajandaa qabame irratti miseensa argameen walga'ii geggeesuun ni danda'ama

8) Waamichi walga'ii kan darbu karaa itti aanuun ta'a.

A) Tokko tokkoo miseensaaf xalayaan waamichaa qopha'e rabsuun

b) Uummanni bakka walga'utti dubbisuuf bakka ifa ta'etti waamicha walga'ii maxxansuun

1) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ሲመሰረት የአዋጭነት ጥናቱን መሰረት በማድረግ በመተዳደሪያ ደንቡ ውስጥ የመመዝገቢያ ክፍያ መጠን ይወስናል፤

2) ማንኛውም አባል ወደ ኅብረት ስራ ማህበሩ ሲገባ በመተዳደሪያ ደንቡ መሰረት የተወሰነውን የመመዝገቢያ ክፍያ መጠን በአንድ ጊዜ መክፈል አለበት።

3) የመመዝገቢያ ክፍያ መሰብሰብ የሚጀመረው በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 80 ንዑስ አንቀጽ 2 መሰረት የኅብረት ሥራ ማህበሩ ምስረታ ጉባኤ ከተካሄደ በኋላ መሆን አለበት።

4) በመመዝገቢያ ክፍያ የሚሰበሰበው ገንዘብ ከኅብረት ሥራ ማህበሩ ምስረታ እና ምዝገባ ሂደት ጋር ተያይዞ ለሚወጡ የተለያዩ ወጪዎች መሸፈኛ የሚውል ይሆናል።

5) ለመመዝገቢያ የተከፈለ ገንዘብ በማንኛውም ምክንያት ለአባሉ ተመላሽ አይሆንም ጥቅምም ሊጠየቅበት አይችልም።

6) መተዳደሪያ ደንብ ስሻሻል እስካልተለወጠ ድረስ በየጊዜው በአዲስ ገቢ አባላት ላይ የመመዝገቢያ መጠን አይለዋወጥም።

81. ከኅብረት ሥራ ማህበር አባላት የሚሰበሰብ ዕጣ

1) የማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር በመተዳደሪያ ደንቡ ውስጥ በወሰነው መሠረት አባላት ከኅብረት ሥራ ማህበራቸው የሚገዙት ዕጣ በገንዘብ ወይም በዓይነት ሊፈጸም ይችላል።

2) በዓይነት ስለሚገዛው የዕጣ ሁኔታ የኅብረት ሥራ ማህበራት በመተዳደሪያ ደንባቸው ውስጥ ሊገልጹት ይችላሉ።

82. በጥሬ ገንዘብ የሚደረግ የዕጣ ግዢ ክፍያ

c) Caasaa bulchiinsa mootummaa jiranitti fayyadamuun waliga'ii waamicha dabarsuun

d) Bilbilaan, gaazexaan, raadiyoon, televijiniin, walga'ii waamichaa dabarsuun

E, Sagalee guddistuun fayyadamuun walga'ii waamichaa gochuun ta'a.

F) Akka haala baramaa waldaa hojii gamtichaan filannoo biroo waamicha fayyadamuun ta'a.

9, Koree hoji geggeessaa, koree to'annoo fi koree xiqqaa biroo kan mataa isaanii kan ta'e walga'ii idilee fi ariifachisaa ni qabatu, adeemsi tarreeffama danbii keessa koreewwaniin murtaa'a

10) Walga'ii koree geggeesaa irratti akkaataa keenninsa murtoo miseensi korichaa filannoo lama irratti sagalee wal qixa yoo qabatan yaada dura ta'aan deggere fudhatama ni argata .

11, Walga'ii idilee waligalaa fi walga'ii addaa waliigalaa beksisa barbaachisaa kennuun irra deebiin walga'ii guutuu waamameen yeroo 2ffaaf irra deebiin waamamee yoo hin guunne qaamni anngoo qabu ilaalatu yeroo dhumaaf ni waamama, qaamni aangoo qabu ilaalatu waamicha walga'ii taasisaan walga'ichi yoo hin guunne miseensi walga'ii dhuma irratti argaman walga'i guutuu ta'u.

12, Walga'ii koree hojii geggeessaa irra kan jiru miseensa koree walga'ii waliigalaa 1/3 ta'a

በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 27 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በጥሬ ገንዘብ የሚደረግ የዕጣ ግዥ የሚከተሉትን በተጨማሪነት ሊካተት ይገባል።

1) በምስረታ ጉባኤው እንዲሸጡ የታወቁ ዕጣዎችን የተከፈለ ዕጣ፤ ቃል የተገባ ዕጣ እና የሚሸጥ ዕጣ በሚል መደልደል ይገባል።

2) ኅብረት ሥራ ማህበሩ በዕቅዱ መሰረት ቢያንስ ስራውን ለማስጀመር የሚያስችል መነሻ ካፒታል ከመስራቾች አባላት በተከፈለ ዕጣ (paid up share) በምስረታ ወቅት ከእያንዳንዱ አባል ዝቅተኛውን ወይም ቢያንስ አንድ አምስተኛው ከአባላት ይሰበሰባል።

3) ለመሸጥ ከታወጀው (Perscribed share) ቀሪውን ዕጣ ወዲያውኑ ለመግዛት የገንዘብ እጥረት ያለባቸው መስራቾች አባላት በአራት ዓመታት የጊዜ ገደብ ውስጥ ቃል የተገባ ዕጣ (subscribed share) እንዲገዙ ስምምነት ማድረግ ይኖርበታል።

4) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 መሰረት የተከፈለውን ዕጣ (paid up share) ገንዘብ ለዚህ ተግባር ታስቦ በኅብረት ሥራ ማህበሩ ስም በተከፈተው የባንክ ሂሳብ ቁጥር ገቢ በማድረግ የገቢ ደረሰኛቸውን ይዘው ለምዝገባ መቅረብ ይችላሉ።

5) ኅብረት ሥራ ማህበሩ ቃል ገብተው በስምምነታቸው መሰረት የዕጣ ገንዘቡን ላልከፈሉ አባላት የጊዜ ገደቡ ከመጠናቀቁ ስድስት ወር በፊት በጽሑፍ ማስጠንቀቂያ ማሳወቅ ይኖርበታል። ሆኖም ግን ገንዘቡን ሳይከፍሉ የጊዜ ገደቡ የተጠናቀቀ እንደሆነ በስምምነታቸው መሰረት ይጠየቁበታል።

6) ከምስረታ በኋላ ወደ ኅብረት ሥራ ማህበሩ ለሚገቡ አዲስ አባላት እና ነባር መስራቾች አባላት

13, Qaamni aangoo qabu ilaalatu yookiin bakka bu'an yeroo kamiyyuu walga'ii koree raawwachistuu waldaa hojii gamta irratti argamuun walga'icha tajjabuu , degersa oogumaa kenna

14, Walga'ii waligalaa yookiin walga'iin koree hojii geggeesaa guyyaa , bakka ,sa'ata , fi beeksisa ajandaa gababaa ifa ta'e yoo xiqqaate guyya 15 dura beeksisuun waamu qaba

KUTAA KUDHAN
BU' UUREEFFAMA KAAPPITAALAA FI
MADDA FAAYINAANSII WALDAA HOJII
GAMTAA

80. WAA' E E K AFF ALTII WALITT

I
QABUU GALMEE FI FAYYADAMA

1, Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu yeroo hundeeffamu qorannOo isa baasu bu'uura godhachun danbii ittiin bulmata keessatti hanga kaffaltii galmee murteessa.

2, Miseensi kamiyyuu gara waldaa hojii gamtaa yeroo galu bu'uura danbii ittiin bulmaata murtaa'en hanga kafaltii galmee ala tokko kaffaluu qaba.

3) Kaffaltiin galmee walitti qabamu kan jalqabu keewwata kana keewwata 80 keewwata xiqqaa 2 bu'uura hundeeffama walga'ii waldaa hojii gamtaa erga geggeeffamee booda ta'u qaba.

4) Kaffaltiin galmeef walitti qabamu hundeeffama waldaa hojii gamtaa fi adeemsa galee wajjin wal qabatee baasii adda addaaf uuwwisuuf kan oolan ta'a.

5) Qarshiin galmeef kaffalame sababa kamiiniyyuu deebi'uu hin qabu kan fayyadaanis gaafatamuu hin qabu .

ቃል ከገቡት ውጭ የኅብረት ሥራ ማህበሩን ካፒታል አቅም ለማጎልበት እንዲቻል ክፍት የተደረገ የሚሸጥ ዕጣ (declared share) መዘጋጀት ይኖርበታል።

7) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 27 (5 እና 6) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ አባላት የገዙት ዕጣ ከተቀመጠው ገደብ በላይ መሆኑ ተገቢው ማጣራት ተደርጎ ልዩነቱ ለአባሉ ያለው ለድ እንዲመለስ ይደረጋል።

8) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 27 (7) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ኅብረት ሥራ ማህበሩ ለአባላት እንዲሸጡ ተደልፎለው በአባላት አቅም ማነስ ያልተሸጡ ዕጣዎች በጠቅላላ ጉባኤ እንደገና እንዲሸጡ ይወሰናል።

9) የኅብረት ሥራ ማህበራት በመተዳደሪያ ደንባቸው ውስጥ በሚወሰኑት መሠረት በሀብትና ዕዳ ምጣኔ “Leverage ratio” አማካኝነት ዕጣ ማሰባሰብ ይችላሉ።

83. በዓ ይነ ት የሚ ደረግ የዕጣ ግዢ ክፍያ

1) የኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ 985/2009 አንቀጽ 27 ንዑስ አንቀጽ 4 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ እንዲሸጥ ከወሰኑት ዕጣ ውስጥ የአባሉን የአከፋፈል እና የአካባቢውን ሁኔታ ግምት ውስጥ በማስገባት በዓይነት የሚሸጠው ዕጣ እንደሚከተለው ይሆናል፤

ሀ) የአዋጭነት ጥናቱን መሰረት በማድረግ ለዕጣ ግዢ በዓይነት የሚውሉት ንብረቶች አባላት እንደየ ኅብረት ሥራ ማህበሩ ዓይነት እና የሥራ ባህሪ በመነሳት በዓይነት ኢኮኖሚያዊ ጠቀሜታ የሚሰጡ ዕጣዎችን እንዲገዙ ሊወስን ይችላል።

6) Danbiin bulmaataa yeroo fooyya’u hanga hin jijjiramnetti yeroo yeroon miseensa haaraa galan irratti hanga galmee hin jijjiramu.

81. CARRAA MISEENSA HOJII GAMTAA IRRAA WALITTI QABAMU

1) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu bu’Uura dambii ittiin bulmataa isaa keessatti murteesseen miseensi waldaa hojii gamtaa carraa waldicha irra bituu qarshiin yookiin gosaan raawwachuu ni danda’a.

2) Haala carraa gosaan bituu ittiin bulmaata danboota keessatti ibsamuu ni danda’ama

82. CARRAA BITTAA KAFFALTII QARSHII CALLAAN TAASIFAMU

Labsii waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 kewwata 27 kan tumame akkuma eegametti ta’ee qarshii callaan bittaaan carraa dabalatan kan itti aanu dabalachuu qaba.

1) Walga’ii hundeeffama irratti akka gurguramu carraawwan labsaman carra kaffalame, carraa waadaa galame fi carraa gurguramu jechuun ramaduu qaba.

2) Waldaan hojii gamtaa bu’uura karoora isaan yoo xiqqaate hojii isaa jalqabuuf kan dandeessisu ka’umsa kaappitalaa miseensa hundeesitoota carraa kaffalameen waktii hundeeffama tokko tokkoo miseensa gad-aanaa yookiin yoo xiqqaate harka 1/5 miseensa irraa walitti qaba.

3) Gurguruuf kan labsame carra hafe battalumatti bituuf miseensa

ለ) ለዕጣ ግዢ የሚውሉት ንብረቶች ዓይነት የአባላት ምርት፣ ቤት፣ መጋዘን፣ መኪና፣ አነስተኛ የእጅ መሣሪያዎች፣ እንሰሳት እና ሌሎች በንብረት ሥራ ማህበራት በመተዳደሪያ ደንብ የሚወሰኑትንም ሊጨምር ይችላል።

ሐ) የዕጣ ግዢ ክፍያን ለመፈጸም የንብረቶች ግምት ንብረቱ ባለበት ሁኔታ በወቅቱ የገበያ ዋጋ በባለሙያ ወይም ኅብረት ስራ ማህበሩ በሚያቋቁመው ገማች ኮሚቴ ተገምቶ እንደ የንብረቶች አይነት በመዝገብ መያዝ አለበት።

መ) በወቅቱ የገበያ ዋጋ ተገምቶ በንብረት ሥራ ማህበሩ መዝገብ ላይ የተመዘገበ ንብረት የገበያ ዋጋ በመለዋወጡ ምክንያት የንብረቱ ዋጋ ከተገመተበት በላይ ከፍ ወይም ዝቅ ሊል አይችልም።

ሠ) የተያዘው ዋጋ ግምት ኅብረት ስራ ማህበሩ እና የንብረቱ ባለቤት የተስማሙበት ለመሆኑ በቃለ ጉባኤ ተይዞ መቀመጥ አለበት።

ረ) አንድ አባል ከንብረት ሥራ ማህበሩ ዕጣ ለመግዛት በዓይነት ያስረከበውን ንብረት ወደ ዕጣ ለመቀየር እንዲቻል ስምምነት የተደረሰበትን የግምት ዋጋ ለአንድ ዕጣ ዋጋ በማካፈል ንብረቱ ሊገዛው የሚችለው የዕጣ ብዛት ከታወቀ በኋላ በቃለ ጉባኤ ተይዞ በሂሳብ መዝገብና በንብረት መዝገብ መመዝገብ አለበት።

ሰ) የንብረቱ ግምታዊ ዋጋ ለአንዱ ዕጣ ዋጋ በሚከፈልበት ጊዜ አባሉ እንዲገዛ ከተፈቀደለት የዕጣ ብዛት እኩል ካልሆነና ሙሉ ዕጣ መግዛት ካልቻለ አባሉ ልዩነቱን በጥሬ ገንዘብ እንዲያሟላ መደረግ አለበት።

ሸ) የንብረቱ ግምት አባሉ እንዲገዛ ከተፈቀደለት የዕጣ መጠን ወይም ከአስር በመቶ በላይ ከሆነ ልዩነቱ በጥሬ ገንዘብ ለአባሉ ሊመለስለት ይገባል።

hundeessitoota hanqina qarshii qaban daangaa wagga 4 keessatti carraa waadaa galame waliigaltee bituu taasisuutu irra jira.

4) Keewwata kana keewwata xiqqaa 2 bu'uura carra kaffalameen qarshiin hojii kanaaf yaadame maqaa waldaa hojii gamtaan herrega baankii banameen galii gochuun naga'ee qabatanii dhiyaachuun galmeef dhiyaachuu danda'u.

5) Waldaan hojii gamtichaa waadaa gale bu'uura waligalteen miseensa qarshii carraa hin kaffalle yeroo daangaa ji'a ja'aa osoo hin xumuramiin dura akeekkachisa barreeffamaan beeksisu irra jira . Haa ta'u malee garuu qarshicha osoo hin kaffalin daangaan yeroo kan xumurame yoo ta'e bu'uura waligaltee isaaniin itti gaafatamu.

6) Hundeeffama booda gara waldaa hojii gamtaatti miseensooni haaraa galanii fi miseensi hundeessaa turan waadaa kan galanii alatti kaappitaala waldaa hojii gamtichaa guddisuuf akka danda'amutti carraan gurguramuu banaa kan godhame qopheessuutu irra jira.

7) Labsii waldaa hojii gamata lakk. 985/2009 keewwata 27 (5fi6) kan tumame akkuma eegametti ta'ee miseensonni carraa bitan daangaa ka'ame ol yoo ta'e qulqulleessuu ga'aan taasifamee garaagarummaan isaa dhala malee miseensaaf akka deebi'u ta'a

8) Labsii waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 keewwata 27 keewwata xiqqaa (7) kan tumame akkuma eegametti ta'ee waldaan hojii

ቀ) ልዩነቱን ወዲያውኑ መክፈል ካልተቻለ የሚከፈል ሂሳብ ተብሎ በሂሳብ መዝገብ ላይ በአባሉ ስም ተመዝግቦ በሚደረገው ውልጠ መሠረት መክፈል አለበት።

በ) አባሉ በዓይነት ያስረከበው ንብረት ቋሚ ከሆነ ወደ ዕጣ ተለውጦ ባለቤትነቱ ወደ ኅብረት ሥራ ማህበሩ ተዛውሮ በኅብረት ሥራ ማህበሩ ስም የስም ዝውውር እና ምዝገባ መካሄድ አለበት።

2) አባሉ ባስረከበው ንብረት ምትክ የገንዘብ መቀበያ ደረሰኝ እና የኤር ሠርተፊኬት ማግኘት አለበት።

3) ማንኛውም አባል ለዕጣ ግዢ ባስረከበው ንብረት ላይ የንብረት ባለቤትነት ጥያቄ ሊያነሳ አይችልም።

84. ስለተ ጨማሪ ዕጣ ሽያጭ

1) የኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ አንቀፅ 27 ንዑስ አንቀፅ 3 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ኅብረት ሥራ ማህበራት ቀድሞ የታወጀውን ዕጣ ሽጠው ከጨረሱ አዲስ ዕጣ በጠቅላላ ጉባዔ አስወስኖ እኩል ዋጋና መጠን ያላቸው ዕጣዎች መሸጥ ይችላሉ።

2) አዲስ ለአባላት የሚሸጥ ተጨማሪ ዕጣ ሙሉ በሙሉ በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጁ ውስጥ በተደነገገው የጊዜ ገደብ ተሸጦ ማጠናቀቅ አለበት።

3) የኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ አንቀፅ 35 ንዑስ አንቀፅ 3 በተደነገገው መሠረት አባላት ከተጣራ ትርፍ የሚያገኙትን ገንዘብ ለተጨማሪ ዕጣ ግዢ በሚያቀርቡት ጥያቄ መሠረት ሊገዙ ይችላሉ።

4) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 84 ንዑስ አንቀፅ 3 መሠረት ተጨማሪ ዕጣ ለመሸጥ የሚታወጁባቸው የሚከተሉት ምክንያቶች ሲኖሩ ነው።

gamtichaa miseensota isaaf akka gurgurame kan ramadame humna dhabuu miseensotaan carraawwan hin gurguramne walga'ii waliigalaan irra deebiin akka gurguramu murta'a.

9) Danbii ittiin bulmaata waldaa hojii gamtaa keessatti bu'uura murtaa'aniin kallattii qabeenyaa fi idaa qabeenyaatiin carraa walitti qabuun ni danda'ama.

83. KAFFALTII BITTAA CARRAA GOSAAN TAASIFAMU

1) Labsii waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 kewwata 27 kewwata xiqqa 4 akkuma eegametti ta'ee carraa akka gurguraman ta'an keessa akkaataa kaffalttii miseensaa fi haala naannoo tilmaama keessaa galchuun carraan gosaan gurguramu akkaataa itti aanuun ta'a.

a) Qorannoo baasuu bu'uura godhachuun qabeenyaan bittaa carraaf gosaan oolan miseensoonni akkaataa haala gosa waldaa hojii gamtichaa fi amala hojii gosaa irraa bu'uura godhachuun carraawwan fayyadamummaa dinagdee kennuun akka bitan murteessuu danda'u.

b) Qabeenyaan gosaan carraan akka bitamu kan oolan oomisha miseensota, mana kuusaa, konkoolataa ,meeshaa hojii harka salphaa beeyladooataa fi kan biroo dambii ittiin bulmaata waldaa hojii gamtaa keessatti kan murteessan dabalachuu danda'a.

c) Kaffaltii bittaa carraa raawwachuuf tilmaama qabeenyoota, qabeenyichi haala jiru gatii gabaa yeroo sanaa ogeessaan

ሀ) ኅብረት ሥራ ማህበሩ ለሚያዘጋጃቸው ፕሮጄክቶች የካፒታል እጥረት ሲያጋጥመው፤

ለ) ከውጭ የፋይናንስ ወይም የገንዘብ ተቋማት ብድር ከማፈለግ በፊት የውስጥ የገንዘብ አቅም ማሳደግ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው፤

ሐ) ቀደም ሲል በአባላት ተይዘው የነበሩ ዕጣዎች በአራት አመታት ውስጥ ተሸጠው በማለቃቸው ወይም በሌላ ልዩ ምክንያት ያልተሸጡ በጠቅላላ ጉባኤ እንደገና እንዲሸጡ ሲወሰን።

85. የመጠባበቂያ ሂሳብ አቀማመጥ እና አጠቃቀም

1) የመጠባበቂያ ገንዘብ በኅብረት ስራ ማህበሩ ስም የቁጠባ ሂሳብ ተከፍቶለት የሚቀመጥ የካፒታል በመሆን ለአበዳሪ ተቋማት እንደብድር ዋስትና ሆኖ ሊታይ ይቻላል። ሆኖም የመጠባበቂያ ገንዘብ አጠቃቀም እንደሚከተለው ይሆናል፤

ሀ) የመጠባበቂያ ገንዘብ የኅብረት ሥራ ማህበሩን ህልውና በማይነካ መልኩ የጠቅላላ ጉባኤው በየዓመቱ በሚቀርብለት የአዲት ሪፖርት መሠረት ይወስናል።

ለ) በመጠባበቂያ ከተያዘው ሂሳብ ውስጥ በጥናት ላይ ተመሥርቶ ሥራ ላይ እንዲውል ሊወስን ይችላል። ሆኖም ከ75 በመቶ በላይ ከመጠባበቂያ ሂሳብ ውስጥ ሥራ ላይ ሊውል አይችልም።

ገ) የኅብረት ሥራ ማህበራት ሥራ ላይ እንዲውል ለተወሰነ የመጠባበቂያ ገንዘብ መጠን የመድን ዋስትና እንዲገባለት በማድረግ ለሚከተሉት ተግባራት መጠቀም ይችላሉ።

ሀ) ለአባላት የአጭር ጊዜ ብድር ወይም ለአንድ ምርት ዘመን ለግብዓት ግዢ፣ ለምርት ማምረቻ

yookiin waldaan hojii gamtaa koree tilamaama hundeesseen tilmamamee akkaataa gosa qabeenyichaan galma'ee qabamee taa'u qaba

d) Haala gabaa yeroo sanaan tilmamamee galmee waldaa hojii gamtaa irratti kan galma'e sababa gatiin gabaa qabeenyichaa yoo jijjirame gatiin qabeenyicha kan tilmamame ol yookiin gadi ta'uu hin danda'u.

e) Tilmaama gatii qabame waldaan hojii gamtichaa fi abbaan qabeenyichaa kan itti waliigalan ta'uu barru qabaa irratti qabame ta'uu qaba.

f) Miseensi tokko waldaa hojii gamtaa irraa gosaan carraan bituuf qabeenyaa dabarsee sarakkabe gara carraatti jijjiiruuf akka danda'amutti waligaltee gatii tilmaama irra ga'e carraa tokkoof hiruun qabeenyicha bituuf kan danda'u baay'inni carraa erga beekamee booda barru qabaan qabame galmee herregaa fi galmee qabeenyaa keessatti galma'uu qaba.

g) Tilmaama gatii qabeenyichaa gatii carraa tokkoof yeroo kaffalu baay'ina carraa bituuf miseensaaf heyyamamee wal qixa yoo hin taanee fi carraa guutuu bituu yoo hin dandeenye miseensichi garaagarummaa jiru qarshii callaan akka guutu gochuutu irra jira .

h) tilamaama hundeesseen tilmamamee akkaataa gosa qabeenyichaan galma'ee qabamee taa'u qaba. h) Tilmaamni qabeenyichaa miseensichi akka bituuf yoo heyyamameef hangi carra fi

እና ማሰባሰቢያ ወጪዎች፡

ለ) ለአባላት ለአነስተኛ የንግድ እና የኢንቨስትመንት፡

ሐ) በጅምላ ለሚቀርቡ የጥሬ ዕቃዎች፣ የሸቀጥ ግዢ እና ከአባላት የምርት መሰብሰቢያ ቅድሚያ ክፍያ።

86. ዕዳንና ካፒታልን ስለማጣ ጣም

1) በቁጠባ ላይ ሊደርስ የሚችለውን ስጋት ለመቀነስ እና ለብድር የሚውል ገንዘብ ክምችት ለማሳደግ የፋይናንስ ጎብረት ሥራ ማህበራት በቁጠባ ዕጣ ምጥጥን ተግባራዊ ሊያደርጉ ይችላሉ።

2) ምጥጥም በጥናት ላይ ተመስርቶ እንደ አባላት ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ሁኔታ በመተዳደሪያ ደንብ ላይ መቀመጥ ይኖርበታል።

dhibbentaa 10 ol yoo ta'e garaagarummaa jiru miseensaaf qarshii callaan deebi'uu fii danda'a .

i) garaagarummaa isaa battalumatti kaffaluun yoo hin danda'amne herrega kaffalamu jedhamee galmee herregaa irratti maqaa miseensaan galma'e bu'uura waligalteen kaffalamuu qaba.

J) Miseensichi gosaan dabarse kan sarakabe qabeenyichi dhaabbataa yoo ta'e gara carraatti jijjiiramee abbaan qabeenyummaa gara waldaa hojii gamtichatti dabarfame maqaa waldaa hojii gamtichaan naanna'ee fi galmeeffamuun geggeeffamu qaba.

2, Miseensichi bakka qabeenyaa sarakabe naga'ee qarshii fudhanii fi ragaa qooda argachu qaba.

3, Miseensi kamiyyuu carraa bituuf qabeenyaa dabarse sarakabe irratti gaaffi abbaa qabeenyummaa kaasu hin danda'u.

84. WAA' E E GUR GUR TAA CARRAA DABALATAA

1, Labsii waldaa hojii gamtaa keewwata 27 keewwata xiqqaa 3 akkuma tumametti kan eegamu ta'e waldaan hojii gamtaa dursee carraa akka gurguramuuf kan labsame yoo fixan carraa haaraa walga'ii waliigalaan murteessisee gatii walqixaa fi carraa hanga qaban gurguruu danda'a.

2, Miseensaaf carraan dabalataan gurguramu guutummaan guutuutti labsii waldaa hojii gamtaa keessatti yeroo daanga'e tumametti gurguramee xumuramu qaba.

88. ከፋይናንስ ተቋማት የሚገኝ የፋይናንስ

ምንጭ

1) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር በጥናት ለቀረቡ ፕሮጀክቶች ማስፈጸሚያ የሚሆን ከፋይናንስ ተቋማት ጋር የሚያደርጉት የብድር ስምምነት በኅብረት ሥራ ማህበራት መተዳደሪያ ደንብ ውስጥ በሚወስኑት እና አግባብ ባለው ህግ መሠረት የሚፈጸም ይሆናል።

2) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ከኅብረት ሥራ ማህበሩ ውጭ ባሉ የተለያዩ ኢንቨስትመንቶች ወይም የአክሲያን ገበያዎች አክሲዮን ግዥ መሳተፍ አይችልም።

3) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 88 ንዑስ አንቀጽ (2) የተገለጸው እንደተጠበቀ ሆኖ ከዚህ መመሪያ መውጣት በፊት ከሌሎች ኢንቨስትመንቶች ወይም የአክሲዮኖችን የገዙ የኅብረት ሥራ ማህበራት ምን መሆን እንዳለበት አግባቢ ያለው ባለስልጣን ወደፊት መመሪያ የሚያወጣ ይሆናል።

89. ከአባል ውጭ ስለሚገኝ ፋይናንስ

1) በኅብረት ስራ ማህበራት አዋጅ 985/2009 አንቀጽ 23 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ኅብረት ሥራ ማህበራት በመተዳደሪያ

ደንባቸው በሚወስኑት መሠረት ግብዓት ለማሰራጨት፣ ምርት ለመረከብ፣ ተዘዋዋሪ ብድሮችን እና የፍጆታ ምርቶች ከአባላት ውጭ ለሚሰጡት አገልግሎት ተመጣጣኝ የአገልግሎት ክፍያ ሊጠይቁ ይችላሉ።

2) በኅብረት ሥራ ማህበሩ የሥራ ክልል ውስጥ የሚኖሩ አባል ላልሆኑ ሰዎች በአባልነት ወደ ኅብረት ሥራ ማህበሩ እስኪመጡ ድረስ

b) Herrega of eeggannoon qabame keessaa qorannoo irratti hundaa'e hojii irra akka ooluuf murteessuu danda'a. Haa ta'u malee dhibbentaa 75 ol yoo ta'e herraga of eeggannoo keessaa hojirra oolu hin danda'u.

2) Waldaan hojii gamtaa qarshii of eeggannoo keessaa hojirra akka oolu kan murteesse hangi qarshichaa wabummaan akka galamuuf taasisuun hojii itti aanuuf fayyadamuu danda'a

a) Miseensotaaf liqii yeroo dhiyoo yookiin bara oomishaa bittaa galtee, meeshaa oomishaa fi baasii sassaabuuf

b) Misensaaf daldala muraasaa fi investimeentiif

c) Meeshaa dheedhii jiilmaan galan bittaa shaqaxaaf miseensa irraa oomisha sassaabuuf kaffaltii duraa .

86. IDAA FI KAAPPITAALA WAL-MADAALCHISUU

1) Qusannoo irratti sodaa irra ga'u hir'isuu fi liqiif kan oolu kuufama qarshii guddisuuf faayinaansii waldaa hojii gamtaa carraa qusannoo hojii wal-madaalchisu gochuu qaba.

2, Wal-madalchisuun qorannoo irratti hundaa'e akka haala hawaasummaa fi dinagdee miseensotaatti dambii ittin bulmaata irra ta'uu qaba.

የሚሰጠውን ምርትና አገልግሎት በመተዳደሪያ ደንብ በሚሰነው መሠረት በተመጣጣኝ ዋጋ ሊሰጡ ይችላሉ።

3) የግብርና ኅብረት ሥራ ማህበራት አባል ላልሆኑ ሰዎች የሚሰጡት አገልግሎቱ ከአንድ የምርት ዘመን በላይ ሊያልፍ አይችልም። ሆኖም አባል ያልሆኑ ሰዎች ከአንድ የምርት ዘመን በኋላ አባል ለመሆን ፍቃደኛ ካልሆኑ አገልግሎቱ ይቋረጣል።

4) በተለይ የሸማቾች እና ሁለገብ የገበሬዎች ኅብረት ሥራ ማህበራት አባል ካልሆኑት ጋር የሚደረገው የምርትና አገልግሎት ግብይት አሰራር የተለየ የሂሳብ አያያዝና አመዘጋገብ ሊኖራቸው ይገባል። ሂሳባቸውም በተለየ ሁኔታ አዲት የሚደረግ ይሆናል።

5) ከአባል ውጭ በመስራት የሚገኝ የትኛውም ትርፍ ለአባላት በትርፍ ክፍፍል አይሰጥም። ሆኖም ግን በመተዳደሪያ ደንባቸው በሚወስኑት መሰረት ለስራ ማስፋፊያና ሌሎች ማህበራዊ አገልግሎቶች ሊያውሉት ይችላሉ።

ክፍል አ ሥ ራ አ ን ድ

በኅ ብረት ሥራ ማ ሀበራ ት የትር ፍ ክፍፍል እና

የብድር አ

ስተዳደር

90. የተጣራ ትርፍ አከፋፈል

1) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 45 ስለተጣራ ትርፍ አከፋፈልና አደላደል የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ኅብረት ሥራ ማህበራት በየዓመቱ ወጪ በመቀነስ እና ገቢ በማሳደግ ከሚሰጧቸው የምርትም ሆነ አገልግሎት ዋጋ ለአባላት ተመጣጣኝ ትርፍ በማስገኘት ተጨማሪ እርካታ ለመፍጠር መስራት ይኖርባቸዋል።

2) በማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ለአባላት

2) የሚከፋፈለው የትርፍ ክፍፍል የገዛውን ዕጣ እና ያደረገውን ተሳትፎ መሠረት ማድረግ አለበት።

4) ኅብረት ሥራ ማህበራት የሚያደርጉት የትርፍ ክፍፍል ሲወስኑ እንደ ኅብረት ሥራ ማህበሩ ዓይነት እና የ ሥራ ባህሪ ለዕጣ ወይም ለተሳትፎ የሚከፈለው መጠን በኅብረት ሥራ ማህበራት መተዳደሪያ ደንብ የሚወሰን ሆኖ ከፍተኛውን ድርሻ ለተሳትፎ ሊወስኑ ይችላሉ።

5) ማንኛውም የአባላትን ተሳትፎ የሚያበረታታ የኅብረት ሥራ ማህበር የአባላትን ተሳትፎ መረጃ በአግባቡ በተሳትፎ መዝገብ በወቅቱ መዝግቦ የትርፍ ክፍፍሉን ተግባራዊ ማድረግ ይኖርበታል።

6) የኅብረት ሥራ ማህበሩ መጠባበቂያ ገንዘብ ከኅብረት ሥራ ማህበሩ ካፒታል 30 በመቶ በላይ ሲሆን ከተጣራ ትርፍ የሚቀነሰው መጠባበቂያ ገንዘብ ቀርቶ የተገኘው የተጣራ ትርፍ በመተዳደሪያ ደንብ በሚወሰነው መሠረት ሙሉ በሙሉ ለአባላት ይከፋፈላል።

እያንዳንዱ አባል ከኅብረት ሥራ ማህበሩ የገዛውን የዕጣና የከፈለው የገንዘብ መጠን እንዲሁም የተሳትፎ መጠንና አመዘጋገቡ በዚህ አንቀጽ መሰረት ስለመፈፀሙ በአዲት ምርመራ ወቅት በመርማሪው መረጋገጥ ይኖርበታል።

8) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ለእያንዳንዱ አባል የትርፍ ክፍፍል ሲያከፋፍል እያንዳንዱ ግለሰብ አባል ከሚያገኘው ገቢ ላይ በሀገሪቱ የታክስ አከፋፈል ስርዓት መሰረት በመሠረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበሩ አማካኝነት ተቀንሶ በአቅራቢያው

88. DHAABBATA FAAYINAANSII IRRAA MADDA FAAYINAANSII ARGAMU

1) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu pirojektii qorannoo dhiyaatan raawwachuuf kan ta’u dhaabbata faayinaansii wajjin waliigaltee liqii taasisanii danbii ittiin bulmaataa waldaa hojii gamtaa keessatti murteessanii fi akkaataa seera barbaachisaa ta’een kan raawatamu ta’a .

2) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu waldaa hojii gamtaa ala investmentoota adda adda jiran yookiin gabaa aksiyoona bittaa akisoona hirmaachuu hin danda’an.

3, Keewwata kana keewwata 88 kutaa xiqqaa 2 kan ibsame akkuma eegametti

ለሚገኝ ግብር ሰብሳቢ መስሪያ ቤት ገቢ ማድረግ ይጠበቅበታል።

9) አባላት በሚያገኙት የተጣራ ትርፍ አባሉ በጽሁፍ በሚያቀርቡት ጥያቄ መሠረት ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል ተጨማሪ ዕጣ ሊገዙበት ይችላሉ።

10) ከአባዳሪ አካላት ወይም ከሌላ አካላት የሚቀርብ ማንኛውም የይገባኛል ጥያቄ ሳይመለስ የኅብረት ሥራ ማህበሩ ለአባላት ምንም ዓይነት የትርፍ ክፍፍል አይደረግም።

11) ከኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቤን ወይም ፌዴሬሽን ከአዲት በኋላ የተገኘውን የትርፍ ክፍፍል ድርሻ በተዘረጋው አሰራር መሰረት ለአባላት በወቅቱ ማስተላለፍ አለበት፤ ለአባላት የተላከ የትርፍ ክፍፍል ከአባላት ውሳኔ ውጭ ለሌላ ተግባር ማዋል አይቻልም።

91. የተጣራ ትርፍ ወይም ኪሳራ ስሌት አሰራር

1) የኅብረት ሥራ ማህበሩ አባላት በገዙት የዕጣ መጠን እና በተሳትፋቸው ላይ በመመስረት የትርፍ/ኪሳራ/ ክፍፍል ስሌት በሚከተለው መሰረት ይከናወናል፤

ሀ) የእያንዳንዱ አባል የዕጣ ድርሻ ለማስላት ለዕጣ ድርሻ ወይም ለተሳትፎ ሊውል የሚችለው የትርፍ መጠን በመተዳደሪያ ደንብ በተደነገገው የድልድል ስሌት መሰረት ይሆናል።

ለ) የአንድ ብር የዕጣ ድርሻ ለማወቅ ለዕጣ ድርሻ የተመደበውን የገንዘብ መጠን ለጠቅላላ የዕጣ ሚዛን ድምር በማካፈል ስሌቱን መታወቅ አለበት።

ሐ) የተገኘውን የአንድ ብር የዕጣ ተሳትፎ ድርሻ አባሉ በገዛው የዕጣ ድምር በማባዛት የእያንዳንዱን አባል የዕጣ ድርሻ በማግኘት ክፍፍሉ መፈጸም አለበት። የአንድ ብር የዕጣ

ta'ee qajeelfamoota kana ba'uu dura investimtoota biroo yookiin waldaa hojii gamtaa aksiyoona bitan maal akka ta'u qaamni aangoo qabu ilaallatu qajeelfama baasuu danda'a.

89. MISEENSAA ALA FAAYINAANSII ARGAMU

1) Labsii waldaA hojii gamtaa Lakk. 985/2009 keewwata 23 kan tumame akkuma eegametti ta'ee waldaan hojii 7) gamtaa danbii ittiin bulmataa bu'uura murteessaniin galtee akka rabsuuf, oomisha tarakkabuuf, liqoota naanna'anii fi oomisha fayyadamoo miseensaa ala tajaajiltoota kennaman kaffaltii tajaajila wal madalaa ta'e gaafachuu danda'u.

2) Naannoo waldaan hojii gamtaa keessa jiraatu namoota miseensa kan hin taaneef miseensummaan gara waldaa hojii gamtaa hanga dhufanitti oomishinii fi tajaajilli kennamu bu'uura gatii wal madaalan ittiin bulmaata keessatti tumameen gatii wal madalaan kennuu danda'u.

3) Namoota miseensa waldaa hojii gamtaa hin taaneef tajajilli keennamu oomisha ba ra tokko ol caalu hin qabu. ta'e iyyuu namoota miseensa hin taane bara oomishaa waggaa tokkoo booda miseensa ta'uuf heyyamamoo hin taane tajajilichi addan cita.

4) keessumaa fayyadamtotnii fi waldaa hojii gamtaa qannan bulaa hunda galaa ta'e miseensa hin taane wajjin kan taasisu oomishaa fi tajaajila gabaa adeemsa herrega addaa fi galmeessaa qabachuu

ረ) የእያንዳንዱ አባል የዕጣ ድርሻ እና የተሳትፎ ድርሻ ለየብቻው በመስራት ጠቅላላ የትርፍ ድርሻ ተደምሮ መታወቅ አለበት፤

ሰ) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር ከአዲት በኋላ የሚገኘውን የተጣራ ትርፍ በመተዳደሪያ ደንቡ በተደነገገው መሠረት መክፈል አለበት። አባላት በጥያቄያቸው ያሚያገኙትን የተጣራ ትርፍ ድርሻ ተጨማሪ ዕጣ ለመግዛት ወይም ገንዘቡን ለመውሰድ ከወሰኑ የገቢ ግብር ተቀናናሽ ሆኖ ሊከፈላቸው ይገባል።

ሸ) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 91 ንዑስ አንቀጽ 1 (ሰ) በተደነገገው መሠረት ማንኛውም የመሰረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበር ከእያንዳንዱ ግለሰብ አባል ቆርጦ ያስቀረውን የገቢ ግብር በአቅራቢያው ለሚገኝ ግብር ሰብሳቢ መ/ቤት ገቢ ማድረግ አለበት።

ቀ) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 53 (ሀ) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒየን ወይም የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌዴሬሽን ለአባል መሰረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት ትርፍ በሚያከፋፍሉበት ጊዜ ከአባል ኅብረት ሥራ ማህበራት የገቢ ግብር አይሰበስቡም።

ሸ) በዕጣና በተሳትፎ የትርፍ /ኪሳራ/ ክፍፍል አከፋፈል የተጣራ ትርፍ ድርሻቸውን ያልወሰዱ አባላት ዝርዝራቸውን ለብቻው በሰነድ መዝግቦ በመያዝ ጠቅላላ ሂሳቡ በተከፋይ እዳ ተመዝግቦ ይያዛል።

ቀ) ኅብረት ሥራ ማህበሩ ኪሳራ በሚያጋጥመው ጊዜ በጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔ ከኅብረት ሥራ ማህበሩ ኪሳራ በሚያጋጥመው ጊዜ

ከመጠባበቂያ ሂሳብ እንዲቀንስ ይደረጋል። ሆኖም ኪሳራው ከመጠባበቂያ ሂሳብ ከተቀመጠው

qaba . Herregni isaanii haala addaan odiiitii ta'uu qaba .

5, Miseensaa ala hojjechuun bu'aan argamu miseensaaf bu'ichi hin qoodamu . Haa ta'u malee garuu bu'uura ittiin bulmaata keessatti murtaa'een babal'ina hojii fi tajaajila hawasummaaf oolchuu danda'uu.

KUTAA KUDHA TOKKO
BU' AA Q OQ Q OODD ACHUU FI
BULCHIINSA LIQII WALDAA HOJII
GAMTAA

90. AK K AATAA K AFF ALTI I BU'
AA
QULQULLUU

1) Labsii waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 keewwata 45 waa'ee akkaataa kaffaltii bu'aa qulqulluu fi ramaddii akkuma eegametti ta'ee waldaan hojii gamtaa baasii waggaa irraa hir'iseef galii

taasiisuun oomisha ta'e gatii tajaajila kennuu madaala argamsisuun miseensoota irraa bu'aa walitti quufinsa dabalataa uumuuf hojjechuutu irra jira .

2) Waldaa hojii gamtaa kamiyyuu miseensota isaaf kan kaffalamu qooda bitee fi bu'uura hirmaannaa taasiseen ta'uu qaba .

የሚበልጥ ከሆነ ከእንዳንዱ አባል ዕጣ ላይ ተቀንሶ ለኪሳራው ማቻቻ ይሆናል።

በ) ኅብረት ሥራ ማህበሩ ኪሳራ በሚያጋጥመው ጊዜ ለእያንዳንዱ የኅብረት ሥራ ማህበሩ አባል በዕጣና በተሳትፎው መሰረት በማስላት የሚደርሰውን ኪሳራ ያሳውቃል።

2) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቨርሲቲ ወይም ፌዴሬሽን ለአባላት ያከፋፈለው የትርፍ ክፍፍል ለእያንዳንዱ ግለሰብ አባል መድረሱን ማረጋገጥ ይኖርበታል፤ የትርፍ ክፍፍሉን የወሰዱት አባል ኅብረት ሥራ ማህበራት ለግለሰብ አባላት ስለመከፋፈላቸው የሚሳይ በቂ መረጃ ማቅረብ ይኖርባቸዋል፤

92. የኅብረት ሥራ ማህበራት ኅብረትና ገንዘብ የማይከፋፈል ስለመሆኑ

1) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጁ 985/2009 አንቀጽ 64 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ

በስጦታ ወይም በኅብረት ሥራ ማህበራት ፈንድ የተመዘገበ ሂሳብ ወይም በውርስ የተገኘ ወይም ከአባላት መመዝገቢያ ተሰብስቦ ጥቅም ላይ ያልዋለ ወይም ከቅጣት የተሰበሰበ ወይም ከአባላት ወጪ በተደረገ ልውውጥ የተገኘ ገንዘብ ከሆነ ሳይከፋፈል የወል ኅብረት ይሆናል።

2) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 92 ንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በተጨማሪ የማይከፋፈል የኅብረት ሥራ ማህበራት ኅብረትና ገንዘብ አቀማመጥ እንደሚከተለው ይሆናል፤

ሀ) የኅብረት ሥራ ማህበራት ሲፈረሱ የማይከፋፈሉ የጋራ ኅብረት በተቋቋመው የኅብረት ሥራ ማህበራት ፈንድ ውስጥ ገቢ ይደረጋል።

4) Waldaan hojii gamtaa qooddaannaa bu'aa kan tasisu yeroo murteessaan akkaataa gosa waldaa hojii gamtichaa fi caarraaf amala hojii yookiin hirmaannaaf hanga kaffalamu ittiin bulmaata waldaa hojii gamtaan kan murta'u ta'ee ga'ee ol'aanaan hirmannaa murteessuu danda'u.

5) Hirmannaan kamiyyuu miseensoota kan jajjabeessu ragaa hirmaannaa miseensa waldaa hojii gamtichaa galme hirmaannaa galmeessuuf yeroon galmeesse qooddanna bu'aa hojiirra oolchu qaba .

6) qarshii of eeggannoo waldaa hojii gamtichaa kaappitaala waldaa hojii gamtichaa dhibbentaa 30 ol yoo ta'u, bu'aa qulqulluu irraa kan hir'atu qarshii of eeggannoo hafe ittiin bulmaata keessatti bu'uura bu'aa qulqulluu murtaa'uun guutummaa guutuutti miseensaaf kaffalama .

7) Tokkoon tokkoo miseensi waldaa hojii gamtichaa carraa biteef hanga qarshii kaffaleen akkasumas hanga hirmaannaaf galmeeffamni isaas bu'uura keewwata kanaan raawwatamuu isaa yeroo qorannoo odiitii qorattootaan mirkanaa'uu qaba.

8) Waldaan hojii gamtaa tokkoo tokkoo miseensa isaaf bu'aa yeroo qoqqoodu tokkon tokkoo namni dhuunfaa miseensa galii argate irraa bu'uura seera kaffaltii taksii biyyichaatti karaa bu'uura waldaa hojii gamtichaan hiratee dhiyeenya irratti kan argamu mana hojii gibiraa sassaabaf galii gochu qaba .

ለ) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር በውህደት ወይም በመከፈል ወቅት የነበረው የማይከፋፈል የጋራ ኅብረት በውህደት ወይም በመከፈል ለተቋቋሙት አዲስ ኅብረት ሥራ ማህበራት በማይከፋፈል የጋራ ኅብረትነት ተመዝግቦው ይተላለፋል።

ሐ) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 92 ንዑስ አንቀጽ 1 እና በንዑስ አንቀጽ 2 (ሀ እና ለ) መሠረት የማይከፋፈል የኅብረት ስራ ማህበራት ኅብረት እና ገንዘብ በማንኛውም መንገድ ለአባላትም ሆነ ለሌላው ወገን ለብድር ወይም ለዕዳ ክፍያ ወይም ዕዳን ለማቻቻል ወይም ለሽልማት እና ለመሳሰሉት ማዋል አይቻልም።

93. ስለብድር አገልግሎት

1) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ለአባላት፣ ለመሰል እና አቻ ኅብረት ሥራ ማህበራት በመተዳደሪያ ደንባቸው በወሰኑት መሠረት በአጭር፣ በመካከለኛ እና በረጅም ጊዜ የሚመለስ የገንዘብ እና የዓይነት ብድር አገልግሎት ሊሰጡ ወይም ሊወስዱ ይችላሉ።

2) ኅብረት ሥራ ማህበራት ለአባላት የሚያቀርቧቸው የብድር ዓይነቶች በመተዳደሪያ ደንባቸው እና የአባላትን ፍላጎት መሠረት በማድረግ በወለድ ወይም ወለድ አልባ ሊሆን ይችላል።

3) ለአባላት የሚቀርብ ብድር እንደ ኅብረት ሥራ ማህበሩ የብድር ዓይነት፣ የብድር ዋስትና እና የብድር አመላላኝ አሰራሮችን በመተዳደሪያ ደንባቸው መሠረት በጠቅላላ ጉባዔ አፀድቀው ተግባራዊ ሊያደርጉ ይገባል።

የኅብረት ሥራ ማህበራት ለአባላት የሰጡትን ብድር በገቡት ውል መሰረት በወቅቱ ሙሉ በሙሉ የማስመለስ ግደታ አለባቸው።

9) Miseensonni bu'aa qulqulluu argataniin miseensichi gaaffii barreeffamaan dhiyeeffatuun guutummaa guutuutti yookiin hanga tokko carraa dabalataa bituu danda'u .

10) Qaama liqeessa irraa yookiin qaama biraa irraa gaaffiin naaf ta'a dhiyaatu kamiyyu osoo hin deebi'in waldaan hojii gamtichaa miseensaaf qoqqoodaa gosa kamiyyuu hin taasisu.

11) Yuniyeeniin waldaa hojii gamtaa yookiin federesheniin odiitii booda ga'ee bu'aa qoqqoodaa argame bu'uura adeemsa diriireen yeroo isaatti miseensaaf dabarsu qaba. Bu'aan qoqqoodaa miseensaaf ergame murtoo miseensaa ala hojii biraaf oolchuun hin danda'amu.

91. BU' AA Q U L Q U L L U U Y O O K I I N

ADEEMSA SHALLAGGII KISAARAA

1) Miseensii waldaa hojii gamtaa hanga carraa bitaanii fi hirmaannaa isaanii irratti hunda'uun bu'aa / kisaara herregni qooddaa isaa akkaataa itti aanutti ta'a.

a) Ga'ee carraa tokko tokko miseensaa herreguuf ga'ee carraa yookiin hanga bu'aa hirmannaaf oolu danda'u ittiin bulmaata akkaataa bu'uura shallaggii ramaddii tumameen ta'a.

b) Ga'ee carraa qarshii tokko beekuuf hanga qarshii ga'e carraa ramadame idaa'ama madaallii carraa waliigalaaf hiruun shallaggiin isaa beekamuu qaba.

c) Hirmaannaa ga'ee qarshii carraa tokko argame miseensi carraa bite baay'isuun tokko tokkoo ga'ee carraa miseensaa argachuun qoqqooddaan raawwatamuu 4)

94. ስለብድር አ ሰጣ

፲

1) የኅብረት ሥራ ማህበራት ወቅታዊ እና ተደራሽነት ያለው የተለያዩ የብድር ዓይነት እና መጠን ለአባላት ማስራጫት ይችላሉ።

2) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ለአባላት የሚያቀርበው ብድር በመጠየቂያ የተደገፈ፣ የብድር ወለድ መጠን እና የመክፈያ ጊዜ ሰሌዳ ሊኖረው ይገባል።

3) ኅብረት ሥራ ማህበር ለአባላት የሚሰጡት የብድር የሚከተሉትን ሁኔታዎችን ያካትታል፤

ሀ) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ለአባላቱ እና ለሌሎች አቻ ኅብረት ሥራ ማህበራት የሚሰራጩ ብድር ጥናትን መሠረት ያደረገ ሊሆን ይገባል።

ለ) ለብድር የሚውል ገንዘብ ምንጭ ከኅብረት ሥራ ማህበሩ ካገኘታል፣ ከአባላት ቁጠባ፣ መሰል ወይም ከሌሎች አቻ ኅብረት ሥራ ማህበራት ከሚገኝ ብድር፣ ከመንግስት ከሚገኝ የበጀት ድጋፍ፣ ከተለያዩ የፋይናንስ ተቋማት የሚገኝ ብድር እና ከሌሎች አቅም ገንቢዎች የሚገኝ ተዘዋዋሪ ፈንድ ሊሆን ይችላል።

ሐ) የፋይናንስ ኅብረት ሥራ ማህበራት ከአባላት ከሚሰበስቡት ቁጠባ ጋር በሚደረገው ስምምነት መሠረት ከ70 እስከ 80 በመቶ ድረስ ለብድር ሊያውሉ ይችላሉ።

መ) ከፋይናንስ የኅብረት ሥራ ማህበራት ውጭ ያሉ ለሌሎች ኅብረት ሥራ ማህበራት ግን ካገኙባቸው ለአደጋ እንዳይጋለጥ ሲባል ለአባላት ከራሳቸው ካገኙባቸው ለብድር የሚያውሉ ከሆነ የካፒታላቸውን 70 ፕሮሰንት መብላጥ የለበትም።

ሠ) የኅብረት ሥራ ማህበራት ለአባላት ለሚሰጡት ብድር የሚያስከፍሉት የወለድ መጠኑን

qaba . Ga'ee carraa qarshii tokkoo =qarshii qoqqooddaa carraaf ramadame/ida'ama carraa waligalaaf,

Ga'ee carraa miseensa tokkoo=n ida'ama carraa miseensaa x qarshii tokkoon ga'ee carraa

d) Ga'een hirmaannaa qarshii tokkoo argame gatii bittaa oomishaa miseensichi taasisa yookiin gatii gurgurtaa yookiin qusannaa yookiin hanga liqii baay'isuun ga'ee hirmaannaa tokko tokkoo miseensaa argachuun qoqqooddaan raawwatamuu qaba.

Ga'ee hirmaannaa qarshii tokkoo=qarshii hirmaannaa qooddannaaf ramadame/hanga daldala wal jijjiirame waliigalaaf,

Ga'ee hirmaannaa miseensa tokko =ida'ama hirmaannaa miseensaa x ga'ee hirmaannaa qarshii tokko

f) Bu'aan qoqqooddaa kan geggeeffamu unka yookiin peeroolii kaffaltii bu'aa qoqqoodda qopheessuun ta'a.

g) Ga'een carraa tokkoo tokkoo miseensaa fi ga'ee hirmaannaa qofaatti hojjechuun ga'een bu'aa waligalaa ida'ame beekamau qaba.

h) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu odiitii booda bu'aa qulqulluun argame bu'uura danbii ittiin bulmataa kaffaluu qaba . Miseensotni gaaffii isaaniin ga'ee bu'aa qulqulluu argatan carraa dabalataa bitachuu yookiin qarshii fudhachuu yoo murteessan gibirri galii hir'ifamee kaffalamuufii qaba .

በመተዳደሪያ ደንባቸው ውስጥ የተወሰነ እና በጠቅላላ ጉባኤ የፀደቀ መሆን አለባቸው።

ረ) በወለድ አልባ ስርዓት መሠረት የብድር አገልግሎት ክፍያ የሚሰጡ የኅብረት ሥራ ማህበራት ከአባላት ጋር በሚያደርጉት ስምምነት የሚፈፀም ይሆናል።

ሰ) የኅብረት ሥራ ማህበራት የብድር ውል ሲዘጋጅም ሆነ በብድር መመለሻ ጊዜያት የብድር መክፈያ ጊዜ ሰሌዳ ለእያንዳንዱ ተባባሪ አባል በጽሁፍ ወይም በሞባይል ወይም በኢሜል ወይም በማስታወቂያ በመጠቀም እንዲያውቁት ለያደርጉ ይችላሉ።

95. ስለመበደር ወሰን

1) የኅብረት ሥራ ማህበራት የገንዘብ አቅማቸውን ለማጠናከር ከአባላት፣ ከሌሎች ኅብረት ሥራ ማህበራት ወይም ከአባሪ ተቋማት መበደር ይችላሉ።

2) የኅብረት ሥራ ማህበራት የሚበደሩት ብድር ካላቸው የካፒታል መጠን የማይበልጥ ሆኖ በጠቅላላ ጉባኤ መወሰን አለበት፣

3) ማንኛውም የገንዘብ ቁጠባና ብድር ኅብረት ሥራ ማህበር ለሚበደረው ብድር የብድር መድን ዋስትና መግባት አለበት።

4) በኅብረት ሥራ ማህበር አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀፅ 47 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ብድር ለመበደር የሚከተሉትን ቅድመ ሁኔታዎች ማሟላት ይገባዋል።

ሀ) ጥሩ የብድር የመመለስ ታሪክ ማረጋገጫ ማቅረብ የሚችል፣

ሐ) በብድር የዋስትና መያዣ የሌለበት፣

l) Bu'uura keewwata kana keewwata 91 keewwata xiqqaa 1 (g) tumameen bu'uura waldaa hojii gamtaa kamiyyuu tokkoo tokkoo miseensa nama dhuunfaa irraa kutee kan hambise galii gibiraa dhiyeenya irratti kan argamu waajjira gibira sassaabaaf galii gochu qaba.

J) Labsii waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 keewwata 53 (a) kan tumame akkuma eegametti ta'ee yuuniyeeniin waldaa hojii gamtaa yookii federeesheeniin hojii gamtaa miseensaaf bu'uura waldaa hojii gamtaa bu'aa yeroo qoqqoodu miseensa irraa waldaan hojii gamtaa gibira hin sassaabu.

K) Waldaa hojii gamtaa yeroo kisaaraan isa mudatu murtoo yaa'ii waliigalaan herrega qusannoo irraa akka hir'atu godha .

Haa ta'u malee kisaaraan herrega qusannoof ka'amee ol yoo ta'e tokkoo tokkoo carraa miseensaa irraa hir'aate kisaarichi akka wal danda'u ta'a.

l) Waldaa hojii gamtaa kisaaraan yeroo mudatu tokko tokko miseensa waldaa hojii gamtaa carraa fi bu'uura hirmaannaa shallagameen kisaaraa ga'e beeksisa.

2, Yuuniyeeniin waldaa hojii gamtaa kamiyyuu yookiin federesheniin miseensaaf bu'aa qoqqoode tokkoo tokkoo miseensa dhuunfaa ga'uu isaa mirkaneeffachuutu irra jira. miseensi bu'a qoqqooddaa kan fudhatan waldaan hojii gamtaa miseensa dhuunfaaf qoqqoodamuu isaa ragaa agarsisu dhiyeessutu irra jira.

መ) ብድሩ ለምን ጉዳይ እንደሚውል በግልፅ የሚያሳይ መረጃ የሚያቀርብ፤

ለ) ተከታታይነት ያለው ኪሳራ የሌለበት፤

ሠ) የተበደረውን ስራ ላይ ለማዋል ያለው ልምድ፤

ረ) የንግድ ሥራ ዕቅድ ያለው፤

ሰ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የብድር አስተዳደር ታሪክ፤

ሸ) የፋይናንስ መግለጫዎች፤

ቀ) በቂ እና ተመጣጣኝ ዋስትና ማቅረብ የሚችል፤

በ) ከመንግስት ብድሩ ለታለመለት ዓላማ የሚውል እና በወቅቱ ስለመመለሱ ድጋፍ ማቅረብ፤

5) የኅብረት ሥራ ማህበራት በጠቅላላ ጉባኤ የፀደቀ የብድር አስተዳደር ስርዓት ሊኖራቸው ይችላል፤

96. ስለማ በደር ወሰን

1) በኅብረት ሥራ ማኅበር አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀፅ 48 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ተበዳሪ አባላት የሚከተሉትን ግዴታዎች ወይም መስፈርቶች የሚያሟሉ ሊሆኑ ይገባቸዋል፤

ሀ) ብድር በወቅቱ የመመለስ ታሪክ ያለው፤

ለ) ቀድሞ በብድር የተያዘ የዋስትና መያዣ የሌለበት፤

ሐ) ብድሩ ለምን ጉዳይ እንደሚውል የሚገልፅ የጽሁፍ ጥያቄ፤

መ) የተበደረውን ስራ ላይ ለማዋል ያለው ልምድ፤

ሠ) የንግድ ሥራ ዕቅድ ያለው፤

ረ) በቂ ዋስትና ማቅረብ የሚችል፤

97. ስለዋስትና ዓይነት እና አማራጮች

92. QABEENYAA FI QARSHIIN WALDAA HOJII GAMTAA KAN HIN Q OQ Q OODAMNE TA' UU IS AA

1) Labsii waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 keewwata 64 akkuma tumametti ta'ee kennaan yookiin fandii waldaa hojii gamtaan herrega yookiin dhaalaan galmaa'e yookiin galmee miseensaaf sassabamee hojiirra kan hin oolle yookiin adabbii irraa kan sassaabame yookiin baasii misseensa godhameen jijjiirraan qarshii argame yoo ta'e osoo hin qoqqodamiin qabeenyaa waliinii ta'a

2) Kewwata kana kewwata 92 kutaa xiqqaa 1v kan tumame akkuma eegameetti ta'ee dabalataan qabeenyaa fi qarshiin waldaa hojii gamta kan hin qoqqoodamne akkaata ta'umsa isaa akka itti aanu ta'a

a) Waldaan hojii gamtaa yoo diigame qabeenyaan waliinii kan hin qoqqoodamne fandii waldaa hojii gamtaa hundeeffame keessatti galii ta'a.

b) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu yoo walitti makamuun yokaan yeroo kaffaltii qabeenyaa walinii hin qoqqoodamne walitti makamuun yookiin kaffaluun waldaa hojii gamtaa haara'aa hundeeffame qabeenyaa hin qoodamne ta'ee galmaa'e taa'a.

c) Keewwata kana keewwata 92 kewwata 1 kewwata xiqqaa (A) fi (B) qabeenyaa fi qarshii waldaa hojii gamtaa karaa kamiyyuu miseensaaf ta'e nama biraaf liqiif yookiin kaffaltii idaa yookiin idaan

በኅብረት ሥራ ማኅበር አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀፅ 49 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማኅበር ለሚሰጠው የብድር አገልግሎት የሚጠይቀውን ዋስትና ዓይነት እና አማራጮችን የሚከተሉትን ያካትታል፤

1) ኅብረት ስራ ማኅበራት ለሚያበድሩት ገንዘብ ወይም የዓይነት ብድር ለዋስትና የተለያዩ አማራጮችን እንደየኅብረት ስራ ማኅበራቱ ዕድገት፣ ዓይነት እና ባህሪያት በመያዣነት መጠቀም ይችላሉ፤

2) በዋስትና የሚያዙ ቋሚ ንብረቶች እና የገንዘብ ሰነዶች ትክክለኛነት በሚመለከታቸው አካላት መረጋገጥ አለበት።

3) ማንኛውም የኅብረት ስራ ማኅበር ለሚያቀርበው የብድር አገልግሎት በዋስትና የሚይዘውን ንብረት ወይም ገንዘብ ዕዳው በወቅቱ ካልተከፈለ ንብረቱን በሀጋዊ መንገድ በመሸጥ ወይም ገንዘቡን ለዕዳ ማካካሻነት በማዋል ዕዳውን የማስከፈል መብት አለው።

4) የወለድ አልባ አገልግሎት በሚሰጡ ኅብረት ሥራ ማኅበራት በመተዳደሪያ ደንብ በሚወስኑት መሠረት ተፈፀሟል ይሆናል።

5) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማኅበር ለሚሰጠው ብድር ተበዳሪዎችን የብድር ሕይወት ዋስትና እንዲገቡ አሰራሩን መዘርጋት አለበት።

ፍል አ ሥ ራ
ሁለ

የኅብረት ሥራ ማኅበር ልዩ መብቶች

98. ድር ሻን እና ጥቅምን ስለማ ስከበር ፣
ስለማ ቻ ቻ ልና ስለማ ስተላለፍ

1) በኅብረት ሥራ አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀፅ 26፣ 30፣ 40፣ 41 እና 42 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ኅብረት ሥራ ማኅበራት ከካፒታል

akka wal danda'uuf **badhaasaa** fi kan kana fakkataniif oolchuun hin danda'amu

93. WA' E E TAJ AAJ ILA
LIQ II

1) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu miseensaaf, kan fakkaatanii fi waldaa hojii wal fakkaataaf bu'uura dambii ittiin bulmata keessatti murteesaniin yeroo dhiyoo, giddu galeessaa fi yeroo dheeraa keessatti kan deebi'u qarshii fi gosaan tajaajila liqii kennuu yookiin fudhachuu danda'u.

2) Waldaan hojii gamtaa miseensaaf gosoota liqii dhiyeessuuf dambii ittiin bulmaata isaanii keessattii fi bu'uura fedhii miseensotaa godhachuun dhaalaan yokaan dhaalaan ala ta'uu danda'a.

3) Liqiiin miseensaaf dhiyaatu akka haala waldaa gamtichaatti gosaan, wabii liqii fi adeemsa liqii deebisuun bu'uura dambii isaanii yaa'ii waliigalaatiin mirkaneessanii hojiirra oolchu qabu.

4) Waldaan hojii gamtaa miseensootaaf liqii kennan bu'ura waada galaniin yeroo isatti gutuma gututti deebisuu dirqama qabu

94. WAA' E E AKK AATAA ITT I
LIQ II
KENNAN

1) Waldaan hojii gamtaa yeroo fi qaqqabaa kan qabu gosaa fi hangaan liqii adda adda rabsuu danda'a.

2) Waldaan hojii gamtichaa miseensaaf kan dhiyeessu unka liqii ittiin gaafataniin kan degerame, hanga dhala liqii fi gabatee yeroo deebi'u qabachuu qaba.

3) Waldaan hojii gamtaa miseensaaf liqii kennu haala itti aanu hammata;

በፊት ለሰዎች ቅድሚያ ስለሚሰጡ አባላት ከአባልነት ስሰናበቱ ጥቅምቻቸው ተከብሮላቸው ያለባቸው ዕዳ ተቻችሎ ይስተናገዳሉ።

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተቀመጠው እንደተጠበቀ ሆኖ የገንዘብ ቁጠባና ብድር ኅብረት ሥራ ማህበራት አባል ያስቀመጠውን ቁጠባ ወዲያው የማግኘት መብት ያለው ሲሆን ያለውን ዕጣ ማግኘት የሚችለው የኅብረት ሥራ ማህበሩ አዲት ተደርጎ ነው። ሆኖም የኅብረት ሥራ ማህበሩ ኪሳራ የሚያጋጥመው ከሆነ አባሉ ኪሳራውንም በሕጉ መሰረት የድርሻውን የሚካፈል ይሆናል፤

3) አንድ አባል በፍላጎቱ ወይም በህግ ውሳኔ ወይም በሞት ከተለየ ወይም ከአባልነቱ የተሰናበተ ከሆነ በኅብረት ሥራ ማህበሩ የሚፈልግበትን ዕዳ ከከፈለገ ካቻቻለ በኋላ የሚቀረው ድርሻና ጥቅም ብቻ የሚከበርለት ይሆናል፤

4) አንድ አባል ያለው ጥቅም ወይም ድርሻው ከኅብረት ሥራ ማህበሩ ውጭ ላለበት ዕዳ ወይም ተጠያቂነት ሊከበር፣ ሊያዝ ወይም ሊሸጥ አይችልም፤

5) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ከአባሉ ላይ የሚፈልገው ዕዳ የሚኖር ከሆነ አባሉ በኅብረት ሥራ ማህበሩ ውስጥ ካለው ድርሻ ወይም ሌሎች ጥቅሞች ላይ በመቀነስ ዕዳውን ያቻችላል፤

6) የአባሉ ዕዳ ከሚቻቻለው ዕጣ ወይም ጥቅም በላይ የበለጠ ከሆነ በሥራ አመራር ኮሚቴ አማካኝነት ዋስ እንዲሸፍን ይደረጋል። ሆኖም ዕዳው በዋሱ የማይሸፈን መሆኑ ሲረጋገጥ ለጠቅላላ ጉባኤ ቀርቦ የመጨረሻ ውሳኔ እንዲሰጥበት ይደረጋል።

7) አባሉ ከኅብረት ሥራ ማህበሩ ያለውን ድርሻና ጥቅም ማስተላለፍ የሚችለው አባሉ በሚያቀርበው ማመልከቻ ብቻ ነው።

a) Waldaan hojii gamtaa miseensota isaa fi waldaa gita isaa ta'e biroof liqin raabsamu qorannoo irratti kan hundaa'e ta'uu qaba.

b) Maddi qarshii liqii irra oolu waldaa hoji gamtaa kaappitaala qabu, qusannoo miseensootaa, kan fakkaatan yokiin gita isaa kan ta'e waldaa hojii gamtaa irraa liqii argamu, deggersa baajeta mootummaa irraa argamu, dhaabbata faayinaansii adda adda irraa liqii argamuu fi kan biroo ijaarsota dandeettii irraa kan argaman fandii deddebi'aa ta'u danda .

c) Faayinaansiin waldaa hojii gamtaa miseensa irraa kan sassabamu qusannaa wajjin bu'uura waliigaltee godhamuun dhibbentaa 70-80 liqiif oolchuu danda'a.

d) Faayinaansii waldaa hojii gamtaa ala kan jiran waldaa hojii gamtaa biroof garuu kappitaalli isaanii balaaf akka hin saaxilamnetti miseensootaaf kaappitaala isaa irraa liqiif kan dhiyeessu yoo ta'e kaappitaala isaanii keessaa dhibbentaa 70 caaluu hin qabu.

e) Waldaan hojii gamtaa miseensotaaf qarshii liqii kennan dhala isaan kaffalchisu hangi isaa danbii ittiin bulmataa keessatti kan murta'ee fi yaa'ii waliigalaan kan mirkanaa'e ta'uu qaba.

f) Bu'uura sirna dhala dhabaan kaffaltii tajaajila liqii kan kennan waldaan hojii gamtaa miseensoota isaa wajjin waligaltee rawwataniin ta'a.

h) Waldaan hojii gamtaa waligalteen liqii yeroo qophaa'us ta'e yeroo itti liqin deebi'u yeroo gabatee kaffaltii liqii

8) ማንኛውም አባል ድርሻውንና ጥቅሙን ማስተላለፍ የሚችለው ለኅብረት ሥራ ማህበሩ አባል ለሆነ ወይም ለመሆን ፈቃደኝነቱን ለገለጸ ወይም ለሌላ ሰው መሆን ይችላል።

9) ወራሹ የኅብረት ሥራ ማህበሩ አባል ለመሆን ከፈለገ በዚህ መመሪያና መተዳደሪያ ደንብ በሚወስነው መሰረት የአባልነት መስፈርቶችን የሚያሟላ ከሆነ ከኅብረት ሥራ ማህበሩ እንዲወረስ የተፈቀደለትን ድርሻና ጥቅሙ ታስቦለት በአዲስ አባልነት መመዝገቢያ በመክፈል የኅብረት ሥራ ማህበሩ አባል ሊሆን ይችላል።

99. የመንግስት ድጋፍ

በኅብረት ሥራ አዋጅ 985/2009 አንቀጽ 43 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ መንግስት በተጨማሪነት ለኅብረት ሥራ ማህበራት ዕድገት የሚከተሉትን ድጋፎች ያደርጋል፤

- 1) ኅብረት ሥራ ማህበራት አደረጃጀት ከደረሱበት የዕድገት ደረጃ አንፃር የተለያዩ ድጋፍ ያደርጋል፤
- 2) የኅብረት ሥራ ማህበራትን አሰራር በቴክኖሎጂ በመደገፍ ማዘመን፤
- 3) ምርታማነት ሊጨምሩ የሚያስችሉ ልምዶች፣ አሰራሮች በማምጣት እንዲጠቀሙ ማድረግ፤
- 4) የውስጥ የፋይናንስ አቅማቸው እንዲያድግ የተለያዩ የፋይናንስ አማራጮች ወይም የኅብረት ሥራ ፈንድ መዘርጋት፤
- 5) የተለያዩ ፕሮጀክቶችን እና ፕሮግራሞች በመቅረፅ ተግባራዊ እንዲሆኑ ማድረግ፤
- 6) የኅብረት ሥራ የትምህርትና ስልጠና ተቋም እንዲቋቋም ድጋፍ ማድረግ፤
- 7) ለኅብረት ሥራ ማህበራት ዕድገት የሚያግዙ ምክረ ሃሳቦችን የሚሰጡ የአማካሪ ምክርቤቶችንና አማካሪ ባለሙያዎችን ማቋቋም፤

tokkoo tokkoo liqeeffataa miseensaaf barreeffamaan yookiin bilbilaan yookiin iimeliin yookiin beeksisaan fayyadamuun akka beekan gochuu danda’uu.

95. WA’ E E DAANGAA L IQ E E FF ACHU U

- 1) Waldaan hojii gamtaa humna qarshii isaanii cimsachuuf miseensoota irraa, waldaa hojii gamtaa biroo yookiin dhaabbata qarshii liqeessaan irra liqeeffachuu danda’u.
- 2) Waldaan hojii gamtaa qarshii liqeeffatan kaappitaala qaban kan hin caalle ta’e yaa’ii waliigalaan murtaa’uu qaba.
- 3) Qarshiin qusannoo fi liqii kamiyyuu waldaan hojii gamtaa liqii liqeeffatuuf wabii liqii galuu qaba.
- 4) Labsii waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 keewwatni 47 akkuma eegameetti ta’ee waldaan hojii gamtaa kamiyyuu liqii liqeeffachuu haalota duree itti aanu guutuu qaba.
 - a) Seenaa gaarii liqii deebisu mirkaneessu dhiyyeesuu qaba
 - b) Walitti fufiinsaan kisaaraa kan hin qabne
 - c) Qabsiisa wabii liqii kan hin qabne
 - d) Liqicha dhimma maaliif akka oolchu kan mul’isu ragaa dhiyeessuu
 - e) muuxannoo liqii fudhate hojiirra oolchuu qabu
 - f) karoora hojii daldalaa qabu

8) ኅብረት ሥራ ማህበራት ቢዝነሳቸውን በማስፋፋት ውጤታማ እንዲሆኑና ለዜጎች የሥራ ዕድል እንዲፈጠር ድጋፍ ማድረግ፤

9) ምርትና አገልግሎት ጥራት ላይ መሠረት አሰራር መዘርጋት፤

10) የኅብረት ሥራ ማህበራትን ነባራዊ ሁኔታ ያገናዘበ ትምህርትና ስልጠና፤

11) ለኅብረት ሥራ ማህበራት የመስሪያ ቦታ እንዲያገኙ ድጋፍ፤

12) የአገር ውስጥ እና የውጭ የገበያ ትስስር ድጋፍ፤

13) የቁጥጥር እና ተከታታይነት ያለው የቴክኒክ ድጋፍ፤

ክፍል አ ሥራ ሦስት

የኅብረት ሥራ ማህበራት ግንኙነት አ ግባብ

እና የዕቅድ አቀራረብ

100. ከአባላት ጋር የሚኖራቸው የግንኙነት

ዓይነቶች

1) የኅብረት ሥራ ማህበራት በሚያደርጓቸው ማናቸውም እንቅስቃሴዎቻቸው ከአባላት፣ ከአደራጅ መ/ቤት፣ ከባለድርሻ አካላት፣ ከአቅም ገንቢዎች እና ሌሎች አካላት ጋር የተለያዩ ግንኙነቶችን ሊያደርጉ ይችላሉ።

2) የኅብረት ሥራ ማህበራት ከአባላት ጋር የሚኖራቸው የግንኙነት ዓይነቶች በመተዳደሪያ ደንባቸው ውስጥ የሚገለፅ ሆኖ በዋናነት በሚከተሉት ጉዳዮች ዙሪያ ሊገናኙ ይችላሉ፤

ሀ) በዕቅድ ዝግጅትና ትግበራ፤

ለ) በሪፖርት አቀራረብና መረጃ አሰጣጥ፤

g) Seenaa liqii bulchiinsa waldaa hojii gamtaa

h) Ibsa faayinaansii

I) Wabii ga'aa fi wal madaalaa dhiyeessu kan danda'u

J) Kaayyoo yaadame irraa liqicha oolchuuf mootummaa irraa fi yeroon deebisuu isaaf degersa dhiyyeessuu

5) yaa'ii waliigalaa waldaa hojii gamtaan kan mirkana'e sirna bulchiinsa liqii qabachuu qaba.

96. WA' E E DAANGAA LIQ E E S S

UU

1) Labsii waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 keewwatni 48 kan tumame akkuma eegametti ta'e miseensonni liqeeffatan dirqama itti aanu yookiin ulaagota guutuu qabachuutu irra jira.

a) Seenaa yeroon liqii deebisuu qabachuu b)

Duraan liqiif wabummaan kan hin qabamne kan hin qabne

c) Liqicha dhimma maalii akka oolchu kan ibsu gaaffii barreeffamaan

d) Liqeeffatee hojiirra oolchuuf muuxannoo qabu

e) karoora hojii daldalaa qabu

f) Wabii ga'aa kan dhiyyeesu

97. WAA' E E GOS A WABII FI F I LANN

OO

1) Waldaan hojii gamtaa qarshii yookiin gosaan liqeessaniif wabummaan filannoo adda addaa akka haala guddina walidichaa, gosaa fi amalootatti qabsiisaaf fayyadamuu danda'u.

ሐ) በትምህርትና ስልጠና አገልግሎት፤

መ) ኤክስቴንሽን አገልግሎት፤

ሠ) በምርትና ፋይናንስ የግብይት አገልግሎት፤

ረ) የሒሳብ አያያዝ ሥርዓት፤

ሰ) በልምድ እና ተሞክሮ ልውውጥ፤

3) የኅብረት ሥራ ማህበራት የሚያቅዱት ማንኛውም እቅድ የአባላትን የፍላጎት ዳሰሳ መሰረት ያደረገ ሆኖ ከአባላት አቅም በላይ የሆኑ ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ችግሮችን በመፍታት ላይ ትኩረት ያደረገ መሆን አለበት። ሆኖም አባላት ያለወቁት እና ያለጸደቁት እቅድ መኖር የለበትም።

4) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የዋና ዋና ተግባራት እቅድ አፈጻጸም ሪፖርት በሩብ ዓመት አንድ ጊዜ በስራ አመራር ኮሚቴ ወይም በርድ ቀርቦ መጽደቅ አለበት።

5) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 100 ንዕስ አንቀጽ 4 መሰረት ለኅብረት ሥራ ማህበሩ የሥራ አመራር ኮሚቴ ሆነ ለማንኛውም አካል የሚቀርብ ሪፖርት እንደየኅብረት ሥራ ማህበራት አይነት የሚለያይ ሆኖ ቢያንስ በሚከተሉት ተግባራት ላይ ትኩረት ማድረግ አለበት፤

ሀ) የአባላት የግብይት ተሳትፎ፤

ለ) የምርት ግብይት አፈጻጸም፤

ሐ) የግብርና ምርት መሳደጊያ ግብዓቶች አቅርቦትና ስርጭት፤

መ) የሒሳብ ሪፖርት፤

ሠ) የፋይናንስ አቅርቦት፤

ረ) የቁጠባ አሰባሰብ፤

ሰ) የብድር አሰጣጥ፤

2) Wabummaan kan qabaman qabeenyaa dhaabbataa fi sanadoota qarshii qaama ilaallatuun mirkanaa'uu qaba.

3) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu tajaajila liqii dhiyeessuuf wabummaan qabeenyaa yookiin qarshii qabaatu idaan yeroon kan hin deebine qabeenyicha seera qabeessan gurguruuf yookiin qarshii idicha bakka buusuuf kan oolchu idicha kaffalchisuuf mirga qaba.

4) Waldaan hojii gamtaa tajaajila dhala hin qabne kennan bu'uura dambii ittiin bulmataa raawwatamaa ta'a.

5) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu liqii kennuuf liqeffatootni wabii jireenyaa akka galan adeemsa diriirsuu qabu.

KUTAA KUDHA LAMA

98. WAA' E E GA' E E FI BU' AA
KABACHIISUU, WAL DANDEESISUU FI
DABARSUU

1) Labsii waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 keewwata 26, 30, 40, 41, fi 42 kan tumaman akkuma eegamanitti ta'ee waldaan hojii gamtaa kaappitaalaan dura wa'ee miseensota namootaaf dursa kennan miseensummaa irraa waan geggeeffamaniif fayyidaan isaanii eegameef idaan isaanii wal danda'ee ni keessummeeffamu.

2) Keewwata kana keewwata 1 kan kaa'ame akkuma eegametti ta'e miseensi waldaa hojii gamtaa qarshii qusannoo liqiif kan kaa'e of eeggannicha mirga battalumatti argachuu kan qabu yeroo ta'u, carraa qabu argachuu kan danda'u

ሸ) የብድር እና ዕዳ አመላለስ፤

ቀ) የፍጆታ ምርት አቅርቦትና ስርጭት፤

በ) ያጋጠሙ ችግሮች፤

ተ) በተመረጡ ሌሎች ጉዳዮች፤

6) የኅብረት ሥራ ማህበራት ግልፅነትን ለመፍጠር ሲባል ዋና ዋና የተግባራት አፈፃፀም መረጃዎችን በየግማሽ ዓመቱ አባላት ሊያዩ በሚችሉባቸው ቦታዎች ላይ ሊለጥፉት ይችላሉ። አባላት ስለ ኅብረት ሥራ ማህበራቸው ተገቢውን መረጃ በወቅቱ እንዲያገኙ ማድረግ ይኖርበታል።

7) አባላት እና ሌሎች አካላት የአፈፃፀም መረጃ በጠየቁ ጊዜ መረጃ ማግኘት አለባቸው፤ የተለያዩ ሚዲያዎች በመጠቀም መረጃ ሊሰጡ ይችላሉ።

8) በሩብ ዓመት በስራ አመራር ኮሚቴ ወይም በርድ የጸደቀ የዕቅድ አፈፃፀም ሪፖርት ለአደራጅ መ/ቤት መቅረብ አለበት።

9) የኅብረት ሥራ ማህበሩን የሂሳብ መግለጫዎችን በወቅቱ በማዘጋጀት የሀብትና ዕዳ ሁኔታ ለአባላት ግልጽ ማድረግ አለባቸው

10) ኅብረት ሥራ ማህበራት የአባላትን የኅብረት ሥራ ጽንሰ ሃሳብ፣ ጠቀሜታና ፋይዳ፣ ስለሚያከናውኗቸው ተግባራት እና ሌሎች በጥናት በተለይ መሰረታዊ ጉዳዮች ላይ የግንዛቤ ማሳደጊያ ስልጠና የመስጠት ኃላፊነት አለባቸው። ስልጠና የሚሰጡበት የጸደቀ በጀት ሊኖራቸው ይገባል።

11) ኅብረት ሥራ ማህበራት ለአባላትም ሆነ ለአከባቢው ማህበረሰብ የግብርና ኤክስቴንሽን አገልግሎት በተለይ በቴክኖሎጂ አጠቃቀም፣ በተሻሻሉ የግብርና ዘዴዎች፣ በሜካናይዜሽን፣ በእሴት መጨመር፣ በፋይናንስ ትስስር እና በኅብረት ሥራ ጽንሰ ሀሳብ ላይ የኤክስቴንሽን አገልግሎት መስጠት አለባቸው። ለሚሰጡት

odiitiin waldichaa godhameeti. Ta'e iyyuu kisaaraan waldaa hojii gamtichaa kan mudate yoo ta'e miseensichi bu'uura seeraan idaa sana ga'ee isaa qooddachuu qaba.

3) Miseensi tokko fedha isaan yookiin murtee seeraan yookiin du'aan Yoo adda ba'e miseensummaa irraa kan geggeeffame yoo ta'e, idaa waldaa hojii gamtichaan irraa barbaadamu erga kaffalee booda ga'ee fi faayidaan hafe qofa kan eegameef ta'a.

4) Miseensi tokko faayidaa yookiin ga'ee qabu waldaa hojii gamtichaa ala idaa qabu yookiin ittigaafatamummaan kabajamuuf, qabamuu yookiin gurguruu hin danda'u.

5) Waldaan hojii gamtichaa idaa miseensa isaa irraa barbaadu kan jiraatu yoo ta'e, miseensichi ga'ee yookiin faayidaa biroo waldaa hojii gamtichaa keessaa qabu irraa hir'ifamee idaan isaa wal dandeessisa.

6) Idaan miseensichaa carraa wal danda'uu yookiin fayidaa ol caalee yoo argame karaa koree geggeessaa wabiin akka aguuguuf taasisa.

7) Miseensichi waldaa hojii gamtichaa keessaa ga'ee fi faayidaa qabu dabarsuu kan danda'u miseensichi iyyata dhiyyeessuu qofaan ta'a.

8) Miseensi kamiyyuu ga'ee isaa yookiin faayidaa isaa dabarsuu kan danda'u miseensa waldaa hojii gamtaa kan ta'eef yookiin ta'uuf fedha isaa kan ibseef yokaan nama biroof ta'u danda'a.

የኤክስቴንሽን አገልግሎት ጥናት ላይ የተመሰረተ ተመጣጣኝ ክፍያ ሊያስከፍሉ ይችላሉ።

12) አባላት ምርትን በጥራት፣ በብዛት እና በወቅቱ ለጎብከት ሥራ ማህበራት ማቅረብ አለባቸው

13) የጎብከት ሥራ ማህበራት ለአባላት የግብይት አገልግሎት ተጠቃሚ ለማድረግ የሚከተሉት ግዴታዎች ማሟላት ይኖርባቸዋል፤

ሀ) አባላት ለምርትና አገልግሎት የሚፈልጉትን ፋይናንስ የብድር አገልግሎት ማመቻቸት፤

ለ) ለአባላት የገበያ መረጃ መስጠት አለባቸው

ሐ) ለአባላት በምርት ጥራት እና በአጠቃላይ የግብይት አሰራር ላይ ግንዛቤ መፍጠር፤

መ) ጥራትን መሰረት ያደረገ ክፍያ ስርዓት መተግበር፤

ሠ) በምርት ዋጋ ትመና ላይ ለአባላት ግልጽነት መፍጠር፤

ረ) የአባላትን ፍላጎት መሰረት ያደረገ የፍጆታ ምርቶችን በተመጣጣኝ ዋጋ ማቅረብ፤

ሰ) በአባላት ምርት ላይ እሴት በመጨመር ለገበያ ማቅረብ፤

ሸ) የአባላትን ምርት በማስተዋወቅ እና የገበያ መዳረሻዎችን በማስፋት ምርቱን መሸጥ፤

ቀ) የጥራት ደረጃውን የጠበቀ ምርት በስፋት መሰብሰብ፤

14) አባላት ለጎብከት ሥራ ማህበራቸው ለማቅረብ በዕቅድ ያጸደቁትን ምርት አሟልተው በወቅቱ ማስገባት አለባቸው፤

15) አባላት ያላቸውን ዕጣ መጠን ማሳወቅ እና የዕጣ ምስክር ወረቀት መስጠት አለባቸው፤

9) Dhaaltuun miseensa waldaa gamtichaa ta'uu yoo barbaade qajeelfama kanaan bu'uura dambii ittiin bulmaataan ulaagaa miseensummaa kan guutu yoo ta'e, waldaa hojii gamtichaa irraa akka dhaalu kan heyyamameef ga'ee fi faayidaa herragameef miseensummaa haaraaf kan galmaa'u kaffalee miseensa waldaa hojii gamtichaa ta'uu danda'a.

99. DEGGERSA MOOTUMMAA

Labsii waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 kewwata 43 kan tumame akkuma eegametti ta'ee dabalataan guddina waldaa hojii gamtichaaf deggersi itti aanu ni godhamaaf

1) Ijaarsi waldaa hojii gamtaa sadarkaa guddina irra ga'een deggersa adda adda ni godha

2) Adeemsa hojii waldaa hojii gamtaa tekniolojiin deggeramuun ammayyeessuu

3, Oomisha dabalataa argamisisuu kan danda'an muuxannoowwaan adeemsoota fiduun akka itti fayyadaman taasisuu

4) Humni faayinaansii isaanii akka guddatuuf filannoo faayinaansii adda addaa yookiin hojii gamtaa diriirsuu.

5) pirojektoota adda addaa fi sagantaa baasuun hojiirra akka oolu gochuu

6) Dhabbata baruumsaa fi leenjii hojii gamtaa akka hundeeffamuuf deggersa gochuu Guddina waldaa hojii gamtaaf yaadota gorsa deggeran mana maree gorsitootaa fi ogeessota gorsitootaa hundeesuu

16) የእርሻ መሰሪያዎችን እና የግብርና ቴክኖሎጂዎችን በአንድ ማዕከል እንዲያገኙ ማድረግ፤

101. በመሠረታዊ ሰነድ ሥራ ማህበራት

እና የኒዬን መካከል ስለሚኖር ግንኙነት

1) የሰነድ ሥራ ማህበራት የኒዬን የዋና ዋና ተግባራት እቅድ አፈጻጸም ሪፖርት በየሩብ ዓመቱ ለአባል መሰረታዊ ሰነድ ሥራ ማህበራት በጽሑፍ ማሳወቅ አለበት፤

2) የሰነድ ሥራ ማህበራት የኒዬን ለአባል መሰረታዊ ሰነድ ሥራ ማህበራት ባለሙያዎችን በመቅጠር የሰነድ ሥራ ኤክስፔርትን ለአባል ግለሰቦች አገልግሎት እንዲሰጡ ድጋፍ ይሰጣል።

3) የሰነድ ሥራ ማህበራት የኒዬኖች አገልግሎት አሰጣጣቸውን ለማዘመን የተለያዩ መሰረተ ልማቶችን ማሟላት አለባቸው፤

4) የሰነድ ሥራ ማህበራት የኒዬኖች በጥናት ላይ በመመስረት ለመሰረታዊ ሰነድ ሥራ ማህበራት ወሳኝ የሆኑ መሰረተ ልማቶችን እንደ መጋዘን፣ ጽ/ቤቶች እና ሌሎች መሰረተ ልማቶችን እንዲሁም የሰነድ ሥራ ማህበራት አባላት የመጠጥ ውሃ፣ የኤሌክትሪክ ኃይል፣ መንገድ፣ ድልድዮች በዕቅድ እያጸደቁ ማሟላት አለባቸው።

5) የሰነድ ሥራ ማህበራት የኒዬን አመራሮች የአባል መሰረታዊ ሰነድ ሥራ ማህበራት አመራሮችን መደገፍ፣ ማብቃት፣ ልምድን ማካፈል፣ የአመራርነት ክህሎት የሚያገኙባቸውን ምቹ ሁኔታዎች መፍጠር አለባቸው።

6) የሰነድ ሥራ ማህበራት የኒዬኖች ቢያንስ በወር አንድ ጊዜ የአባል መሰረታዊ ሰነድ ሥራ ማህበራትን፣ ቅርጫፍችን እና መሸጫ ሱቆችን በዕቅድ አፈጻጸም እና አገልግሎት አሰጣጥ ላይ የባለሙያ ድጋፍና ክትትል ማድረግ አለባቸው፤

8) Hojii waldaa hojii gamtaa babal'isuun bu'a qabeessa akka ta'anii fi lammiileef carraa hojii akka uuman deggersa gochuu

9) Oomishaa fi tajaajila qulqulluu irratti bu'uuraan adeemsa diriirsuu

10) Haala baratamaa waldaa hojii gamtaa kan baratame barumsa fi leenjii

11) Waldaa hojii gamtaaf deggersa bakka mana hojii akka argatan

12, Deggersa walitti hidhamsa gabaa biyya keessa fi biyya alaa

13) To'annoo fi deggersa walitti fufinsaa tekniikaa

KUTAA KUDHA SADAFFAA
WALITTI DHUFEENYA BARBAACHISAA
FI AKKAATAA KAROORA DHIYEESAN
100. GOSOOTA WALITTI DHUFEENYA
MISEENSOOTA WAJJIN QABAATAN

1) Waldaan hojii gamtaa sochiiwwan godhan kamiyyuu miseensa irraa, mana hojii hundeessaa, qaama ilaallatu, qaama ijaarsootaa fi qaama biroo wajjin walitti dhufeenyawwan adda addaa gochuu danda'uu.

2) Waldaan hojii gamtaa miseensota wajjin gosoota walitti dhufeenya miseensota wajjin qabaatan dambii ittiin bulmata isaanii keessatti kan ibsaman ta'ee caalmaatti dhimmoota marsaa itti aanaan irratti wal arguu danda'uu.

a) Qophii karoora fi hojiirra oolmaa

b) Akkaataa gabaasaa fi akkaataa keenninsa ragaa

c) Tajaajila barumsaa fi leenjii

7) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር በዕቅድ ዝግጅትም ሆነ በእቅድ አፈጻጸም ግምገማ ላይ አባላትን በንቃት ማሳተፍ አለበት፤

8) ኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቨርሲቲ ወቅታዊ የሆኑ የተለያዩ መረጃዎችን በማሰባሰብና በመተንተን ለአባል መሰረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት በማቅረብ በመረጃ ላይ የተመሰረተ የምርትና አገልግሎት ግብይት እንዲፈጸም ማድረግ አለባቸው፤

9) የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቨርሲቲ የፋናንስ አቅም ለሌላቸው አባል መሰረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት የሂሳብ አያያዝ ባለሙያዎችን መቅጠር መደገፍ እንዲሁም በጀት በመመደብ ሂሳባቸውን አዲት ማስደረግ አለባቸው።

10) የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቨርሲቲ ለአባል መሰረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት እድገት ወሳኝ የሆኑ አዳዲስ ቴክኖሎጂዎችን የማቅረብ እና የተለያዩ ንብረቶች እና ማሻሻያ መጠቀም የሚችሉበት አሰራር መዘርጋት ይገባል።

11) የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቨርሲቲ ለአባል መሰረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት ዓመታዊ የንብረት ቆጠራ በማካሄድ እንዲሁም የግብርና ሜካናይዘሽን አቅርቦትና አገልግሎት ማቅረብ አለበት፤

102. በኅብረት ሥራ ማህበራት ፌዴሬሽን እና

የኒዩን መካከል ስለሚኖር ግንኙነት

1) የኅብረት ሥራ ፌዴሬሽን ለአባል ኅብረት ሥራ ማህበራት ዕድገት አጋዥ የሆኑ ፕሮጀክትና ፕሮግራሞችን በመቅረጽ ሀብት ያፈላልጋል።

2) ኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቨርሲቲ ለሚሰጧቸው ስልጠናዎች ምቹ የስልጠና ቦታዎችን በራሳቸው ወይም ከሌሎች አካላት ገ)

d) Tajaajila eksteenshenii

e) Tajaajila gabaa oomishaa fi faayinaansii

f) Sirna qabiinsa herregaa

g) wal jijjiirraa muuxannoo fi yaalii

3) Waldaan hojii gamtaa karoora karoorsu kamiyyuu fedha miseensotaa bu'uura kan godhate ta'ee humna miseensootaa ol yoo ta'e rakkoowwan hawaasummaa fi dinagdee kan hiikan irratti kan xiyyeeffate ta'uu qaba . Haa ta'u malee miseensotni kan hin beeknee fi karoora hin mirkaneessine jiraachuu hin qabu.

4) Waldaan hojii gamtaa hojii isaa inni gurguddaan gabaasa karoora raawwii nuusa waggaa keessaa ala tokko koree hojii geggeessaa yookiin boordiif dhiyaatee mirkana'uu qaba.

5) Keewwata kana keewwata 100 bu'uura keewwata xiqqaa 4 koree hoji geggeessaa waldaa hojii gamtaaf ta'ee gabaasni qaama kamiif kan dhiyaatu haala gosa waldaa hojii gamtichaan kan adda ba'u ta'ee yoo xiqqaate hojii xiyyeeffannoo itti aanu irratti ta'uu qaba.

a) Hirmaannaa gabaa miseensotaa b)

Raawwii gabaa oomishaa

c) Dhiyeessii fi raabsaa galteewwan guddistuu qonnaa fi oomishaa d) Gabaasa herregaa

e) Dhiyeessii faayinaansii f)

Sassaabbii qusannoo

በመቀናጀት ማመቻቸት አለባቸው። ሆኖም የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌደሬሽን ስልጠና የሚሰጡበት የራሳቸው የስልጠና ማዕከል ሊኖራቸው ይገባል፤

3) የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌደሬሽን የውጭ ሀገር ተሞክሮዎችንና ልምዶችን በመቀመጥ በአባል ኅብረት ሥራ ማህበራት ተግባራዊ እንዲደረግ ይደግፋል፤

4) የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌደሬሽን አዳዲስ ቴክኖሎጂዎችን በማመንጫት ለኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒፎርም እና መሰረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት እንዲተገብሩ ድጋፍ ያደርጋል።

5) የአባላትን ፍላጎት መሰረት ያደረገ የግብርና እና የኢንዱስትሪ የፍጆታ ምርቶችን በጅምላ እና በተመጣጣኝ ዋጋ ማቅረብ አለባቸው።

6) የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌደሬሽን የማሽነሪ ጥገና አገልግሎት ለአባል ኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒፎርም እና መሰረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት መስጠት አለባት፤

7) የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌደሬሽን ከአባል ኅብረት ሥራ ማህበራት ላይ የሚረከበውን ምርት በማቀነባበር ለገበያ ማቅረብ አለባቸው፤

8) የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌደሬሽን ጥናትና ምርምር ከሚያደርጉ አካላት ጋር በመቀናጀት በኅብረት ሥራ ማህበራት ጉዳይ ላይ ጥናትና ምርምር ያካሄዳል። ግብይትን ተደራሽ ለማድረግ ዓለም አቀፍ ግንኙነት ስራዎችን ይሰራል፤

9) የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒፎርም ለአባል መሰረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት የሂሳብ ሰራተኛ በመቅጠር የሂሳብ ዝርጋታ አገልግሎት መስጠት አለባቸው፤

10) የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒፎርም በጀት በመመደብ የአባል መሰረታዊ ኅብረት ሥራ

g) Akkaataa liqii

h) Liqii fi akkaataa deebisuu idaa

l) Dhiyeessii fi raabsaa fayyadama oomishaa

J) Rakkoowwan mudatan

k) Dhimmoota biroo filataman

6) Waldaan hojii gamtaa iftoomina uumuuf jecha gabaasa raawwii hojii gurguddoo walakkaa waggaatti bakka miseensonni ilaaluu danda'anitti maxxansuu danda'uu. miseensonnii waa'ee waldaa hojii gamtaa isaanii ragaa ga'aa yeroon akka argatan gochuutu irra jira.

7) Miseensotnii fi qaamni biroon ragaa raawwii yeroo gaafatan ragaa argachuu qabu. maasmiidiyaa adda addaa fayyadamuun ragaa argachuu qabu.

8) Koree geggeessa hojiin nuusa waggaa yookiin karoora raawwii gabaasa boordiin mirkaneessee mana hojii hundeesseef dhiyyeessuu qaba.

9) Waldaa hojii gamtichaa ibsa herregaa yeroon qopheessuun qabeenyaa fi haala idaa miseensaaf ifa gochuu qaba.

10) Waldaan hojii gamtaa wa'ee yaada bu'ura hojii gamtaa , faayidaa fayyadamummaa isaa irratti wa'ee hojii rawwaatuu fi kan biro qorannoon kan adda ba'e dhimmoota bu'uura irratti leenjii hubannoo guddisuu keennuu itti gaafatamummaa qaba . baajeta leenjii ittiin keennan murteessu qabu

ማህበራትን ሂሳብ አዲት እንዲደረግ ድጋፍ ማድረግ አለባቸው፤

11) በኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቨርሲቲ የሚገኙ የተለያዩ ንብረቶችና ማሽኖችን መሰረታዊ ኅብረት ሥራ ማህበራት መጠቀም ቢፈልጉ በዩኒቨርሲቲ ውስጠ ደንብ በሚጻፉት አሰራር መሰረት መጠቀም ይችላሉ።

12) የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌዴሬሽን ለአባል ኅብረት ሥራ ማህበራት የእርሻ መሰሪያዎችና የማሽነሪዎች መለዋወጫዎችን አቅርቦትና የጥገና አገልግሎት መስጠት አለባቸው፤

13) የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቨርሲቲ ወይም የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌዴሬሽን በተለይ ለአባል ለኅብረት ሥራ ማህበራት ዕድገት ወሳኝ የሆኑ አዳዲስ ቴክኖሎጂዎችን በማለመድ ተግባራዊ እንዲሆን

14) የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቨርሲቲ ወይም የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌዴሬሽን ዓመታዊ የኅብረት ቆጠራ በማካሄድ ለአባል ኅብረት ሥራ ማህበራት ግልጽ ማድረግ አለባቸው።

15) የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቨርሲቲ ወይም የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌዴሬሽን ለአባላት ኅብረት ሥራ ማህበራት የግብርና ሜካናይዘሽን አቅርቦትና አገልግሎት መስጠት፤

103. የኅብረት ሥራ ማህበራት እና አግባብ
ያለው ባለስልጣን
ግንኙነት

1) የኅብረት ሥራ ማህበራት አግባብ ያለው ባለስልጣን ጋር የሚኖራቸው የግንኙነት ዓይነቶች በመተዳደሪያ ደንባቸው ውስጥ የሚገለፁ ሆኖ በዋናነት በዕቅድ ዝግጅት፣ በሂሳብ፣ አዲት፣ ህግ አገልግሎትና ብቃት ማረጋገጫ ምዘና ድጋፍና ክትትል፣ በግምገማና ግብረመልስ ሪፖርት፤

11) Waldaan hojii gamtaa miseensotaa fis ta'e hawaasa naannoof tajaajila eksteenshenii qonnaa addumaan itti fayyadama tekinooolojii toftaa fooyya'aa qonnaa, makanaayizeeshenii, gatii dabaluu, walitti hidhamiinsa faayinaansii, Yaad-rimee hojii gamtaa irratti tajaajila eksteeshenii keennuu qaba. tajaajila eksteenshenii qorannoo irratti hundaa'uun kennamuuf kaffaltii madaalawaa kaffalchiisuu danda'uu.

12) Miseensotni oomisha qulqullinaan, baay'inaan, yeroon waldaa hojii gamtaaf dhiyyeessuu qabu .

13) Waldaan hojii gamtaa miseensotaaf tajaajila gabaa faayyadamaa akka ta'u gochuuf dirqama itti aanan guututu irra jira .

a) Miseensotni oomishaa fi tajaajiltoota tajaajila liqii faayinaansii mijeessuu

b) Miseensotaaf odeeffannoo gabaa keennu qaba.

c) Miseensotni oomisha qulqulluu fi waliigalaan sirna gabaa irratti hubannoo kennu.

d) qulqullina bu'uura kan godhateen sirna kaffaltii hojiirra oolchuu

e) Tilmaama gatii oomishaa irratti miseensotaaf iftoomina uumu

f) Fedha miseensoota bu'uura kan godhate meeshaa oomishaa gatii wal madaalaan dhiyyeessuu

በቁጥጥር፣ በመረጃ ልውውጥ ዙሪያ ሊገናኙ ይችላሉ፤

2) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር በጠቅላላ ጉባዔ የጸደቀ እቅድ እና የዕቅድ አፈጻጸም ሪፖርት በየደረጃው ላለ አግባብ ያለው ባለስልጣን በወቅቱ ማቅረብ አለበት።

3) በየደረጃው ያሉ አግባብ ያለው ባለስልጣን ለኅብረት ሥራ ማህበራት በዕቅድ ትግበራ እና በሪፖርት ዝግጅት ላይ ሙያዊ ድጋፍ ማድረግ አለባቸው።

4) በየደረጃው ያለ አግባብ ያለው ባለስልጣን ኅብረት ሥራ ማህበራት የተሰማሩበትን የስራ መስክ እና ያሉበትን የአፈጻጸም ደረጃ መሰረት ያደረገ ድጋፍና ክትትል በማድረግ ኅብረት ሥራ ማህበራትን ማጠናከር አለባቸው።

5) በየደረጃው ያለ አግባብ ያለው ባለስልጣን ኅብረት ሥራ ማህበራት ህግና ስርዓት ተከትለው እንዲቀሳቀሱ ጠንካራ የድጋፍ አሰጣጥ ስርዓት ዘርግቶ መደገፍ አለባቸው።

6) በየደረጃው ያለ አግባብ ያለው ባለስልጣን በኅብረት ሥራ ማህበራት ውስጥ የመረጃ ስርዓት ግንባታ እንዲጠናከር ሙያዊ ድጋፍ መስጠት አለባቸው።

7) በየደረጃው የሚገኝ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር አግባብ ያለው ባለስልጣን የሚጠይቃቸውን አጠቃላይ የኅብረት ሥራ ማህበሩን መሰረታዊ መረጃ ቢያንስ በአመት አንድ ጊዜ አግባብ ላለው ባለስልጣን ማስተላለፍ አለባቸው።

8) አግባብ ያለው ባለስልጣን ለምርትና አገልግሎት፣ ለግብይት እና ለኅብረት ሥራ ማህበራት እድገት የሚጠቅም መረጃ በፈለጉ ጊዜ መስጠት ይኖርበታል።

g) Oomisha miseensota irratti bu'aa dabaluuun gabaaf dhiyyeessu

h) Oomisha miseensotaa beeksisuu fi gara gabattii babal'isuun oomisha isaa gurguruu

i) Oomisha sadarkaa isaa eeggate bal'inaan sassaabuu

14) Waldaan hojii gamtaa waldaan isaanii oomishaa dhiyeessuuf karooraan kan murteessan yeroon guutanii galchuu qabu

15) Miseensotni hanga carraa qabanii beeksisuu fi waraqaa ragaa carraa kennuufii qabu

16) Meeshaalee qonnaa fi tekniilojii qonnaa bakka tokkotti akka argatan gochuu

101. BU' UUR UMM A A WALD AA HOJ II GAMTAA FI YUUNIYEENII GIDDUU WALITTI DHUFEENYA JIRAATU

1) Yuuniyeeniin waldaa hojii gamtaa gabaasa raawwii gurguddoo nuusa waggaa waggaan miseensota bu'uura waldaa hojii gamtaaf barreeffamaan beeksisuu qaba.

2) Yuniyeeniin waldaa hojii gamtaa miseensota bu'uura waldaa hojii gamtaaf ogeessota qacaran eksteenshenii hojii gamtaa tajaajila miseensota dhuunfaaf deggersa kenna. 3) Yuuniyeenotni waldaa hojii gamtaa tajaajila isaanii ammayyoomsuuf bu'uura misooma adda adda guuttachuu qabu.

9) የኅብረት ሥራ ማህበራት ዩኒቨርሲቲና ፌዴሬሽን በበጀት ዓመቱ መጀመሪያ ዓመታዊ እቅዳቸውን በማሳወቅ እንዲሁም የዋና ዋና ተግባራት እቅድ አፈጻጸም ሪፖርት በየሩብ ዓመቱ አግባብ ላለው ባለስልጣን በጽሑፍ ማቅረብ አለባቸው።

104. ኅብረት ሥራ ማህበራት እርስ በርስ

የሚኖሩቸው ግንኙነት

1) የኅብረት ሥራ ማህበራት የሚኖሩቸው የግንኙነት ዓይነቶች በመተዳደሪያ ደንባቸው ውስጥ የሚገለፅ ሆኖ በዋናነት ከሌሎች ኅብረት ሥራ ማህበራት ጋር የዓላማ፣ የመርህ እና እሴት አንድነትን መሰረት በማድረግ ያለምንም ቅድመ ሁኔታ በሚከተሉት ጉዳዮች፤

- ሀ) በቴክኒካል ድጋፍ፣
- ለ) በአሰራርና አመራር ልምድ ልውውጥ፣
- ሐ) እርስ በርስ በመማማር፣
- መ) በቅንጅት በመስራት፣
- ሠ) በፋይናንስ ትስስር፣
- ረ) በግብይት ትስስር፣
- ሰ) በመረጃ ልውውጥ እና
- ሸ) ሌሎች ጉዳዮች ዙሪያ የርስ በርስ ግንኙነት ሊኖራቸው ይገባል።

2) አምራች እና የሸማች ኅብረት ሥራ ማህበራት በቅድ ዝግጅት ሂደት መረጃ መለዋወጥ ይኖርባቸዋል።

3) አምራች እና የሸማች ኅብረት ሥራ ማህበራት እቅድ አፈጻጸማቸውን በጋራ የሚገመገሙበት ስርዓት ዝርግተው ተግባራዊ ያደርጋሉ የኅብረት ሥራ ማህበራት የጋራ የምክክርና የውይይት ፎረም በማዘጋጀት የጋራ ተጠቃሚነትን ማሳደግ ይችላሉ።

4) Yuuniyeenotni waldaa hojii gamtaa qorannoo irratti hundaa’uun waldaa hojii gamtaa bu’uuraaf bu’uura misoomaa murteessaa ta’an kan akka mana kuusaa, waajjiraa fi bu’uura misoomaa biroo akkasumas waldaan hojii gamtaa misoomsan kan akka bishaanii, humna ibsaa, karaa , riqicha karooraan akka murteessan guuttachuu qabu.

5) Geggessitootni yuuniyeenii waldaa hojii gamtaa miseensota bu’uura waldaa hojii gamtaan geggessitoota deggeruu, ga’oomsuu, muuxannoo qooduu, dandeettii geggeessummaa akka horatan haala mija’aa uumuu qabu.

6) Yuuniyeenotni waldaa hojii gamtaa yoo xiqqaate yeroo tokko bu’uura waldaa hojii gamtaa, damootaa fi dunkaana gurgurtaa karoora raawwii fi keenninsa tajaajilaa irratti deggersa oogummaa fi hordoffii gochuu qabu .

7) Waldaan hojii gamtaa qophii karooraas ta’e gamaaggama raawwii karoora irratti miseensota dammaqinaan akka hirmaatu gochuu.

8) Yuuniyeenotni waldaa hojii gamtaa ragaa adda addaa kan yeroo ta’e walitti qabuun bittineessuun miseensootaaf bu’uura waldaa hojii gamtaa dhiyeessuun ragaa irratti kan hundaa’een oomishaa fi tajaajila gabaa akka raawwatamu gochuu qabu.

9) Yuuniyeenotni waldaa hojii gamtaa dandeettii faayinaansii miseensoota hin

5) አምራችና ሸማች ኅብረት ማህበራት የጋራ ዓላማ፣ መርህ እና እሴትን መሰረት ያደረገ፣ በጋራ ተጠቃሚነት መርህ ላይ የተመሰረተ የመተጋገዝ ግንኙነት ሊኖራቸው ይገባል።

6) ሸማች ኅብረት ሥራ ማህበራት የአባላትን የግብይት ፍላጎት በመለየት ከአምራች ኅብረት ሥራ ማህበራት ጋር ዘላቂ የግብይት ትስስር ውል በመግባት መተግበር አለባቸው።

7) አምራች ኅብረት ሥራ ማህበራት በውላቸውን መሰረት ለሸማች ኅብረት ሥራ ማህበራት ምርት ማቅረብ አለባቸው።

8) ሌሎች የኅብረት ሥራ ማህበራት በገንዘብ ቁጠባና ብድር ኅብረት ሥራ ማህበራት ውስጥ ገንዘባቸውን በመቆጠብ ግንኙነታቸውን ማጠናከር ይችላሉ።

9) የገንዘብ ቁጠባና ብድር ኅብረት ሥራ ማህበራት በፋይናንስ፣ በግብይት እና በመሰረተ ልማት እና ሌሎች ጉዳዮች ላይ እርስ በርስ በመደጋገፍና በመተባበር የኅብረት ሥራ ማህበራትን ችግር በራስ አቅም የመፍታት ግንኙነት ይኖራቸዋል።

10) የገንዘብ ቁጠባና ብድር ኅብረት ሥራ ማህበራት ለሌሎች ኅብረት ሥራ ማህበራት ስለ ፋይናንስ ግንዛቤ ማሳደጊያ ትምህርትና ስልጠና በመስጠት በኅብረት ሥራ ማህበራት ውስጥ የቁጠባና ኢንቨስትመንት ግንዛቤ ከማሳደግ አንጻር የድርሻቸውን መወጣት አለባቸው።

11) በኅብረት ሥራ ማህበራት እና በተለያዩ ባንኮች መካከል የሚኖራቸው ግንኙነት ለኅብረት ሥራ ማህበራት ለማምረትና ለግብይት የሚሆን ብድር በማመቻቸት ይሆናል።

12) ኅብረት ሥራ ማህበራት ከዓላማቸው ውጭ በኢንቨስትመንት ስም ከተለያዩ ባንኮች ውስጥ አክሲዮን እየገዙ ባለቤት መሆን የለባቸውም።

qabneef herrega qabinsa waldaa hojii gamtaa bu'uura qacaruu deggeru 4)

akkasumas baajeta ramaduun herrega isanii oditii gochuu qabu.

10) Yuuniyeeniin waldaa hojii gamtaa miseensotaaf bu'uura guddina waldaa hojii gamtaa kan ta'e tekinoloojii haaraa murteessaa ta'an dhiyeessuu fi qabeenyaa adda addaa fi maashinoota fayyadamuu kan dandeessisn sirna diriirsuutu ta'a.

11) Yuuniyeenotni waldaa hojii gamtaa miseensotaa bu'uura waldaa hojii gamtaa qabeenyaa waggaa lakkaa'uun akkasumas makanaayizeeshenii qonnaa dhiyeessii fi tajaajila qopheessuu qaba.

102. FEDEREESHENII WALDAA HOJII GAMTAA FI YUUNIYEENII GIDDUU WALITTI DHUFEENYA JIRAACHUU QABU

1) Federesheniin waldaa hojii gamtaa miseensota waldaa hojii gamtaaf guddina isaaf kan gargaru pirojektootaaf sagantaalee bocuun qabeenya barbaada.

2) Yuuniyeenotni waldaa hojii gamtaa lenjii kennaniif bakkoota leenjii mataa isanitiin yokan qaamota biro wajjin qinda'uun mijeessu qabu . haata'u fediresheniinwaldaa hojii gamtaa leenjii kennaniif bakka leenjii giddu gala isaani qabachu qabu

3) Federeesheniin waldaa hojii gamtaa yaaliwwan biyya alaa fi muuxannoo isaanii walitti ida'uun miseensota waldaa

13) በተለያዩ ጎብረት ሥራ ማህበራት ውስጥ በተለያዩ ምክንያት ያለአገልግሎት የተቀመጡ ገንዘቦች ስራ ላይ የሚውሉበትን ሁኔታ በማመቻቸት መተግበር አለባቸው።

105. ጎብረት ሥራ ማህበራት ከባለድርሻ እና

ከአቅም ገንቢ አካላት ጋር የሚኖራቸው

ግንኙነት

1) የጎብረት ሥራ ማህበራት ከባለድርሻ እና አቅም ገንቢ አካላት ጋር የሚኖራቸው የግንኙነት ዓይነቶች በመተዳደሪያ ደንባቸው ውስጥ የሚገለፁ ሆኖ በዋናነት በትምህርትና ስልጠና፣ በመሰረተ ልማት ግንባታ፣ በሰው ሃይል ቅጥር እና በቴክኖሎጂና እውቀት ሽግግር እና ሌሎች ጉዳዮች ዙሪያ ሊገናኙ ይችላሉ።

2) ከባለድርሻ እና ከአቅም ገንቢ አካላት በጥናት በተለይ ዋና ዋና ጉዳዮች ላይ ለጎብረት ሥራ ማህበራት ተከታታይ የአቅም ግንባታስልጠናዎችን በመስጠት ጠንካራ ግንኙነት እንዲኖራቸው ማድረግ ይኖርባቸዋል።

3) ባለድርሻ እና ከአቅም ገንቢ አካላት በጎብረት ሥራ ማህበራት ለሚከፈቱ የትምህርትና ስልጠና ማዕከላት የሚያስፈልጉ ልዩ ልዩ ግብዓቶችን በማሟላት ማጠናከር ይኖርባቸዋል።

4) ባለድርሻ እና ከአቅም ገንቢ አካላት ለጎብረት ሥራ ማህበራት ትምህርትና ስልጠና ተግባራት የሚያግዙ የበጀትና ሎጀስቲክ ድጋፍ ማድረግ ይኖርባቸዋል።

5) ባለድርሻ እና ከአቅም ገንቢ አካላት የጎብረት ሥራ ማህበራትን በመጋዘን፣ በጽ/ቤት፣ በዘመናዊ ቴክኖሎጂ፣ በዘመናዊ የመረጃ ስርዓት ግንባታ እና ሌሎች የመሰረተ ልማት ችግሮችን በማቃለል ሂደት ላይ በጋራ መስራት አለባቸው።

hojii gamtaa hojirra akka oolaan deggera.

4) federeesheniin waldaa hojii gamtaa tekinooolojii haaraa burqisiisuun yuniyeenoota waldaa hojii gamtaafi waldaan hojii gamtaa bu'uuraa akka hojjetan degersa godha.

5) Fedha miseenstaa bu'uura kan godhateen qonnaa fi oomishitoota fayyadama indastirii jimilaa fi gatii madalawaa ta'een dhiyyeessuu qaba.

6) Federeesheniin waldaa hojii gamtaa tajaajila suphiinsa maashinerii miseensota yuuniyeenota waldaa hojii gamtaa fi waldaa hojii gamtaa bu'uuraa keennuu qabu.

7) Federeesheniin waldaa hojii gamtaa miseensota waldaa hojii gamtaa bu'uuraa irraa oomisha sarakkabee qiqindeessuun gabaaf dhiyyessuu qabu.

8) Federeesheniin waldaa hojii gamtaa qorannoo fi qo'annoo qaama taasisanii wajjin qindaa'uun dhimma waldaa hojii gamtaa iratti qorannoo fi qo'annoo taasisa. walga'insa gabaa gochuuf walitti dhufeenya hojii biyyaa hundaa hojjeta.

9) Yuuniyenonni waldaa hojii gamtaa miseensota waldaa hojii gamtaa bu'uuraa hojjetaa herregaa qacaruun tajaajila herrega diriirsu hojjechuu qaba.

10) Yuuniyeenotni waldaa hojii gamtaa baajeta ramaduun miseensaa bu'ura

6) ባለድርሻ እና ከአቅም ገንቢ አካላት በራሳቸው አቅም ሰራተኛ መቅጠር ለማይችሉ የኅብረት ሥራ ማህበራት የተለያዩ ባለሙያዎችን በመቅጠር ኅብረት ሥራ ማህበራት በተማረ የሰው ኃይል እንዲመሩ በመደገፍ ግንኙነታቸውን ማጠናከር አለባቸው።

7) የኅብረት ሥራ ማህበራትን ለመደገፍ በሀገሪቱ ሕግ ተመዝግቦ የሚሰራ ማንኛውም አቅም ገንቢ አካል ስለሚሰጠው ድጋፍ አስመልክቶ አግባብ ካለው ባለስልጣን ጋር በመግባባት አቅዶ መስራት ይኖርበታል።

ፍል አ ሥ ራ አ
ራ ት
ስለ ኅ ብረት ሥራ ማህበራት ኦዲት
እና

ኢ ንስጥክሽ
ን

106. ስለ ኅ ብረት ሥራ ማህበራት
የኦዲት

አ ገል ግሎ
ት

1) የማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር የሥራ ዘመን እንደ የኅብረት ሥራ ማህበሩ የሥራ ባህሪ የሚለያይ ቢሆንም ከመስከረም እስከሰኔ ድርስ ያለው የሥራ ዘመን ይሆናል፤

2) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀፅ 50 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የኅብረት ሥራ ማህበራት ጤናማነት ለማረጋገጥ እንዲቻል ዘመናዊ የሂሳብ አሰራር ስርዓት በመዘርጋት በኦዲት ተደራሽ በማድረግ በአባላት እና በሌሎች ሦስተኛ ወገኖች ዘንድ የሚኖራቸውን ታማኝነት መገንባት ይኖርበታል።

3) የኅብረት ሥራ ማህበራትን ተከታታይነት ያለው የፋይናንስ አስተዳደር፣ የስራ አመራር እና የማህበራዊ ኃላፊነት አፈጻጸም ደረጃ ያለበትን ሁኔታ አግባብ ባለው ባለስልጣን ኦዲት ይደረጋል።

walda hojii gamtaa herreganii oditiin akka ta'uu deggersa gochu qabu

11) Yuuniyeeniin waldaa hojii gamtaa qabeenyaa fi maashina adda adda miseensa bu'uuraa waldaa hojii gamtaa fayyadamu yoo barbaadan bu'ura sirna danbii ittiin bulmaata yuuniyeenii keessatti murtaa'een fayyadamuu danda'uu.

12) Federesheniin waldaa hojii gamtaa miseensota waldaa hojii gamtaaf

meeshaalee qonnaa fi jijjirraa maashinoota dhiyeessii fi tajaajila kennuu qaba.

13) Yuuniyeeniin waldaa hojii gamtaa yookiin Federesheniin waldaa hojii gamtaa addummatti guddina miseensa waldaa hojii gamtaaf murteessaa kan ta'e tekinooloojiiwwan haara'aa wal barsisuun hojjirra akka oolu.

14) Yuuniyeeniin waldaa hojii gamtaa yookiin federesheniin waldaa hojii gamtaa qabeenyaa lakkaa'uu waggichaa geggeessuun qabeenyaa miseensota waldaa hojii gamtaaf ifa gochu qabu.

15) Yuuniyeeniin waldaa hojii gamtaa yokan Federesheniin waldaa hojii gamtaa miseensota waldaa hojii gamtaaf makanaayizeeshenii qonnaa dhiyessuu fi tajaajila kennu

103. WALDAA HOJII GAMTAA FI WALITTI
DHIUFEENYA ABBAA AANGOO ILAALLATU

4) የኅብረት ሥራ ማህበራት የውስጥ የፋይናንስ እና አሰራራቸውን የሚቆጣጠሩ ተቀጣሪ የውስጥ አዲተሮች ሊኖሩት ይችላሉ።

5) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀፅ 50 (1) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ኅብረት ሥራ ማህበራት በግል አዲት ማካሄድ አቅሙ የሌለው ወይም በቀላሉ በአካባቢው የግል አዲት ተቋማት ማግኘት አስቸጋሪ መሆኑ ሲረጋገጥ አግባብ ያለው ባለስልጣን በሚያወጣው መመሪያ መሰረት በውጭ አካላት ኅብረት ሥራ ማህበራቱን አዲት ማድረግ ይኖርበታል።

6) የኅብረት ሥራ ማህበራትን አዲት የሚያደርግ ማንኛውም አካል ከማንኛውም ጣልቃ ገብ አሰራር ነፃ ሆኖ የአዲት ስራውን በነፃነት ማከናወን ይኖርበታል።

7) የኅብረት ሥራ ማህበራትን ሂሳብ ለአዲት ዝግጁ በማድረግ የሚደግፍ ባለሙያ ቢያንስ በሚከተሉት ጉዳዮች ላይ ትኩረት ማድረግ ይኖርበታል፤

ሀ) የሂሳብ ሰነዶችና መዘግብት

ለ) የመተዳደሪያ ደንብና የውስጥ ደንብ፤

ሐ) የሂሳብና የአዲት ሌሎች የተግባራት ማስፈጸሚያ መመሪያዎች፤

መ) በአዲት ወቅት የተሰጡ ሙያዊ አስተያየቶች እና ግብረ መልሶች እና የተሰጡ የማስተካከያ እርምጃዎች፤

ሠ) በውስጥ አዲት፣ በቁጥጥር ኮሚቴ እና በኢንስፔክተሮች የተገኙ ግኝቶችና የተሰጡ ግብረ መልሶች፤

ረ) ከተለያዩ አካላት ጋር የተደረጉ ውሎችና ስምምነቶች፤

1)Waldaan hojii gamtaa abbaA aangoo ilaallatu wajjin gosoota walitti dhufeenya qabaatu danbii ittiin bulmaataa keesatti kan ibsamu ta'ee inni guddaan qophii karoora, herregaan oditiin, tajaajila seeraa madaallii ga'umsa deggersaa, hordoffii gamaggamaa gabaasa deebii ga'aa to'annoon , ragaa wal jijjiiruun wal arguu qabuu fi gabaasa raawwii karoora sadarkaa sadarkaan qaama aangoo qabu ilaallattuuf yeroon dhiyeesuun.

2) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu yaa'ii waliigalaan kan mirkaneessea fi gabaasa raawwii karoora sadarkaa sadarkaan kan jiraniif qaama aangoo qabu ilaallattuuf yeroon dhiyeessuu .

3) sadarkaa sadarkaan kan jiran qaama aangoo qabu ilaallatu waldaa hojii gamtichaaf hojirra oolma karoora fi gabaasa qophii irratti degersa oogummaa gochuu qabu.

4) Sadarkaa sadarkaan qaama aangoo qaban ilallattuuf waldaan hojii gamtaa gosa hojii irratti bobba'anii fi sadarkaa raawwii irra jiran bu'uura kan godhate deggersaa fi hordoffii gochuun waldaa hojii gamtaa jabeessu qabu.

5) Sadarkaa sadarkaan qaama aangoo qabu ilaallatu waldaan hojii gamtaa seeraa fi sirna hordofanii akka socho'an deggersa cimaa diriirsuun deggeruu qabu.

6) Sadarka sadarkaan qaama aangoo qabu ilaallatu waldaa hojii gamtaa keessatti sirni ragaa ijaarsaa akka

ሰ) የሥራ አመራር ኮሚቴ ስብሰባ ቃለ-ጉባዔዎችና ውሳኔዎች፤

ሸ) ለአባላት የሚቀርቡ እቅዶችና የአፈፃፀም ሪፖርቶች፤

8) በኅብረት ሥራ ማህበራት ሂሳብ እንዲዘረጋ ለማድረግ የሂሳብ ዝርጋታ ባለሙያ የሚከተሉትን ተግባራት ያከናውናል፤

ሀ) በየእለቱ ሂሳባቸውን መመዝገቡንና በየወሩ ሂሳባቸው መዝጋት የሚችሉ ኅብረት ሥራ ማህበራትን ይለያል።

ለ) የኅብረት ሥራ ማህበራት ካለፈው የበጀት አመት ማጠናቀቂያ ሂሳባቸውን ዘግተው ለአዲት ዝግጁ ማድረጋቸውን ያረጋግጣል።

ሐ) ኅብረት ሥራ ማህበራት ሂሳባቸው ለማስመርመር ዝግጁት ማድረጋቸውን ያረጋግጣል፤ በቂ በጀት መኖሩን ያረጋግጣል።

መ) በፌዴራል ወይም በክልል ደረጃ ሂሳባቸውን አዲት ለማድረግ የተዘጋጁ የኅብረት ሥራ ማህበራትን ዝርዝር መዝግቦ መረጃ ይይዛል። በወቅቱ አዲት አንዲደረጉ ዝርዝራቸውንም ለሚመለከታቸው አካላት ያስተላልፋል።

ሠ) የኅብረት ሥራ ማህበራት ሂሳባቸውን የሚዘረጋ ባለሙያ እንዲኖራቸው ድጋፍና ክትትል ያደርጋል፤ በሕገ መሰረት መከናወኑንም ይከታተላል፤

ረ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የሂሳብ ዝርጋታ ባለሙያ በየጊዜው የፋይናንስ ሪፖርት አዘጋጅቶ ለአመራር አካላት ማቅረቡን ይከታተላል፤

ሰ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የሂሳብ ዝርጋታ ባለሙያ ያዘጋጀው የፋይናንስ ሪፖርት በሂሳብ መመሪያው እና ማንዋል መሠረት መሆኑን

jabaatuuf deggersa oogumaa kennuu qaba

.7) Sadaraka sadarkaan kan jiru waldaan hojii gamtaa kamiyyuu qaamni aangoo qabu ilaallatu kan gaafatu ragaa bu'uura waldaa hojii gamtaa yoo xiqqaate waggaa keessatti yeroo tokko qaama aangoo qabuuf dabarsuu qabu.

8) Qaamni aangoo qabu oomishaa fi tajaajila, gabaaf guddina waldaa hojii gamtaaf ragaa fayyadan yeroo barbadan kennuu danda'u

9) Yuniyeenootnii fi federeesheniin waldaa hojii gamtaa bara baajetichaatti waggaa jalqabaatti karoora isaanii beeksisuun akkasumas hojii gurguddoo gabaasa raawwii hojii karoora nuusa waggaa waggaa qaama aangoo qabu ilaallatuuf barreeffamaan dhiyeessuu qabu .

104. WALDAAN HOJII GAMTAA WALII WALII ISAANII WAJJIN WALITTI DHUFEENYA OABAN

1) Waldaan hojii gamtaa gosoota walitti dhufeenya qabaatan danbii ittiin bulmaata isaanii keessatti kan ibsame ta'ee inni guddaan waldaa hojii gamtaa biroo wajjin kan kaayyoo, yaadaa fi tokkummaa bu'aa bu'uura godhachuun dhimmoota haala duree kamiyyuu

- a) Deggersa tekinikaa
- b) Wal jijjiirraa adeemsa fi geggeessa c) Wal walirraa barachuu
- d) Qindoominaan hojjechuu

ይገመግማል፤ ተቀባይነት ያለው ለመሆኑ አስተያየት ይሰጣል።

ሸ) ኅብረት ሥራ ማህበራት ሥራ ለማሳካት አስፈላጊውን የሂሳብ ዝርጋታ ሥራ ላይ ሙያዊ ድጋፍ ያደርጋል።

107. የኢንስፔክሽን ኅብረ መልስ አጠቃቀም

1) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀፅ 52 (1) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር በኢንስፔክሽን ኅብረ መልስ መሠረት ህግ፣ ደንብና አሰራር መሠረት በአግባቡ እያከናወኑ መሆናቸውን አግባብ ባለው ባለስልጣን መረጋገጥ ይኖርበታል፤

2) በየደረጃው ያሉ ለኅብረት ሥራ ማህበራት በማጠናከር ድጋፍ የሚያደርጉ ባለሙያዎች በኢንስፔክሽን ምርመራ ውጤት የተሰጡ ሙያዊ አስተያየቶች እና ኅብረ መልሶች ኅብረት ሥራ ማህበራት የእርምጃ እርምጃ እንዲወስዱ ድጋፍ እና ክትትል ያደርጋል።

3) የኅብረት ሥራ ማህበራት የኢንስፔክሽን የተሰጡ ኅብረ መልስ ውጤቶች ለጠቅላላ ጉባዔ በማቅረብ በማጸደቅ ግልፅ በሆነ ስፍራ መቀመጥ ይኖርበታል።

ክፍል አ ሥራ አ ምስት

ስለኅብረት ሥራ ማህበራት ውህደት እና

መከፈል

108. ስለኅብረት ሥራ ማህበራት ውህደት

1) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር በጥናት በተለይ ወይም በታመነባቸው ምክንያቶች የመዋሃድ ጥያቄ ለጠቅላላ ጉባዔ ስብሰባ ልዩ ውሳኔ ቀርቦ ከ2/3ኛ

e) Walitti hidhamiinsa faayinaansii f)

Walitti hidhimiinsa gabaa

g) wal jijjiirraa ragaa fi

h) Dhimmoota biroo irratti walitti dhufeenya walii walii qabaachuu qabu.

2) Oomishtootaa fi fayyadamtootni waldaa hojii gamtaa adeemsa qophii karoora ragaa wal jijjiiruutu irra jira.

3) Omishtootaa fi fayyadamtootni waldaa hojii gamtaa rawwii karoora waliin sirna madaalan diririsuun hojjira oolchu

4) Waldaan hojii gamta fooremii gorsaaf maree qopheessuun fayyadamummaa waliinii guddisuu danda’u.

5) Oomishtootaa fi fayyadamtooni waldaa hojii gamtaa kaayyoo walinii, yaada bu’aa bu’uura kan godhate, waliin fayyadamaa yaada godhate irratti kan hundaa’e walitti dhufeenya wal gargaaruu qabachuu qabu.

6) Fayyadamtootni waldaa hojii gamtaa fedhii gabaa miseensoota adda baasuun fayyadamtoota waldaa hojii gamtaa wajjin waadaa walitti hidhamiinsa gabaa itti fufiinsaa qabuun hojiiirra oolchuu.

7) Itti fayyadamtootni waldaa hojii gamtaa bu’uura waada isaaniitiin itti fayyadamtoota waldaa hojii gamtaaf oomisha dhiyeessuu qabu.

8) Waldaa hojii gamtaa biroo qarshii qusannoo fi liqii waldaa hojii gamtaa keessatti kan qusatan jabeessu danda’uu.

በላይ አብላጫ ድምፅ ካገኘ የመዋሃድ ተግባር የሚከናወን ይሆናል፤

2) መዋሃድ የሚችሉት ተመሳሳይ አላማና ተግባር ያላቸው እና በተመሳሳይ የአደረጃጀት እርከን ላይ ያሉ አቻ የሆኑ ኅብረት ሥራ ማህበራት መሆን አለበት፤

3) ሁለት ወይም ከዚያ በላይ የሆኑ በተመሳሳይ የአደረጃጀት እርከን ላይ ኅብረት ሥራ ማህበራት ሲዋሃዱ አዲስ ኅብረት ሥራ ማህበር ይመሠረታል።

4) በየደረጃው ያሉ የኅብረት ሥራ ማህበራት ከሌሎች ተመሳሳይ ዓላማና ተግባር ያላቸው ኅብረት ሥራ ማህበራት ጋር የሚዋሃድ ከሆነ መጀመሪያ መዋሃዱ አግባብነት ያለው መሆኑን በህግ መሰረት መፈጸም አለበት።

5) የሚደረገው የኅብረት ሥራ ማህበራት ውህደት የአባላትን ፍላጎት ወይም የህዝብን ጥቅም የሚዳረር መሆን የለበትም። የሚደረገውም ውህደቱም በሚዲያዎች አማካኝነት ሕዝቡ እንዲያውቀው ይፋ መደረግ አለበት፤

6) ለውህደት የሚቀርቡት በየደረጃው ያሉ ኅብረት ሥራ ማህበራት በተናጥል በየራሳቸው ጠቅላላ ጉባኤ ልዩ ውሳኔ ድጋፍ ካላገኙ የውህደት ጥያቄው ተቀባይነት አይኖረውም።

7) ብቁና ጠንካራ ሆነው ለመስራት እንዲችሉ ተመሳሳይ ዓላማና ተግባር ያላቸው፣ በአንድ የስራ ክልል ውስጥ የሚገኙ ሁለትና ከዚያ በላይ የሆኑ የኅብረት ሥራ ማህበራት በአንድ ላይ ሊዋሃዱ ይችላሉ፤

8) በሚዋኸዱበት ጊዜ ቀድሞ የነበረው ሕጋዊ የምስክር ወረቀት አግባብ ላለው ባለስልጣን በመመለስ ህልውናቸውን ያጣሉ፤

9) Qusannoo qarshii fi liqii waldaa hojii gamtaa faayinaansiin gabaa fi bu'uura misoomaa fi dhimmoota biroo irratti walii walii isaanii gargaaruun wal qindeessuun rakkoo waldaa hojii gamtaa ga'umsa isaaniin walitti dhufeenyaan hiiku qabaatu.

10) Qusannoo qarshii fi liqii waldaa hojii gamtaa waldaa hojii gamtaa kan biroof wa'ee fayinaansii baruumsa hubannaa guddisuu fi leenjii kennnuun waldaa hojii gamtaa keessatti hubannoo qusannoo investmentii guddisuu cina ga'ee isaanii ba'uu qabu.

11) Waldaan hojii gamtaa baankoota adda adda wajjin walitti dhufeenya qabaatan waldaan hojii gamtaa oomishuu fi gabaaf kan ta'u liqii mijeessuuf ta'a.

12) Waldaan hojii gamtaa kaayyoo isaanii ala maqaa investimantiin baankoota adda addaa keessa aksiyoona bituun abbaa qabeenyaa ta'uun irra hin jiru.

13) Waldaa hojii gamtaa adda addaa keessatti sababa adda addaan tajaajila malee baankoota keessaa qarshii ta'an hojirra haala oolaan mijeessuun hojirra oolchu qabu.

105. WALITTII DHUFEENYA WALDAAN HOJII GAMTAA QAAMA ILAALLATUU FI QAAM A GA'U UMS A IJAAR AN WALIIN JIRAATU

1) Waldaan hojii gamtaa qaama ilaallatuu fi qaama ga'uumsa ijaaru wajjin gosoota walitti dhufeenya jiraatan danbii ittiin bulmaataa keessatti kan ibsamu ta'ee

የኅብረት ሥራ ማህበራቱ ውህደቱን ከመፈፀማቸው አስቀድመው በፊት በልዩ የጠቅላላ ጉባኤ ውሳኔ መጽደቅ አለበት፤

10) የኅብረት ሥራ ማህበራቱ ከመዋሀዳቸው በፊት በተናጠል የሂሳብ ምርመራ በማድረግ የኅብረት ሥራ ማህበሩ እዳ ካፒታልና ንብረት መለየት አለበት፤

11) ከውህደቱም በኋላ የአባላት መብትና ግዴታ አዲስ በተመሰረተው ኅብረት ሥራ ማህበር ይከበርላቸዋል፤

109. ውህደት የሚፈጸምባቸው ምክንያቶች

1) ከሚከተሉት ሚክንያቶች በመነሳት ከሁለት በላይ የሆኑ የኅብረት ሥራ ማህበራት ውህደት ሊፈጥሩ ይችላሉ፡-

ሀ) የሚዋሀዱ የኅብረት ሥራ ማህበራት የአባላት ቁጥር በህግ ከተወሰነው የአባላት መነሻ ቁጥር በታች ሲሆን፤

ለ) የአካባቢውን ሀብት በጋራ ተቀናጅቶ በመጠቀም ብቃትን ለማሳደግ

ሐ) የተሻለ የስራ አመራር ስርዓት ለማምጣት፤

መ) የካፒታል መጠን ዝቅተኛ መሆን፤

ሠ) አቅም በመፍጠር የጋራ ፕሮጀክቶችን በአንድ ላይ ሆኖ ተግባራዊ ለማድረግ፤

ረ) ደካማ አፈጻጸም ያላቸውን በማዋሃድ ጠንካራ እና ውጤታማ የኅብረት ሥራ ማህበር ለመፍጠር፤

ፍትሃዊ ተጠቃሚነትን ለማረጋገጥ

ሰ) የአገልግሎት አሰጣጥ አድማሳቸውን በማስፋት ቀልጣፋና ተደራሽ አገልግሎት በመስጠት የአባላትን ተጠቃሚነት ለማረጋገጥ፤

9) inni guddaan barumsaa fi leenjii, ijaarsa bu'uura misooma humna namaa qacaruu fi ce'umsa tekinooolojii fi beekumsaa fi dhimmoota biroo irratti walitti dhufuu danda'u .

2) Qaama ilaallatu irraa fi qaama ga'uumsa ijaaru qorannoon kan adda ba'e dhimmoota gurguddoo irratti waldaa hojii gamtaaf ijaarsa ga'umsaa walitti fufiinsa qabu leenjiiwwan kennuun walitti dhufeenya cimaa akka qabaatan gochuutu irra jira.

3) Qaama ilaalu fi qaama ga'uumsa ijaaru waldaa hojii gamtaan giddu gala barumsaa fi leenjii banamuun galteewwaan adda addaa barbaachisaan guutuun cimsuutu irra jira.

4) Qaama ilaalu fi qaama ga'uumsa ijaaru waldaa hojii gamtaaf barumsaa fi leenjii hojii gargaaru deggersa baajetaa fi loojistikii gochuutu irra jira.

5) Qaama ilaalu fi qaama ga'uumsa ijaaru waldaa hojii gamtaa kan ta'e mana kuusaan ,waajjiraan, tekinooolojii ammayyaan, sirna ijaarsa ragaa ammayyaa fi rakkinoota adda addaa bu'uura misooma adeemsaan hiikuuf waliin hojjechu qabu.

6) Qaama ilaalu fi qaama ga'uumsa ijaaru ga'uumsa isaaniitiin hojjetaa qacaruu waldaa hin dandeenyeef ogeessota adda addaa qacaruun waldaa hojii gamtaa humna barateen akka geggeeffaman deggeruun walitti dhufeenya cimsuu qabu.

7) Waldaa hojii gamtaa deggeruuf seera biyyattiin galmaa'ee kan hojjetu

ሸ) ከመንግስት እና ሌሎች ባለድርሻ አካላት የተሻለ አገልግሎት እና ሙያዊ ድጋፍ ለማግኘት፤

ቀ) በአንድ የሥራ ክልል ውስጥ የሚኖረውን የሥራ ድግግሞሽ እና እርሰበርስ በመወዳደር የሚፈጠረውን የጥቅም ግጭት ለማስቀረት።

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 (ሀ- ቀ) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ውህደቱ ከአንድ የኅብረት ሥራ ማህበር ወደ ሌላ የኅብረት ሥራ ማህበር እዳ እንዳያስተላልፍ ሲባል ለሁሉም አባዳሪዎች ስለ ውህደቱ ቢያንስ ከሦስት ወራት አስቀድሞ በማስታወቂያ መጥራት አለበት።

3) የማንኛውም የሚዋሃዱ የኅብረት ሥራ ማህበራት አባዳሪዎች ውህደቱ እንዲካሄድ ከተወሰነው ቀን ቢያንስ አንድ ወር በፊት በጽሁፍ ውህደቱን ለሚያስፈጽመው አካል ጥያቄ ካቀረቡ ማንኛውንም እዳ ወይም ገንዘብ የማግኘት መብት አላቸው።

110. የኅብረት ሥራ ማህበራት

የሚከተሉት ክፍሎች

ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር በሚከተሉት ምክንያቶች የተነሳ በሁለትና ከዚያ ባላይ ሊከፈል ይችላል፡-

1) የአባላቱ ቁጥር ብዙ ሆኖ ኅብረት ሥራ ማህበሩ ለሁሉም አባላት በቂ አገልግሎት ተደራሽ ሳይሆን ሲቀር፤

2) ከስራ ቦታ ስፋት የተነሳ ሌላ ተጨማሪ ቅርንጫፎችን ከፍቶ አገልግሎት ለመስጠት የማይቻል ሆኖ መከፈሉ የተሻለ አማራጭ መፍጠሩ ሲታመንበት፤

3) በመከፈሉ ዝቅተኛ እና ደካማ የሆነውን የአባላት ተሳትፎ ማሻሻሉ ሲታመንበት፤

kamiyyuu qaamni ga'uumsa ijaaru deggersa kennuu ilaalchisee qaama aangoo qabu ilaallatu wajjin waliigaluun karoora isanii hojjechuutu irra jira.

KUTAA KUDHA AFUR

106. WAA' E E TAJ AAJ ILA

ODIIT II

WALDAA HOJII GAMTAA

1) Waldaan hojii gamtaa barri hojii isaa akka haala amala hojii waldaa hojii gamtichaan kan gargar ba'u yoo ta'e iyyuu fulbaana hanga waxabajjii ga'utti kan jiru bara hojii ta'a.

2) Labsii waldaa hojii gamtaa Lakk. 985/2009 keewwata 50 kan tumame akkuma eegametti ta'ee fayyummaa waldaa hojii gamtaa mirkaneessuuf akka danda'umutti sirna herrega ammayya'aa diriirsuun odiitiin kan ijaarame gochuun miseensotaa fi qaama 3ffaa kan biroo biratti amanamummaa qabu ijaaruu qaba.

3) Waldaa hojii gamtaa walitti fufiinsa kan qabu bulchiinsa faayinaansii, hojii geggeessaa, sadarkaa raawwii gaafatamummaa hawaasummaa haala irra jiru qaama aangoo qabu ilaallatuun odiitiin godhama

4) Waldaa hojii gamtaa keessatti faayinaansii fi adeemsa hojii isaanii qacaramanii odiitii keessaakan to'atan qabaachuu qabu.

5) Labsii waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 keewwata 50 keewwata xiqqaa (1)kan tumame akkuma eegameetti ta'ee waldaan hojii gamtaa dhuunfaan odiitii gochuu ga'uumsa kan

4) የኅብረት ሥራ ማህበሩን ከመልክዓ-ምድር አቀማመጥ ወይም በአስተዳደር አካላል ምክንያት ለማስተዳደር እና ለአገልግሎት አሰጣጥ መከፈሉ አሳማኝ ሆኖ ሲገኝ፤

5) መከፋፈሉ ያለው ጠቀሜታ ሲታመንበትና በጥናት ሲረጋገጥ፤

6) አባላት ፍላጎት የተለያዩ ሲሆንና ማሳካት ሳይቻል ሲቀር፤

7) አባላት መከፈሉን አምነውበት ጥያቄ ሲቀርቡ፤

8) የኅብረት ሥራ ማህበሩ በመከፈሉ የሚፈጠሩ የኅብረት ሥራ ማህበራት የካፒታል አቅማቸው የማይዳከም ሲሆን፤

9) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ያለበት ሁኔታ ለአመራርና ለአስተዳደር የማይመች ሲሆን፤

111. የውህደት ወይም የመከፈል ልዩ ውሳኔ

አ ፈጻጸም

1) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር ሁለት ወይም ከዚያ በላይ ወደ ሆኑ የኅብረት ሥራ ማህበራት ሊዋሃድ ወይም ሊከፋፈል ይችላል፤

2) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 111 ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት የመዋሃድ ወይም የመከፈል ተግባር ከመፈጸሙ በፊት የአባላት ሁኔታ፣ የአባላት ሀብት፣ የብድር ዕዳ እና የመጠበቂያ ገንዘብን በማጣራት የሁሉም ወገኖች ሂሳብ የማጣራት ሥራ የጋራ በማድረግ ሊዋሃዱ ወይም ለከፈሉ ይገባል።

3) የኅብረት ሥራ ማህበራት ውህደት ወይም መከፈል ሲወሰን የሚከተሉት ተግባራት ይከናወናሉ፡-

ሀ) የኅብረት ሥራ ማህበራትን ሂሳብ አዲት እንዲደረግ አግባብ ላለው በለስልጣን ጥያቄ ማቅረብ፤

hin qabnee fi salphaatti naannoo irraa dhaabbata dhuunfatti odiitii argachuun rakkisaa ta'uun isaa yoo mirkanaa'e qaamni ilaallatu bu'uura qajeelfama baasuun qaama alaatiin waldaan hojii gamtichaa oditii gochuutu irra jira.

6) Waldaan hojii gamtaa odiitii kan godhu qaamni kamiyyuu adeemsa giddu galuumsa kamirraabilisa ta'ee hojii odiitii isaa bilisaan raawwachuu qaba.

7) Waldaan hojii gamtaa odiitii herregaaf qophii gochuun ogeessa deggeru yoo xiqqaate dhimmoota itti aanu irratti xiyyeeffannoo gochuutu irra jira.

a) Sanadoota herregaa fi galmees

b) Danbii ittiin bulmaataa fi danbii keessaa

c) Kan herregaa fi kan odiitiikan biroo qajeelfamoota raawwii hojii

d) Yeroo odiitii yaadota ogeessaan keennamanii fi dubdeebii fi tarkaanfii sirraeffama kennaman

e) Oditii keessaan, koree to'annoo fi bu'aa inispeekterootaan argamee fi dubdeebii kenname

f) Walga'ii koree geggeessaa hojii barru qabaa fi murteewwan

g) Miseensotaaf karoorawwan dhiyatani fi gabaasota raawwii

8) Herregni waldaa hojii gamtaa akka diriiru gochuu ogeessa herregaa diriira hojii itti aanu raawwata

ለ) ነባር አባላትን የመረጃ ማሰባሰብ፣ የመደራጀት ፍላጎት ያላቸውን መለየት፣

ሐ) ያሉና የሌሎች ነባር አባላትን አጣርቶ ለውሳኔ በሚመች መልኩ ለጠቅላላ ጉባኤ ማቅረብ፣

መ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን ንብረት ማሰባሰብ፣ መረጃ ማደራጀትና መመዝገብ፣

ሠ) አዲስ ለሚደራጀው ኅብረት ሥራ ማህበር የሚያግዝ አዲስ መተዳደሪያ ደንብ፣ የንግድ ስራ እቅድ (የቢዝነስ ፕላን) ማዘጋጀት

ረ) አስፈላጊውን የማደረጃት ተግባራትን ማከናወን እና ለምዝገባ ማቅረብ፣

4) ቀደም ሲል ተደራጅተው ያሉ የኅብረት ሥራ ማህበራት የውህደት ወይም የመከፈል ልዩ ውሳኔ የአፈጻጸም ሂደት እንደሚከተለው ይሆናል፡-

ሀ) አስቀድሞ ውህደቱ ወይም መከፈሉ አባላትን በተሻለ ሁኔታ ተጠቃሚ ማድረግ በጥናት ማረጋገጥ፣

ለ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ መዋሃድ ወይም መከፈል ያለምንም ተፅዕኖ በአባላት ሙሉ ፈቃደኝነትን መሆኑን በማረጋገጥ፣

ሐ) የውህደት ወይም የመከፈል ውሳኔው በጠቅላላ ጉባኤ ልዩ ውሳኔ ቀርቦ በ2/3ኛ ድምፅ ማጽደቁን በማረጋገጥ፣

መ) የተደረገው የውህደት ወይም የመከፈል ውሳኔ ሃሳብ አግባብ ላለው ባለሥልጣን ቀርቦ ይሁንታ ማግኘት ይኖርበታል፣

ሠ) የአካባቢውን ኢኮኖሚያዊ እና ማህበራዊ ሁኔታ ከግምት ውስጥ ያስገባ እና ጉዳት የማያስከትል መሆኑን በጥናት ማረጋገጥ አለበት፣

ረ) ውህደት ወይም መከፈል እንዲፈጠሩ ውሳኔ የተሰጣቸው ኅብረት ሥራ ማህበራት ሂሳብ አዲት

a) Guyya guyyaan herrega isaanii galmeessuu fi herrega isaanii cufuukan dandeessisu waldaa hojii gamtaa addan baasa

b) Bajeeta waggaa darbee hojii gamtaa herrega walitti qabaa cufee odiitiif qophii ta’u isaani mirkaneessu

c) Waldaan hojii gamtaa herrega isaanii sakattaasisuuf qophii gochuu isaanii mirkaneesa ,baajeta ga’aan jiraachuu mirkaneesa.

d) Sadarkaa federaalaatti yookiin naannootti herrega isaanii odiitii gochuuf waldaan hojii gamtaa qophaa’an ragaa gosa galmee waldaa hojii gamtaa qabata. yeroon odiitiin akka tasifamu qaama ilaaluuf dabarsa.

e) Waldaan hojii gamtaa herrega isaanii kana diriirsuuf ogeessa qabaachuu deggersaa fi hordoffii taasisa bu’uura seeraan raawwatamuu isaa hordofa.

f) Ogeessi diriirsa herrega waldaa hojii gamtaa yeroo yeroon gabaasa faayinaansii qopheesuun qaama geggeessaf dhiyeessuu isaa hordofa

g) Ogeessi herrega diddiriirsa waldaa hojii gamtaa qopheessee gabaasa faayinaansii qajeelfama herregaa fi bu’uura maanuwaaliin ta’u gamaggama, fudhatama kan qabu ta’uuyaada kenna

h) Hojii waldaa hojii gamtaa milkeessuuf hojii herrega diriirsuu barbaachisaa ta’e irratti deggersa oogummaa taasisa

ተደርጎ የአዲት ሪፖርቱ በጠቅላላ ጉባኤ ማጸደቅ ይኖርበታል፤

ሰ) በመዋሃድ ወይም በመከፈል ህልውና ያጡት ኅብረት ሥራ ማህበራት ሲጠቀሙባቸው የነበሩት መዛግብት እና ሰነዶች አዲስ በተቋቋመው ኅብረት ስራ ማህበር ጽ/ቤት በጥንቃቄ ይቀመጣሉ።

ሸ) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ከመዋሀድ ወይም ከመከፈሉ በፊት ለአባዳሪዎች የሚከፈል ፅዳቅ እያለበት ሊዋሃድ አይችልም፤

ቀ) ፅዳቅ እያለበት ውህደቱን ወይም መከፈሉን የተቀበሉና የወሰኑ ኅብረት ሥራ ማህበራት ከኅብረት ሥራ ማህበሩ ለተሰናበቱ አባላት ወይም ለዕዳ ጠያቂዎች የክፍያ ዋስትና መስጠት ይኖርበታል። በሰጡት የክፍያ ዋስትና መሠረት የሚደርስባቸውን የገንዘብ መጠን መደልደል አለበት።

በ) የማፍረስ ሕግን ተከትለው ህልውናቸውን እንዲያጡ ማድረግ፤

5) በዋስትና የሚቀመጠው ገንዘብ ወይም ኅብረት ህልውናውን ያጣው ኅብረት ሥራ ማህበር የተሰናበቱ አባላት ወይም የዕዳ ጠያቂዎች ስለሆነ ይህ ግዴታ በቀጥታ በውህደት ወይም በመከፈል ወደ ተፈጠሩት ኅብረት ሥራ ማህበራት ይተላለፋል።

6) ዋስትና የተቀመጠላቸውም አባላት እና ዕዳ ጠያቂዎች ድርሻቸውን እና ሂሳባቸውን በውህደት ወይም በመከፈል የተፈጠረውን ኅብረት ሥራ ማህበር የመጠየቅ መብት አላቸው።

7) በውህደት ወይም በመከፈል ህልውናቸውን ወደ አጡት ኅብረት ስራ ማህበራት ይገባ የነበረ ወይም ይገኝ የነበረ ጥቅም ካለ መብቱ በቀጥታ አዲስ ወደ ተቋቋሙት ኅብረት ሥራ ማህበራት የሚተላለፍ ይሆናል።

107. AKKAATAA FAYYADAMA DUB- DEEBII INISPEEKSHENII

1) Labsii waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 keewwata 52 keewwata xiqqaa 1 kan tumame akkuma eegametti ta'ee waldaan hojii gamtaa kam iyyuu bu'uura dub-deebi inspeksheeniin seera

, danbii fi adeemsa bu'uura ta'uun raawwachaa kan jiru ta'uu qaama aangoo qabu ilaallatuun mirkanaa'uu qaba.

2) Sadarkaa sadarkaan kan jiran waldaa hojii gamtaa cimsuun deggersa kan godhan ogeessonni inispeekshenii bu'aa qorannoon kan yaadoota oogummaa fi dub-deeboota waldaa hojii gamtaa tarkaanfii sirreeffamaa akka fudhatan deggersaa fi hordoffii godha.

3) Waldaan hojii gamtaa bu'aa dub- deebii inispeeksheniin kennaman yaa'ii waliigalaaf dhiyeessee mirkaneessisuun bakka ifaa ta'e taa'uu qaba.

KUTAA KUDHA SHAN
WAA' EE WALIT TI MAK AM UU
FI
HIRAMUU WALDAA HOJII
GAMTAA

1 0 8 . WAA' EE WALITTI
MAKAMA WALDAA HOJII GAMTAA

1) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu qorannoon kan adda ba'an yookiin sababoota itti amanamaniin murtoo addaa gaaffi walitti makamuu walga'ii addaa yaa'ii waliigalaatiif dhiyaatee harka 2/3 sagalee caalmaa 6)

8) ቀድሞ በኅብረት ሥራ ማህበሩ ስም ተመዝግቦ ያሉት የሚከፋፈሉ ኅብረቶችን ሕጉን ተከትሎ የሚዘጋጅ ይሆናል፤

9) የኅብረት ሥራ ማህበራት ሲዋሃዱ ወይም ሲከፈሉ ቀድሞ የነበሩት ቅጥር ሠራተኞች ያላቸውን የሥራ አፈፃፀም ብቃት፣ የሥነ መግባር፣ ኅብረት ሥራ ማህበሩን የካፒታል አቀም እና የሥራ ፍላጎት ከግምት ውስጥ በማስገባት በማወዳደር ሥራቸውን እንዲቀጥሉ ማድረግ ይቻላል።

10) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 111 ንዑስ አንቀጽ 9 የተገለጸው እንደተጠበቀ ሆኖ የኅብረት ሥራ ማህበራት ሲዋሃዱ ወይም ሲከፈሉ ቀድሞ የነበሩት ቅጥር ሠራተኞች ጉዳይ በሀገሪቱ አሰሪና ሠራተኛ ህግ እና በውላቸው መሠረት የሚታይ ይሆናል።

11) የኅብረት ክፍፍሉም በሂሳብ አጣሪው አማካኝነት ተጠንቶ ለውሳኔ የሚቀርብ ይሆናል፤

12) ህሊውናቸውን ያጡ የኅብረት ሥራ ማህበራት ከመዝገብ መሰረዝ ይኖርባቸዋል።

112. በውህደቱ ወይም በመከፈሉ ላይ
ተቃውሞ ሲቀርብ ስለሚ ወሰድ ህጋዊ እርምጃ ፣

1) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር በሚደረገው ውህደት ወይም መከፈል ላይ ተቃውሞ ሲቀርብ የሚከተሉት እርምጃዎች ሊወሰዱ ችላሉ፤

ሀ) ከአባላት ወይም ከዕዳ ጠያቂዎች መካከል ያልተስማማ ወገን ካለ ልዩ ውሳኔው ከመፈጸሙ በፊት መብታቸው የሚጠበቅበት ውሳኔ እና ድርሻቸው መቀመጥ ወይም የክፍያ ዋስትና መሰጠት አለበት።

ለ) አግባብ ያለው ባለሥልጣን ውሳኔውን የሚቀበለው እና አዲስ ኅብረት ስራ ማህበር የሚመዘገበው እና ዕውቅና የሚሰጠው የአባላት

yoo argate hojiin walitti makamuu kan raawwatamu ta'a .

2) Walitti makamuu kan danda'an kaayyoo fi hojii wal-fakkaataa fi sadarkaa ijaarsaa wal-fakkaataa irra jiran gita kan ta'e waldaa hojii gamtaa ta'uu qabu.

3) Lama yookiin isaa ol kan ta'an sadarkaa ijaarsaa wal-fakkaataa irra jiran waldaan hojii gamtaa walitti makaman waldaa hojii gamtaa haaraa hundeessuu.

4) Sadarkaa sadarkaan kan jiran waldaan hojii gamtaa kan biroo kaayyoo fi hojii wal-fakkaatoo kan qaban waldaa hojii gamtaa wajjin kan wal maku yoo ta'e jalqaba walitti makamuun kan ta'uu qabu bu'uura seeraan raawwatamuu qaba.

5) Waldaan hojii gamtaa walitti makamu godhamu fedhii miseensoota yookaan faayidaa uummataa kan faalleessu ta'uu hin qabu.

6) Waldaan hojii gamtaa sadarkaa sadarkaan jiran walitti makamuuf dhiyaatan qofatti mata mataa isaaniin yaa'ii waliigalaan murtoo addaa fi deggersa yoo hin arganne gaaffii walitti makamu fudhatama hin qabu.

7) Ga'aa fi cimaa ta'anii hojjechuu akka danda'an kaayyoo fi hojii wal-fakkaataa kutaa hojii tokko keessatti kan argaman lamaaf isaa ol kan ta'an waldaan hojii gamtaa tokkummaan walitti makamuu danda'u.

8) Yeroo walitti makaman waraqaa ragaa seera qabeessa duraan ture qaama aangoo

ወይም የዕዳ ጠያቂዎች መብት መጠበቁን እና ሌሎች ህጋዊ ክፍያዎች መፈጸማቸውን ካረጋገጠ በኋላ ይሆናል።

ሐ) በውህደት ወይም በመከፈል ላይ ተቃውሞ ያላቸው አካላት ውህደት ወይም መከፈል ከመደረጉ አስቀድሞ ለኅብረት ሥራ ማህበሩ እና አግባብ ላለው ባለስልጣን ቅሬታቸውን ማሳወቅ ይኖርባቸዋል፤

መ) የመዋሃድ ወይም የመከፈል የአባላትን መብት ወይም የዕዳ ጠያቂዎችን እና የቅጥር ሰራተኞችን መብት ያልጠበቀ ከሆነ ወይም ሥራው ህግን እና ሥርዓትን ያልተከተለ መሆኑ ከተረጋገጠ አግባብ ያለው ባለሥልጣን የውህደቱን ወይም የመከፈሉን ጥያቄ ሊሠርዘው ወይም ሊያዘገየው ይችላል።

ሠ) ውህደቱን ወይም መከፈሉን የተቃወሙ አባላት፣ ወይም ዕዳ ጠያቂዎች እና ቅጥር ሠራተኞች የሚገባቸው ክፍያ በአግባቡ መቀመጡን ወይም ዋስትና መሰጠቱን፣ ወይም በሥራው ሂደት ላይ ግልጽነት ያለመኖሩን ማስረጃ ከቀረበ አግባብ ያለው ባለሥልጣን ውህደቱን ወይም መከፈሉን ሊያዘገየው ወይም ሊሰርዘው ይችላል።

2) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር የሚወሰን የመከፈል ወይም የመዋሃድ ውሳኔ ከማንኛውም ጣልቃ ገብነት ነፃ በሆነ መልኩ ይከናወናል፤

113. በመዋሃድ ወይም በመከፈል እንደ ገና

ስለሚደራጅ ኅብረት ሥራ ማህበር

1) በመዋሃድ ወይም በመከፈል እንደ ገና የሚደራጅ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር በጥናት ላይ በመመስረት የስራ ክልል ሁኔታ፤

qabu ilaallatuuf erga deebi'ee booda eenyumman isaanii dhabu.

9) Waldaan hojii gamtaa walitti makamuu dursee osoo hin raawwatamin dura yaa'ii waliigalaan murtoo addaan mirkana'uu qaba.

10) Waldaan hojii gamtaa osoo walitti hin makamin dura qofa qofaatti qorannoo herreggaa geggeessuun idaa, kaappitaalaa fi qabeenyaa waldaa hojii gamtaa adda baasuu qaba.

11) Walitti makama booda mirgaa fi dirqama miseensoota haaraa kan hundeeffame waldaa hojii gamtaan kabajamaaf

109. SABABOOTA WALITTI MAKAMUUN HIN RAAWWATAMNE

1) Sababoota itti aanu irraa ka'uun lamaa ol kan ta'an waldaan hojii gamtaa walitti makamuu uumuu hin danda'an.

a) Waldaan hojii gamtaa walitti makaman lakkoofsi miseensotaa seeraan kan murtaa'e lakkoofsi miseensaa ka'umsaa gadi yoo ta'e

b) Qabeenyaa naannoo waliin qindaa'uun fayyadamuuf ga'uumsa guddisuu

c) Sirna hojii geggeessaa fooyya'a fiduuf

d) Hangi kaappitaalaa gad-aanaa ta'uu

e) ka'umsa uumuun pirojektii waliinii tokko ta'uun hojii Irra oolchuuf

f) Raawwii dadhabaa kan qaban walitti makuun waldaa hojii gamta cimaa fi

የካርታል ምስረታ፣ የመሰረተ ልማት እና ሌሎች አስፈላጊ የሆኑ ጉዳዮች አስቀድሞ የሚከናወኑ ይሆናል፤

2) በመዋሃድ ወይም በመክፈል እንደገና የሚደራጅ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር መደበኛውን የሚደራጁት ሂደት ተከትሎ ተደራጅቶ የሚመዘገብ ይሆናል።

3) በመዋሃድ ወይም የመክፈል ተግባር የተሳካና ውጤታማ ለማድረግ እና ሊከሰቱ የሚችሉ አላስፈላጊ የሆኑ ሕገ-ወጥ አሰራሮችን ለማስወገድና የአባላትንና የሦስተኛ ወገን ጥቅምና መብት ማስጠበቅ እንድቻል የተጠናከረ ሙያዊ እገዛ ይደረጋል።

4) ማንኛውም ነባር የኅብረት ሥራ ማህበር በመዋሃድ ወይም በመክፈል በአዲስ መልክ መደራጀት ይችላል። በመክፈል እንደገና የሚደራጅ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር ከመክፈሉ አስቀድሞ የአዋጭነት ጥናት በባለሙያ መካሄድና መረጋገጥ ይኖርበታል።

5) በዚህ መመሪያ አንቀጽ 113 ንዑስ አንቀጽ 4 እንደተደነገገው በጥናት ውጤቱ መሰረት መልሰው ለሚደራጁት በጠቅላላ ጉባኤ ልዩ ውሳኔ ቀርቦ ሲወሰን እና ለሚመለከተው አካል በማቅረብ ከተወሰነ በኋላ ነባር የኅብረት ሥራ ማህበር ህጉን ተከትሎ እንዲፈረስ ይደረጋል።

6) ሕጉን ተከትሎ የማፍረስ ሂደት ከተካሄደ በኋላ በተጠናው የአዋጭነት ጥናት መሰረት አዲስ የኅብረት ሥራ ማህበር ይደራጃል።

7) በመዋሃድ ወይም በመክፈል የሚደራጅ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር የአካባቢውን ኢኮኖሚያዊ፣ ማህበራዊ፣ ፖለቲካዊ፣ ባህላዊ እና ሌሎች ነባራዊ ሁኔታዎችን ከግምት ውስጥ ያስገባ እና ጉዳት የማያስከትል መሆኑ በመዝጋቢው አካል መረጋገጥ ይኖርበታል።

bu'a qabeessa uumuuf , itti fayyadama haqaa mirkaneessuuf.

g) Kenniinsa tajaajalli isaanii daangaa isaa bal'isuun tajaajila si'oominaa fi dhaqqabaa kennuun fayyadama misensoota mirkaneessuuf.

h) Mootummaa fi qaama ilaallatu irraa tajaajila fooyya'aa fi deggersa oogummaa argachuuf

I) Naannoo kutaa tokkoo keessa kan jiraatu hojii deddeebii fi wali walii dorgomuun walitti bu'insa faayidaa uumamu hambisuuf.

2) Keewwata kana keewwata 1 (A-I) kan tumame akkuma eegametti ta'ee walitti makamichi waldaa hojii gamtaa tokko gara waldaa hojii gamtaa biraatti idaa akka hin dabarsine jechuuf liqeessitoota hundaaf waa'ee walitti makamuu yoo xiqqaate ji'a sadii dura dursee beeksisaan waamuu qaba.

3) Waldaan hojii gamtaa walitti makamu kamiyyuu liqeessitootni walitti makamichi akka adeemsifamuuf guyyaa murtaa'e yoo xiqqaate ji'a tokko dura barreeffamaan walitti makamicha qaama raawwataniif gaaffii yoo dhiyeessan idaa kamiyyuu yookiin qarshii argachuu mirga qabu .

110. SABABOOTA WALDAAN HOJII GAMTAA GARGAR HIRAMAN

Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu sababoota itti aanu irraa ka'uun bakka lamattii fi isaa olitti gargar hiramuu danda'u.

8) አስፈላጊ በሆነው የማፍረስ ሂደት ውስጥ አልፎ የመጣ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር እንደገና ከሁለት በላይ በመዋሃድ ወይም በመከፈል እንደገና በመደራጀት በአዲስ መልክ ይመዘገባሉ።

9) የኅብረት ሥራ ማህበር በመዋሃድ ወይም በመከፈል በአዲስ መልክ ተደራጅቶ ምዝገባ ሲከናወን በሚከተሉት ሂደቶች መሰረት ይሆናል፡-

ሀ) በመዋሃድ ወይም የሚከፈሉ ኅብረት ሥራ ማህበራት ያለባቸውን ዕዳ መክፈላቸው ወይም ዋስትና መስጠታቸውን አግባብ ባለው ባለ ስልጣን መስሪያ ቤት ይረጋገጣል፤

ለ) ኅብረት ሥራ ማህበራት ለመዋሃድ ወይም ለመከፈል የተስማሙበት የጠቅላላ ጉባኤ ቃለ-ጉባኤ፣ የአባላትንና አዲስ የተመረጡ አመራር አካላትን ስም፣ አድራሻና ፊርማ እንዲሁም ሌሎች ለምዝገባ የሚያበቁ መስፈርቶችን በማሟላት የምዝገባ ማመልከቻ በጽሁፍ አግባብ ላለው ባለስልጣን መስሪያ ቤት ይቀርባል፤

ሐ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን በአዲስ በመመዝገብ ቋሚ ወይም ጊዜያዊ ሠርተፊኬት ይሰጣዋል።

10) የኅብረት ሥራ ማህበራት ሲዋሃዱ ወይም ሲከፈሉ ቀድሞ የነበሩት ቅጥር ሠራተኞች ጉዳይ በሀገሪቱ አሰሪና ሠራተኛ ህግ እና በውላቸው መሠረት የሚታይ ይሆናል።

11) የኅብረት ሥራ ማህበራት ሲዋሃዱ ወይም ሲከፈሉ ስለማይከፋፈሉ ንብረቶች አስተዳደርና አጠቃቀም ሁኔታ በሚቀርበው የጥናት ውጤት እና በሚደረገው የጋራ ስምምነት መሰረት የሚወሰን ይሆናል።

12) ቀድሞ የነበሩት ቅጥር ሠራተኞች ጉዳይ በሀገሪቱ አሰሪና ሠራተኛ ህግ እና በውላቸው መሠረት የሚታይ ይሆናል።

1) Miseensooni isaanii baay'ee ta'anii waldaan hojii gamtichaa miseensaota hundaf tajaajila dhaqqabaa ga'aa ta'uu yoo hafe

2) Bal'ina bakka hojii irraa kan ka'e dameewwan dabalatoo banee tajaajila kennuu kan hin dandeenye ta'ee gargar hiramuu isaa filannoo fooyya'aa uumuu yoo itti amaname

3) Gargar hiramuu isaan gad-aanaa fi miseensota dadhabaa ta'an hirmaannaa foyyeessuu yoo itti amaname

4) Waldaan hojii gamtichaa haala taa'uumsa lafaan yookiin sababa daangeesuu bulchiinsaan bulchuu fi keenninsa tajaajilaaf hiramuu amansisaa ta'ee yoo argame

5) Gargar hiramuu isaa fayidaa qabachuun isaa yoo amanamee fi qorannoon yoo mirkanaa'e

6) Fedhiin miseensotaa addaa adda yoo ta'ee fi galmaan ga'uu hin danda'amin yoo hafe

7) Gargar hiramuu itti amanamee gaaffin yoo dhiyate

8) Waldaan hojii gamtaa hiramuu kan uumamu ga'uumsi kaappitaala waldaa hojii gamtaa kan hin dadhabne yoo ta'e

9) Waldaan hojii gamtichaa haalli irra jiru geeggeessaa fi bulchiinsaaf mijataa yoo hin taane

13) በዚህ ሁኔታ የሚዋሃዱ ወይም የሚከፋፈሉ የኅብረት ሥራ ማህበራት የራሳቸው ስምና ዓርማ፣ የሥራ ዓይነት፣ ዓላማ፣ ተግባር እና ራዕይ ሊኖራቸው ይችላል፣ ሆኖም ግን ተመሳሳይ እና አሳሳች ሆነው እንዳይመዘገቡ አግባብ ያለው ባለስልጣን ይቆጣጠራል።

ክፍል አ ሥ ራ
ስድስት

ስለ ኅብረት ሥራ ማህበራት
መፍረስና

ሂሳብ ተቀባይነት ስለማጣ
ራት

114. የሂሳብ አጣሪዎችን ስለመሾም እና መሻር

1) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 56 ንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ አግባብ ካለው ባለስልጣን የሚሾሙ የሂሳብ አጣሪ አባላት ቁጥር ሦስት ሲሆኑ አመራረጣቸውም የአዲት፣ የህግ እና አደራጅ ባለሙያዎች ይሆናል።

2) አንድ የኅብረት ሥራ ማህበር የመፍረስ ውሳኔ ከተሰጠው በኋላ ሂሳቡ እንዲጠራ የሂሳብ አጣሪዎች አግባብ ባለው ባለስልጣን ይመደባሉ።

3) አግባብ ያለው ባለስልጣን የመደባቸውን የሂሳብ አጣሪዎች ከመመሪያ ውጪ ሲሰሩ ከተገኙ ያለምንም ቅድመ ሁኔታ በማንኛውም ጊዜ በሙሉም ሆነ በከፊል ከሥራቸው ሊያግድ ወይም ሊሸር

እና በምትካቸው አዲስ ሊሾም ይችላል።

4) ከሂሳብ ማጠራት ሥራቸው የተሸሩ የሂሳብ አጣሪዎች የስንብት ደብዳቤ ከደረሰቸው ቀን ጅምሮ በሰባት ቀናት ውስጥ በእጃቸው የሚገኘውን ንብረት፣ ማስረጃዎች፣ መዛግብት፣ ሠነዶች እና የመሳሰሉትን በምትካቸው ለተመደቡት ሂሳብ አጣሪዎች የማስረከብ ግዴታ አለባቸው።

111. WALITTI MAKAMUU YOOKIIN
RAAWWII MURTOO ADDA HIRAMU

1) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu lama yookiin isa ol ta'e waldaa hojii gamtaatti yoo makamu yookiin hiramuu danda'a.

2) Keewwata kana kewewata 111 keewwata xiqqaa(1)n hojiin walitti makamuun yookiin hiramuun osoo hin raawwatamin dura haala miseensootaa, qabeenyaa miseensootaa idaa liqii qarshii of eegannoo qulqulleesuun hojii qulqulleessa herrega kan garee hundaa kan walinii godhachuun walitti makamuu yookiin hiramuu irra jira.

3) Walitti makamuu waldaa hojii gamtaa yookiin hiramuun yoo murta'u hojiin itti aanu ni raawatama

a) Odiitiin herregaa waldaa hojii gamtaa akka taasifamu qaamni aangoo qabu ilaallatu gaaffii dhiyeessuu

b) Ragaa miseensota duraa sassabuu, fedhii ijaaramuu qabaachuu isaanii adda baasuu

c) Kan jiranii fi kan biroo miseensota duraanii qulqulleessuun murtoof akka mijatuuf yaa'ii waliigalaaf dhiyeessuu

d) Qabeenya waldaa hojii gamtaa sassaabuun ragaa qindeessuun ijaaruu

e) Waldaa hojii gamtaa haara'aa hundeeffamuuf kan gargaaru danbii ittiin bulmataa haaraa, karoora daldala hojii qopheessuu

5) ከሥራቸው የተሰናበቱ ሂሳብ አጣሪዎች በሰባት ቀናት ውስጥ በእጃቸው የሚገኙትን ንብረቶች እና ሠነዶች ካላስረከቡ አግባብ ባለው ህግ መሠረት ይጠየቃሉ።

6) የሂሳብ ሥራውን ለማጣራት ለሾሙት የሂሳብ አጣሪዎች አግባብ ያለው ባለስልጣን ተገቢውን የአገልግሎት ዋጋ ከኅብረት ሥራ ማህበሩ እንዲከፈል ሊወሰን ይችላል፤

115. ኅብረት ሥራ ማህበር ሂሳብ

ስለሚጣራ ባቸው ምክንያቶች

1) የማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር ሂሳብ በሚከተሉት ምክንያቶች የተነሳ ሊጣራ ይችላል፤

ሀ) ሕልውና እንዲያጣ ሲወሰን፤

ለ) የዕዳ ጠያቂ አካላትን ለመለየት፤

ሐ) የኅብረት ስራ ማህበሩን ሃብት፣ ንብረትና ዕዳ ለመለየት እና የዕጣ ድርሻ ለማውቅ

መ) ተሰብሳቢ እና ተከፋይ ዕዳዎችን ለመለየት

ሠ) ቅጥር ሰራተኞችን ለመለየት እና ጥቅማቸውን ለማስጠበቅ

ረ) የማይከፋፈል የኅብረት ሥራ ማህበሩን ንብረት ለመለየት፤

ሰ) በመከፈል ወይም በመዋሃድ ፈርሶ ዳግም ለመደራጀት ሲወሰን፤

ሸ) ተመዝግቦ በስድስት ወር ጊዜ ውስጥ ሥራውን ያልጀመረ ከሆነ፤

ቀ) ጊዜያዊ የምዝገባ ምስክር ወረቀቱን በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ በቋሚነት ካላስመዘገበ ወይም ጊዜያዊ ምስክር ወረቀቱን የሚመልስ ወይም እንዲመልስ የሚደረግ ከሆነ፤

f) Hojii ijaarsaa barbaachisaa raawwachuu fi galmeef dhiyyeessuu

4) Waldaa hojii gamtaa dursanii ijaaramanii jiraniif walitti makamsa yookiin hiramuun murtoo addaa adeemsi raawwiin isaa akka itti aanu ta'a

a) Walitti makamichi dursee yookiin hiramuun miseensoota haala fooyya'een fayyadamaa taasisuun qorannoon mirkanaa'uu qaba.

b) Waldaan hojii gamtaa walitti makamuu yookiin hiramuun dhiibbaa malee fedha guutuu miseensotaan ta'uu mirkaneessuun

c) Murtoon walitti makamuun yookiin hiramuun murtoo addaa yaa'ii waliigalaaf dhiyaatee sagalee 2/3 mirkanaa'uu mirkaneeffachuun

d) Walitti makama taasifame yookiin yaada murtoo hiramuu qaama aangoo qabu ilaallatuuf dhiyaatee fudhatama argachutu irra jira.

e) Haala naannoo dinagdee fi haawasummaa tilmaama keessa galchuun miidhaa kan hin qaqqabsisne ta'uu qorannoon mirkaneessuu qaba, yaa'iin mirkaneessuu qaba.

f) Walitti makamuu yookiin hiramuu akka uumamaan murtoon kan kennameef waldaan hojii gamtaa herregni odiitii taasifamee gabasni odiitii yaa'ii waliigalan mirkanaa'uu qaba.

g) Walitti makamuun yookiin hiramuun eenyummaa kan dhaban waldaan hojii gamtaa galmee duraan itti fayyadamaa turanii fi sanadoota haaraa kan

በ) ሂሳብ ተመርምሮ ኪሳራ ውስጥ የገባ እና የገባበት ኪሳራ በቀላሉ ከኪሳራው በ6 ወራት ውስጥ በመውጣት ወደነበረበት መመለስ የማይችል መሆኑ ሲረጋገጥ፤

ተ) ሥራውን በሌላ መልኩ ለመቀየር ሲወስን ወይም ዓላማውንና ተግባሩን ሲቀይር፤

ቸ) የአባላት ብዛት ወይም ቁጥር በሕግ ከተወሰነው በታች ሲቀንስ፤

ነ) ከተቋቋመበት ዓላማና በመተዳሪያ ደንቡ ውስጥ ከተወሰነው ተግባር ውጪ ሲሰራና ዓለም አቀፍ የኅብረት ሥራ መርሆዎችን ጥሶ ሲገኝ፤

116. የሂሳብ አጣሪዎች ግዴታ እና ኃላፊነት

ገ) የሂሳብ አጣሪዎች ተጀምረው ለነበሩት የኅብረት ሥራ ማህበሩ ውል አፈፃፀም የሚያገለግሉ ሥራዎች ካልሆነ በስተቀር ወይም

የሂሳብ ማጣራቱ ሥራ ካለስገደደ በስተቀር አዲስ ሥራዎችን ለመጀመር አይችሉም። ከዚህ ውጪ ለሚሰሩ ሥራዎች በነጠላም ሆነ በአንድነት ተጠያቂ ናቸው።

8) ከኅብረት ሥራ ማህበሩ የሥራ አመራር ኮሚቴ ወይም ቦርድ ላይ እስከ መጨረሻው የሂሳብ ማጠቃለያ ጊዜ ያለውን የሥራ እንቅስቃሴ መግለጫ፣ የማህበሩን ሃብትና ሠነዶች በኃላፊነት ይረከባሉ።

9) ኅብረት ስራ ማህበሩ ያለውን የሚከፋፍልና የማይከፋፍል ኅብረት ይለያሉ፤ ይሰበስባሉ፤ ተሰብሳቢ ሂሳብ እና ተከፋይ ዕዳ በዝርዝር ያዘጋጃሉ፤

10) ኅብረት ስራ ማህበሩን የአባላት ቁጥር እና ያላቸውን የዕጣ ድርሻ ይለያሉ፤

11) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ሂሳብ እንዲጣራ አስፈላጊ የሆኑትን ተግባራት ሁሉ ይፈጽማሉ።

dhaabbataaf waajjiraa waldaa hojii gamtaa of eggannoon taa’uu.

h) Waldaan hojii gamtaa osoo walitti hin makamiin yookiin osoo hin hiramini dura liqeesitootaaf idaan kaffalamu osoo jiruu walitti makamuu hin danda’an.

l) Idaan osoo jiruu walitti makamuu yookiin hiramuu kan fudhatanii fi waldaa hojii gamtaa murteessan waldaa hojii gamtaa keessa miseensa geggeeffamaniif yookiin gaafattota idaa wabii kaffaltii kennuutu irra jira. bu’uura wabii kaffaltii kennaniin hanga qarshii isaan ga’uun ramadamuu qabu.

J) Seera diiguu hordofee eenyummaa isaanii akka dhaban gochuu

5) Wabummaan qarshii yookiin qabeenyi taa’u waldaa hojii gamtaa eenyumaa isaa dhabee miseensota geggeeffaman yookiin gaafattoota idaa waan ta’eef dirqamni kun kallattiin walitti makamuun yookiin hiramuun gara waldaa hojii gamtaa uumamanitti darbuu

6) Miseensota wabummaan ka’amee fi ga’ee gaafattoota idaa fi herrega isaanii walitti makamuun yookiin hiramuun qabeenya uumame waldaa hojii gamtichaa mirga gaafachuu .

7) Walitti makamuun yookiin hiramuun eenyummaa isaanii gara waldaa hojii gamtaa dhabanitti galuuf kan ture yookiin fayidaan argamu ture mirga isa malee gara dhaabbata haaraa waldaa hojii gamtaatti kan darbu ta’a.

12) የኅብረት ሥራ ማህበሩን ኅብረት መሸጥ፣ ስለ ኅብረት ሥራ ማህበሩ ሆነው በፍርድ ቤት ቀርበው መከራከርና መገላገል እንዲሁም ነገርን በሽምግልና ዳኝነት ለመጨረስ ሊዋወሉ ይችላሉ፤

13) በዚህ ሥራ የተከፈተውን የባንክ ሂሳብ ያስተዳድራሉ፤ ክፍያዎችንም ይፈጽማሉ፤

14) ለሂሳብ ማጣራቱ ሥራ የሚያገለግሉ ወጪዎችን ይወስናሉ፤

15) ከዕዳ ጠያቂዎች ጋር ስለአለው ዕዳና ስለአከፋፈሉ ሁኔታ በመነጋገር ሊወስኑ ይችላሉ፤

16) በኅብረት ሥራ ማህበሩ በማንኛውም ሰው ወይም ድርጅት ወይም ተቋም መካከል ስለአለው አለመግባባት ወይም ክርክር ኅብረት ሥራ ማህበሩን በመወከል በግልግል ወይም በዕርቅ ለመጨረስ ይችላሉ፤

17) ከዕዳ ክፍያ በኋላ በቀረው ገንዘብ ላይ ጠቅላላ ጉባኤውን በማነጋገር ስለአከፋፈሉ ይወስናሉ፤

18) ከኅብረት ሥራ ማህበሩ ላይ የሚጠየቀውን ዕዳ በመመርመር የአከፋፈል ቅደም ተከተል ይስናሉ፤

19) የሂሳብ አጣሪዎች በሸማቸው አካል ሥልጣናቸውን የሚቀንሱ ውሳኔዎች ካልተደረጉ በስተቀር የሂሳብ ማጣራቱን ተግባር ከፍፃሜ ለማድረስ ሙሉ ሃላፊነት ይኖራቸዋል፤

20) የሂሳብ የማጣራት አካሄድ የሚገልፅ የደረሱበትን ዝርዝር ሪፖርት በማዘጋጀት በየሳምንቱ ለሸማቸው ወይም ለመደባቸው አግባብ ያላው ባለስልጣን ማቅረብ አለባቸው።

21) የሂሳብ ማጣራቱ ሥራ ተጠናቆ ውህደቱ ወይም ክፍፍሉ ከተፈጸመ በኋላ በስራ ምክንያት

8) Waldaa hojii gamtaa duraan tureen galma’anii kan jiran qabeenyaa isaan qoqqoddatan seera hordofee kan qophaa’u ta’a.

9) Waldaan hojii gamtaa yeroo walitti makaman yookiin hiraman hojjettootni qacaraman duraanii raawwii hojii isaan qaban dandeettii , naamusa, ga’uumsa kaappitaala waldaa hojii gamtichaa fi dhangala’insa hojii tilmaama keessa galchuun dorgomsiiisuun hojii isaanii akka itti fufan gochuun ni danda’ama.

10) Keewwata kana keewwata 111 keewwata xiqqaa 9 kan ibsame akkuma eegametti ta’ee waldaan hojii gamtaa yeroo waliti makaman yookiin hiraman dhimma hojjetotni qacaraman duraan turan labsii hojjechiisaa fi hojjetaa biyyichaa fi bu’uura waadaa isaanin kan ilaalamu ta’a.

11) Qabeenyaan qoqqooddanis karaa qulqulleesaa herregaa qoratamee murtoof kan dhiyaatu ta’a.

12) Waldaan hojii gamtaa eenyummaa isaanii dhaban galmee irra haqamuutu irra jira.

112. WALITTI MAKAMUU YOOKIIN HIRAMUU IRRATTI MORMIIN YOO DHIYAATE TARKAANFII SEERAA FUDHATAMAN

1) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu walitti makamuu godhamee fi hiramuu irratti mormiin yoo dhiyaate tarkanfii itti aanuu fudhachuun ni danda’ama

በእጃቸው የገቡትን ማንኛውንም መዛግብትና ሰነዶች በአስራ አምስት ቀናት ውስጥ በአዲስ ለተቋቋመው ኅብረት ሥራ ማህበራት በጥንቃቄ እንዲቀመጡ ያስረክባሉ።

22) በተባለው ቀን ውስጥ በእጃቸው የሚገኘውን ማንኛውንም የኅብረት ሥራ ማህበር ንብረት እና ሰነድ ከላስረከቡ አግባብ ያለው ባለስልጣን በሕግ መሠረት ይጠየቃሉ።

23) የሂሳብ ማጣራቱ ስራ ሳይጠናቀቅና አግባብ ያለው ባለስልጣን ፈቃድ ሳያገኝ የሂሳብ ማጣራት ስራ ላይ የተመደበ ወይ የተሾመ ማንኛውም ሰው ስለሂሳብ ማጣራቱ ለሌላኛው አካል አሳልፎ መረጃ መስጠት አይችልም።

24) ሕግ በሚፈቅደው መሠረት ንብረቶችን ግልጽ በሆነ መንገድ ይሸጣሉ፣ ስም ያዛውራሉ፣ ክፍፍሉ እስኪፈፀምም በኅብረት ሥራ ማህበሩ ስም ተንቀሳቃሽ የባንክ ሂሳብ ከፍተው በኅብረት ሥራ ማህበሩ ሥም “በማጣራት ላይ ሂሳብ” በማለት ያስቀምጣሉ።

25) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 116 ንዑስ አንቀጽ 23 መሰረት ዬትኛውንም መረጃ አሳልፎ የሰጠ ማንኛውንም አካል አግባቢ ያለው ባለስልጣን በድስጥሊን እርምጃ ሊጠይቅ ይችላል።

117. በሂሳብ ማጣራት ሥራው አግባብ ያለው ባለስልጣን ተግባር እና ኃላፊነት

1) የሂሳብ ማጣራቱን ሥራ በኃላፊነት የሚያካሄደውና በኅብረት ሥራ አዋጅም ኃላፊነት የተሰጠው አግባብ ላለው ባለስልጣን በመሆኑ የሚከተሉት ተግባርና ኃላፊነት ይኖሩታል፡-

ሀ) አግባብ ያለው ባለስልጣን በራሱ ተነሳሽነት ባደረገው ሂሳብ ምርመራ ወይም ኢንስፔክሽን ወይም ከአካላት በቀረበለት ጥያቄ መሠረት የመዋሃድ ወይም መከፈል ወይም የማፍረስ

a) miseensootaa fi gafattotaa idaa keesa gareen wali hin galle yoo jirate murtoon osoo hin raawwatamiin dura murtoo mirgi isaani akka eegammu yokan ga'een isaanii ta'u yokan wabii kaffaltii kennu qabu

b) qaamnii aangoo qabu ilaaluu murticha kan fudhatuu fi waldaa hojii gamtaa haaraa galmeessuu fi beekamtiin miseensootaaf kennamuu fi mirga gaafatotaa idaa kan eeguu isaa fi kan biro kaffaltii seera qabeesa raawwachuu erga mirkaneese booda ta'a

c) Walitti makamuu yokan hiramuu irrattii qaamni mormiin qaban wal makamuun yokaan hiramuun osoo hin geggeeffamin dura waldaa hojii gamtichaafi qaamaa aangoo qabu ilaalatuuf komii isaanii beeksisuutu irra jira.

d) wal makamuun yookiin hiramuun mirga miseensootaa yookiin gaafattoota idaa yookiin mirga hojjettoota qacaramanii kan hin eegne yoo ta'e yookiin hojichi seeraa fi sirna kan hin hordofne ta'uu yoo mirkanaa'e qaamni aangoo qabu ilaallatu gaaffii wal makuu yokaan hiramuu haquu yookiin tursiisuu danda'a.

e) Walitti makamuu yookiin hiramuu miseensoonni morman, yookiin gaafattoota idaa, yookiin hojjettoota qacaramaniif kaffaltii isaanii ta'u seeraan erga ta'ee booda wabummaan kennamu yookiin adeemsa hojii irratti iftoominni akka hin jirre ragaan yoo dhiyaate qaamni aangoo qabu ilaallatu

ውሳኔ ሲሰጥ የሂሳብ ማጣራት ሥራ እንዲከናወን ያዛል፤

ለ) የሂሳብ ማጣራት ሥራው ለማካሄድ የማፍረስ ውሳኔው በጠቅላላ ጉባኤ ልዩ ውሳኔ መሰረት መጽደቁን ያረጋግጣል፤

ሐ) የሂሳብ አጣሪዎችን ይመድባል ወይም የሾማል፤ አስራ አምስት ቀን ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ የሂሳብ ምርመራ እንዲካሄድ ያደርጋል።

መ) በጠቅላላ ጉባኤ የጸደቀውን የሂሳብ ምርመራ ሪፖርት እና የመዋሃድ ወይም የመክፈል ወይም ለመፍረስ የተሰጠውን ውሳኔ ቃለ ጉባኤ ለሂሳብ አጣሪዎች ያስረክባል።

2) አግባብ ያለው ባለስልጣን የሂሳብ ማጣራት ሥራውን የሚያዘው፡-

ሀ) 2/3ኛ አባላት የማፍረስ ተግባሩ እንዲከናወን የተስማሙበት በቃለ ጉባኤ እና የማፍረስ ማመልከቻ ሲደርሰው፤

ለ) የአባላት ቁጥር በሕግ ከተወሰነው ዝቅተኛ ቁጥር በታች መሆኑን በማስረጃ ሲያረጋግጥ፤

ሐ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ኪሳራ ውስጥ መግባቱንና በቀላሉ ከኪሳራ የማይወጣ መሆኑን ሲያምንበት፤

መ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ከኅብረት ሥራ ማህበሩ ውጪ ሲሰራ መሆኑን ሲያረጋግጥ፤

ሠ) ኅብረት ሥራ ማህበሩ በተወሰነው ጊዜ ውስጥ ወደ ሥራ አለመግባቱ ሲያረጋግጥ፤

ረ) በአንድ አመት ውስጥ በቋሚነት ያልተመዘገበ መሆኑን ሲያረጋግጥ መሆን አለበት፤

3) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የሂሳብ ማጣራትና የመዋሃድ ወይም የመክፈል ወይም የማፍረስ ውሳኔ ከመስጠቱ በፊት አግባብ ያለው ባለስልጣን

walitti maKamicha yookiin hiramuu tursisuu yookiin haquu danda'a.

2, waldan hojii gamta kamiyyuu murtoo hiramuu yokaan hiramuu yeroo murteesu giddu galumma kami iyyuu irra bias bilisa ta'en rawwatama

113 , WALITTI MAKAMUU YOKAAN HIR AMUUN DE E BI' ANII WA'

E E

WALDAA HOJII GAMTAA

HUNDEEFFAMAANII

1, walitti makamuun yokan hiramuum kan deebi'anii hundeeffaman waldaan hojii gamtaa kamiyyuu qorannoo irratti hunda'uun haala naanno hojii , hundeeffama kappitalaa , bu'ura misoomaa fi kan biro dhimoota barbaachisoo ta'an dursanii kan rawwataman ta'u

2, walitti makamuun yokaan hiramuum deebi'anii kan hundeeffamaan waldan hojii gamtaa adeemsa idilee hordofanii hundeeffamanii kan galma'an ta'u

3, walitti makamuun yokaan hiramuum hojii kan fiixaan ba'e fi bu'a qabeesa gochuuf uumamuu kan danda'aan adeemsota seeran alaa balleessuuf faayidaa fi mirga miseensootaa fi kan gare 3ffa eegsisuun akka danda'amutti deggersi oogummaa jaabatee godhama

4) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu duran turan walitti makamuu yokaan hiramuum bifa haara'aan hundeeffamu danda'u . hiramuum deebi'anii kan hundeeffaman waldaan hojii gamtaa kamiyyuu osoo hin hiraamiin dursanii qorannoo isaan baasuu ogeessan geggeeffamuuf mirkana'utu irra jira.

የሰጠው ውሳኔ ለኅብረት ሥራ ማህበሩ በደብዳቤ መላክ እና በጋዜጣም ማውጣት አለበት፤

4) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የደረሰውን የሂሳብ ማጣራትና የማፍረስ ውሳኔ ከተቃወመ በጠቅላላ ጉባኤና በሥራ አመራር ኮሚቴ ውሳኔ አስወስኖ በ15 ቀን ውስጥ ለአደራጅ መ/ቤቱ ማቅረብ አለበት፤

5) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የመቃወሚያ ደብዳቤውን በ15 ቀን ውስጥ ለአደራጅ መ/ቤቱ ካላቀረበ የማፍረስ ውሳኔውና የሂሳብ ማጣራት ሥራው ተግባራዊ ይሆናል፤

6) አግባብ ያለው ባለስልጣን አሳማኝ የሆነ ምክንያት በማንኛውም ጊዜ ኅብረት ሥራ ማህበሩ እንዳይፈረስ እና ሂሳብ እንዳይጣራ ያስተላለፈውን ትዕዛዝ ሊሰርዘው ይችላል።

7) የሂሳብ ማጣራት ሥራው እንዲከናወን አግባብ ባለው ባለሥልጣን ከተወሰነ በኋላ የሂሳብ ማጣራት ተግባር በሚከተለው ቅደም ተከተል መሠረት ይከናወናል።

ሀ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የሂሳብ ማጣራት ተቃዋሚ ካለ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ከነምክንያቱ እንዲቀርብ በተከታታይ ለሁለት ወራት በጋዜጣና አመቺ መንገዶችን በመጠቀም ማስታወቅ አለበት።

ለ) በማስታወቂያው መሠረት በኅብረት ሥራው ላይ ዕዳ ጠያቂዎች የሚያቀርቡትን ማስረጃዎች ዝርዝር በመመዘገብ የማጣራት ሥራ ይከናወናል፤

8) የኅብረት ሥራ ማህበሩን ሁኔታ የሚገልጽ ዝርዝር መረጃዎችን ከሥራ አመራር ኮሚቴና ከቁጥጥር ኮሚቴ ርክክብ ይደረጋል። ዝርዝር መረጃዎችም የሚከተሉትን ማሟላታቸውን ማረጋገጥ አለበት።

5) Keewwata kana keewwata 113 keewwatni xiqqaan 4 akkuma tumametti bu'uura bu'aa qorannoon deebi'anii kan hundeeffamaniif yaa'ii waliigalaaf murtoo addaaf dhiyaate yeroo murteessu fi qaama ilaallatuuf dhiyeessuun erga murta'ee booda waldaan hojii gamtaa duraan ture seera eeggate akka diigamu godhama.

6) Adeemsa seeraa eeggatee erga diigamee booda bu'uura baasuun bu'ura qorannoo godhameen waldaa hojii gamtaa haaraan ni hundeeffama.

7) Wal makuun yookiin hIRamuun waldaan hojii gamtaa hundeeffamu kamiyyuu haalota naannoo dinagdee, haawaasummaa siyaasummaa, aadaa fi kan biroo jiran tilmaama keessa kan galchuu fi miidhaa kan hin uumsisne ta'uu qaama galmeessuun mirkanaa'uu qaba.

8) Adeemsa barbaachisaa keessa darbee diigamee kan dhufe waldaan hojii gamtaa kamiyyuu irra deebiin lamaaf isaa oliin walitti makamuun yookiin hIRamuun deebi'anii bifa haara'aan hundeeffamanii galmaa'u.

9) Waldaan hojii gamtaa walitti makamun yookiin hIRamuun yookiin bifa haara'aan hundeeffamanii galmeen yoo raawwatame akkaataa adeemsa itti aanuun ta'a.

a) Wal makuun yookiin kan hIRaman idaa isaanii irra jiru kaffaluun yookiin wabummaa kennuu isaanii waajjira qaama aangoo qabu ilaallatuun mirkanaa'a.

ሀ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን ንብረት በዝርዝር የሚገልፅ ሆኖ ጥሬ ገንዘብ በእጅ እና በባንክ እንዲሁም ሌሎች ገንዘብ ነክ ሰነዶች እና መዛግብቶች ካሉ ዋጋቸውንና ዝርዝር ሁኔታቸውን የሚገልፅ መሆናቸውን ማረጋገጥ።

ለ) የሚሰበሰብ እና ተከፋይ ዕዳዎችን የሚያስረዱ ሰነዶች መኖራቸውን።

ሐ) የባለ ዕዳዎችን ስም፣ አድራሻና ሥራ በዝርዝር የሚገልጽ እና ለዕዳዎቹ የተያዘ መያዣ ካለ ዝርዝሩን የሚገልጽ ሰነዶች ያዘጋጃል።

መ) ከኅብረት ሥራ ማህበሩ ላይ ዕዳ የሚፈልጉ ድርጅቶች ወይም ግለሰቦች ስም አድራሻና ሥራቸው እንዲሁም ከኅብት ሥራ ማህበሩ ላይ የሚጠይቁትን ገንዘብ መጠን የሚገልጹ ሰነዶች።

ሠ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን የአዲት ሪፖርትና ሌሎች መረጃዎችን አግባብ ካለው ባለስልጣን በሚያዘጋጀው ዝርዝር መሰረት የኅብረት ሥራ ማህበሩን ንብረት እና ዕዳ በዝርዝር በመለየት ይሰበሰባል።

**118. የኅብረት ሥራ ማህበራት ሂሳብ
የማጣራት ስራ አካሄድ**

1) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/09 አንቀጽ 56-57 ስለሂሳብ ማጣራት የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ የሂሳብ ማጣራት ሥራ የሚካሄደው፡-

ሀ) ጠቅላላ ጉባኤ የተወሰነው የውህደት ወይም የመከፈል ልዩ ውሳኔ ጉዳት የማያስከትል መሆኑን ሲረጋገጥ አግባብ ላለው ባለሥልጣን ሂሳብ አጣሪ ይመደባል።

ለ) የሚመደቡት የሂሳብ አጣሪ አባላት ቁጥር ሦስት ሲሆኑ አመራረጣቸውም ከአዲት፣ ከህግ እና ከአደራጅ ባለሙያ ይሆናሉ።

b) Waldaan hojii gamtaa walitti makamuuf yookiin hiramuuf kan itti walii galan barru qaba yaa'ii waliigala, kan miseensotaa fi maqaa hoji geggeessitoota haara'aa filataman, teessoo fi mallattoo kan biroo ulaagoota galmeef ga'omsuu guuttuchuun iyyata galmaa'uu barreeffamaan waajjira qaama aangoo qabu ilaallatuuf dhiyaata.

c) Waldaa hojii gamtichaa dhaabbataan haara'aan galmeessuu yookiin ragaa yeroof kenna.

10) Waldaan hojii gamtaa yeroo wal makan yookiin qoodaman dhimmoota hojjettoota duraan qacaramanii seera hojjechiisaa fi hojjetaa biyyichaa fi bu'uura waliigaltee isaaniin kan ilaalamu ta'a.

11) Waldaan hojii gamtaa yeroo walitti makaman yookiin qoodaman waa'ee qabeenyaa hin qoodamnee haala bulchiinsa fi itti fayyadama bu'aadhiyatee fi bu'uura waliigaltee walinii godhamuun kan murtaa'u ta'a.

12) Dhimmoota hojjettoota duraan qacaramanii seera hojjechisaa fi hojjetaa biyyichaa fi bu'uura waligaltee isaaniin kan ilaalamu ta'a.

13) Haala kanaan kan walitti makaman yookiin kan qoodaman waldaan hojii gamtaa maqaa ofii isaanii, aasxaa, gosa hojii, kayyoo, hojii fi mul'ata qabaachuu qabu. Haa ta'u malee garuu kan wal fakkaatuu fi dogora isaa kan ta'e akka hin galmeessineef qaamni aangoo qabu ilaallatu ni to'ata.

የሂሳብ አጣሪዎች ሂሳቡን በማጣራት ዝርዝር ሪፖርት አግባብ ላለው ባለስልጣን ማቅረብ አለባቸው፤

መ) አግባብ ያለው ባለስልጣን የቀረበለትን የሂሳብ አጣሪዎች ሪፖርት እና በጠቅላላ ጉባኤ ልዩ ውሳኔ ቃለ ጉባኤ መሰረት በማድረግ ውህደቱ ወይም መከፈሉ እንዲፈጸም ያደርጋል።

2) የሂሳብ ማጣራት ሥራው ሲከናወን ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር የሚኖረው ሕጋዊ ሰውነትና የሥራ እንቅስቃሴ፤

ሀ) የአንድ የኅብረት ሥራ ማህበር ሂሳብ የሚጣራው በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 4 በተጠቀሱት ምክንያቶች ሆኖ የኅብረት ሥራ ማህበሩ ለዚህ የሂሳብ ማጣራት አስፈላጊ ለሆኑ ነገሮች ሁሉ እስከ መጨረሻው የሕጋዊ ሰውነት መብት እንዳለው ይቆጠራል፤

ለ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ የገባውን ግዴታ ለመወጣት እና የተጀመሩትን ሥራዎች እስከ ሚፈርስ ድረስ ማካሄድ ይችላል። ሆኖም ግን አዲስ ሥራ ለመጀመር አይችልም።

ሐ) በአዲስ መልክ እንደገና ለመደራጀት ፍላጎት ያላቸውን ነባር አባላት ስብሰባ ይጠራል፤

መ) የሂሳብ ማጣራቱ ሂደት እንደተጠናቀቀ ህልውናውን ያጣው ኅብረት ሥራ ማህበር ህልውናውን ያጣ መሆኑን አግባብ ያለው ባለስልጣን በጋዜጣና አግባብ ባላቸው የመገኛኛ ዘዴዎች በኩል ያሳውቃል።

119. ስለማይከፋፋል የኅብረት ሥራ ማህበሩ ኅብረት፤

የኅብረት ሥራ ማህበሩ ዕድዎች ከመከፈላቸው በፊት የኅብረት ሥራ ማህበሩ ኅብረት አይከፋፈልም፤

K U T A A K U D H A J A ' A

W A A ' E E D I I G A M U U W A L D A A H O J I I

G A M T A A F I W A A ' E E H E R R E G A I S A A N I I

Q U L Q U L E E S U U

114. W A A ' E E A B B A A H E R R E G A A

Q U L Q U L L E E S S A A M U U D U U F I H A Q U U

1) Labsii waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 kewwata 56 kewata 1 kan tumame akkuma eegametti ta'ee qaama aangoo qabu ilallatuun kan muudamu lakkofsi qulqulleessaa herrega 3 yeroo ta'an akkaataan filannoo isaanii ogeessota oditii, seeraa fi gurmeessaa keessaa ta'u.

2) Waldaan hojii gamtaa murtiin diigamu erga kennamee booda herregni akka qulqullaa'u qulqulleessitota herrega qaama aangoo qabu ilaallatuun ramadamu.

3) Qaamni aangoo seeran kennameefiin qulqulleessitoota herregaa ramade qajeelfamaa ala osoo hojjechaa jiranii yoo argaman haal-duree tokko malee yeroo kamitti iyyuu guutummaa guutuutti yookiin gar-tokko hojii isaanii irraa ittisuu yookiin haquu fi bakka isaanii haaraa muuduu danda'u.

4) Hojii herrega qulqulleessuu irraa kan haqaman xalayaan geggeessa herrega qulqulleessitoota guyyaa ga'ee jalqabee guyyaa torba keessatti qabeenya harka isanii jiru, ragoota galmeewwan sanadoota fi kan kana fakkatan bakka isaanii herrega qulqulleessitoota ramadamaniiif herrega qulqulleessitootaaf dabarsanii kennuuf dirqama qabu.

2) ለዕዳ ጠያቂዎች ተከፍሎ ካለጠ እና በጊዜው ተገኝተው የሚገባቸውን ክፍያ ላልወሰዱት በሚወሰነው ቦታ ካልተቀመጡ በስተቀር የኅብረት ሥራ ማህበሩ ገንዘብ ወይም ንብረት ለአባላት አይከፋፈልም።

3) ማንኛውም ኅብረት ሥራ ማህበር በውህደት ወቅት የነበረው የማይከፋፈል የጋራ ንብረት በውህደት ለተቋቋሙት አዲስ ኅብረት ሥራ ማህበራት በማይከፋፈል የጋራ ንብረትነት ተመዝግቦ ይተላለፋል።

4) የማይከፋፈል የኅብረት ስራ ማህበራት ንብረት እና ገንዘብ በማንኛውም መንገድ ለአባላትም ሆነ ለሌላው ወገን ለብድር ወይም ለዕዳ ክፍያ ወይም ዕዳን ለማቻቻል ወይም ለስጦታ ወይም ለሽልማት ወይም ለዕርዳታ እና ለመሳሰሉት ማዋል አይቻልም።

5) የማይከፋፈለውን የኅብረት ሥራ ማህበሩን ካፒታል ወደ ወል ንብረትነት ይመድባል።

6) አንድ የኅብረት ሥራ ማህበር በህጉ መሰረት እንዲፈረስ ሲወሰንና ንብረቱ ተጣርቶ ለክፍፍል በሚዘጋጅበት ጊዜ የሚከተሉት የኅብረት ሥራ ማህበሩ ንብረቶች አይከፋፈሉም፡

ለ) በስጦታ ወይም በውርስ ወይም በሽልማት የተገኘ ንብረት ከሆነ፤

ሐ) የኅብረት ሥራ ማህበራትን ለማጠነከርና ለማበረታታት ሲባል ከመንግስት በነፃ የተገኘ መሬት ወይም ህንፃ ወይም ማንኛውም ቀሚ ንብረት ከሆነ፤

መ) የኅብረት ሥራ ማህበራት ለረዥም ወይም ለአጭር ጊዜ በአደራ እንዲያስተዳድረው የተሰጡ ንብረት ከሆነ፤

5) Hojii isaanii irraa kan geggeeffaman qulqulleessitootni herregaa harka isaaniiitti argamu qabeenyotaa fi sanadoota yoo dabarsanii hin kennine bu'uura seeraa ilaallatuun gaafatamu.

6) Hojii herregaa akka qulqullesaniif qulqullesitoota herregaa muudaniif qaamni aangoo qabu **ilaallatu** gatii tajajila barbaachisaa ta'e waldaa hojii gamtichaa akka kaffalu murteessuu danda'a.

115. WAA' E E S ABABOOTA HE R R E GA WALDAA HOJII GAMTAA QULQULLEESSUU

1) Herregni waldaan hojii gamtaa kamiyyuu sababoota itti aanu irraa ka'uun qulqullaa'u danda'a.

a) Eenyummaan isaa akka dhabu yeroo murtaa'u

b) Qaama gaafattoota idaa adda baasuuf c) qabeenyaa fi idaa waldaa hojii gamtichaa adda baasuu fi ga'ee qoodaa beekuuf

d) idaa sassaabamuu fi kaffalamu kaffalamaa adda baasuuf

e) Hojjettoota qacaramaa adda baasuu fi faayidaa isaanii egisisuuf

f) Qabeenyaa waldaa hojii gamtaa kan hin qoqqodamne adda baasuuf

g) Addaan qoodamuun yookiin walitti makamuun diigamanii deebi'anii ijaaramuuf yommuu murtaa'u.

h) Galmaa'anii ji'a 6 keessatti hojii kan hin jalqabne yoo ta'e

ሠ) እንዳይከፋፈል በህግ ክልከላ ተደረገበት ንብረት ከሆነ፤

120. የዕዳ ወይም ገንዘብ ጠያቂዎችን

ስለመጥራት እና ክፍያ ስለመፈፀም፤

1) አባላት ንብረት ሥራ ማህበራቸውን በማንኛውም ሁኔታ የማፍረስ መብት ቢኖራቸውም የሦስተኛ ወገኖች ወይም አበዳሪዎች እና ተበዳሪዎች ተቃውሞ ከተነሳ አግባብ ያለው ባለስልጣን የመፍረስ ጥያቄውን ከጠቅላላ ጉባዔ ጋር በመሆን መርምሮ ውሳኔ ሊሰጥበት ይገባል።

2) የንብረት ክፍፍል ለማድረግ የሂሳብ ማጣራት ሥራው ሲጀምር የንብረት ሥራ ማህበሩ ሕልውናውን የሚያጣ መሆኑን በመግለፅ ቢያንስ በወር አንድ ጊዜ ለሁለት ተከታታይ ወራት በጋዜጣና አመች በሆነ መንገድ ማስታወቂያ ይወጣል።

3) ማስታወቂያ ከወጣበት ቀን ጀምሮ እስከ አንድ ወር ድረስ ዕዳ ጠያቂ አካላትና ህልውናውን በማጣቱ ያልተስማሙ አባላት ካልቀረቡ ወይም በወቅቱ ካልወሰዱ አዲስ በተቋቋመው የንብረት ሥራ ማህበር በዕዳ ዋስትናነት ይቀመጣል።

4) በሚወጣው ማስታወቂያ ውስጥ የመጀመሪያው የጥሪ ማስታወቂያ ካወጣበት ቀን ጀምሮ እስከ ሁለት ወር ድረስ ተቃዋሚ ካልቀረበ የንብረት ክፍፍሉን የመጠየቅ መብት እንደሌለው መግለጽ አለበት።

5) በንብረት ሥራ ማህበሩ መዘግብት ውስጥ ለተጻፉ ዕዳ ጠያቂዎች ወይም በሌላ መልኩ ለሚታወቁ ገንዘብ ጠያቂዎች በሪከማንዴ ደብዳቤዎች የጥሪ ማስታወቂያቸው በቀጥታ መላክ አለበት ለሌሎች ግን ግልጽ በሆነ በማስታወቂያዎች ያሳውቃል።

i).waraqaa ragaa ittiin galmaa'e waggaa tokko keessatti waraqaa ragaa dhaabbatatti yookiin waraqaa ragaa yeroo kan deebisu yookiin akka deebisu yoo ta'e

j) Herregni sakattaa'ame idaa keessa kan galee fi kisaaraa gale keessa salphaan ji'a ja'a keessatti ba'uun gara bakka tureetti deebi'uu kan hin dandeenye ta'uu yoo mirkanaa'e.

k) Hojicha bifa biraan jijjiiruuf yeroo murtaa'u yookiin kaayyoo fi hojii isa yeroo jijjiiru.

l) Baayyinni miseensoota yookiin lakkoofsi isaa seeraan kan murtaa'ee gadi yoo hir'ate.

m) Kaayyoo hundeeffame fi hojii danbii ittiin bulmata murtaa'ee alatti yoo hojjetee fi bu'urota biyyota waliigalaa waldaa hojii gamtaa cabsee yoo argame.

116. GA' E E HOJ II FI DIR Q AMA

QULQULLEESITOOTAA HERREGAA

7) Qulqulleesitoonni herrega jalqabamanii kan turan waldaa hojii gamtaa akkaataa raawwii waliigaltee hojii tajaajilan yoo ta'en ala yookiin hojiin herregaa qulqulleesu yoo hin dirqisiifne ala hojii haaraa jalqabu hin danda'an . Kana ala hojiwwan hojjetaman qeenxeen yookiin tokkumaan ittigaafatamaa ta'u.

8) Koree hojii geggeesa waldaa hojii gamtaa irraa yookiin boordii irraa hanga dhumatti yeroon herrega walitti qabu ibsa sochii hojii ibsu , qabeenyaa fi sanada walidichatti itti gaafatamummaan fudhatu.

6) በሂሳብ አጣሪዎች የተለየውን የኅብረት ሥራ ማህበሩን ዕዳ ለባለዕዳዎች እንዲካፈል ይደረጋል። ሆኖም ዕዳው እንደገና ወይም ሚደራጀው የኅብረት ሥራ ማህበር እንዲተላለፍ ዕዳ ጠያቂዎችን ፍላጎት በመጠየቅ ሲስማሙ በጠቅላላ ጉባኤ ያስወስናል።

7) የኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ህልውናውን እንዲያጣ እና ሂሳቡ እንዲጣራ ውሳኔ የተሰጠበት የኅብረት ሥራ ማህበር ንብረት ክፍፍሉ ከመፈፀሙ በፊት የኅብረት ሥራ ማህበሩ ከአባላትና ከሌሎች ዕዳ ጠያቂዎች ጋር በነበረው ግንኙነት ያለበትን ዕዳና የሚሰበሰብ ሂሳቡን የማጣራት ሥራ የሂሳብ አጣሪዎች ኃላፊነትና ግዴታ ነው። በዚህም መሰረት፡-

ሀ) ከኅብረት ሥራ ማህበሩ ገንዘብ ጠያቂዎች ካልተከፈላቸው ወይም የእነርሱን ገንዘብ ለመክፈል አስፈላጊ የሆነው የገንዘብ መጠን ካልተቀመጠ በስተቀር አጣሪዎች የኅብረት ሥራ ማህበሩን ገንዘብ ለማከፋፈል አይችሉም።

ለ) ለገንዘብ ጠያቂዎች በወቅቱ ያልተከፈለ የገንዘብ መጠን ለፍርድ ቤት አቅርቦ በማስወሰን በሚሰጠው ውሳኔ መሠረት መቀመጥ አለበት።

ሐ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ላልፈፀማቸው ግዴታዎች ወይም በክርክር ላይ ላሉት የኅብረት ሥራ ማህበሩ ግዴታዎች ክፍያ የሚውል ተማጣጣኝ የሆነ ዋስትና ወይም ገንዘብ ተይዞ መቀመጥ አለበት።

121. የመጨረሻ ሂሳብ ሚዛን ውጤት
ለጠቅላላ ጉባኤ ስለማቅረብ

1) የሂሳብ አጣሪዎች ማንኛውንም የማጣራት ሥራ ከፈጸሙ በኋላ የመጨረሻ ሂሳብ ሚዛን ውጤት ለጠቅላላ ጉባኤ በማቅረብ ስለ ክፍፍሉ ውሳኔ ያሰጣሉ፤ በተሰጠው ልዩ ውሳኔም መሠረት ያከፋፍላሉ፤

9) Waldaan hojii gamtaa qabeenyaa qoodamuu fi qoodamuu hin qabne adda ba'u, ni sassaabamu , herrega sassaabamaa fi idaa kaffalamu tarreeffamaan qopheessa.

10) Miseensoota waldaa hojii gamtaa fi ga'ee carra qabanii adda baasu.

11) Qulqulleessuun herrega waldaa hojii gamtaa hojii baarbaachisoo ta'an hunda raawwata.

12) Qabeenya waldaa hojii gamtaa gurguruu , waa'ee waldaa hojii gamtaa mana murtiitti dhiyaatanii falmuu, araaramuu akkasumas dhimma jaarsummaa fi abbaa seerummaan xumuruuf waliigaluu danda'u.

13) Hojii kanaaf herrega baankii baname ni bulchu , kaffaltiwwan raawwatu.

14) Hojii qulqulleessuu herregaa tajaajilan murteessuu.

15) Idaa gaafattota waliin waa'ee idaa jiruu fi akkaataa haala kaffaltii dudubbachuun murteessuu danda'u.

16) Waldaa hojii gamticha nama kamiyyuu yookiin dhaabbataan yookiin dhaabbata gidduu waa'ee waliigaluu dhabuu jiru yookiin falmii waldaa hojii gamtaa bakka bu'uun jaarsummaan yookiin araaraan xumuruu danda'u.

17) Kaffaltii idaa booda qarshii hafe irratti yaa'ii waliigala haasofsiisuun waa'ee kaffalti murteessuu.

2) በአዲስ መልክ እንደገና ለመደራጀት ፍላጎት ያላቸውን ነባር አባላት ስብሰባ ይጠራል፤

3) ኅብረት ሥራ ማህበር ሆነው መቀጠል ለማይፈልጉ ወይም ለማይችሉ አባላት በተደለደለው መሠረት ድርሻቸውን የሚገኙበትን የጊዜ ገደብና ሁኔታ ለጠቅላላ ጉባኤው ያስወስናል፤ ሆኖም የጊዜ ገደቡ ከአንድ አመት አይበልጥም።

4) አግባብ ያለው ባለስልጣን እንደገና ለመመዝገብ የማይችሉ የኅብረት ሥራ ማህበራት ከመመዝገብ በመሠረዝ በጋዜጣ ያሳውቃል።

5) በአንድ አመት ጊዜ ውስጥ እንደገና ለመመዝገብ ያልፈለጉና ዕዳ ያለባቸው የኅብረት ሥራ ማህበራት ዕዳቸውን ሳይከፍል በሌላ ኅብረት ሥራ ማህበር ስም ሊመዘገቡ አይችሉም።

6) የሂሳብ አጣሪዎች ማንኛውንም የማጣራት ሥራ ከፈጸሙ በኋላ ለማከፋፈል የመጨረሻ ሂሳብ ሚዛን ውጤት ለጠቅላላ ጉባኤ በማቅረብ ስለ ክፍፍሉ ውሳኔ እንዲሰጠው በማድረግ በተሰጠው ውሳኔ መሰረት የማከፋፈሉን ሥራ ከዚህ በታች ባለው ቅደም ተከተል መፈጸም አለበት።

ሀ) ማንኛውም ከኅብረት ሥራ ማህበሩ የሚፈለግ የመንግስት ዕዳ በመጀመሪያ ደረጃ ይከፈላል፤

ለ) ለኅብረት ሥራ ማህበሩ ቅጥር ሠራተኞች ደምዝ ይከፍላል። የተረፈው ገንዘብ ለሁሉም ሰራተኞች የማይበቃ ከሆነ እንደ ደምዛቸው መጠን እየታሰበ ቀሪው ገንዘብ መከፋፈል አለበት።

ሐ) ለውጭ ገንዘብ ጠያቂዎች በቅደም ተከተላቸው እና የክፍያ ጊዜያቸው ለደረሰው ቅድሚያ በመስጠት ይከፍላል።

መ) ኅብረት ሥራ ማህበሩ ከአባላት ለተበደረው ዕዳ ይከፍላል።

18) Walda hojii gamticha irraa idaa gaafatamu sakatta'uun akkaataa kaffaltii duraa duuba murteesuu.

19) Qulqulleesituun herregaa qaamaa isaan muudeen aangoo isaanii hir'isuuf murtoon yoo hin godhamne ala hojii qulqulleessa herregaa hanga dhumatti geesisuuf iti gaafatamummaa guutu qabatu

20) Adeemsa qulqulleessuu herregaa fi gaabasa tarreeffama irra ga'e qopheessuun torbe torbeen kan isaan muudee fi kan isan ramade qaama aangoo qabuuf dhiyeessuu qabu.

21) Hojiin herrega qulqulleesu xumuramee walitti makamuun yookiin hiramuun erga raawwate booda sababa hojiin harka isaanii kan gale galmeen kamuu fi sanadoonnii guyyaa kudha shan keessatti waldaa hojii gamtaa haara hundeeffamaniif of eeggannoon akka ta'uuf dabarsani kennu .

22) Guuyaa jedhame keessatti harka isaani keessati kan argamu qabeenyaa fi sanada waldaa hojii gamtaa kamiyyuu yoo dabarsanii hin kennine abbaan aangoo ilaaLlatuun seeraan ni gaafatamu.

23) Hojiin qulqulleessa herregaa osoo hin xumuraminii fi qaama aangoo qabuun osoo hin eyyamsiisin hojii qulqulleesuu herregaa irratti kan ramadame yookiin kan muudame namni kamiyyuu waa'ee herrega qulqulleesuu qaama biraaf odeeffannoo dabarsanii kennuun hin danda'amu.

ሠ) ለዕጣ ግዢ ለተከፈለው ገንዘብ ይከፍላል፤ ሙሉ ለሙሉ መክፈል ካልተቻለ ያለውን ገንዘብ ባለው እጣ መጠን እየተሰላ መከፋፈል አለበት።

ረ) ለዲቪደንድ ክፍያ በዕጣ መጠን ላይ በመመስረት ይከፋፈላል።

122. የተጣራው ሂሳብ አከፋፈል ቅደም

- ተከተል

ሂሳቡ የተጣራለት የኅብረት ሥራ ማህበር ገንዘብ በሚከተለው መሠረት ይከፋፈላል።

1) ማንኛውም ከኅብረት ሥራ ማህበሩ የሚፈለግ የማንግስት ዕዳ በመጀመሪያ ደረጃ ይከፈላል፤

2) ለኅብረት ሥራ ማህበሩ ቅጥር ሠራተኞች ደምዝ ይከፈላል። የተረፈው ገንዘብ ለሁሉም ሠራተኛ ደምዝ የማይበቃ ከሆነ እንደ ደምዙ መጠን ያለው ገንዘብ በሬሾ መከፋፈል አለበት።

3) ለውጪ ገንዘብ ጠያቂዎች በቅደም ተከተላቸው እና የክፍያ ጊዜያቸው ለደረሰው ቅዳሚያ በመስጠት ይከፋፈላል።

4) ከአባላት ለተበደረው ዕዳ ይከፈላል።

5) ለዕጣ ግዢ ለተከፈለው ገንዘብ ይከፈላል። ሙሉ ለሙሉ መክፈል ካልተቻለ ያለውን ገንዘብ ባለው ዕጣ መጠን መከፋፈል አለበት።

6) ለዲቪደንድ ወይም ለትርፍ ክፍፍል ክፍያ በዕጣ መጠን ላይ በመመስረት ይከፋፈላል።

123. የኅብረት ሥራ ማህበርን ከመዝገብ

- ስለመሰረዝ፤

1) የሂሳብ አጣሪዎች የሂሳብ ማጣራቱን ሥራ እንዲፈጽሙ የኅብረት ሥራ ማህበሩን የምዝገባ የምስክር ወረቀትና ሂሳብ የተጣራበትን ሪፖርት አዘጋጅተው ለመደባቸው አካል ያቀርባሉ፤

24) Bu'ura seerri eyyameen qabeenyaan karaa ifaa ta'een gurgurama , maqaa naannessu , qoqqoodamuun hanga raawwatamuti maqaa walda hojii gamtaan herree socha'a baankii banuun maqa waldaa hojii gamtaa herregga qulqullaa'uu irraa jechuun ni ka'u

25) Kewwata kana kewwata 116 kewwata xiqqaa 23n odeeffannoo kamiyyuu dabarsee qaama kamiif iyyuu kan kenne qaamni aangoo qabuun tarkanfii naamuusaa fudhachu danda'a.

117) HOJII QULQULLEESSAA HERREGAA KEESSATTI itti gaafatamummaa fi hojii QAAMNI AANGOOn seeraan kennameefii QABU

GA' E E FI HOJ II IS AA ,

1) Hojii qulqulleessuu herreegaa itti gaafatamummaan kan geggessuu fi labsii hojii gamtaan itti gaafatamummaa kenname qaama aangoon seeraan kennameef waan ta'eef hojii fi itti gaafatamummaa itti aanu qabata

a) Qaamni aangoon seeraan kennameef kaka'umsa mataa isaan sakkata'iinsa herreegaa godhee yookiin inspekisheenii yokaan miseensoota irra bu'uura gaaffii dhiyaateen walitti makamuu yookiin hiramuu yookiin diigamuun murtoo yoo kenname hojiin qulqulleessu herreegaa akka rawwatamu ajaja.

b) Hojiin qulqulleessuu herreegaa geggeessuuf murtii diigamu yaa'ii waliigalaa bu'uura murtoo addaan mirkanaa'uu qaba.

c) Qulqulleessituun herreegaa ni ramadamu yookiin ni muudamu guyyaa

2) የሂሳብ ማጣራት ሥራውን ያዘዘው አግባብ ያለው አካል የሚከተሉትን ያከናውናል፡

ሀ) በማናቸውም የኅብረት ሥራ ማህበሩ ሰነዶች የመጨረሻ ገጽ ላይ “ሕልውናውን ያጣ ኅብረት ሥራ ማህበር” በማለት ምልክት አድርጎ ይፈረምበታል።

ለ) ሥራ ላይ ላልዋሉ የኅብረት ሥራ ማህበሩ የገንዘብ ነክ ሰነዶች ላይ በእያንዳንዱ ገጽ “ታሸጓል፤ አይሠራም” የሚል ምልክት ያደርግበታል።

ሐ) የሂሳብ አጣሪዎች ሂሳብ ያጣሩበትን ሪፖርት እና የኅብረት ሥራ ማህበራቱን የምዝገባ ምስክር ወረቀት፣ የተለያዩ ማህተሞችና ቃለ ጉባኤ በመያዝ ለመደባቸው ባለስልጣን መስሪያ ቤት ማስረከብ አለባቸው፤

መ) ሕልውናውን ስለአጣው የኅብረት ሥራ ማህበር ሰነዶችና መዛግብት አቀመጣጥ ውሳኔ ይሰጣል።

ሠ) የፈረሰውን የኅብረት ሥራ ማህበር የማይከፋፈል ገንዘብ ከኅብረት ሥራ ፈንድ ጋር እንዲገባ ያደርጋል።

ረ) የኅብረት ሥራ ማህበሩን ከመዝገብ ይሰርዛል፤

ሰ) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ከመዝገብ ከተመሠረተበት ቀን አንስቶ ህልውናውን ያጣ መሆኑን በመግለጽ በጋዜጣና አመቺ መንገዶችን በመጠቀም ለህዝብ ማስታወቅ አለበት።

3) የሂሳብ ማጣራት ሥራው ተጠናቆ የኅብረት ሥራ ማህበሩ ከመዝገብ መሠረዙ ከተረጋገጠ በኋላ በሂሳብ አጣሪዎች እጅ በሥራ ምክንያት የገቡት የኅብረት ሥራ ማህበሩ ሰነዶችና መዛግብት እንዲሁም ሌሎች መረጃዎች አግባብ ያለው አካል በሚወስነው ቦታ ለ10 ዓመታት ይቀመጣሉ።

15 kan hin caalle keessatti sakatta'iinsi herreggaa akka geggeefamu godha.

d) Yaa'ii waliigalaan gabaasni sakatta'iinsi herreggaa mirkanaa'ee fi walitti makamuu yookiin hiramuu yookiin diigamu barru qabaan murtii kenname qulqulleessaa herregaaf dabarfamee kennama.

2) Qaamni aangoo seeraan kennameef hojii qulqulleessuu herrega kan inni ajaju

a) Misensoonni 2/3 hojii diigamuu akka raawwatamu kan itti waliigalan barru qabaa fi iyyanni diigamuu yeroo qaqqabu

b) Baay'inni miseensotaa seeraan kan murtaa'e lakkoofsaa gadi ta'uun ragaan yoo mirkana'e

c) Waldaan hojii gamtichaa idaa keessa galuu isaa fi salphaan kisaaraa keessa kan hin baane ta'uu yoo itti amane

d) Waldaan hojii gamtichaa waldaa hojii gamtaa ala kan hojjetu ta'uu yeroo mirkaneeffatu

e) Waldaan hojii gamtichaa yeroo murtaa'e keessatti gara hojjiitti kan hin galle ta'uu yeroo mirkanaa'u

f) Waggaa tokko keessatti dhaabbataan kan hin galmoofne ta'uu isaa kan mirkaneeffate ta'uu qaba

3) Waldaan hojii gamtichaa qulqulleesuu herreggaa fi walitti makamuu yookiin hiramuu yookiin diigamuu murtoon osoo hin kennamin dura qaamni aangoo seeraan kennameef murtee inni kenne waldaa hojii gamtichaaf xalaayaan erguu fi gaazeexaan baasuu qaba.

4) የኅብረት ሥራ ማህበሩ ሲታገድ ወይም እንዲፈረስ ሲወሰን በኅብረት ሥራ ማህበር አዋጅ 985/2009 መሠረት ቅሬታውን አግባብ ያለው ባለስልጣን ሊያቀርብ ይችላል።

5) አግባብ ያለው ባለስልጣን በቀረበው ምክንያት ካልተስማማ እና ዕግዱ እንዲነሳ ወይም የማፍረስ ሥራው እንዲቀጥል ሲወሰን የማህበሩ ጠቅላላ ጉባኤ የዳኝነት ሥልጣን ላለው ከፍተኛ ፍርድ ቤት በሰላሳ ቀን ውስጥ ይግባኝ ማቅረብ ይችላል።

124. የማይከፋፈል የኅብረት ሥራ ማህበራት ንብረት አቀማመጥና አስተዳደር

1) አንድ የኅብረት ሥራ ማህበር በሕጉ መሰረት እንዲፈረስ ሲወሰንና ንብረቱ ተጣርቶ ለክፍፍል በሚዘጋጅበት ጊዜ የሚከተሉት የማህበሩ ንብረቶች አይከፋፈሉም።

ለ) በስጦታ ወይም በውርስ የተገኘ ንብረት ከሆነ፤

ሐ) የኅብረት ሥራ ማህበራትን ለማበርከት ከመንግስት በነጻ የተገኘ መሬት ወይም ቤት ከሆነ አይከፋፈልም።

2) የኅብረት ሥራ ማህበራት በእንቅስቃሴ በነበሩበት ወቅት በስማቸው በመጠባበቂያ ሂሳብ፣ በስጦታ፣ በውርስና ከመንግስት የተገኘ ድጋፍ ማህበሩ ሲፈረስ የማይከፋፈል ንብረት ስለሆነ ለወደፊት ለሚቋቋሙት የኅብረት ሥራ ማህበራትና በሥራ ላይ ለሚገኙት የኅብረት ሥራ ማህበራትን የማስፋፋት ሥራ ይውላል።

3) የማይከፋፈል ንብረትን ለማስተዳደርና በሥራ ላይ ለማዋል የኅብረት ሥራ ማህበራት ልዩ ፈንድ አግባብ ያለው ባለስልጣን ስም ይቋቋማል።

4) Waldaan hojii gamtichaa kan bira ga'e herrega qulqulleessuu fi murtoo diigamu yaa'ii waligalaa fi koree geggeessaa hojiin murtoo murteessisee guyyaa 15 keessatti mana hojii hundeesseef dhiyyeessuu qaba

5) Waldaan hojii gamtichaa mormii xalayaa guyyaa 15 keessatti mana hojii hundeesseef yoo hin dhiyeesine murtoo walidichi diigamuu fi herregni qulqullaa'ee hojiirra oola

6) Qaamni aangoo qabu ilaallatu sababoota amansiisaa ta'ee yeroo kamiyyuu waldaan hojii gamticha akka hin diigamne fi herregni akka hin qulqulloofne ajaja dabarse haquu danda'a

7) Hojiin herrega qulqulleessuu akka raawwatamu qaama aangoo qabu ilaallatuun erga murta'ee booda hojiin qulqulleessuu herregaa akkaataa bu'uura duraa dubaa itti aanuun rawwatama

a) Waldaan hojii gamtichaa mormituun qulqulleesuu herregaa yoo jiratee ji'a tokko keessatti sababa isaa wajjin akka dhiyatu walitti fufinsaan ji'a lamaaf gazeexaa fi karaa mijataatti fayyadamuun beeksisu qaba

b) Bu'uura beeksisaan hojii gamtaa irraa idaa gaafattoonni ragaawwan dhiyeessan tartiibaan qabuun hojiin qulqulleessu rawwatama.

8) Haala waldaa hojii gamticha kan ibsu oddeeffannoo tarraa'e koree hojii geggeessaa fi koree wal harkaa fuudhinsa

4) የማይከፋፈሉ የማህበሩ ንብረቶች ወደ ጥሬ ገንዘብ ተቀይረው በሚቋቋሙ ልዩ ኅብረት ሥራ ፈንድ ሂሳብ ገቢ ይሆናል።

5) አግባብ ያለው ባለስልጣን ሂሳቡን ያንቀሳቅሳል፤ ይቆጣጠራል፤ በተገቢው ምንጭ በሥራ ላይ ያውላል።

6) ኅብረት ሥራ ማህበራት ከመንግስት እና ከአቅም ገንቢዎች የሚያገኙትን ድጋፍ አዲስ የተቋቋሙ የኅብረት ሥራ ማህበር ያገኛል።

7) የኅብረት ሥራ ማህበራትን ለማስፋፋትና ለማህበራት ከመንግስት በነጻ የተሰጠ መሬት ወይም ንብረት ለሚመለከተው የመንግስት አካል ይመለሳል። ሆኖም በመሬቱ ላይ ወይም በንብረቱ ላይ ለተካሄደው ግንባታ ወይም ማስፋፊያ የዋለው ገንዘብ ለፈረሰው ማህበር ተመላሽ ሆኖ በንብረት ክፍፍሉ ሂሳብ ውስጥ ይገባል።

8) የሂሳብ ማጣራት ስራው ተጠናቆ እና ለጠቅላላ ጉባኤ ቀርቦ ኅብረት ሥራ ማህበራቱ እንደገና ከተመዘገቡ በኋላ የህልውናውን ያጣው ኅብረት ሥራ ማህበር ማህተም ሥራ ላይ እንዳይውል ይወገዳል፤ መዘግብትና ሰነዶች እንዲሁም ሌሎች መረጃዎች አዲስ በተቋቋሙ የኅብረት ሥራ ማህበር ጽህፈት ቤት በጥንቃቄ ይቀመጣል።

ክፍል አ ሥ ራ
ሰባት

ስለክር ክር አ ወሳሰን

125. ጉ ዳዮች ን በዕር ቅ
ስለመጨረስ

1) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 61 ንዑስ አንቀጽ 1-3 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በኅብረት ሥራ ማህበራት ውስጥ የሚፈጠሩ ማናቸውም አለመግባባቶች በእርቅ እንዲፈቱ አደራጁ ባለሙያ አስፈላጊውን ሙያዊ ድጋፍ ማድረግ ይኖርበታል።

irraa godha. Tarreffamni odeeffannoo kan itti aanu mirkaneeffachuu qaba

a) Qabeenyaa waldaa hojii gamtichaa tarreeffamaan kan ibsu kan ta'e qarshii callaa harkattii fi baankiidha akkasumas kan biroo qarshii kan ta'an sanadootafi galmeewwan yoo jiraatan gatii isaani fi haala tarreeffama kan ibsu ta'uu mirkaneeffachuu.

b) Kan sassaabamuu fi idaawwan kaffalaman sanadoota ibsan jiran

c) Maqaa abbaa idaawwanii fi teessoo fi hojii tarreeffaman kan ibsan fi qabsiisa idaawwaniif qabaman yoo jiraate tarreeffama isaa kan ibsu sanadoota qopheessaa.

d) Walda hojii gamticha iraa dhaabbatoonni idaa barbaadan yookaan namoonni dhuunfaan , maqaan isaanii, teessoon isaanii hojii isaanii akkasumas waldaa hojii gamticha irraa kan gaafatan hanga qarshii kan ibsan sanadoota.

e) Gabaasa odiitii waldaa hojii gamtaa fi odeeffannoo kan biroo qaamni aangoo qabu ilaallatu bu'uura tarreeffama qopheesseen qabeenyaa waldaa hojii gamtichaa fi idaa tarreeffaman adda baasuun sassaaba.

118. AKKAATAA ADEEMSA HOJII
QULQULLEESSUU HERREGAA WALDAA
HOJII GAMTAA

1) Labsii waldaa hojii gamtaa lakkoofsa 985/2009 keewwata 56-57tti waa'een herrega qulqullessu kan caqasame akkuma eegametti ta'e hojiin qulqulleessa herrega kan geggeeffamu.

2) ዕርቅ በተከራከሪ ወገኖች መካከል ይግባኝ ሳይኖረው የመጨረሻ ሆኖ እንደ ተፈረደ ፍርድ የሚቆጠር ነው።

3) ዕርቁ ለሕግ ወይም ለመልካም ተግባር ተቃራኒ ከሆነ እንዲሁም ከሌላ ውል ጋር ግንኙነት ያለው ከሆነ ፈራሽ ነው።

4) ተመሳሳይ ጉዳይ ባላቸው ባለጉዳዮች በአንዱ የተደረገ ግልግል ሌሎችን ባለጉዳዮች አያስገድድም። እነርሱም መቃወሚያ ሊያደርጉት አይችሉም።

126. በዕርቅ ስምምነት አስታራቂ ለመሆን

ብቁ የሚያደርጉ መስፈርቶች

1) ለአስታራቂነት የሚመረጡ ግለሰቦች በአካባቢው ህብረተሰብ ዘንድ ተቀባይነት ያላቸው በመልካም ሥነ-ምግባራቸው የሚታወቁ መሆን አለባቸው።

2) በአካባቢው ህብረተሰብ ዘንድ ተቀባይነት ያለው እና መልካም ሥነ-ምግባር ያለው

3) ለአስታራቂነት የሚመረጡት በኅብረት ሥራ ማህበሩ አካባቢ የሚኖር መሆን አለባቸው።

127. በዕርቅ ስምምነት በተገለጋዎቹ መሟላት

ስለሚገባቸው ጉዳዮች

በኅብረት ሥራ ማህበራት ለዕርቅ በሚቀርቡ ባለጉዳዮች የሚከተሉትን መሟላት አለባቸው።

1) ለዕርቁ ሲቀርቡ የሁለቱ ስምምነት በጽሁፍ መቅረብ አለበት።

2) የክርክር አቀራረብ የፍትሐ ብሔር ሕግ በሚያዝዘው ፎርም መሠረት መሆን አለበት።

3) ለግልግል ሥራው የሚውል በጀት ተተምኖ ከሁለቱም ወገኖች ከተዋጣ በኋላ የአደራጅ

a) Yaa'ii waliigalaan kan murtaa'ee walitti makamuun yookiin hiramun murtoon addaa miidhaa kan hin uumne ta'uun yoo mirkanaa'e qaamni aangoo seeraan kennameef qulqulleessaa herregaa ramada.

b) Lakkoofsi miseensoota herrega qulqulleessuuf ramadaman 3 yeroo ta'an akkaataan filaannoo isaaniis kutaa oodiitii irraa,kutaa seera irra fi ogeessota gurmii irra ta'a.

c) Qulqullessitonni herregaa gabaasa tarreffama qulqulleessuu qaama aangoo seeraan kennameetiif dhiyeessu qaba.

d) Qaamni aangoon seeraan kennameef gabaasa qulqulleessa herregaa dhiyeessee fi bu'uura murtoo addaa barru qabaa yaa'ii waliigalaa godhachuun walitti makama yookiin hiramun akka raawatamu godha.

2) Hojiin qulqulleessu herregaa yeroo raawwatamu waldan hojii gamtaa kamiyyuu qaama seerummaa qabatuu fi sochii hojii.

a) Herregni waldaa hojii gamtaa tokko kan qulqullaa'u keewwata kana keewwata 4 sababoota caqasamaniin ta'e waldaan hojii gamtichaa qulqulleessuu herrega kanaaf wantoota barbaachisoo ta'an hunda hanga dhumatti akka qaama seeraa qabuutti lakkaa'ama

b) Waldaan hojii gamticha dirqamoota galle ba'uu fi hojiiwwan jalqabaman hanga diigamutti geggeessu danda'a . Haa ta'u malee garuu hojii haaraa jalqabu hin danda'u.

መስሪያ ቤቱ በሚወክለው ሰው እጅ መያዝ አለበት።

128. የዕርቅ ስምምነት ስለሚይዝ ቸው

ጉ ዳዮች

1) ተከራካሪ ወገኖች ስም፣ አድራሻ፣ የመኖሪያ እና የሥራ አድራሻ (መጥሪያ ለመላክ አመቺነት ያለው)፣

2) የዕርቁን ስምምነት የሚያመለክት የፍሬ ነገር መግለጫ፣ (ነገሩ በፍርድ ቤት ተይዞ ከሆነ)

ሀ) የቀረበበት ፍርድ ቤት ስም እና አድራሻ፣

ለ) የክሱን አርዕስትና የመዝገቡን ቁጥር፣

ሐ) ተዋዋይ ወገኖች ለውሳኔው የሚገዙ መሆናቸውን ቃል በመግባት ይህንኑ በፈረማ ማረጋገጥ አለባቸው፣

129. በዕርቅ ስምምነት ስለ ገላጋዮች አበል

አ ወሳሰን፤

1) በጎብኪት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 አንቀጽ 61 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በሚደረገው የእርቅ ስምምነት ሂደት ለገላጋዮች የሚከፈል አበል አይኖርም።

2) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 129 ንኡስ አንቀጽ 1 መሠረት አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በሁለቱ ተዋዋዮች ስምምነት መሠረት በገላጋዮች ለወጣው ወጪ መሸፈኛ ሊከፈል ይችላል።

130. በዕርቅ ግል ግል አካሄድ አግባብ ያለው

ባለሥልጣን ተግባር እና ኃላፊነት

በሚደረገው በዕርቅ የግል ግል አካሄድ አግባብ ያለው ባለስልጣን የሚከተሉት ተግባርና ሃላፊነት ይኖረዋል፤

c) Bifa haaraan irra deebiin hundeessuf misensoonnii duraanii fedha qabatan walga'ii waamamuu.

d) Herrega qulquulleessuun erga xumuramee eenyummaa isaa kan dhabe waldaan hojii gamtaa eenyuummaa isaa kan dhabe ta'uu qaamni aangoon seeraan kennameef gaazeexaa fi karaa walquunnamtii hawaasaa ilaallatuun beeksisa.

119. WAA' E E Q ABE E NY AA WALDAA

HOJII GAMTAA HIN QOQQOODAMNEE

1) Idaan waldaa hojii gamtaa osoo hin kaffaliin dura qabeenyi hin qoqqoodamu

2) Gaafattoota idaaf kaffalamee kan hin dhumnee fi yeroon argamanii kaffaltii isaanii ta'uu kan hin fudhanne bakka murtaa'e yoo ta'e malee qabeenyaan waldaa hojii gamtaa yookiin qabeenyaan miseensootaaf hin qoqqoodamu.

3) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu yeroo walitti makamuu qabeenyaan walinii hin qoqqoodamne kan ture walitti makinsaan waldaa hojii gamtaa haaraa hundaa'eef qabeenyaa walinii hin qoqqoodamne ta'ee galmaa'ee darba.

4) Qabeenyaa fi qarshii hin qoqqoodamne kan waldaa hojii gamtaa kara kamiyyuu miseensootaaf ta'ee garee biraaf liqiif yookiin kaffaltii idaaf yookiin idaa waldandeessisuuf yookiin badhaasaaf yookiin gargaarsaaf kan kana fakkataniif oolchuun hin danda'amu

1) በተገላጋዮች መካከል ያለን ጉዳይ በዕርቅ ለመጨረስ በዕርቅ ውሳኔው ጣልቃ ሳይገባ ለሥራው ምቹ ሁኔታዎችን ማመቻቸት፤

2) ተገላጋዮች ጉዳያቸውን በዕርቅ እንዲጨርሱ ሙያዊ የምክር አገልግሎት መስጠት፤

3) ከተገላጋዮች የቀረበው የዕርቅ ስምምነት በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ በተደነገገው መሠረት በተከራካሪዎች ፍልጎት እና ሙሉ እምነት ላይ የተመሠረተ መሆኑን ማረጋገጥ፤

4) ለዕርቅ የቀረበው ጉዳይ ከሕግ ጋር የማይጋጭ እና ሞራልን የማይነካ መሆኑን ማረጋገጥ፤

5) የገላጋዮች አመራረጥ የኅብረት ስራ ማህበራት አዋጅ በሚፈቅደው መሠረት መሆኑን ያረጋግጣል።

6) ተገላጋዮች ሰብሳቢ ለመምረጥ ስምምነት ላይ ካልደረሱ ሰብሳቢውን በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ መሠረት በመምረጥ ለሁለቱም ወገኖች ማሳወቅ፤

7) ተከራካሪ ወገኖች ገላጋዮችን ለመምረጥ የዕኩልነት መብት ማግኘታቸውን እና ያለምንም ተፅዕኖ መሆኑን ማረጋገጥ፤

8) የተሰጠውን ብይን ወይም ውሳኔ ተከራካሪ ወገኖች ባቀረቡት የዕርቅ ስምምነት እና በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ መሠረት መሆኑን ማረጋገጥ፤

9) ተገላጋይ ወገኖች ጉዳያቸውን ለማስረዳት እና ክርክራቸውንም ቀርበው ለማሰማት የዕኩልነት መብት ማግኘታቸውን ማረጋገጥ፤

10) ገላጋዮች ያቀረቡት የዕርቅ ሃሳብ በተከራካሪዎች ተቀባይነት ካላገኘ የተከራካሪ ወገኖችን የክርክር ጉዳይ እና በገላጋዮች የተደረጉ የማጣራት ሂደቶች እና ሌሎች አስፈላጊ የሆኑ

5) Qabeenyaa hin qoqqoodamne kappitaallii waldaa hojii gamtaa gara qabeenyaa walinitii ramadama.

6) Bu'uura seeraan waldaan hojii gamtaa tokko akka diigamu yeroo murtau'u fi

qabeenyichi qulqullaa'ee qoqqoodamuuf yeroo qopha'u akkaataa itti aanuun qabeenyawwan waldaa hojii gamtaa hin qoqqoodaman.

b) Kennaan yookiin dhaalaan yookiin badhaasaan qabeenyaa argame yoo ta'e.

c) Waldaa hojii gamtichaa cimsuu fi jajjabeesuuf jedhamee mootummaa irraa bilisan lafa argame yookiin gamoo yookiin qabeenyaa dhaabbata kamiyyuu.

d) Waldaan hojii gamtaa yeroo dheeraa yookiin yeroo gabaabaaf adaaraan akka bulchuuf qabeenya itti keenname yoo ta'e.

e) Akka hin qoqqoodamneef qabeenyaa seeraan eegumsi godhameef yoo ta'e.

120. W AA' EE WA AMA MUU GA AF AT O O TA

IDAAF KAFFALTII RAAWWACHUU.

1) Miseensoonnii haala kamiyyuu mirga waldaa hojii gamtaa isaanii diiguu yoo qabaatan illee qama sadaffaa yookiin liqeessitootaa fi liqeffattoota mormiin yoo ka'e qaamni aangoo seeraan kennameef yaa'ii waliigalaa wajjin ta'uun qorate murtoo kenna.

ማስረጃዎች በማያያዝ በ15 ቀናት ውስጥ በሽምግልና ዳኝነት እንዲታዩ ማድረግ፤

11) ለዕርቅ ሥራው የሚውል በጀት በተተመነው መሠረት ከሁለቱም ወገኖች በሚወከለው ሰው እጅ እንዲቀመጥ ማሳሰብ፤ ክፍያውንም ቀደም ሲል በተወሰነው መሠረት መፈጸሙን መከታተል፤

12) ከተከራካሪ ወገኖች አንዱ በዕርቅ ጉዳዩን ለመጨረስ ፍቃደኛ ካልሆነ አግባብ ያለው ባለሥልጣን ይህንኑ በመግለጽ ፍቃደኛ ለሆነው ወገን ማስረጃ ይሰጣል።

131. ስለሽ ምግል ና ዳኝ ነት

1) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር በዕርቅ ያልተፈቱ ክርክሮችን በሽምግልና ዳኝነት እንዲታዩ ማድረግ አለበት።

2) ሽምግልና ዳኝነት የሚፈጸመው ተከራካሪ ወገኖች ያልተግባቡበትን ክርክሮች ለሽምግልና ዳኞች በማቅረብ በሚሰጠው ውሳኔ ለመግዛት ስምምነት ላይ ደርሰው ሲቀርቡ ነው።

3) የሽምግልና ዳኝነት እንደ አንድ አስገዳጅ ያለመግባባት መፍቻ መፍትሔ መጠቀም የሚቻለው በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 985/2009 በአንቀጽ 64 እና 65 ላይ የተዘረዘሩትን ክርክሮች ለመፍታት እና ከኅብረት ሥራ ማህበራት ጋር የግብይት እንቅስቃሴ ካላቸው ግለሰቦች እና ድርጅቶች ጋር የሚነሱ የፍትሐብሔር ክርክሮችን ለመፍታት ይሆናል።

132. የሽ ምግል ና ዳኝ ነት አ ፈጻጸም፤

1) የሽምግልና ዳኞች ክርክሮችን የሚሰሙት እና የዳኝነት ተግባሩን የሚፈጽሙት በፍትሐ ብሔር ሥነ-ሥርዓት ሕግ መሠረት ይሆናል።

2) በሽምግልና ዳኝነት የሚሰጥ ማንኛውም ውሳኔ፣ ብይን ወይም ትዕዛዝ በፍትሐ ብሔር

2) Qabeenyaa qoqqooddaa gochuu hojiin herrega qulqulleessuu yeroo jalqabamu waldaan hojii gamtichaa eenyuummaa isaa kan dhabu ta'uu ibsuun yoo xiqqate ji'a keessatti yeroo tokko walitti fufiinsaan ji'a lamaaf gaazeexaa fi karaa haala mijataa ta'een beeksisne ni ba'a.

3) Guyyaa beeksisi ba'ee kaasee hanga ji'a tokkootti qaamni idaa gaafatuuf eenyummaa isa dhabuu miseensi itti walii hin galle yoo hin dhiyaanne yookiin yeroon kan hin fudhanne waldaa hojii gamtaa haara hundeeffame bira wabii ida ta'e ta'a.

4) Beeksisa ba'u keessatti beeksisa waamichaa guyyaa jalqaba baase irraa jalqabee hanga ji'a lamaatti mormituun yoo hin dhiyaanne mirga qabeenyaa qoqqooddachuu gaafachu akka hin qabne ibsuutu irra jira.

5) Galmee waldaa hojii gamtaa keessatti gaafattota idaa barreeffaman yookiin karaa bifa biraan gaafattota qarshii beekamaniif xalayaa seera qabeessan beeksisuu kallattiin erguu qaba , kan biroof garuu beeksisa ifa ta'een beeksisa.

6) Herrega qulqulleessitootaan kan adda ba'e idaan waldaa hojii gamtaa abba idaa akka kaffalaman taasisa. Haa ta'u iyyuu malee idichi irra deebiin gara waldaa hojii gamtaa ijaaramanitti akka darban fedha idaa gaafattota gaafachuun yeroo waliigalan yaa'ii waliigalaan murta'a.

7) Labsiin waldaa hojii gamtaa eenyuummaa isaa akka dhabu fi herregni akka qulqula'u murtoon kan itti

ችሎት እንደተሰጠ ተቆጥሮ አስፈላጊ ሲሆን ፍርድ ቤቶች ውሳኔው፣ ትዕዛዙ ወይም ብይኑ እንዲፈጸም የማስገደድ ሥልጣን ይኖራቸዋል።

133. በሽምግልና ዳኝነት ስለይግባኝ

**አ ጠ
ያየቅ፤**

1) በሽምግልና ዳኝነት በተሰጡ ውሳኔዎች፣ ትዕዛዝ ወይም ብይን ላይ ሁለቱ ወይም ከሁለቱ አንዱ በህግ ጉዳይ ላይ ይግባኝ ማቅረብ ይችላሉ።

2) ተከራካሪው ኅብረት ሥራ ማህበር ተጠሪነቱ ለፌዴራል መንግሥት በሆነ ከተማ የሚገኝ ከሆነ ተጎድቻለሁ የሚለው ወገን ለፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ይግባኝ ማቅረብ ይችላል።

3) ተከራካሪው ኅብረት ሥራ ማህበር በክልል የሚገኝ ከሆነ ተጎድቻለሁ የሚለው አካል ይግባኙን ለክልል ፍርድ ቤት ይግባኝ ማቅረብ ይችላል።

4) በሁለት ክልሎች ውስጥ በተደራጁት የኅብረት ሥራ ማህበራት መካከል የሚፈጠር ክርክር ከሆነ ከመጀመሪያው የሽምግልናው ዳኝነት የሚታየው በፌዴራል ደረጃ በመሆኑ ይግባኙ የሚቀርበው ለፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ይሆናል።

134. በሽምግልና ዳኝነት የተከራካሪ ወገኖች

**ግዴታ ዎ
ች ፣**

1) ተከራካሪ ወገኖች ለሽምግልና ዳኝነቱ ሥራ የሚሆኑትን መረጃዎች እና ማስረጃዎች ለሽምግልና ዳኞቹ የማቅረብ ግዴታ አለባቸው።

2) የሽምግልና ዳኝነቱን ሥራ ከሚያደናቅፍ ወይም በጣም አስቸጋሪ ከሚያደርጉ ተግባራት መራቅ አለባቸው።

3) ተከራካሪ ወገኖች የሽምግልና ዳኞች ውሳኔ ስላለመደረጉ መግለጫ ካለቀረቡ በስተቀር

keenname waldaan hojii gamtaa qabeenyaa qoqqoodu raawwachuu dura waldaan hojii gamtichaa miseensootaa fi kan biroo gaafattota idaa wajjiin walitti dhufeenya tureen idaa fi hojiin qulqulleessu herrega sassaabamuu dirqama ga'ee fi ittigaafatamummaa qulqulleessitoota herregaa ta'a. Haaluma kanaan

a) Waldaa hojii gamticha irraa gaafattoota idaaf yoo hin kaffalamnef yookiin qarshii isaanii kaffaluuf hanga qarshii barbaachisu yoo hin ka'amne ta'e qulqulleessitoonnii qarshii waldaa hojii gamticha qoqqoodu hin danda'an.

b) Gaafattotaa idaaf yeroon kan hin kaffalamne hangi qarshii mana murtiif dhiyeessuun murteessisuun bu'uura murtee kennameen ta'uu qaba.

c) Waldaan hojii gamtaa dirqamoota hin raawwannee yookiin falmii irra kan jiran qabeenyaa waldaa hojii gamtaa kaffaltiif kan oolan wabii wal madaalaa ta'an yookiin qarshiin qabamee ta'u qaba .

**121. W AA' EE B U'A MAD AA LLII
HERR EG A**

**ISA D HUMAA YA A'II WA LIIGA
LA AF**

DHIYEESSUU

1) Qulqulleessitoonni herrega hojii qulqulleesuu kamiyyuu erga raawwatanii booda bu'a madaallii herregaa isa dhumaa yaa'ii waliigalaaf dhiyeessun waa'ee qoqqoodda murtee kennuu, bu'uura murtoo addaan ni qoqqoodu.

2) Bifa haaraan ijaaramuuf fedha kan qaban miseensoonni duranii wal ga'ii ni waamamu.

የክርክሩ ጊዜ ከማለቁ በፊት ክርክራቸውን ለፍርድ ቤት ማቅረብ አይችሉም።

135. ለሽምግልና ዳኝነቱ ስለሚቀርቡ

ባለጉዳዮች

፤

1) ባለጉዳዮች ህጋዊ ችሎታ ያላቸው መሆኑ ካልተረጋገጠ በስተቀር ክርክሩን በሽምግልና ዳኝነት ለማየት አይቻልም።

2) በሽምግልና ዳኝነት ጉዳዩ እንዲታይለት የሚቀርበው ባለጉዳይ በቀጥታ ጉዳዩ የሚመለከተው ወይም ህጋዊ ወኪል መሆን አለበት።

136. በተከራካሪዎች መሟላት ስለሚገባቸው

ጉዳዮች

፤

ለሽምግልና ዳኝነት የሚቀርቡ ባለጉዳዮች የሚከተሉትን ማሟላት አለባቸው።

1) በሽምግልና ዳኝነቱ ጉዳያቸውን ለመጨረስ ሲቀርቡ የተከራካሪ ወገኖች ስምምነት መኖር አለበት።

2) ክርክሩ የፍትህ ብሔር ህጉ በሚያዘው የክርክር ማቅረቢያ ፎርም መሠረት ተሟልቶ መቅረብ አለበት።

137. የሽምግልና ዳኞች ወጪዎች እና የድካም

ዋጋ

፤

1) የሽምግልና ዳኞች ለሥራው አፈጻጸም ሲባል በተገቢው መንገድ የተፈጸሙ ወጪዎች ተመላሽ እንዲደረጉላቸው የመጠየቅ መብት አላቸው።

2) ሌላ ስምምነት ከሌለ በስተቀር የሥራቸውን ዋጋ ለማግኘት መብት የላቸውም።

138. ስለሽምግልና ዳኝነት አግባብ ያለው

ባለስልጣን ተግባር እና ኃላፊነት፤

3) Waldaa hojii gamta ta'anii itti fufuu kan hin barbaanne yookaan miseensoota hin dandeenyeef bu'ura ramadaniin daangaa fi haala yeroo itti argamu qaban yaa'ii waliigalan ni murteessisisa, Haa ta'uu malee daangaan yeroo waggaa tokko hin caalu.

4) Qaamni aangoo seraan kennameef irra deebiin galmaa'uu kan hin dandeenye waldaa hojii gamta galmee irra haquun gaazeexaan labsa.

5) waggaa tokko keessatti irra deebiin galma'u kan hin barbaanne fi idaan kan irra jiru waldaan hojii gamtaa idaawwan isaanii osoo hin kaffaliin maqaa waldaa hojii gamtaa biraan galmaa'u hin danda'an.

6) Qulqulleessitoonni herrega hojii qulqulleessu kamiyyuu erga raawwatani booda qoqqooduuf bu'aa madaalli herrega isa dhumaa yaa'ii waliigalaaf dhiyeessanii waa'ee qoqqoodamuu isaa murtoon akka itti kennamu gochuun bu'uura murtoon kennameen hojiin qoqqoodu akkaata armaan gadiitti duraa duubaan raawwatamu qaba.

a) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu idaa mootummaa irraa barbaadamu jalqaba kaffala.

b) Miindaa hojjettoota waldaa hojii gamtaaf qaxaramaniif kaffala. qarshiin hafe hojettota hundaa hin ga'u yoo ta'e hangi miindaa isaanii shallagamee herregame qarshiin hafe qoqqoodamu qaba.

1) በተከራካሪዎች መካከል ያለውን ጉዳይ በሽምግልና ዳኝነት እንዲያልቅ ሁኔታዎችን ያመቻቻል።

2) ተከራካሪዎች ጉዳያቸውን በሽምግልና ዳኝነት እንዲጨርሱ የምክር አገልግሎት ይሰጣል።

3) ለሽምግልና ዳኝነቱ የቀረበውን ጉዳይ ከሕግ ጋር የማይጋጭ እና ሞራልን የማይነካ መሆኑን ያረጋግጣል።

4) የሽምግልና ዳኞች አመራረጥ የኅብረት ሥራ አዋጅ በሚፈቅደው መሠረት መሆኑን ያረጋግጣል።

5) ተከራካሪዎች የሽምግልና ዳኞችን ሰብሳቢ ለመምረጥ ስምምነት ላይ ካልደረሱ ሰብሳቢውን ይመርጣል።

6) ተከራካሪዎች የሽምግልና ዳኞችን ለመምረጥ እኩል መብት ማግኘታቸውን እና ያለምንም ተጽዕኖ መሆኑን ያረጋግጣል።

7) የተሰጠው ውሳኔ ወይም ብይን ተከራካሪ ወገኖች ባቀረቡት ፍሬ ነገር መሠረት እና በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ላይ በተጠቀሱት ጉዳዮች ላይ ብቻ መሆኑን ያረጋግጣል።

8) ተከራካሪ ወገኖች በክርክር ላይ ጉዳያቸውን ለማስረዳት እና ክርክራቸውንም ቀርበው ለማሰማት በእኩልነት መብት ማግኘታቸውን ያረጋግጣል።

ክፍል አ ሥራ ስምንት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

139. የኅብረት ሥራ ማህበራትን ማጠናከርና

ማ ዘ መን

1) የኅብረት ሥራ ማህበራት የተቋቋሙለትን ዓላማ ለማሳካት እንዲችሉ በተለይ ጉዳዮች ላይ

c) Akkaata duraa duubaan gaafattota qarshii alaa fi yeroon kaffaltii kan ga'e dursa kennuun kaffalama.

d) Waldaan hojii gamtaa miseensoota irra qarshii liqeeffateef idaa kaffala.

e) Qooda bittaaaf qarshii kaffalame kaffala, guutummaa guutuutti kaffaluu yoo hin danda'amne qarshii jiru hanga carra jiruun herregamee qoqqodamu qaba.

f) Kaffaltii divideentiif hanga qooda irratti hunda'e ni qoqqodama.

122. AKKAATAA KAFFALTII DURAA DUUBAA HERREGA Q ULQ ULL AA' E E

Herregni isaa kan qulqullaa'eef qarshiin waldaan hojii gamtaa bu'uura itti aanuun qoqqoodama.

1) Waldaa hojii gamtaa kami irraa iyyuu kan barbaadamu idaan mootummaa dursa kaffalama.

2) Waldaa hojii gamtaf hojjetota qaxaramaniif miindaan kaffalama, qarshiin hafe hojjetoota hunda wal hin ga'u yoo ta'e akkaata hanga miindaa isaaniin herregame qarshiin hafe dhibbeentaan qoqqoodamu qaba.

3) Akkaata duraa duubaan gaafattota qarshii alaa fi yeroon kaffaltii kan ga'e dursa kennuun kaffalama.

4) Waldaan hojii gamtaa miseensoota irra qarshii liqeeffateef idaa kaffala.

5) Qooda bittaaaf qarshii kaffalame kaffalaa, guutummaa guutuutti kaffaluu yoo hin danda'amne qarshii jiru hanga

ትኩረት በማድረግ የማጠናከር ስራ መስራት ይኖርበታል፤

2) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበራትን ለማጠናከር ቢያንስ በሚከተሉት ጉዳዮች ላይ በትኩረት መስራት ይኖርበታል፡-

ሀ) የአደረጃጀት፣ አመራር እና አሰራር ስርዓት ማጠናከር፤

ለ) የኅብረት ሥራ ኤክስቴንሽን ስርጸት አገልግሎት አሰጣጥ ተደራሽነት ማሳደግ፤

ሐ) የመልካም አስተዳደር ስርዓት ማስፈን፤

መ) አባላት ተሳትፎና ተጠቃሚነትን ማሳደግ፤

ሠ) የፋይናንስ አቅም መገንባት እና

ረ) ንብረት አስተዳደር ማጠናከር፤

ሰ) የቁጠባ ባህልና መጠን በማስፋፈት የኅብረት ሥራ ማህበራትን ማጠናከር፤

ሸ) የኅብረት ሥራ ማህበራትን የገበያ ድርሻ ማሳደግ፤

ቀ) በኅብረት ሥራ ማህበራት መካከል የሚኖረውን የእርስ በርስ ግንኙነት ማጠናከር፤

በ) የመሰረተ ልማት ግንባታ ግንባታና አስተዳደር ማጠናከር፤

ተ) የመረጃ ስርዓት ማጠናከር፤

3) የኅብረት ሥራ ማህበራት አሰራር አዋጭ እና ጊዜ ቆጣቢ በሆኑ ዘመናዊ በቴክኖሎጂ እንዲደገፉ በማድረግ ፍትሃዊና ቀልጠፋ የሆነ አገልግሎትን ለአባላት ተደራሽ እንዲያደርጉ መስራት አለበት፤

140. የኅብረት ሥራ አደራጅ ባለሙያ

ተግባርና ኃላፊነት

1) የኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ፣ ደንብ፣ መመሪያዎች፣ የመተዳደሪያ ደንቦች፣ የውስጥ

qooda jiruun herregamee qoqqodamu qaba.

6) kaffaltii divideentiifi qoqqooddanna bu'aaf hanga qooda irratti hundaa'e ni qoqqoodama.

123. WAA' E E WALDAA HOJ II GAMTA

A GALMEE IRRAA HAQUU

1) Qulqulleessitoooni herrega hojii qulqulleessu herrega akka raawwataniif waraqaa ragaa galmee waldaa hojii gamtaa fi kan herregni ittiin qulqulla'e gaabasa qopheessuun qaama ramadeef ni dhiyeessa.

2) Qaamni aangoo qabu hojiin qulqulleessu herregaa ajaje kan itti aanu raawwata.

a) Fuula dhumaa sanadoota waldaa hojii gamtaa kami irratti iyyuu eenyummaa isaa kan dhabe waldaa hojii gamtaa jechuun mallattoo itti godhee mallatteessa.

b) Hojiirra kan hin oolle sanadoota qarshiin waldaa hojii gamtaan walqabatu irratti fuula tokko tokkoo isaa irratti samsamameera kan jedhu hin hojjetu kan jedhu mallattoo itti godha.

c) Qulqulleessituun herregtoota gaabasa herrega qulqullaa'e fi waraqaa ragaa galmee waldaa hojii gamtaa, chaappaa adda addaa fi barru qabaa qabachuun qaama aangoo qabu ramadeef dhiyeessuu qabu. d) Waa'ee eenyummaa isaa kan dhabe sanadootaa waldaa hojii gamtaa fi akkaata galmeewwan itti ta'an murtii kenna.

ደንበኞች እና ማኑዋሎች ላይ ያሉ ክፍተቶች በጥናት በመለየት እንዲሻሻል ማድረግ፣ ተግባራዊ እንዲያደርጉ ማድረግ፣

2) ለኅብረት ሥራ ልማት አስፈላጊ የሆነ የኅብረት ሥራ ፈንድ፣ የአማካሪ ምክር ቤት፣ የኅብረት ሥራ ማህበራት ፌዴሬሽን እና የኅብረት ሥራ ሊግ የሚቋቋሙበትን አሰራር መዘርጋት፣

3) የኅብረት ሥራ ማህበራት ለማደራጀት ሶሺዮ ኢኮኖሚክ ጥናት እና የአዋጭነት ጥናት ማካሄድ፣

4) የኅብረት ሥራ ማህበራት ለማደራጀት የሚያግዙ ሞዴል የመተዳደያ ደንብ፣ የውስጥ ደንብ እና የቢዝነስ ፕላን ማዘጋጀትና አሰራሩን መዘርጋትና ማደራጀት፣

5) ለኅብረት ሥራ ዘርፍ ልማት እድገት የሚያግዝ ፖሊሲ እና ስትራቴጂ ማዘጋጀትና ስራ ላይ ማዋል፣

6) የኅብረት ሥራ ትምህርተና ስልጠና የሚያስፈልግ ሥርዓተ ትምህርት መቅረፅና ማኑዋሎችን ማዘጋጀትና ስራ ላይ ማዋል፣ የስልጠና ፍላጎት የዳሰሳ ጥናት እና የስልጠና ውጤታማነት ጥናት ማካሄድ

7) የኅብረት ሥራ ማህበራትን ለማስፋፋትና ለማጠናከር የሚያግዙ አለም አቀፍና የአገር ውስጥ ልመዶችንና ተሞክሮዎችን በመቀመር መስፋፋት፣

8) በኅብረት ሥራ ማህበራት ዙሪያ የጥናትን ምርምር ሥራዎችን ማድረግ

9) በኅብረት ሥራ ማህበራት አደረጃጀት፣ ማጠናከር እና ማዘመን ላይ የተለያዩ አማራጭ ስትራቴጂያዊ አሰራሮች ማዘጋጀትና መዘርጋት፣፣

10) ለኅብረት ሥራ ማህበራት ልማትና እድገት የሚያግዙ ፕሮጀክቶችን በማዘጋጀት ሥራ ላይ ማዋል፣

e) Qarshiin waldaa hojii gamtaa diigamee kan hin qoqqoodamne fandii hojii gamta wajjin akka galu taasisa.

f) Waldaa hojii gamticha galmee irra haqa.

g) Waldaan hojii gamtichaa guyyaa galmaa'ee kaasee eenyummaan isaa kan dhabe ta'uu ibsuun gaazeexaa fi karaa mijatutti faayyadamuun ummataaf beeksisuu qaba.

3) Hojiin herrega qulqulleessuu xumuramee waldaan hojii gamtichaa galmeerra haqamuun erga mirkanaa'ee booda harka qulqulleessitota herregaa sababa hojiin kan galan sanadootaa fi galmeewwan waldaa hojii gamta akkasumas odeeffannoo biroon qaamni aangoo qabu ilaallatu wagga 10f bakka inni murteesse ka'ama.

4) Waldaan hojii gamticha yeroo dhorkamu yookiin akka diigamu yeroo murta'u labsii waldaa hojii gamtaa 985/2009n komii qaama aangoo qabu ilaallatuuf dhiyeessuu danda'a.

5) Qaamni aangoo qabu ilaallatu sababa dhiyaatetti kan walii hin galle fi dhorkichi akka ka'u yookiin hojiin diigu akka iti fufu yoo murtaa'e yaa'iin waliigalaa waldicha qaama aangoo qabu mana murtii ol'aanaatti guyyaa 30 keessatti oliyyannoo dhiyeeffachuu danda'a.

124. AK K AATAA TA' UMS A A FI BULCHIINSAA QABEENYAA WALDAA HOJII GAMTAA HIN QOQQOODAMNEE

11) አገራዊ የኅብረት ሥራ ምዝገባ አሰራር ላይ ጥናት በማድረግ የኅብረት ሥራ ማህበራት የምዝገባ አሰራር ስርዓት እና የመረጃ መረብ መዘርጋት፤

12) የኅብረት ሥራ ማህበራት የሚዋሃዱበትን፣ የሚከፈሉበትን እና የሚፈረሱበትን አሰራር መዘርጋትና ተግባራዊ ማድረግ፤

141. የማህበረሰብ ተፋሰስ ተጠቃሚ ዎች

አ ባላት ሙብት እና

ግዴታ

1) ስለ አባላት ሙብት በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ 985/2009 አንቀጽ 25 ን/አንቀጽ 1 (ሀ-ሠ) እና 2 (ሀ-ሠ) ከተደነገገው በተጨማሪ በማህበረሰብ ተፋሰሶች ልማት አስተዳደር እና አጠቃቀም በአዋጅ ቁጥር 1223/2012 አንቀጽ 14 መሠረት የሚከተሉትን ሙብቶች ይኖሩታል፡-

ሀ) የማህበረሰብ ተፋሰሶች ልማትን መሰረት አድረገው የተደራጁ አባላት በማህበረሰብ ተፋሰስ ውስጥ የሚገኙትን የተፈጥሮ ሀብቶች በጋራ ወይም በግል የመጠቀም፤

ለ) አባላት እንደሙያቸውም ሆነ እንደፍላጎታቸው የተጠቃሚዎች ቡድን በመፍጠር ተፋሰሱን በማይጎዳ ሁኔታ ገቢ በሚያስገኙ ስራዎች ላይ የመሰማራት፤

ሐ) የማህበረሰብ ተፋሰስ ልማት ጥበቃና አጠቃቀም ላይ የግንዛቤ እውቀት በሚያስጨብጡ መድረኮች ላይ የመሳተፍ፤

2) ስለ አባላት ሙብት በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ 985/2009 አንቀጽ 25 ን/አንቀጽ 1 (ሀ-ሠ) እና 2 (ሀ-ሠ) ከተደነገገው በተጨማሪ በማህበረሰብ ተፋሰሶች ልማት አስተዳደር እና አጠቃቀም በአዋጅ ቁጥር 1223/2012 አንቀጽ 16 መሠረት አባላት የሚከተሉትን ግዴታዎች ይኖሩታል፡-

1) Waldaan hojii gamtaa tokko akkaataa bu'uura seeran akka diigamuuf yoo murtaa'ee fi qabeenyaan isaa qulqullaa'ee qoqqodamuuf yeroo qophaa'u kan itti aanaan qabeenyawwan waldicha hin qoqqoodaman.

b) Kennaan yookiin dhaalaan qabeenya argame yoo ta'e.

c) Waldaa hojii gamtaa baay'isuuf mootummaa irra lafa bilisaan argame yookiin mana yoo ta'e hin qoqqoodamu.

2) Waldaan hojii gamtaa yeroo sochii irra turan maqaa isaanitiin herrega of eegannoo , kennan, dhaalan mootummaa irra deggersi argame, walidichi yoo diigame qabeenyaa hin qoqqoodamne waan ta'eef gara fuula duratti waldaa hojii gamtaa hundeeffamuu fi waldaa hojii gamtaa hojirra jiraniif hojii babbalisuuf oolaa.

3) Qabeenyaa hin qoqqoodamnee bulchuuf fi hojjii irra oolchuuf fandii addaa waldaa hojii gamtaa maqaa qaama aangoo qabu ilaaluun ta'a.

4) Qabeenyawwan hin qoqqoodamne kan waldicha gara qarshii callatti jijjiiramee herrega fandii addaa hojii gamtaa hundeeffamuun galii ta'e ta'a.

5) Qaamni aangoo qabu ilaallatu herregicha ni sochoosa, ni to'ata , karaa barbaachisaa ta'een hojirra oolcha.

ሀ) በተፋሰሱ ውስጥ በሚካሄድ የተፈጥሮ ሀብት ልማት ላይ የመሳተፍ፤

ለ) በተፋሰሱ ክልል ያሉትን ተፈጥሯዊና በልማት የተገኙ ሀብቶች ከውድመት የመጠበቅና የመከላከል፤

ሐ) በማህበሩ መተዳደሪያ ደንብ መሰረት የሚወሰን የአባልነት ክፍያ የመክፈል፤

መ) በማህበሩ መተዳደሪያ ደንብ መሰረት በግል፣ በቡድንና በአጠቃላይ በሚከናወኑ የውይይት፣ የእቅድ ዝግጁት፣ የጥበቃና የልማት ተግባራት ላይ የኑሮ ሁኔታቸውን በማይጎዳ መልኩ የጉልበት አስታዎፅኦ ማድረግን ጨምሮ በንቃት የመሳተፍ፤

ሠ) ጥገና የሚያስፈልጋቸውን ልዩ ልዩ የተፈጥሮ ሀብት ልማት መሰረተ ልማቶች ተጠግነው የዘወትር ጥቅም መስጠታቸውን እንዲቀጥሉ ማህበሩ በሚያወጣው ፕሮግራም መሰረት በትገና ስራ ላይ የመሳማራት፤

ረ) አባል ባልሆኑ የግል ባለይዘታዎች መሬት ላይ ጉዳት ሊያስከትሉ የሚችሉ ተግባራት አለማከናወን፤

3) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር ለአባላት የተሰጡ መብቶችና ግዴታዎች በመተዳደሪያ ደንባቸው ውስጥ ማካተት ይኖርበታል።

4) በኅብረት ሥራ ማህበራት በአዋጅ 985/2009 አንቀጽ 26 ንዑስ አንቀጽ 1-7 ከአባልነት ስለመሰናበት የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በተጨማሪ በአዋጅ ቁጥር 1223/2012 አንቀጽ11 ንኡስ አንቀጽ 1-5 እና በአንቀጽ 18 መሰረት ግዴታቸውን የማይወጡ አባላት ከኅብረት ሥራ ማህበሩ ይሰናበታል። ይህንን አስመልክቶ እንዴት እንደሚሰናበቱ በመተዳደሪያ ደንባቸው ውስጥ ማካተት ይኖርበታል።

6) Waldaan hojii gamtaa mootummaa irra fi deggersa qaama isaan ijaaran irra argataniin waldaa hojii gamtaa haaraa hundeeffame ni argata.

7) Waldaa hojii gamtaa baballisuuf fi mootummaa irraa lafa bilisan argate yookiin qabeenyaa qaama mootummaa ilaallatuuf ni deebisa . Haa ta'uu malee laficha irratti yookiin qabeenyicha irratti ijaarsi geggeeffame yookiin qarshiin baballinaaf oole waldaa diigameef kan deebi'u ta'ee qabeenyaa qoqqoodamu keessaa gala.

8) Hojiin qulqulleessuu herregaa xumuramee yaa'ii waliigalaaf dhiyaatee waldaan hojii gamticha deebi'ee erga galmaa'ee booda eenyummaa isaa kan dhabe chaappaan waldaan hojii gamtaa hojirra akka hin oolleef ni dhabmsifama. Galmeewwanii fi sanadoonni akkasumas odeeffaannoo biroon haaraa kan hundeeffame waajjira waldaa hojii gamtaa of eeggannoon ta'a.

KUTAA KUDHA TORBA
AK K AATAA IT TIIN WAA' E E
FALMII
MURTEESSAN
125. WAA' E E DHIMM OOTA AR AAR
AAN
XUMURANII

1) Labsii waldaa hojii gamtaa 985/2009 keewwata 61 keewwata xiqqaa 1-3 tumamaan akkuma eegameetti ta'ee waldaa hojii gamtaa keessatti wal dhabdee uumamaan kamiyyuu araaraan akka hiikaman ogeessi ijaare deggersa ogummaa barbaachisaa ta'e gochufitu irra jira.

2) Araarii garee walitti falman gidduutti oliyyannoo osoo hin qabaatin akka murii

5) በማህበረሰብ ተፋሰሶች ልማት አስተዳደር እና አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 1223/2012 አንቀጽ 15 መሠረት የኅብረት ሥራ ማህበሩ አባል ያልሆኑ የማህበረሰብ ተፋሰስ ተጠቃሚዎች የሚከተሉትን መብቶች ይኖሩታል፡-

ሀ) በማህበረሰብ ተፋሰሱ ውስጥ በግል ወይም በማህበረሰቡ ወይም በህጋዊ አካል በተረጋገጠ የወል ይዘታ ላይ የሚገኙትን የተፈጥሮ ሀብቶች የመጠቀም፤

ለ) አባል ለመሆን የሚያስፈልጉትን መስፈርቶች ካሟሉ በማንኛውም ጊዜ የማህበረሰብ ተጠቃሚዎች ኅብረት ሥራ ማህበር አባል የመሆን፤

ሐ) የማህበረሰብ ተፋሰስ ልማት ጥበቃና አጠቃቀም በሚመለከት ግንዛቤና እውቀት በሚያስጨብጡ መድረኮች ላይ የመሳተፍ፤

መ) ማህበሩ ከተፋሰሱ ልማት ጋር በተያያዘ በሚያከናውናቸው ተግባራት ምክንያት፤ በግል ይዘታ ላይ ከሚከሰት ጉዳት የመጠበቅ፤

6) በማህበረሰብ ተፋሰሶች ልማት አስተዳደር እና አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 1223/2012 አንቀጽ 17 መሠረት የኅብረት ሥራ ማህበሩ አባል ያልሆኑ የማህበረሰብ ተፋሰስ ተጠቃሚዎች የሚከተሉትን ግዴታዎች ይኖሩታል፡-

ሀ) በወል ይዘታ ላይ ተጠቃሚ ለመሆን የልማትና የጥበቃ ተግባር ላይ ከማህበሩ አባላት እኩል ተሳትፎ የማድረግ፤

ለ) የማህበረሰብ ተፋሰስን ሊጎዱ የሚችሉ ተግባራትን ከመፈፀም መቆጠብ፤

ሐ) በግል ይዘታቸው ላይ የሚገኙ የተፈጥሮ ሀብቶች አጠቃቀም የተፋሰሱን ደህንነት የሚጎዱና

dhumaa murtaa'eetti kan lakka'amudha.

3) Araarii seeraaf yookiin hojii gaariif faallaa yoo ta'e akkasumas waadaa biraa walitti dhufeenya qabu yoo ta'e diigamaadha.

4) Abbootiin dhimma dhimmoota wal faakkatoo qabaatan jaarsummaan isa tokkoon geggeeffame abbootii dhimmaa kan biroo hin dirqisiisu, isaanis mormii godhachuu hin danda'an.

126. WALIIGALTEE ARAARAA
AR AAR S AA TA' UUF U LAA GA
ALE E
GA' AA T AAS IS
AN

1) Araarsuuf namoonni filataman hawaasa naannoo biratti fudhatama kan qaban amala gaariin kan beekaman ta'uu qabu.

2) Hawaasa naannoo biraatti fudhatama kan qabu fi naamusa gaarii kan qabu.

3) Jaarsummaaf kan filataman naannoo waldaa hojii gamtaa kan jiraatan ta'uu qabu.

127. WAA' E E DHIMM OOTA AR AAR
AA WALIIGALTEE KEESSATTI ULAAGAA
WALITTI ARAARAMTOONII GUUTUU
QABAN

1) Waldaa hojii gamtaa keessatti abbootiin dhimmaa araaraaf dhiyaatan kan itti aanuu guutamuu qaba.

1) Araaraaf yeroo dhiyaatan waliigalteen lamaan isaanii barreefamaan dhiyaachu qaba.

2) Akkaatan falmii bu'uura formii seera hariiroo hawaasa ta'uu qaba.

የተፈጥሮ ሀብት መራቆትን የሚያስከትሉ እንዲሁም ጥንቃቄ ማድረግ፤

መ) በተፋሰሱና በአከባው በሚገኝ የደን ሀብት ላይ እሳትና መሰል አደጋ በሚከሰት ጊዜ ማህበሩ ለሚያደርገው የልማትና የጥበቃ እንቅስቃሴ የመተባበር ግዴታ ይኖርባቸዋል።

142. የማህበረሰብ ተፋሰስ ኅብረት ሥራ

ማህበራት አስተዳደር እና አጠቃቀም

1) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ 985/2009 እና በማህበረሰብ ተፋሰሶች አዋጅ ቁጥር 1223/2012 መሰረት የሚደራጁ እና የሚመዘገቡ ማናቸውም ማህበረሰብ ተፋሰስ ተጠቃሚዎች ኅብረት ሥራ ማህበራት እንደ ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር ማናቸውንም ጥቅማ ጥቅም፣ ድጋፍና ክትትል የሚደረግለት ይሆናል።

2) የኅብረት ሥራ ማህበራትን ለማደራጀት፣ ለመመዘገብ፣ አቅም ለመገንባት፣ ክትትልና ድጋፍ በማድረግ ለማጠናከር በየደረጃው የሚገኙ የሚመለከታቸው አካላት ተቀናጅተውና ተባብረው መስራት ይኖርባቸዋል።

3) ከሁለት የተፋሰስ ቦታ ላይ መሬት ያለው ማንኛውም ግለሰብ ጠንካራ ተሳትፎ ለማድረግና ውጤታማ ለመሆን ስለሚያስችግር በሁለት ቦታ በተመሳሳይ ኅብረት ሥራ ማህበር አባል መሆን አይችልም።

4) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 142 ንዑስ አንቀጽ 3 ላይ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ከሁለት የተፋሰስ ቦታ ላይ መሬት ያለው ማንኛውም ግለሰብ አንደኛውን የተፋሰስ መሬት ለሌላ የቤተሰብ አብል በማስተላለፍ የኅብረት ሥራ ማህበሩ አባል እንዲሆኑ ሊያደርግ ይችላል።

5) በአንድ የማህበረሰብ ተፋሰሶች ተጠቃሚዎች ኅብረት ሥራ ማህበር ውስጥ ባልና ምስት አባል

3) Hojii jaarsumaaf bajatni ba'u tilmaamamee garee lamaanuu irra erga walitti bu'ee booda waajjirri ijaare harka nama bakka buusetti qabamu qaba.

128. ARAARRII WALIIGALTEE DHIMOOTA INNI QABACHU QABU

1) Maqaa garee wal falmanii, teessoo, bakka jireenyaa fi ga'ee hojii (waamicha erguuf mijataa ta'uu).

2) Araaraa waliigaltee kan ibsu ibsa ijoo dhimmaa (dhimichi mana murtiin qabamee yoo jirate).

- a) Maqaa mana murtii dhiyaatee fi teessoo.
- b) Mataa duree himatichaa fi lakkoofsa galmee.
- c) Gareen waliigalan murticha bitamoo ta'uu isaanii waadaa galuun kanas mallatton mirkaneessu qabu.

129. ARAARA WALIIGALTEE ILAALCHISEE AKKAATAA DURGOO WALITTI ARAARAMTOOTA MURTEESSUU

1) Labsii waldaa hojii gamtaa lakkoofsa 985/2009 keewwata 61 kan tumame akkuma eegametti ta'ee adeemsa waliigaltee araaraa keessatti walitti araaramtootaaf durgoon kaffalamu hin jiru.

2) Keewwata keewwata 129 keewwata xiqqa 1n barbaachisaa ta'ee yoo argame bu'uura garee walitti araaramtootaan baasii ba'e haguuguuf kaffalamuu danda'a.

130. ADEEMSA JAARSUMMAA ARAARA KEESSATTI GA'EE FI ITTI

መሆን ይችላሉ። ሆኖም ግን የሚኖራቸው የተሳትፎ አሰራር ላይ ግልፅ የአፈፃፀም በውስጥ ደንባቸው ውስጥ ሊወስኑ ይችላሉ።

6) ከዚህ ቀደም በተፋሰሶቹ ውስጥ አስቀድመው በደን ልማት ላይ የተደራጁ የደን ልማት ኅብረት ሥራ ማህበራት ቀድሞ ሲባል በወጣው የኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ 985/2009 መሰረት የተደራጁ ቢሆንም ለኅብረት ሥራ ማህበራት ጥቅም ሲባል በማህበረሰብ ተፋሰሶች፣ ልማት፣ አስተዳደርና አጠቃቀም የወጣ አዋጅ ቁጥር 1223/2012 መሰረት እንዲጠቀሙ ሊደረግ ይችላል።

7) በተፋሰስ ልማቱ ውስጥ መሬት ተከራይተውም ሆነ መሬት በሌላ ህጋዊ መንገድ ያገኙ ከተፋሰሱ ጋር ግንኙነት ያላቸው አባላት የኮንትራት ውላቸው ጊዜቸውን ከጨረሱ በኋላ ወይም የኮንትራት ሳይጠናቀቅ በአባልነት የማይቀጥሉ ከሆነ የሚገባቸውን አስፈላጊውን ጥቅም አግኝተው የሚሰናበቱ ይሆናል። ሆኖም ግን የሚገባቸውን ጥቅም የሚያገኙት የኅብረት ሥራ ማህበሩ ሂሳብ አዲት ከተደረገ በኋላይ ሆናል።

8) ከኅብረት ሥራ ማህበሩ በተለያዩ ምክንያት ከአባልነት የሚሰናበት ማንኛውም አባል ቀደም ሲባል በእጁ ያለውን የኅብረት ሥራ ማህበሩን ብድር ወይም ሌላ እዳ መመለስ ይኖርበታል። ለዚህም በቂ መረጃ ማቅረብ ይኖርበታል።

9) በዚህ አንቀጽ አንቀጽ 27 ንዑስ አንቀጽ 2 በአንድ የሥራ ክልል ተመሳሳይ የኅብረት ሥራ ማህበራት አይደራጁም የሚለው ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ተፈሰስ መሰረት በማድረግ የሚደራጁ የማህበረሰብ ተጠቃሚዎች የኅብረት ሥራ ማህበራት ከባህሪያቸው በመነሳት ተመሳሳይ የኅብረት ሥራ ማህበራት ሊደራጁ ችላሉ። ሆኖም በዚህ ሁኔታ የሚደራጁ የኅብረት ሥራ ማህበራት

GAAFATAMUMMAA QAAMA AANGOO QABU ILAALLATU

Adeemsa jaarsumma araaraa godhamu keessatti qaamni aangoo qabu ilaallatu ga'ee fi itti gaafatamummaa qabu akkaata itti aanu ta'a.

- 1) Walitti araarsitoota gidduuttii dhimmi jiru araaraan xumuruuf murtii araaraa keessa gidduu kan hin galle hojiif haalota mijata kan mijeesan.
- 2) Walitti araarsitoonni dhimma isaanii araaraan akka xumuran tajajila gorsaa ogummaa kennuu.
- 3) Walitti araarsitoonni irra kan dhiyaate waliigalteen araaraa akkaataa bu'ura labsii waldaa hojii gamtaan tumameen fedha waliigaloota fi amantii guutuu irratti kan hundaa'ee ta'u mirkana'u qaba.
- 4) Dhimmi araaraaf dhiyaatee seeraa wajjin kan walitti bu'uu fi hamilee kan hin xuqne ta'u qaba.
- 5) Akkaataan filannoo walitti araaramanii bu'uura labsii waldaa hojii gamtaa eeyyameen ta'uu isaa mirkaneessa.
- 6) Walitti araarsitoonni walitti qabaa filachuuf waligaltee irra yoo hin geenye walitti qaba bu'ura labsii waldaa hojii gamtaan filuun garee lamaanuuf ibsu
- 7) Gareen walitti falman araarsitoota filachuuf mirga wal qixxee argachuu fi dhiibba kamii malee ta'u mirkaneeffachuu.
- 8) Jala-murtii kenname yookiin gareen wal falman murtii dhiyeessaniin

ተገቢውን አዋጭነት ጥናት መሰረት በማድረግ ይሆናል።

10) ኅብረት ሥራ ማህበራት አደረጃጀት ተፋሰስን መሰረት ያደረገ በመሆኑ እና የማህበረሰብ ተፈሰስ መሰረት በማድረግ በአንድ ቀበሌ ውስጥ ሁለትና ከዚያ በላይ የሆነ ተመሳሳይ የማህበረሰብ ተፈሰስ ተጠቃሚዎች ኅብረት ሥራ ማህበር ሊደራጅ ይችላል። ሆኖም ግን አዋጭነቱ ሳይረጋገጥ የሚደራጅ ኅብረት ሥራ ማህበር አይኖርም።

11) የማህበረሰብ ተፋሰሶች ተጠቃሚዎች ኅብረት ሥራ ማህበር ያገኘውን ተዘዋዋሪ ፈንድ ለአባላት በሚያከፋፍልበት ወቅት ማሟላት ስለሚኖርበት መስፍርት እና የወለድ አሰራር በተመለከተ በመተዳደሪያ ደንቡ ውስጥ የሚዘጋጅ ይሆናል።

12) ከማህበረሰብ ተፋሰስ ተጠቃሚዎች ኅብረት ሥራ ማህበር የተሰጡ የተዘዋዋሪ ፈንድ ገንዘብ ወይም ሌሎች ቋሚ ንብረቶች ለኅብረት ሥራ ማህበሩ የሚቀሩ ይሆናል። ሆኖም የኅብረት ሥራ ማህበሩ ሲፈረስ የማከፋፈሉ ንብረቶች በመሆናቸው በአዋጅ 985/2009 መሰረት ተግባራዊ የሚደረግ ይሆናል።

13) የማህበረሰብ ተፋሰስ ተጠቃሚዎች ኅብረት ሥራ ማህበር የባለቤትነት ጉዳይ ለማረጋገጥ የሚከተሉት ቅድመ ሁኔታዎች መሟላት ይኖርበታል፤

ሀ) የሚደራጁበት መሬት የኅብረት ሥራ ማህበሩ ለመሆኑ የባለቤትነት ማረጋገጫ የቦታ ካርታ ማቅረብ ይኖርባቸዋል።

ለ) ከማህበረሰብ ተፋሰስ ተጠቃሚዎች ኅብረት ሥራ ማህበር የተደራጁበት የምዝገባ የምስክር ወረቀት (ሠርተፊኬት)፤

ሐ) የሚኖራቸው የመናጅምንት እቅድ (ፕላን) በማቅረብ፤

waliigalte araaraa fi bu'ura labsii waldaa hojii gamtaan ta'uu mirkaneeffachu

9) Gareen araarsitoota dhimma isaanii ibsaachuuf fi falmii isaanii dhiyaatanii ibsachuuf mirga walqixxee argachuu isaanii mirkaneeffachu.

10) Araarsitoonnii yaada araaraa dhiyeessan walfalmitootan fudhatama yoo hin arganne dhimmi wal falmii garee wal falmitoota fi walitti araarsitootaan adeemsi qulqulleessa fi ragoota kan biro barbaachisa ta'an waliin qabsiisuun guya

15 keessatti jaarsuummaa fi abbaa seerummaan akka ilaalamu gochu.

11) Hojii araaraaf bajni ba'uu bu'uura tilmaamameen garee lamaan irraa kan bakka bu'aan harka akka ka'uu walitti qabuu, kaffaltii isaa akkaata duraan ta'een bu'ura murta'een raawwatamuu isa hordofa.

12) Garee wal falmitootaa keessaa tokko dhimmicha araaraan xumuuruuf fedha yoo hin qabanne qaamni aangoo qabu ilaallatu kanuma ibsuun garee fedha qabuuf ragaa kenna.

131. WAA' E E ABBAA SEERAA JAARSUMMAA

1) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu araaraan falmiin furmaata hin arganne jaarsummaa abbaa seerummaan akka ilaalaman gochu qaba.

2) Jaarsummaa abbaa seerummaa kan raawwatamu gareewwaan wal falman falmii ittii walii hin galle jaarsummaa abbaa seerummaaf dhiyeessanii murtoo kennameen bitamuuf waliigaltee irra ga'ani yeroo dhiyaatan.

14) በዚህ አንቀጽአንቀጽ 142 ንዑስ አንቀጽ 13 መሰረት ስለ የማህበረሰብ ተፈሰስ ተጠቃሚዎች ኅብረት ሥራ ማህበር የባለቤትነታቸው ጉዳይን በተመለከተ በየደረጃው ያለው የመሬት አስተዳደር አካላት አማካኝነት የሚረጋገጥ ይሆናል።

15) ከዚህ ቀደም በማህበረሰብ ተፈሰሶችን መሰረት አድርገው የጋራ ወይም የወል መሬት ላይ ተደራጅተው ያሉ የኅብረት ሥራ ማህበራት ሳይፈረሱ ሌሎች በአከባቢው ያሉትን በአባልነት እንዲቀበሉ በማድረግ ባሉበት እንዲጠናከሩ ይደረጋል።

16) በዚህ አንቀጽአንቀጽ 142 ንዑስ አንቀጽ 15 መሰረት በነባሩ ውስጥ በአባልነት ለመታቀፍ ምቹ ሁኔታ አለመኖሩን ሲያረጋግጥ አግባብ ያለው ባለስልጣን በጥናት ላይ በመመስረት ሌላ አዲስ የማህበረሰብ ተፈሰስ ተጠቃሚዎች ኅብረት ሥራ ማህበር ሊያደራጅ ይችላል።

17) በነባሮቹን የደን ልማት እና በአዳዲስ የማህበረሰብ ተፈሰስ ተጠቃሚዎች ኅብረት ሥራ ማህበራት መካከል ተጠቃሚነትን መሰረት ያደረገ እርስ በርስ ትስስር በማድረግ ማጠናከር ይኖርበታል።

18) በኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ 985/2009 አንቀጽ 10 ስለ ኅብረት ሥራ ማህበራት ምዝገባ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በማህበረሰብ ተፈሰሶች ላይ ለሚደራጁት በተጨማሪ በማህበረሰብ ተፈሰሶች ልማት አስተዳደር እና አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 1223/2012 አንቀጽ 10 መሰረት በማድረግ መዝገብ መመዝገብ ይኖርበታል።

19) በዚህ አንቀጽአንቀጽ 142 ንዑስ አንቀጽ 18 ላይ ስለ ማህበረሰብ ተፈሰሶች ተጠቃሚዎች ኅብረት ሥራ ማህበራት ምዝገባ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የሚጠበቅባቸውን ግዴታ አሟልተው

3) Jaarsummaan abbaa seerummaa akka fala dirqisiisaa furmaata wal dhibiinsaatti fayyadamuu kan danda'amu labsii waldaa hojii gamtaa lakkoofsa 985/2009 keewwata 64 fi 65 irratti tarreeffameen falmiiwwaan hiikuuf fi waldaa hojii gamtaa wajjin walitti dhufeenya sochii gabaa namoota qabanii fi dhaabbattotaa wajjin falmii hariiroo haawaasaa ka'an hiikuuf ta'a.

132. AKKAATAA RAAWWIII
JAARSUMMAA ABBAA SEERUMMAA

1) Abbaa seeraa jaarsummaa falmiiwwan kan isaan dhaga'anii fi hojii abbaa seerummaa kan isaan raawwatan bu'uura sirna adeemsa falmii hariiroo hawaasaan ta'a.

2) Abbaan seeraa jaarsummaa murtoo kennu kam iyyuu, jala murtiin yookiin ajajni akka dhaaddacha hariiroo hawaasaa kennametti ilaalamee baarbaachisa yoo ta'e murtoo mana murtii, ajaja yookiin jala murtichi akka raawwatuuf aangoo dirqisisaa ni qabatu

133. WAA' E E OLIY Y AANN OO
ABBAA SEERAA JAARSUMMAA
AKKAATA GAAFACHUU

1) Murtoo abbaa seeraa jaarsumaan kennamu, ajaja kennamu yookiin jala murtii kennamu irratti lamaan isaanii yookiin lamaan isaanii keessa tokko dhimma seerichaa irratti ol iyyaannoo gaafachu danda'a.

2) Falmataan walda hojii gamtichaa magaalaa itti waamamni isaa mootumma federaalaaf ta'e keessatti kan argamu yoo ta'e gareen miidhamera jedhu mana

ለምዝገባ የሚመጡ የማህበረሰብ ተፋሰስ ተጠቃሚዎች በኅብረት ሥራ ማህበራት፤

ሀ) በተለየ ምዝገባ መመዝገብ ይኖርበታል።

ለ) የተለየ የምዝገባ ምስክር ወረቀት (ሠርተፊኬት) መሰጠት ይኖርበታል።

ሐ) ሁሉንም መስፈርት ያላሟሉ ሆነው ሲገኙ በአዋጅ 985/2009 መሠረት ጊዜያዊ የምዝገባ ምስክር ወረቀት (ሠርተፊኬት) የሚሰጣቸው ይሆናል።

143. የኅብረት ሥራ ማህበራት አደራጅ

ባለሙያ ስነ ምግባር

የኅብረት ሥራ ማህበራት አደራጅ ባለሙያዎች የሚከተሉት ባህሪያት ይኖራቸዋል፤

1) ወጥና የሚኖሩበት አሠራር መከተል፡ ተግባራቸውን ሲያከናውኑ ወጥነት ባለውና እርስ በርስ በሚኖሩበት መልኩ ይሆናል። በሀገር አቀፍ ደረጃ የሚደረጉት የማደራጀት፣ የማጠናከር፣ የማዘመን፣ አሰራር ሥርዓት መዘርጋት፣ ጥናትና ምርምር እና የትምህርትና ስልጠና አሰራሮች ወጥነት ሊኖራቸው ይገባል።

2) ከተፅዕኖ ነፃ መሆን፡ በምንም ዓይነት ሁኔታ በማንም ተፅዕኖ ስር መሆን የለበትም፤ ሲያደራጁም ሆነ ሲያጠናክሩ የሙያውን ገለልተኛነት ተጠቅሞ ትክክለኛ አዋጅ፣ ደንብና የአደራጃጃት መመሪያ ተከትሎ ማከናወን አለበት። አደራጁ ከራሱ የውስጣዊ የአገልግሎት ነፃነት በመላቀቅ በንፁህ ህሊና በመሆን ተግባራቸውን ሙያዊ ድጋፍና አስተያየት በነፃነት መስጠት ይኖርበታል። አደራጁ ከሚደግፈው እና ከሚከታተሉት የኅብረት ሥራ ማህበር ጋር የሚኖረው ግንኙነት አግባቢነት ያለው፣ ሕግን የተከተለ እና አደራጁን ከሌላ ውጭዊ ተፅዕኖ ነፃ

murtii ol'aanaa federaalatti oliyaannoo dhiyeeffachuu danda'a.

3) Falmataan waldaa hojii gamtichaa magaalaa itti waamamni isaa mootumma naannoo ta'e keessatti kan argamu yoo ta'e gareen miidhameera jedhu mana murtii nannoottii oliyaannoo dhiyeeffachu danda'a.

4) Naannoo lama keessatti waldaa hojii gamataa hundeeffaman gidduttii falmii umamaan yoo ta'e jalqaba abba seeraa jaarsummaa ilaalamu sadrkaa federalatti yo ta'e oliyaannoon kan dhiyaatu mana murtii ol'aanaa federalaatti ta'a.

134. DIRQAMOOTAA GAREE WAL FALMITOOTAA ABBAA SEERAA JAARSUMMAA

1) Gareewwaan wal falman hojii abbaa seeraa jaarsummaa kan ta'an odeeffannoo fi ragoota abbaa seeaa jaarsummaf dhiyeessuuf dirqama qabu.

2) Hojii abbaa seerumma kan gufachisan yookiin hojii baayyee rakkisa ta'an irraa fagachu qabu.

3) Gareewwan wal falman murtoo abbaa seeraa jaarsumma godhamu dhiisu isaa ibsa yoo hin dhiyeessine yeroon falmii osoo hin xumuramiin dura falmii isaanii mana murtitti dhiyeessu hin danda'an.

135. DHIMMOOTA ABBAA SEERAA JAARSUMMAAF DHIYAATAN

1) Abbootiin dhimmaa dandeettii seeraa yoo qabachuun isaanii yoo mirkana'e malee falmicha abbaa seeraa jaarsummatti ilaalamuu hin danda'amu.

እንዲሁም የሚደርግ መሆን አለበት። አደራጅ ባለሙያ የሙያ ስንምግባሩን አክብሮ በመስራት ከኢኮኖሚ እና የፋይናንስ ጥገኝነት ራሱን መጠበቅና ማራቅ ይኖርበታል።

3) እውቀትን መሰረት ያደረገ አሰራር፡ አደራጅ ባለሙያው ራሱን በእውቀት ያበቃ መሆን ይኖርበታል፤ የኅብረት ሥራ ማህበራት

ለማደራጀት፣ ለመጠናከርና ለማዘመን አስቀድሞ በቂ መረጃ ማሰባሰብ፣ ተገቢውን ጥናት ማድረግና ከችኮላ እና ከግዴላሽነት ነፃ ሆኖ ማከናወን።

4) ጠንቃቃና አስታዎይ መሆን፡ አደራጅ ባለሙያው ለሚያከናውናቸው ተግባራት አስቀድሞ ከፍተኛ ጥንቃቄ ማድረግ ይኖርበታል። ከግዴላሽነት አሰራር ነፃ መሆን ይኖርበታል። ለሚያከናውናቸው ተግባራት የተለየ ትኩረት መስጠት ይኖርበታል። የኅብረት ሥራ ማህበራትን ተልዕኮ፣ ራዕይና የጉዞ አቅጣጫዎችን በትኩረት የሚያይ መሆን ይኖርበታል።

5) ታማኝ፣ ተግባራ እና ገብረ-ገብ መሆን፡ የአደራጅ ባለሙያ በሥራው በታም ሆነ በኅብረት ሥራ ማህበራት ዘንድ የሚኖረው ታማኝነት ጥያቄ ውስጥ ሊገባ አይገባም። አደራጁ በኅብረተሰቡ መካከል የሚከበር ባለሙያ መሆን አለበት። ከኅብረት ሥራ ማህበራት ሥራ አመራርና ከሠራተኞች ጋር በአግባቡ ተግባራ መሆን አለበት። ከብልሹ አሰራር ገለልተኛ መሆን አለበት።

6) ሁለገብና ሁሉ አቀፍ ድጋፍ፡ አደራጅ ባለሙያው ሁለገብ ግንዛቤ ያለው፣ የገበያ ትስስር፣ መሰረተ ልማት እና አግኖፕሮሰስንግ አሰራር ላይ ደግፎ በማብቃት ሁሉአቀፍ ድጋፍ መስጠት አለበት። ስለ ሂሳብ ዝርጋታ፣ ምዘገባ፣ ሪፖርት፣ ትንተና እና ስለ ሂሳብ አያዝ ሥርዓት የሚያረጋግጥ በመሆኑ ጥልቀት ያለው የሂሳብ መላምቶች እና ጽንሰ-ሐሳቡን ማወቅ አለበት። የፋይናንስ ሪፖርት

2) Dhimmi isaa abbaa seera jaarsummatti akka ilaalamuuf abbaa dhimmaa dhiyaatu kallattiin dhimmi kan ilaallatu yookiin bakka bu'aa seera ta'u qaba.

136. DHIMMOOTA WAL FALMITOOTAAN GUUTAMUUN IRRA JIRAATU ABBOTIIN DHIMMAA ABBAA SEERAA JAARSUMMAAF DHIYAATAN KAN ITTI AANUU GUUTTACHUTU IRRA JIRA.

1) Dhimma isaanii abbaa seeraa jaarsumman xumurachu kan barbaadan yeroo dhiyaatan waliigalteen garee wal falmitootaa jirachuu qaba.

2) Falmichi bu'uura seera haariiroo hawaasaa ajajuun unka falmii dhiyeessuu bu'uura guutameen dhiyaachuu qaba.

137. BAASII ABBAA SEERAA JAARSUMMAA FI GATII DADHABBII

1) Raawwii hojii abbaa seeraa jaarsummaaf jedhamee karaa barbaachisaa ta'een baasiwwan rawwataman akka isaani deebi'aniif mirga gaafachu qabu.

2) Waliigaltee biraan hin jiru yoo ta'e malee gatii hojii isaanii argachuuf mirga qabu.

138. WA' E E ABBAA S E E R A

JAARSUMMAA QAAMAA AANGOO Q ABU IL AA LLA TU GA' E E

FI ITTIGAAFATAMUMMAA

1) Wal falmitoota gidduu dhimmota jiran abba seeraa jaarsumman akka xumuramaniif haalota mijeesa.

2) Wal falmitoonnii dhimma isaanii abbaa seera jaarsumman akka xumuratan tajaajila gorsa kenna.

ዝግጅት እና ትንተና በቂ እውቀት ያለው መሆን አለበት።

7) ሕግን ማወቅ፣ ማክበር እና ማስከበር፡ የኅብረት ሥራ አደራጅ ባለሙያ በህግ እውቀቱ በጣም የለቀ መሆን ባይጠበቅበትም የኅብረት ሥራ ማበራት አዋጅ፣ ደንብ እና መመሪያዎችን ማወቅ፣ ማክበርና ማስከበር ይኖርበታል። ከኅብረት ሥራ ማህበራት ጋር ተያያዥነት ያላቸውን አዋጆችን፣ ደንቦችንና መመሪያዎችን ማወቅ ይጠበቅበታል። የሚያጠናክረውን የኅብረት ሥራ ማህበራት

መተዳደሪያ ደንብ እና የውስጥ ደንብ በሚገባ ማወቅና መደገፍ ይኖርበታል።

8) ተዓማኒነት የተለበሰ አግልግሎት፡ አደራጁ ስራውን የሚያከናውነው በታማኝነት፣ በጥንቃቄ እና በሃላፊነት በመቀበል፣ ህግን በመከተል፣ በህግና በሙያው የሚፈለጉ መግለጫዎችን ግልፅ በማድረግ። ህጋዊ ባልሆኑ ድረጊቶች ላይ ባለመሰማት፣ የሙያውን ተዓማኒነት የሚያሳጡ ጉዳዮች ውስጥ ባለመሰማት፣ የኅብረት ሥራ ማህበሩን ዓላማ በማክበርና እንዲሳካ ጥረት በማድረግ ነው።

9) ገለልተኝነት፡ አደራጁ ሙያዊ ግዴታውን ለመወጣት ከአድልዎ ነፃ የሆነና የጥቅም ግጭት ሊፈጥሩ ከሚችሉ ሁኔታዎች ሁሉ በመቆጠብ ገለልተኛ ውሳኔዎችንና ሀሳቦች ለሰጥ ይገባል። ገለልተኝነት የአደራጁን የአዕምሮ ብስለትና እሴት የሚያሳይ መሠረታዊ የሙሉ መለያ ሆኖ ባለሙሉ በሚሰጠው አገልግሎት ሙያዊ ውሳኔዎችን አድልዎን በማስወገድ ገለልተኛ፣ ሀቀኛ እና የግል ጥቅም ፍላጎት ግጭት ከሚያስከትል ሁኔታዎች ነፃ እንዲሆን የሚያስገድድ መርህ ነው።

10) ሚስጥር መጠበቅ፡ አደራጁ ሥራውን በሚያከናውንበት ጊዜ ያገኛቸውን የኅብረት ሥራ ማህበራትን መረጃዎች በጥንቃቄ መያዝ አለበት።

3) Dhimmoota abbaa seeraa jaarsummaaf dhiyaatan seeraa wajjin kan walitti hin buune fi hamilee kan hin xuqne ta'uu mirkaneesa.

4) Akkaataan filannoo abbaa seera jaarsummaa bu'uura labsii waldaa hojii gamtaa eeyyameen ta'uu mirkaneessa.

5) Wal falmitoonni walitti qabaa abbaa seera jaarsumma filachuuf yoo wali hin galle walitti qabaa filaaf.

6) Wal falmitoonni abbaa seera jaarsummaa filachuuf mirga wal qixxee argachuu isaanii dhiibbaa kamiyyu malee ta'uu mirkaneefata.

7) Murtoo yookiin jala murtii kenname bu'uura ijoo dubbii wal falmitoonni dhiyeessanii fi labsii waldaa hojii gamtaa irratti dhimmoota caqasamaniin qofa ta'uu mirkaneeffata.

KUTAA KUDHA SADDEET
TUMAALIE ADDA ADDAA
139. WALDAA HOJII GAMTAA CIMSUU FI AMMAYYEESUU

1) Waldaan hojii gamtaa kaayyoo dhaabbateef galmaan ga'uuf akka danda'anitti dhimmoota adda ba'an irratti xiyyeeffannaa gochuun hojii cimsuu hojjechutu irra jiraata.

2) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu cimsuuf yoo xiqqaate dhimmota itti aanuu irratti xiyyeeffannan hojjechutu irra jiraata.

a)Ijaarsaa, geggeessaa fi sirna geggeessaa cimsuu.

b) Sirna tajaajila kennisa eksteesheeni hojii gamtaa qaqqabaa gochuu.

የተገኘውን መረጃ ለማንኛውም የግል ጥቅም ወይም በህግ ከተፈቀደው ወይም ከኅብረት ሥራ ማህበሩ የሥነ ምግባር መርህ ውጪ መጠቀም የለበትም። ሲያደራጁም ሆነ ሲያጠናክር የኅብረት ሥራ ማህበራትን መረጃ ለሌላ አካል አሳልፎ ከመስጠት መታቀብ ይኖርበታል።

11) ሙያዊ ብቃት፡ አደራጁ በሥራ ላይ መሠማራት የሚገባው በሥራው በቂ እውቀት፣ ክህሎት እና ልምድ ካለው ነው። አደራጁ ያለማቋረጥ ሙያዊ ብቃቱንና የአገልግሎት

ጥራቱን ማሳደግ አለበት። ሁልጊዜ በለውጥ ውስጥ የሚኖር መሆን አለበት።

144. የኅብረት ሥራ የምዝገባና መረጃ አያያዝ
ባለሙያ ተግባርና ሃላፊነት

1) የኅብረት ሥራ ማህበራት ዘመናዊ የምዝገባ አሰራር ስርዓት እና የመረጃ መረብ ዝርጋት የሚያግዝ ጥናት ያደርጋል፣ አማራጭ የአሰራር ማሻሻያ ስትራቴጂዎችን ይዘረጋል፣

2) የኅብረት ሥራ ማህበራት አሰያዦም ወጥ እንዲሆንና በህግ ተቀባይነት እንዲኖረው የሚያስችል የምዝገባና የመረጃ አያያዝ አሰራር መመሪያ እና ማንዋል ያዘጋጃል፣ ያሻሽላል፣ ይተገብራል፣

3) የኅብረት ሥራ ማህበራት ስም አሰያዦም ተመሳሳይ እንዳይሆን በተዘጋጀው መመሪያ መሰረት መከናወኑን ክትትልና ድጋፍ ያደርጋል፣

4) የኅብረት ሥራ ማህበራት ለምዝገባ የሚያስፈልጉ መስፈርቶች፣ ፎርማቶች፣ ቅፃ ቅፃችን እና መዝገቦች ማሟላታቸውን በማረጋገጥ ይመዘግባል፣ የህጋዊ ሰውነት ማረጋገጫ ሠርተፊኬት ይሰጣል፣

c) Sirna bulchiinsa gaarii mirkaneessuu.

d) Hirmaannaa miseensoota fi faayyadamummaa isaanii guddisuu.

e) Humna faayinaasii ijaaruu fi,

f) Bulchhinsa qabeenyaa cimsuu.

g) Aadaa fi hanga qusannoo baballisuun waldaa hojii gamtaa cimsuu.

h) Ga'ee gabaa waldaa hojii gamtaa cimsuu.

i) Waldaa hojii gamtaa walii isaanii gidduu walitti dhufeenya jiratu cimsuu.

j) Ijaarsa bu'uura misoomaa fi bulchiinsaa cimsuu.

k) Sirna odeeffannoo cimsuu.

3) Hoji maatni waldaa hojii gamtaa kan baasuu fi qusannoo yeroo kan ta'an tekinoolojiin akka deggeraman gochuun tajaajila haqummaa fi si'oominaa ta'e miseensootaaf dhaqqabaa akka ta'u hojjechu qabu.

140. GA' E E FI ITTIGAFATAMUMMAA OGEESSA IJAARAA WALDAA HOJII GAMTAA

1) Labsii, dambii, qajeelfamoota, dambii ittiin bulmataa fi manu'aloota waldaa hojii gamtaa irra jiran qawwoota qorrannoon adda baasuun akk fooyya'u gochuun hojirra akka oolchan gochu.

2) Misooma hojii gamtaaf barbaachisaa ta'e fandii hojii gamtaa, mana maree gorsitootaa, fediresheenii waldaa hojii

5) የኅብረት ሥራ ማህበራት የመተዳደሪያ ደንባንቻውን ሲያሻሽሉ ትክክለኛነቱን በማረጋገጥ ይመዘግባል፤

6) ማንኛውም የኅብረት ሥራ ማህበር ስፈርስ አስፈላጊው ፎርማሊት መሟላቱን ያረጋግጣል፤

7) በጊዜያዊ ምስክር ወረቀት የተመዘገቡ የኅብረት ሥራ ማህበራት በተቀመጠው ጊዜ ገደብ በቋሚ እንዲመዘገቡ ድጋፍና ክትትል ያደርጋል፤ መዝገብ ካልተመዘገቡ፣ ከመዝገብ ይሰርዛል፤

8) የኅብረት ሥራ ማህበራት እንዲዋሀድ ወይም እንዲከፈል ሲወሰን ከመዝገብ ይሰርዛል፤ ሰርተፊኬት ይቀበላል፤ ሰነዶችን ይረከባል፤ መረጃውን ይይዛል፤

9) በውህደት ወይም በመከፈል የሚደራጀው የኅብረት ሥራ ማህበራትን ይመዘግባል፤ ሰርተፊኬት ይሰጣል፤

10) የኅብረት ሥራ ማህበራት በተለያዩ ምክንያት ጥፋተኛ ሆነው ሲገኙ ህጋዊ ሆነው እንዳይሰሩ ሰርተፊኬቱን በጊዜያዊነት ይቀበላል፤

11) የኅብረት ሥራ ማህበራት ህግ በሚያዘው መሰረት የኅብረት ሥራ ሊግ እንዲደራጅ ሲወሰን በሀገር አቀፍ ደረጃ መዝግቦ ሠርተፊኬት ሰጣል፤ እንዲፈረስ ሲወሰን ከመዝገብ ይሰርዛል፤

12) የተመዘገቡ የኅብረት ሥራ ማህበራት ያደራጃል፤ መረጃ ይይዛል፤ መረጃውን ያሰራጫል፤

13) እንዲፈረሱ የተወሰኑ የኅብረት ሥራ ማህበራት ሰነዶች ይረከባል፤ አግባብ ባለው ቦታ ያስቀምጣል፤ መረጃውን ይይዛል፤ መረጃውን ለተጠቃሚዎች ያሰራጫል፤

145. የኅብረት ሥራ ማህበራት የምዝገባና

መረጃ አያያዝ ባለሙያ ስነ ምግባር

gamtaa fi liigii waldaa hojii gamtaa sirna ittiin hundeeffaman dirirsuu.

3) Waldaa hojii gamtaa hundeesuuf qorannoo dinagdee soshi'oofi qorannoo baasu geggeesu.

4) Waldaa hojii gamtaa hundeesuuf kan deggeran modeelota, dambii ittiin bulmataa dambii keessaa, karooraa bisineesii qopheessuun sirna isaa diririsuuf ijaaru.

5) Guddina hojii gamtaa kan deggeran gosa misoomaa, poolisii fi istiraatejii qopheessuuf hojiirra oolchuu.

6) Barumsaa fi leenjii hojii gamtaaf barbaachisan sirna barumsa bocuun manu'aloota qopheessuun hojiirra oolchuu, qorannoo fedhii leenjii geggeessu fi bu'aa qabeessummaa leenjii geggeesu.

7) Waldaa hojii gamtaa baballisuuf cimsuuf kan gargaaran biyya hunda fi biyya keessa muuxannoo fi yaaliiwwan walitti cuunfuun babballisuu.

8) Nannoo waldaa hojii gamtatti qorannoo fi qa'annoo hojii isaa taasisuu.

9) Waldaa hojii gamtaa ijaaruu, cimsuu ammayyeessu iratti filannowwan adda addaa hojimata istiraatejii qopheesu fi diriirisu.

10) Misoomaa fi guddina hojii gamtaaf kan deggeruu pirojektii qopheessuun hojiirra oolchuu.

የኅብረት ሥራ ማህበራት የምዝገባና መረጃ አያያዝ ባለሙያ የሚከተሉት ባህሪያት ይኖሩታል፡

1) በሀገር አቀፍ ደረጃ ወጥነት ያለውና እርስ በርስ የሚናበብ የምዝገባና መረጃ አያያዝ አሠራር ስርዓት መከተል፤

2) የምዝገባና መረጃ አያያዝ ባለሙያ ከተፅዕኖ ነፃ በመሆን የሙያውን ገለልተኛነት ተጠቅሞ አዋጅ፣ ደንብና የምዝገባ መመሪያ ተከትሎ በንፁህ ህሊና የሙያ ስንምግባሩን አክብሮ በመስራት ከኢኮኖሚ እና የፋይናንስ ጥገኝነት ራሱን መጠበቅና አግባብነት ባለው ግንኙነት ተግባራዊ ሙያዊ ድጋፍና አስተያየት በነፃነት መስጠት ይኖርበታል።

3) የምዝገባና መረጃ አያያዝ ባለሙያ ራሱን በእውቀት ያበቃ በቂ መረጃ በማሰባሰብ፣ ተገቢውን ጥናት ማድረግና ከችኮላ እና ከግዴላሽነት ነፃ ሆኖ እውቀትን መሰረት በማድረግ የሚከናወን መሆን ኖርበታል፤

4) የምዝገባና መረጃ አያያዝ ባለሙያ ከግዴላሽነት አሰራር ነፃ በመሆን፣ ለሚያከናውናቸው ተግባራት ጠንቃቃና አስታዎይ መሆን ይኖርበታል።

5) የምዝገባና መረጃ አያያዝ ባለሙያ በሥራው በታ፣ በኅብረተሰቡ መካከል እና በኅብረት ሥራ ማህበራት ሥራ አመራርና ሠራተኞች ጋር የሚኖረው ግንኙነት ከብልሹ አሰራር ገለልተኛ፣ ታማኝ፣ ተግባራዊ እና ገብረ-ገብ መሆን አለበት።

6) የምዝገባና መረጃ አያያዝ ባለሙያ የኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ፣ ደንብ እና መመሪያዎችን ማወቅ፣ ማክበርና መስከበር ይኖርበታል። የኅብረት ሥራ ማህበራት መተዳደሪያ ደንብ እና የውስጥ ደንብ በሚገባ ማወቅና መደገፍ ይኖርበታል።

11) Sirna galmeessaa hojii gamtaa kan biyyaa irratti qorannoo gochuun sirna naamusaa galmeessaa waldaa hojii gamta fi sirna odeeffannoo diriirisuu.

12) Sirna waldaan hojii gamtaa walitti makamu, hiramu fi diigamu dirirsuun hojirra oolchuu.

141. MIRGAA FI DIROAMA
DH ANG ALA'

AA
FAYYADAMTOOTA
MISEENSOTA HAWAASAA

1) Waa'een mirga miseensoota labsii waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 kewwata 25 keewwata 1(a-e) fi 2(a-e) kan tumamee dabalatee itti fayyadama bulchiinsa misoomaa dhangala'aa hawaasaa labsii lakk. 1223/2012 kewwata 14n mirgoota itti aanu qabata.

a) Bu'uura misooma dhangala'aa hawaasaa godhachuun miseensoonni ijaaraman qabeenyaa uumamaa dhangala'a haawasa keessatti kan argaman waliin yookiin dhuunfaan fayyadamuu.

b) Miseensoonni akka ogummaa isaani ta'e akka fedha isaanitti garee fayyadamummaa uumuun haala dhangala'uu hin miineen hojii galii argamsisaan irratti bobba'uu.

c) Itti fayyadama fi eegumsa misooma dhangala'aa hawaasaa irratti hubannoo beekumsaa waltajjii qabsisu irratti hirmachuu.

2) Waa'ee mirga miseensoota labsii waldaa hojii gamtaa lakk. 985/2009 keewwata 25 kewwata 1(a-e) fi kan 6)

7) የምዝገባና መረጃ አያያዝ ባለሙያው ስራውን በጥንቃቄ እና በሃላፊነት በመቀበል፣ የሙያውን ተዓማኒነት የሚያሳጡ ጉዳዮች ውስጥ ባለመሳተፍ፣ የኅብረት ሥራ ማህበሩን ዓላማ በማክበርና እንዲሳካ ጥረት በማድረግ ተዓማኒነት የተላበሰ አግልግሎት መስጠት ነው።

8) የምዝገባና መረጃ አያያዝ ባለሙያው ሙያዊ ግዴታውን ለመወጣት ከአድልዎ ነፃ የሆነና የጥቅም ግጭት ሊፈጥሩ ከሚችሉ ሁኔታዎች ሁሉ በመቆጠብ ገለልተኛ ውሳኔዎችንና ሀሳቦች ሲሰጥ ሀቀኛ እና የግል ጥቅም ፍላጎት ግጭት ከሚያስከትል ሁኔታዎች ገለልተኛ እንዲሆን የሚያስገድድ ባህሪ ነው።

9) የምዝገባና መረጃ አያያዝ ባለሙያው ሥራውን በሚያከናውንበት ጊዜ ያገኛቸውን የኅብረት ሥራ ማህበራትን መረጃዎችን ሚስጥር መጠበቅና በጥንቃቄ በመያዝ ለማንኛውም የግል ጥቅም ወይም በህግ ከተፈቀደው ወይም ከኅብረት ሥራ ማህበሩ የሥነ ምግባር መርህ ውጪ መጠቀም የለበትም።

146. የተሻሻሉ ተፈጻሚ ነገሮች ስለማይኖሩ ችግር
መመሪያዎች

- 1) የገበሬዎች የአደረጃጀት መመሪያ ቁጥር/001 በዚህ አንቀጽ ተሸጋፊ።
- 2) ይህንን መመሪያ የሚዳረሩ እና የሚቃረን መመሪያ፣ ልማዳዊ አሰራር እና በመተዳደሪያ ደንብ እና ውስጠ ደንብ ውስጥ የተቀመጠ አንቀጽ ተፈጻሚነት አይኖራውም።

147. የመተባበር ግዴታ

ማንኛውም ሰው ይህንን መመሪያ ለማስፈጸም የመተባበር ግዴታ አለበት።

148. ስለመመሪያው መሻሻል

tumamee dabalatee labsii bulchiinsaa fi ittii fayyadamaa misooma dhangala'aa hawaasaa lakkoofsa 1223/2012 keewwata 16n miseensoonii dirqamoota itti aanu qabaatu.

a) Misoomaa qabeenyaa uumamaa dhangala'aa ta'e keessatti geggeeffamu irratti hirmachuu.

b) Naanno dhangala'a keessaa kan jiran umaamaa fi misoomaan kan argame qabeenyawwan badninsa irra eeguu fi itisuu.

c) bu'uura dambii ittiin bulmaata waldichan kan murtaa'e kaffaltii misensummaa kaffalu.

d) Bu'uura dambii ittiin bulmaata dhuunfaan, garee fi akka waliigalatti marii geggeefaman, qophii karooraa, hojii eegumsaa fi misooma irratti haalaa bifa jireenya isaanii hin miineen hirmanna humnaa dabalatee damaqiinsaan hirmachu.

e) suphuu kan isaan barbaachisu qabeenyaa uumamaa adda addaa bu'urrii misoomaa suphamanii faayadaa guyya guyyaan keennan akka itti fufan bu'ra waldichi sagantaa baasuun hojii suphiinsaa irratti bobba'uu

f) Lafa abbaa qabiyyee dhuunfaa miseensa hin taane irratti hojii miidhaa qaqqabsisuu danda'an hojjechuu akka hin raawwanne.

3) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu miseensootaaf mirgootaa fi dirqamoota kennaman dambii ittiin bulmaata keessatti haamatamu qaba.

ይህ መመሪያ እንደአስፈላጊነቱ በፌዴራል ኅብረት ሥራ ኤጀንሲ ሊሻሻል ይችላል።

149. መመሪያው የሚፀናበት ጊዜ

ይህ የኅብረት ሥራ ማህበራት የአደረጃጀት መመሪያ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጸና ይሆናል፤

አዲስ አበባ ግንቦት 26/2014 ዓ.ም

ወ/ሮ ፍሬአለም ሸባባው

የኢትዮጵያ ኅብረት ሥራ ኮሚሽን ኮሚሽነር

4) Labsii waldaa hojii gamtaa lakkoofsa 985/2009 keewwata 26 keewwata xiqqaa 1-7 waa'ee miseensumaa irra geggeeffamuu akkuma eegametti ta'e, dabalatan labsii lakkoofsa 1223/2012 keewwata 11 keewwata xiqqaa 1-5 fi keewwata 18n miseensoota dirqama isaanii hin baane waldaa hojii gamticha irra ni geggeeffama. kana ilaalchisee akkaataa itti geggeeffaman dambii ittiin bulmaataa isaanii keessatti haamachisutu irra jira.

5) Bulchinsaa fi akkaataa itti faayyadamaa misoomaa dhagala'aa hawaasaa labsii lakkoofsa 1223/2012 keewwata 15n miseensoota waldaa hojii gamtaa kan hin taane fayyadamtoonni dhangala'aa haawaasaa mirgoota itti aanuu qabatu.

a) dhangala'aa hawaasaa keessatti dhuunfaa yookiin qaamaa seeraan kan mirkanaa'e qabiyyee walinii irraa qabeenyaa uumamaa argamu itti fayyadamu.

b) Ulaagaa miseensa ta'uu barbaachisu yoo guuttatan yeroo kamiyyuu miseensa fayyadamaa hawaasaa ta'uu.

c) Eegumsaa fi akkaataa itti fayyadama dhangala'aa hawaasaa kan ilaallatuun hubannaa fi beekumsa kan qabsiisaan waltajjii irratti hirmaachuu.

d) Waldichi misooma dhangala'aa wajjin wal qabate sababa hojii raawwatuun qabiyyee dhuunfaa irratti miidhaa uumamuu eeguu.

6) Bulchiinsaa fi akkaataa itti fayyadama misoomaa dhangalawoota haawwasaa labsii lakkoofsa 1223/2012 keewwata 17n miseenoota waldaa hojii gamtaa kan hin taane itti fayyadamtoonni dhangala'aa hawaasaa dirqamoota itti aanu qabatu.

a) Qabiyyee waliinii irratti fayyadamaa ta'uuf hojii misoomaa fi eegumsaa irratti miseensoota waldichaa wajjin hirmaannaa wal qixa gochuu.

b) Hojii dhangala'aa hawaasaa miidhuu kan danda'an raawwachuu irra of qusachu.

c) Qabiyyee dhuunfaa irratti qabeenyawwan uumamaa argaman akkaataan itti fayyadama nageenya dhangala'ichaa kan miidhan qooda'ummaa qabeenya umamaa kan uumaan akka hin taane of eeggannoo gochuu.

d) Dhangala'ichaa fi qabeenyaa bosonaa naannoo sanatti argamaan irratti ibiddaa fi kan fakkaatan uumaa fi eegumsa balaan yeroo uumamu waldichi sochii misoomaa fi eegumsa godhuuf dirqama gargaaruutu irra jira.

**142. BULCHIINSA FI AKKAATAA ITTI
FAY Y ADAMA DHANGA LA' A**

A

HAAWAASA WALDAA HOJII GAMTAA

1) Labsii kam walda hojii gamtaa lakk. 985/2009 fi labsii dhangala'aa hawaasaa lakk.1223/2012 kan hundeffaman fi kan galmaa'an itti fayyadamtoonni dhangala'aa hawaasaa kam iyyuu

akkumaa waldaa hojii gamtaa kamiyyuu faayida adda adda kam iyyuu, deggersa fi hordoffii kan godhamuuf ta'a.

2) Waldaa hojii gamta ijaaruuf, galmeesuuf, humna ijaaruuf hordo fi fi deggersa gochuun sadaraka sadarkaan cimsuuf qaamni ilaallatu qindaa'uu fi wal gargaaree hojjechutu irra jira.

3) Namni dhuunfaa kamiyyuu qabiyyee lafaa bakka dhangala'aa lama kan qabu hirmaannaa cimaa gochuu fi bu'aa qabeessa ta'uuf waan isa rakkisuuf waldaa hojii gamtaa wal fakkataa bakka lama ta'erratti miseensa ta'u hin danda'u.

4) Keewwata kana keewwata 142 keewwata xiqqa 3 irratti kan tumame kan eegame ta'ee bakka dhangala'aa lama irraa lafa kan qabu namni dhuunfaan kamiyyuu lafa dhangala'a isa tokko miseensa maatii kan biraaf dabarsuun miseensa waldaa hojii gamtichaa akka ta'u gochuun ni danda'ama.

5) Itti fayyadamtoonni dhangala'a hawaasaa tokko keessatti abbaa manaa fi haati mana misensa waldaa hojii gamtaa ta'u ni danda'u . haa ta'u malee garuu hirmaanna isaan hoji mata irratti qabataan danbii ittiin bulmaataa isaanii keessatti raawwii ifaa murteessuu danda'u.

6) Kanaan dura dhangala'aa keessatti dursanii misoomaa bosoonaa irratti kan hundeeffaman duran dursee waldaa hojii gamtaa misooma bosonaa jechuun

kan ba'e labsii waldaa hojii gamtaa 985/2009 kan ijaaramaan yoo ta'e iyyuu faayidaa waldaa hojii gamtaa jedhamee dhangala'aa hawaasa, misooma bulchiinsa fi akkaataa itti fayyadamaa bu'uura labsii lakk. 1223/2012n akka itti fayyadaman gochuu ni danda'ama.

7) Misoomaa dhangala'aa keessatti lafa kireeffates ta'e karaa biraa karaa seera qabeessan kan argatan dhangala'icha wajjin walitti dhufeenya kan qaban miseensooni yeroo kontoraata isaanii erga xumurani booda yookiin otoo kontoradni hin xumuramiin miseensumman itti hin fufan yoo ta'e kan isaaniif ta'u faayidaa argatanii kan geggeefaman ta'u, haa ta'uu malee garuu kan isaanii ta'u faayidaa kan argatan herregni odiitii waldaa hojii gamtaa erga godhame booda ta'a.

8) Sababa adda addaan waldaa hojii gamticha irra miseensoonni geggeeffaman miseensi kamiyyuu duraan jechuun harka isaa kan jiru liqiiyokaan idaa biraa debisutu irra jiraata. Kanaafis ragaa ga'aa dhiyeesu qaba.

9) Keewwata kana keewwata 27 keewwata xiqqaa 2n waldaa hojii gamtaa naannoo hojii wal fakkaata tokko hin ijaaramu kan jedhe dhu tumaan akkuma eegameetti ta'ee dhangala'aa bu'uura godhatee kan hundseeffamaan fayyadamtooni haawaasaa amala walda hojii gamtaa irra ka'uun waldaa hojii gamtaa wal -fakkaataa ijaaruu danda'u.

ta'ees haala kanaan kan hundeeffaman waldaan hojii gamtaa qoranno barbaachisa kan baasu ta'u bu'uura godhachuun ta'a.

10) Akkaataa ijaarsaa waldaa hojii gamtaa dhangala'aa bu'uura kan godhatee fi dhangala'aa hawaasaa bu'uura godhachuun ganda tokko keessatti lamaa fi isa ol kan ta'e waldaa hojii gamtaa dhangala'aa hawaasaa wal fakkaata ta'e ijaaramu ni danda'u. Haa ta'uu malee kan baasu ta'u osoo hin mirkanaa'iin waldaan hojii gamtaa ijaaramu hin jiru.

11) Fayyadamtoonni dhangala'aa haawaasaa waldaa hojii gamtaa fandii naanna'aa argate yeroo miseensootaaf qoqqoodu ulaagaa guutamuun irra jiraatu fi hoji mata dhaalaa ilaalchisee dambii ittiin bulmata keessatti kan qophaa'u ta'a.

12) Fayyadamtoonni dhangala'aa hawaasaa waldaa hojii gamtaaf qarshii fandii naanna'aa keenamee yookiin kan biroo qabeenyaawwan dhaabbataan waldaa hojii gamtaaf kan hafan ta'u. Haa ta'uu malee waldan hojii gamticha yoo diigamee qabeenyaa hin qoqqoodamne waan ta'eef bu'uura labsii 985/2009 hojiirra kan oolan ta'u.

13) Fayyadamtoonni dhangala'aa hawaasaa dhimma abbaa qabeenyumaa waldaa hojii gamtaa mirkaneessuuf haala duree itti aanu guutamutu irra jira.

a) Lafiti irratti ijaaraman abba qabeenyummaa walda hojii gamta ta'u kan mirkaneesu karta bakka dhiyeesutu irra jiraata.

b) Fayyadamtoonni dhangala'aa hawaasaa waldaan hojii gamtaa kan ittiin ijaaraman waraqaa ragaa galmees (sertiifikeeta).

c) Karoora/ pilaanii)manajementii qaban dhiyeessuu.

14) Keewwata kana keewwata 142 keewwata xiqqaa 13n waa'ee fayyadamtoota dhangala'aa hawaasaa dhimma abbummaa waldaa hojii gamtaa kan ilaallatu sadarka sadarkaan kan jiru karaa qaama bulchiinsa lafaan kan mirkanaa'u ta'a.

15) Kanaan dura dhangala'aa hawaasaa bu'uura godhachuun kan waloo yookiin lafa waloo irratti ijaaramanii kan jiran waldan hojii gamtaa osoo hin diigamin kan biroo naannoo kan jiran miseensummaan akka fudhatan gochuun bakka jiraniti akka cimaan taasifama.

16) Keewwata kana keewwata 142 kutaa xiqqaa 15n kan turan keessatti miseensumman hammatamuuf haalli mijataan kan hin jirre ta'uu yeroo mirkanaa'u qaamni aangoo qabu ilaallatu qorannoo irratti hunda'uun kan biraa fayyadamtoota dhangala'a hawwasa waldaa hojii gamtaa haaraaijaaruu ni danda'u.

17) Misooma bosonaa turanii fi fayyadamtoota dhangala'aa haawaasaa waldaa hojii gamta haaraa gidduu fayyadamumma bu'uura kan godhateen

walitti hidhiimsa walii isaanii gochuun cimsutu irra jiraata.

18) Labsii waldaa hojii gamtaa 985/2009 keewwata 10 wa'ee galmeesa waldaa hojii gamta tumamee akkuma eegametti ta'ee dhangalaa hawwasaa irratti kan ijaaraman dabalatan bulchiinsa misooma dhangala'a hawwasaa fi akkaata itti fayyadama labsii lakkofsa 1223/2012 keewwata 10 bu'ura godhachuun galmeefamutu irra jiraata.

19) Keewwata kana keewwata 142 keewwata xiqqaa 18 waa'ee fayyadamtoota dhangala'aa hawaasaa walda hojii gamtaa galmeeffamu tumame akkuma eegametti ta'ee, dirqamoota irra eegamu guutachuun galmeefamuuf kan dhufan fayyadamtoota dhangala'a hawwasaa waldaa hojii gamtaa :-

a) Galmeefamutu addaan galmaa'uu qabu.

b) waraqaa ragaa addaa keennamutu irra jiraata.

c) Ulaagaa guutuu hunda yoo hin guunne ta'e bu'ura labsii 985/2009 waraqaa ragaa yeroo kan keennamuuf ta'a.

143. NAAMUSA OGEESSAA HUNDEESSAA WALDAA HOJII GAMTAA OGEESSONNI HUNDEESSAA WALDAA HOJII GAMTAA AMALOOTTA ITTI AANU QABACHUTU IRRA JIRAATA.

1) Hoji mata wal fakkaataa fi kan wal dubbisu hordofuu, hojii isanii yeroo raawwatan bifa wal fakkata qabuu fi walii isaanii bifa wal dubbisuun ta'u.

Sadarkaa biyyaatti kan godhamu hundeessuu, cimsuu , hammayyeesu, sirna hojii maata diririsu, qorannoo fi qo'annoo fi hoji mata barumsa fi leenjii wal fakaata qabachuu irra jira

2) Dhiibbaa irra bilisa ta'u, haala kaminiyyuu dhiibbaa kam jala ta'uun irra hin jiratu. yeroo hundeessanis ta'e yeroo cimsu bilisummaa ogummaa isa fayyadamee labsii sirrii, dambii fi qajeelfama hundeeffamaa hordofee rawwachu qaba. Hundeessaan bilisummaa sammuu mataa isaa keessaa ba'ee yaada gaariin ta'uun deggersa ogummaa barbaachisaa fi yaada bilisumman kennuutu irra jiraata. hundeessaan kan deggaru fi waldaa hojii gamtaa hordofuu wajjin walitti dhufeenyi qabu seera qabeessumma kan qabu , seera kan hordofe fi hundeessaa dhiibbaa alaa kan biroo irra bilisa akka ta'u kan godhu ta'u qaba. Ogessi hundeessaa naamusa ogummaa isaa kabajee hojochuun maxantummaa dinagdee fi faayinaasii irra mataa isa eeguu fi fageessutu irra jiraata

3) Beekumsa bu'uura kan godhate hoji maata, ogeessi hundeessa ofii isa beekumasaan kan ga'oomse ta'utu irra jiraata. Waldaa hojii gamtaa hundeesuuf, cimsuu fi hammeesuun duraan dursee ragaa ga'aa sassaabuu, qorannoo ga'aa geggeessuu fi ariitii fi maal na dhibdee irra bilisa ta'ee raawwachuu.

4) Of eeggataa fi hubataa ta'uu, ogeessi hundeessa hojii raawwatuuf duran dursee of eeganoo olanaa gochuutu irra jiraata . Hojii maata maal na dhibdee irra

bilisa ta'u qaba. hojii raawwatuuf xiyyeefanno adda ta'e kennuutu irra jirata. Galma ga'insa waldaa hoji gamtaaf, mul'ata fi kallatti deemsa xiyyeeffannoon kan ilaaluu tu irra jiraata.

5) Amanama, kan waliigaluu fi naamusaa ta'u, ogeessi hundeessaa bakka hojii isaatti ta'e waldaa hojii gamtaa biratti amanamummaa qabatu gaaffi keessa kan galu ta'u hin qabu. Hojii maata badaa irraa bilisa ta'u qaba.

6) Hunda gala fi deggersa hundaa haammataa, ogeessi hundeessa hubannaa hunda gala kan qabu, walitti hidhamiisa gabaa, bu'uura misoomaa fi agiroo piroosesiingii hoji maataa irratti deggere ga'oosuuuf deggersa hunda gala keennu qaba. Waa'ee herrega diririsuu, galmeessuu, gabaasa, hiikoo fi waa'ee qabiinsa herregaa kan mirkaneessu waan ta'ef maloota gadi fageenya herrega yaada rime beeku qaba. Gabaasa faayinaasii qophii fi hiikaa fi beekumsa ga'aa kan qabu ta'u qaba.

7) Seera beekuu, kabajuu fi kabachiisuu, ogeessi hundeessaa waldaa hojii gamtaa beekumsa seeraan baayyee kan sokkee ta'u kan irraa hin eegamne yoo ta'e illee labsii waldaa hojii gamtaa, dambii fi qajelfamoota beekuu, kabajuu, kabachiisutu irra jiraata. Walda hojii gamtaa wajjin kan wal qabatan labsiwwan, damboota fi qajeelfamoota beekutu irra jirata. Waldaa hojii gamtaa kan cimsan dambii ittiin bulmata fi dambii keessaa sirriitti beekuu fi deggerutu irra jiraata.

8) Tajaajila amanamaan uwwifame, hundeessaan hojii isaa kan raawwatu amanamummaan, of eeggannoo fi ittigaafatamummaa fudhachuun, seeraa hordofuun, seeran ogummaa isaan ibsoota barbaadaman ifa gochuun, gochoota seera qabeessa hin taane irratti hirmachuu dhiisuun, dhimmoota amanamummaa ogummaa isaa dhabsisu keessa hirmaachuu dhiisuun, kaayyoo walda hoji gamtaa kabajuu fi akka galma ga'u gochudha.

9) Bilisummaan, ogeessi hundeessa dirqama isaa ba'uuf loogummaa irra bilisa ta'ee, haalota walitti bu'iinsa faayidaa uuman hunda irraa of qusachuun murtii bilisummaa fi yaadota kennu qaba. Bilisummaan bilchina sammuu hundeessaa fi bu'urummaa gatii

dabalaa kan mullisu ogummaa adda isa baasuu ta'ee ogeesichi tajaajila kennuun murtii ogummaa loogummaa balleesuun bilisa, haqa qabeessa, fifedhii walitti bu'insa faayidaa dhuunfaa haalota uumaan irra bilisa akka ta'u haala duraa dirqisisudha.

10) Iccitii eeguu, hundeessan hojii isaa yeroo raawwatu odeeffannoo waldaa hojii gamtaa argate of eeggannoon qabu qaba. Odeeffannoo argame faayidaa nama dhuunfaa fi yookiin seeraan kan hin eyyamamneef yookiin naamusa waldaa hojii gamtaa ala fayyadamun irra hin jiraatu. Yeroo hundeessus ta'e yeroo cimsu odeeffannoo waldaa hojii gamtaa qaama biraaf dabarsee kennuu irraa of qusachutu irra jiraata.

11) Dandeettii ogummaa, hundeessaan hojii isaa irratti hojjechuun kan irraa jiraatu hojii isaaf beekumsa ga'aa, dandeettii fi muuxannoo qabuunidha. Hundeessaan osoo wal irraa hin kutiin dandeettii ogummaa isaa fi qulqullinaa tajaajila isaa guddifachu qaba. Yeroo hunda jijjiirama keessa jiraachutu irraa jirata.

144. GA' E E HOJ II FI ITTI

GAAFATAMUMMAA OGEESSAAF HOJII

GAMTAA GALMEESSUU FI QABIINSA

ODEEFFANNOO

1) Sirna hoji maata galmee ammayyeessuu waldaa hojii gamtaa fi akkaata odeeffannoo diririsuu kan gargaaran qoranno godha. filannoo hojii maata istiraateejii fooyyeessu godha.

2) Maqaa moggaasa waldaa hojii gamtaa wal fakkaata akka ta'u fi seeraan fudhatama akka qabaatuu kan dandeessisu galmee fi hojimaata qabiinsa odeeffannoo qajeelfamaa fi manu'alii qopheessa hojirra oolcha.

3) Akkaataa maqaa moggaasa waldaa hojii gamta wal fakkaata akka hin taane bu'uura qajelfama qophaa'een raawwatamuu isaa hordofuu fi degersa gochu.

4) Galmee waldaa hojii gamtaaf kan barbaachisan ulaagoota , unkoota , foroota fi galmeewwan guutuu isaanii mirkaneessaa, galmeessa, qaama seerummaa isaa kan mirkaneessuu ragaa kenna.

5) Waldaan hojii gamtaa danbii ittiin bulmata isaanii yeroo fooyyeessan sirrumma isaa mirkaneesun galmeessa.

6) Waldaan hojii gamtaa kamiyyuu yeroo diigamu formaalitiin barbaachisaa ta'e guutamuu isaa mirkaneessa.

7) Waraqaa ragaa yeroon kan galma'an waldaan hojii gamtaa daangaa yeroo ka'amee keessatti akka galma'anii fi degersaa fi hordoffii gochuu, galmee irratti yoo hin galmoofne, galmee irraa haqama.

8) Waldaan hojii gamtaa akka walitti makamu yookiin akka hiramuu yeroo murta'u galmee irra haqama. Ragaa fudhata, sanadoota tarakaba, odeeffannoo qabata

9) Walitti makamuun yookiin hiramuu waldaan hojii gamtaa hundeffamu galmeessa, ragaa kenna.

10) Waldaan hojii gamtaa sababa adda addan balleessa ta'anii yoo argaman seera qabeessa ta'ani akka hin hojjenne yeroodhaf ragaa isaa fuudha.

11) Waldaan hojii gamtaa bu'uura seerri ajajuun liigiin waldaa hojii gamtaa akka hundeffaman yeroo murteessan sadarkaa biyyaatti galmeesse ragaa gatee, akka diigamu yeroo murteesu galmee irra haqa .

12) Waldaa hojii gamtaa galmaa'an ijaara, odeeffanno qaba, odeeffannoo dabarsa.

13) Waldaan hojii gamta akka diigamu kan murta'an sanadoota isaanii fuudha, bakka seera qabeessa ta'e ka'a ,

odeeffanno qabata, odeeffanno
fayyadamtootaaf dabarsa

**145. NAAMUSA OGEESSA WALDAA HOJII
GAMTAA GALMEESSUU FI ODEEFFANNOO
QABU NAAMUUSA OGEESSII GALMEESSAA
FI QABAA ODEEFFANNOO WALDAA HOJII
GAMTAA AMALOOTTA ITTI AANU
QABAATA**

1) Sadarkaa guutummaa biyyatti wal fakkaataa kan qabu fi wali walii isanii kan wal dubbisan galmee fi sirna hoji maata qabinsa odeeffannoo hordofuu.

2) Ogeessi galmeessaa fi odeeffannoo qabaa dhiibbaa kam irraa iyyuu bilisa ta'ee bilisumma ogummaa isaatti fayyadamuun labsii, dambii fi qajeelfama galmee hordofee yaada qulqulluun naamuusa ogummaa isaa kabajee hojjechuun maxxantummaa dinagdee fi faayinaasii irraa mataa isa eeguu fi walitti dhufeenyaa barbaachisaa ta'e deggersa ogummaa barbaachisa fi yaada bilisumman keennutu irra jiraata.

3) Ogeessi galmee fi qabiinsa odeeffannoo mataa isaa beekumsaa kan ga'oomse, odeeffannoo ga'aa sassaabuun qorannoo barbaachisa gochuun ariitii fi maal na dhibdee irra bilisa ta'ee beekumsa bu'ura godhachuun kan raawwatamu ta'utu irra jira.

4) Ogeessi galmee fi qabaa odeeffannoo hoji maata mal na dhibdee irraa bilisa ta'ee hojii raawwatuuf of eegataa fi hubata ta'utu irra jiraata

5) Ogeessi galmeessa fi qabaa odeeffannoo bakka hojii, hawaasa giddutti fi hojii geggeessaa waldaa hojii gamtaa fi hojjetota wajjin walitti

dhufeenya qabaatu hojii mata badaa irra bilisa, samanama , waliigalaa, fi naamusa'a ta'uu qaba.

6) Ogeessi galmeessaa fi odeeffannoo qabaa labsii waldaa hojii gamtaa , dambii fi qajeelfamoota beekuu kabajuu fi kabachisuutu irra jira. Ittiin bulmaata waldaa hojii gamta fi danbii keessaa akka ta'utti beekuu deggeruu irra jira.

7) Ogeessi galmeessa fi qabaa odeeffannoo hojii isaa of eeggannoo fi ittigaafatamumman fudhachuun, dhimmota ogummaa isaa amanamummaa dhabsiisan keessatti hirmachuu dhiisuun kaayyoo waldaa hojii gamtichaa kabajuu fi akka galmaa'a ga'uu yaalii gochuun tajaajila amanamummaa qabu kennu.

8) Ogeessi galmeessaa fi qabaa odeeffanno dirqamoota isaa ba'u fi loogii irraa bilisa ta'ee walitti bu'iinsa bu'aa uumuu kan danda'an haaloota hunda irraa of qusachuun murtii bilisaa fi yaada yeroo kennu haqummaa fi bu'aa wal dhabdee dhuunfaa haalota uumaan irra bilisa akka ta'u amala dirqisiisuu dha.

9) Ogeessii galmeessaa fi qabaa odeeffaannoo hojii isaa yeroo raawwatu odeeffannoo waldaa hojii gamtaa argate iccitiin eeguu fi of eeggannoon qabuun faayidaa dhuunfaa kamiif yookiin seeraan kan eyyamameen yookiin sirna naamuusaa kaayyoo waldaa hojii gamticha ala fayyadamuun irraa hin jiraatu.

146. WAA' E E QAJEELFAMOOTA
HAQAMANIIF RAAWWATAMINSA HIN
QABNEE

1) Qajeelfamni lakkoofsa /001 ijaarsi qonnaan bulootaa keewwata kanaan haqameera.

2) Qajeelfamoota kana kan faalleessan fi kan morman qajeelfamoonni, hojii mataa baramaa fi danbii fi danbii keessaa keessaa kan ta'e keewwatani raawwataminsa hin qabu.

147. DIRGAMA GARGAARUU

1) Namni kamiyyuu qajeelfama kana raawwachuuf dirqama gargaaruu qaba.

148. WAA' E E FO OYY A' INS A
QAJEELFAMAA

Qajeelfamni kun akka barbaachisummaa isaatti ejeensii hojii gamtaa federaalaan fooyya'uu danda'a.

149. GUYYAA QAJEELFAMNI KUN
HOJII IRRA OOLU

Qajeelfamni ijaarsa waldaa hojii gamtaa kun guyyaa qajeelfamni kun ba'e kaase hojirraa oola.

ADDIS ABABAA
CAAMSAA 26/2014 A.LH

ADDEE FIRE'AALEEM SHIBABBAWUU

KOMISHINERA KOMISHENII HOJII
GAMTAA ITIYOOPiyAA

